

BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

NIKAIA ARAŞTIRMALARI I /NIKAIA STUDIES I

Editör / Edited by

Mustafa Şahin

ABDULVAHAP SANCAKTAR TEPEŞİ

SONDAJ KAZILARI

MUSTAFA ŞAHİN

Katkıda Bulunanlar

Feride Özdemir, Arş. Gör. Hazal Çitakoğlu, Murat Akın,
Gurbet Kılınç, Metehan İhtiyar, Selis Güçlü, Gümrah Doğan, Zehra Bişkin

Bursa 2017

Bursa Büyükşehir Belediyesi Kitaplığı / Abdulvahap Sancaktar Tepesi Sondaj Kazıları

Proje Yürüttüsü / Bursa Araştırmaları Merkezi www.bursaarastirmalarimerkezi.org

Yazar / Prof. Dr. Mustafa Şahin

Yayına Hazırlayan / Arş. Gör. Serap Ala

Kapak Tasarım / Yakup Şahiner

ISBN / 978-605-9968-67-6

Basım Yılı ve Yeri / 1. Baskı; Haziran 2017, Star Matbaacılık / Bursa

Yapım / © 2017 Bursa Kültür A.Ş. Bu kitabın tüm yayın hakları Bursa Kültür A.Ş.'ye aittir. Yazılı izin olmadan kısmen ya da tamamen yeniden basılamaz.

Dağıtım / Bursa Kültür A.Ş. - Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi B Kapısı
Osmangazi-Bursa/Türkiye

Tel: + 90 224 253 26 46 **Faks:** + 90 224 253 14 85
info@bursakultur.com / www.bursakultur.com

İÇİNDEKİLER

SUNUM	7
ÖNSÖZ.....	9
GİRİŞ.....	11
ABDULVAHAP TEPESİ	11
BERBER KAYA ANIT MEZARI.....	14
LEFKE KAPI SU KANALI (AQUEDUCT)	16
TARİHİ COĞRAFYA.....	16
SONDAJ KAZILARI.....	17
A-1 Açması.....	17
Genel Değerlendirme.....	40
A-2 AÇMASI	41
Genel Değerlendirme.....	52
A-3 AÇMASI	53
Genel Değerlendirme.....	64
A-4 AÇMASI	66
Genel Değerlendirme.....	93
A-5 AÇMASI	95
Genel Değerlendirme.....	99
A-6 AÇMASI.....	100
Genel Değerlendirme.....	116
A-7 AÇMASI	117
A-7a AÇMASI	136
Genel Değerlendirme.....	155
A-8 AÇMASI	157
Genel Değerlendirme.....	162
A-9 AÇMASI	163
Genel Değerlendirme.....	168

A-10 AÇMASI	169
Genel Değerlendirme.....	180
A-11 AÇMASI	182
Genel Değerlendirme.....	198
A-12 AÇMASI	200
Genel Değerlendirme.....	206
A-13 AÇMASI	207
Genel Değerlendirme.....	221
A-14 AÇMASI	222
Genel Değerlendirme.....	229
A-15 AÇMASI	230
Genel Değerlendirme.....	233
A-16 a-b AÇMASI.....	233
A-16a Açması	235
A-16b Açması	237
Genel Değerlendirme.....	240
A-17 AÇMASI	241
Genel Değerlendirme.....	248
A-18 AÇMASI	252
Genel Değerlendirme.....	263
A-19 AÇMASI	264
Genel Değerlendirme	292
Toplu Değerlendirme	293
SONUÇ.....	301
KAYNAKLAR	303

ÖNSÖZ

Elinizdeki bu kitap, Bursa İli, İznik İlçesi’nde, Yeşil Cami Mahallesi’nde yer alan Abdulvahap Tepesi’nde İznik Müze Müdürlüğü başkanlığında yapılan sondaj kazılarında elde edilen verilerin tanıtılmasını kapsamaktadır. 2863 Sayılı Kültür Varlıklarını Koruma Kanunu'nun gereği ilgili müze müdürlükleri başkanlığında ve denetiminde yapılan sondaj kazılarında elde edilen verilerin yayınlanmasına yönelik ilk çalışmalardan birisi olması nedeniyle, bu kitabın bugüne kadar yapılan veya bundan sonra yapılacak olan sondaj kazıları için örnek bir çalışma olacağı umit edilmektedir. Zaman zaman çok önemli buluntuların ele geçirildiği sondaj kazılarında elde edilen veriler genellikle raporlanmakta ve bu sonuç raporları ilgili kurumların tozlu raflarında kaderlerine terk edilmektedir. Bundan dolayı da elde edilen çok önemli bilgiler arkeoloji biliminin veya kamuoyunun istifadesine sunulmadığından zaman içerisinde yok olup gitmektedir. Bu çalışma ile en azından Abdulvahap Tepesi’nde İznik Müze Müdürlüğü başkanlığında yapılan sondaj kazılarında elde edilen verilerin ölümsüzleştirilmesi için bir fırsat yakalanmıştır.

Sondaj kazılarının danışmanlığında yapılması konusunda destek ve yardımlarından dolayı İznik Müze Müdürü Sayın Haydar Kalsen'e, sondaj kazılarının danışmanlığında sürdürülmesi konusunu gündeme getiren ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'na öneren Müze Uzmanı Sayın Mehmet Hasan Bozkurt'a minnettarız. Kazı çalışmaları esnasında İznik Müze Müdürlüğü'nü Uzman Sayın Feride Özdemir temsil etmiştir. Uyumlu ve yardımsever çalışma ve desteklerinden dolayı çok teşekkür ederiz.

Sondaj kazılarında öğrencilerim Murat Akın dijital çizimleri, Gurbet Kılınç fotoğraf çekimleri, Metehan İhtiyar, Selis Güçlü, Gümrah Doğan, Mine Özkılınç açma şefliği, Zehra Bişkin ofis çalışmasının koordinatörlüğü, Leyla Çalışkan, Özgür Ulaş, Fadime Merve Kızılıçay, Merve Uslu, Fatma Gerim, Şükrücan Karaca seramik çizimleri, Burcu Taş ise küçük eser restorasyonu görevini üstlenmişlerdir. Bulunan mezar Antropolog İbrahim Semih Onur tarafından açılmıştır. Yardım ve katkılarından dolayı öğrencilere çok teşekkür ederim.

Sondaj kazılarının bir kitap haline getirilerek yayınlanması hayalimin gerçekleşmesine katkıda bulunan Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Recep Altepe'ye ve Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanı Sayın Aziz Elbas'a özellikle çok teşekkür ederiz.

Metnin yayına hazırlanmasında emeği geçen Hazal Çitakoğlu ve Gurbet Kılınç'a, özverili çalışmaları ve yardımlarından dolayı ayrıca teşekkür ederim

Mustafa Şahin
Bursa 2017

GİRİŞ

Bursa Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 09.10.2015 tarih ve 4917 numaralı kararı ve Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün 12.02.2016 tarihli ve 29248 sayılı izniyle İznik Müze Müdürlüğü'nün başkanlığında Abdulvahap Tepesi Çevre Düzenleme Projesi kapsamında Yeşil Cami Mahallesi'nde 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı içerisinde yer alan 93 Ada, 89, 90, 91 parcellerde sürdürülen sondaj kazılarından elde edilen veriler bu kitabın konusunu oluşturmaktadır (Resim 1).

Resim 1

22.03.2016 tarihinde başlayan sondaj kazısı çalışmaları 13.05.2016 tarihinde sonlandırılmıştır. Sondaj kazılarının amacı, İznik Belediyesi tarafından önerilen "Bayrak Tepe" projesinin hayatı geçirilmesine yardımcı olmaktadır. Proje kapsamında, alanda oldukça eskimiş olan mevcut yapıların kaldırılması, çevre düzenlemesi yapılarak kentin en hakim noktasındaki tepenin tekrar vatandaşların ziyaretine açılması düşünülmektedir.

ABDULVAHAP TEPESİ

Abdulvahap Sancaktar Tepesi, Antik Nikaia kentinin doğusunda, Elmalı Dağı'nın ilk yamacını oluşturan 200 metre yükseklikteki kayalıkının üzerinde yer almaktadır (Resim 2-3). Kayalık ile antik kenti çeviren sur duvarlarının arasında nekropol sahası uzanmaktadır. Bu alan günümüzde de modern yerleşimin mezarlık alanı olarak kullanılmaktadır. Tepeye en rahat ulaşım güney taraftan bir yol ile sağlanır. Yol Berber Kaya olarak bilinen monolit mezar anıtının kuzeyinden geçmektedir. Dikkat çeken bir diğer kalıntı ise tepenin yamacından doğu-batı istikametinde düz bir hat çizerek ilerleyen ve Lefke Kapı üzerinden antik kente ulaşan tatlı suyu taşıyan aqueducttür.

Resim 2

İznik'in kuzeydoğusunda bulunan ve çam, selvi ve meye ağaçlarıyla yeşillendirilen Abdulvahap Tepesi'nin güney yamacında yer alan türbe aslında açık alandaki bir mezardan ibarettir. Türbenin bulunduğu tepe, İznik ve gölüne hakim bir noktadadır. Mezar, hemen kuzeyinde bulunan mescit ile bir kompleks görünümü arz eder. Mezar günümüzde 4,65 m uzunluğunda, 1,42 m eninde mermer plakalar ile yapılmıştır. Bir zamanlar başucunda antik dönemeye ait bir sütun parçası bulunurken, günümüzde baş ve ayak ucunda mermerden mezar taşları bulunmaktadır. Mezarın yakınında bulunan mermerden sütun gövdesi parçası muhtemelen bu mezar taşı olmalıdır.

Resim 3

İ.S 8. yüzyılda İslam orduları İstanbul'u fethetmek üzere karadan ve denizden bir sefer başlatmıştır. Bu sefer esnasında İstanbul'a yapılabilecek destegin önüne geçmek üzere stratejik açıdan önemli olarak kabul edilen Nikaia'nın da işgal edilmesi gerekliliği görülmüştür. Bu tarihlerde Bizans Devleti'nin başında III. Leo

ve V. Constantin bulunmaktadır. İslam orduları İstanbul'a gitmeden önce İznik'e gelerek kenti kuşatırlar. Ancak yüksek ve güçlü sur duvarları ile kuşatılan kenti ele geçirmek hiç de kolay değildir. Kuşatma esnasında zaman zaman surlara doğru akınlar olur, ancak güçlü askeri birliklerin savunduğu kente girmek mümkün olmamaktadır. Bu saldırılarda İslâm ordusunda korkusuzluğu ve kahramanlığı ile surların etrafında atı ile tek başına hücumla kalkan bir kahraman ön plana çıkmaya başlamıştır. Bu kahraman tarihe Sancaktar Abdulvahap olarak geçecek askerdir. Anlatıldığı kadariyle Sancaktar Abdulvahap, atının üzerinde bir elinde sancığı dalgalandırırken, diğer elinde dizginleri tutuyor, bazen de dizginleri sancak tuttuğu eline alıp boş kalan elinde kılıç sallayarak düşmanın üzerine hamle yapıyordu. Bu kahramanın Bizanslıların bile hayranlığını kazandığı rivayet edilmektedir. Sancaktar Abdulvahap'ın surların etrafında vakur ve cesur bir şekilde dolaşması Nikaia'nın genç kızlarının da gözünden kaçmamış ve bunlardan özellikle birisinin kalbini çalmıştır. İslâm ordusunun kente büyük hücumlarından birisinde, rivayete göre kendisine aşık olan kızın da yardımıyla surlara tırmanmayı başaran Abdulvahap, sancığı İznik surlarına dikmiştir. Ancak bu arada atılan oklara hedef olmaktan kurtulamamış ve Bizanslı bir asker tarafından başı bir kılıç darbesiyle kesilmiştir. Başını kaybetmesine rağmen sancığı elinden düşürmeyen Abdulvahap, bir yandan sancığı dik tutmaya gayret ederken, diğer yandan düşman askerlerinin saldırısını püskürtmeye çalışmıştır. Bu durum bir mücahidin dikkatini çekmiş ve "Ya Abdulvahap, sancığı vermedin kelleni de verme" demiştir. Bunun üzerine Abdulvahap kellesini koltuğunun altına alıp yalnız kılıç düşmanın içerisinde dalmış ve savaşarak, bir rivayete göre 3, diğer bir rivayete göre 7 adımda 200 m rakımdaki tepeye çıkararak orada şehit olmuştur. Yine bir rivayete göre, Abdulvahap'ın her adım attığı yerden su fışkırmıştır.

İşte Abdulvahap Tepesi'nde bulunan ve boyunun yaklaşık 4,5 m olduğunu inanılan mezarın sahibi, İznik kuşatması esnasında kellesi koltuğunda tepeye kadar gelip ruhunu burada teslim eden Abdulvahap'tır.

Bundan dolayı tepe, günümüzde halk tarafından büyük bir sevgi ve saygı gösterilen bir yatrı durumuna gelmiştir. Her gün uzaktan yakından çok sayıda insan mezarı ziyaret etmek üzere Abdulvahap Tepesi'ne gelmekte ve dilekte bulunmaktadır. Özellikle Hıdırellez'de göle bakan güney yamaçındaki kayalığa gelinip burada ev şekli yapılarak ev sahibi olmak için dilekte bulunulması, genellikle talebin ev sahibi olma konusunda olduğunu göstermektedir. Dileği kabul olanların tekrar türbeyi ziyaret ederek, mezara ya da direklere Türk Bayrağı asması gelenek halini almıştır. Bundan dolayı da halk arasında "Bayraklı Baba" veya "Bayraklı Dede" olarak da anılmaktadır¹.

Abdulvahap Tepesi, konumuna rağmen günümüzde yatrı ve ibadet alanı olarak ziyaret edilen bir mekan görünümündedir. Ancak tepenin kente olan hakim konumu ve kentin kurulduğu alanın topografyasına bakıldığında çevredeki en uygun ve korunan tepenin bu alan olması, antik çağda bu alanın boş ve işlevsiz bırakılmış olamayacağını düşündürmektedir.

S. Şahin'in aktardığına göre, İ.O. 149 yılında Nikomedes, Bergamalıların desteği içinde babası II. Prusias'a karşı isyan etmiş, Prusias Makedonia'dan sağladığı askeri destekle Nikaia Akropolüne sığınmak zorunda kalmıştır². Bu olaya göre Nikaia kentinin Helenistik Dönemde bir akropolisinin bulunması gerekmektedir. Kentin akropolisu nerede olabilir? Kentin düz bir ovaya kurulduğu göz önünde bulundurulursa kentin içerisinde veya yamacında akropolis olmaya uygun herhangi bir yükselti bulunmamaktadır. Bu durumda Abdulvahap Tepesi kente olan yakınlığı, konumu ve 200 metreye varan yüksekliği ile Helenistik kentin akropolisı olma özelliğine sahip gibi gözükmemektedir.

Bu nedenle Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin Abdulvahap Tepe'de bir takım düzenlemeler içeren projesi için Bursa Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun parcellerde sondaj kazısı yapılmasına karar vermiş olması haberi dikkatimizi çekti. İznik Müze Müdürlüğü'nün sondaj kazısını danışmanlığımızda

¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Yalman: 174 vd.

² Şahin 1987: 3.

yapma teklifleri, bu soru nedeniyle çok ilgimizi çekti ve hiç düşünmeden teklifi kabul ettim. Çünkü bu sayede, Helenistik kente ait akropolisin tahmin ettiğimiz gibi Abdulvahap Tepe'de olup olmadığı konusunda daha elle tutulabilir sağlam belgeler elde etme şansına sahip olabilecektik. Bu amaçla Abdulvahap Tepesi'ndeki kazı çalışmalarına dahil olmuş ve kazıları başlatmış olduk.

BERBER KAYA ANIT MEZARI

İznik'te Helenistik Dönem'den ayakta kalan en önemli eserlerden birisi olan anıt mezar, geçmişteki berber dükkanlarındaki oturma şeklini hatırlatır profiller nedeniyle halk arasında Berber Kaya olarak adlandırılmıştır. Abdulvahap Sancaktar Tepe'ye çıkan yoluñ kenarında bulunan anıt mezar koyu gri monolit kalkerin oyulması ile yapılmıştır. Uzun yıllar tek parça şeklinde ayakta duran yapı 1953 yılında defineciler tarafından dinamitle parçalanmış olup günümüzde 17 parça olarak korunmuştur (Resim 4). 18. yüzyılda R. Pococke bu mezar odasının tamamını görmüş ve çizimini yapmıştır³. Günümüzde mezar odasının arka duvarının 4,38 m eninde, 3,90 m yüksekliğinde, uzunluğun ise 5 m civarında olduğu bilinmektedir. Pococke ise ölçülerini 14 ayak 6 inç uzunluğunda ve 12 ayak 10 inç genişliğinde olarak aktarmaktadır.

Yekpare bloktan oyularak ev stilinde yaptırılmış olan mezar anıtının köşelerinde kaide ve başlıklar ile plasterler yer almaktadır. Dar cephelerin her iki tarafında üst yapı ortalarında kabartma şeklinde işlenmiş yuvarlak kalkan motifi bulunan üçgen alınlık ile sona ermektedir. Alınlığın etrafında bir sıra kurt dışı motifi ile birlikte çörtenler görülmektedir. Mezar odasına ait parçalar üzerinde Yunanca ve İbranice yazılar ile zaman zaman buraya uğrayan hacıların kazıdıkları düşünülen haç motifleri dikkat çekmektedir. Mezar anıtının formu ile Pamphylia tipli lahitleri anımsatmaktadır.

---

³ Pococke 1773: 180 Pl. 60.I

Resim 4

Mezar odasının içinde ise arka ve yan duvarlar boyunca 0,60 m eninde ve 0,42 m derinliğinde, kenarları hafif yükseltilmiş ostotheklerin yer aldığı ve bunların üzerinde kapakların bulunduğu günümüze kalan demir bağlantı yuvalarından anlaşılmaktadır⁴.

Anıt mezar, formu ve görkemli ölçülerile Nikaia'da yaşamış önemli birisine ait olmalıdır. İlk olasılık, bu mezarın Bithynia Kralı II. Prusias'a (İ.O. 185-149) ait olmasıdır. Bilindiği gibi, II. Prusias, oğlunun başlattığı isyanı bastıramayınca askerleri ile Nikaia Akropolisi'ne sığınmış, ancak burada yakalanarak öldürülmüştür. Bundan dolayı da mezarın sahibi olarak II. Prusias'ı düşünenler bulunmaktadır. Bununla birlikte şehrin kapılarını yaptıran C. Cassius Chrestus'un mezarının da bu bölgede olduğu bilinmektedir. Herhangi bir yazılı belge olmadığı için bu anıt mezarın kime ait olduğunu tam olarak saptamak mümkün değildir.

---

⁴ Ayrıntılı bilgi için bzk. Yalman: 52 vd.

LEFKE KAPI SU KANALI (AQUEDUCT)

İznik'in doğusunda, surların dışında, Elmalıdağ eteklerinde yer alan Katırçı İni ile Berber Kaya arasındaki doğal mağaranın çıkış su, bu kanal/aqueduct vasıtası ile kente nakledilmiştir. Kente ulaşan su daha sonra Lefke Kapı üzerinden kente dağıtılmıştır.

Suyun kaynadığı doğal kayalığın ağız kısmı bir duvarla dışarıya doğru uzanmakta, ve akan su buraya yakın bölüme inşa edilen havuzu doldurularak dirlendirilmektedir. Havuzun çevresinde görülen rektogonal biçimdeki kolosal kesme taştan mimari parçalar burada bir yapının varlığına işaret etmektedir.

Kanal; moloz taş, konglemara, devşirme parçalar, tuğlalar ve kireç kum harcı ile örülülmüştür. Roma ve Bizans Dönemlerine ait bezemeli mermer mimari ve yazılı parçalar dikkat çekmektedir. Kanalın uzunluğu 822 metredir. En yüksek yeri 3,60 m, suyun aktığı bölümün derinliği 0,50 m, eni 0,45 metredir. Kanal, Lefke Kapı'ya doğru yükselmektedir ve burada bir kısmı sonradan doldurulmuş, yuvarlak biçimli altı adet tuğla örme taşıyıcı kemer yer almaktadır. Lefke Kapı'nın şehre bakan yüzünde, güney köşede tuğadan örme nişli bir çeşme kalıntısı görülmektedir. Yapım tekniğinden daha geç bir tarihte inşa edildiği anlaşılan çeşme, tuğla kemerli, depolu, klasik bir yapıya sahiptir. Su burada ufak bir şelale gibi akarak Kılıçarslan Caddesi'nin iki yanında yer alan kanallardan geçerek, göle kadar gitmektedir. Günümüzde ise bu kanallar yolu genişletmek amacıyla doldurulmuştur

Kent surlarındaki bir kuleye ters şekilde konmuş olan kitabeden anlaşıldığı kadariyla su kanalı ilk olarak Roma İmparatoru Hadrian'ın (İ.S 117-138) buyruğu ile yapılmış olup bugün hala ayaktadır. Kanal, I. Justinianos/Jüstinyen (İ.S 527-565) tarafından yeniden onarılmış ve günümüze kadar birçok kez onarım görmüştür⁵.

TARİHİ COĞRAFYA

İznik Gölü'nün doğu kıyısına kurulu olan Nikaia'nın ilk olarak ne zaman kurulduğu hakkında henüz arkeolojik bir veri olmasa da kentin kuruluşu ile ilgili antik kaynaklarda değişik rivayetler bulunmaktadır. Kentin en eski isminin "sarbaşığı bol" veya "bağı bol" anlamına gelen "Helikore" olduğu söylenmektedir⁶. Helikore'nin, mertlik ve zenginliği ile Helenlerin hayranlığını üzerine çektiği rivayet edilmektedir. Buna karşın kentin ilk olarak Büyük İskender'in komutanlarından Lysimachos tarafından kurulduğunu düşünenler de vardır (İ.O 361-289)⁷.

Hellenistik Helenistik kentin, ilk olarak Lysimachos tarafından değil de yine Büyük İskender'in komutanlarından Antigonos Monophthalmos (İ.O 382-301) tarafından kurulduğu, bundan dolayı da Antigoneia ismi verildiği bilinmektedir (İ.O. 319). Buna göre Helikore'den sonra kentin yeniden kurularak bir süre Antigoneia adıyla anıldığı söylenebilir. Strabon'un naklettigine göre, kent daha sonra Lysimachos tarafından yeniden kurularak kentin ismi karışının adı olan Nikaia ile değiştirilmiştir (İ.O. 301 civarı).

Bu sonuca göre bilinmeyen bir tarihte Helikore ismiyle kurulan kent, Büyük İskender'in bölgeye hakim olmasından sonra komutanlar arasında el değiştirmek suretiyle farklı isimler almıştır. Daha da önemli yaklaşıklık 20 yıl gibi kısa bir zaman zarfında kent iki defa tekrar kurulmak suretiyle yenilenmiştir. Belki de bundan dolayı Nikaia, Helenistik dünyada Bithynia Krallığı'nın en önemli metropollerinden birisi olmuştur.

⁵ Ayrıntılı bilgi için bkz. Yalman: 90 vd.

⁶ Merkelbach 1985: I vd. – Şahin 1987: I Tl.

⁷ Gelzer 1890: 11.

Kentin ilk kurulduğu tarihin ne kadar erkene gittiği hala karanlık olsa da Helenistik Dönem öncesinde de kentin var olduğunu mitolojik kuruluş öyküsü bize anlatmaktadır. Herakleia'lı Memnon'un rivayet ettiğine göre, kent ismini Nikaea adını taşıyan bir su perisinden almıştır. Su perisi Nikaea'nın bölgenin ulu Sangarios (ırmak tanrı) ile Kybele'den olduğu söylenir. Bu peri genç kızlık çağını, bir erkekle ilişki kurmayı arzu etmektense, kırda bayırda avla geçirmeye yeğ tutmuştur. Dionysos ise Nikaea için yanıp tutuşmaktadır. Arzusuna doğal yollarla ulaşamayınca, kızın aklını başından almaya karar vermiştir. Nikaea'nın avdan bitkin vaziyette dönerken su içmeyi alışkanlık haline getirdiği bir kaynak vardır. Dio-nysos, bir gün bu kaynağın suyunu şaraba çevirmiştir. Peri de durumdan habersiz, alışkanlığını yerine getirip hileli sudan bol bol içmiş ve aşığının arzusuna boyun eğmek zorunda kalmıştır. Sarhoşluk ve uyku kızı kendinden geçirince, Dionysos onunla sevişmiş ve aralarında Telete ile Satyros'un da bulunduğu çocukları olmuştur. Tanrı Dionysos sevgilisi için bu kenti Nikaea adıyla kurmuştur⁸.

S. Şahin her ne kadar Nikaea ismini Lysimakhos'un karısından aldığına söylese de, mitolojik kuruluş öyküsü kentin Helenistik Dönem'den önce kurulduğuna işaret etmektedir. Antigonos Monophthalmos tarafından kurulan kentin, dört köşeli bir surla çevrildiği ve her yüzünde bir kapısının bulunduğu rivayet edilmektedir. Bu durumda Helenistik Dönem kentinin etrafını çeviren bir sur duvarının olduğu bu duvarın yuvarlak planlı değil de dört köşeli olduğu anlaşılmaktadır. Strabon'un naklettiği göre, kentin tam orta yerinde bir gymnasium yer almaktadır ve gymnasiumun kenarında bulunan bir taşın üzerine çıkışlı bakıldığından kentin dört kapısı da görülebilmektedir. Demek ki, kenti güney-kuzey ve doğu-batı istikametinde tam ortadan dört parselle ayıran bir plan sistemi bulunmaktadır. Her bir yolu sonunda da kentten çıkış sağlayan bir kapı bulunmaktadır. Bu rivayete göre, iki defa yeniden kurulan Helenistik kentin o dönemin modern kent anlayışına uygun olarak ızgara plana sahip olduğu düşünülebilir.

SONDAJ KAZILARI

Abdulvahap Tepesi kazı çalışmalarında açmaların bulunduğu alan çoğunlukla yamaç üzerinde yer aldığından çalışmalar yamaçtaki kod farkını düzeltmek amacıyla kademeli bir şekilde sürdürülmüştür. Kademeleşmeden dolayı burada seviyeden veya stratigrafiden söz etmemiz mümkün değildir. Seviye değişiklikleri Abdulvahap Sancaktar Mezarı'nın bulunduğu düzlemin 0 noktası esas alınmasından dolayı açma içerisinde farklılıklar gösterebilmektedir. Bundan dolayı yamacın üst bölümünde bulunan düzlem ile alt bölümünde bulunan seviye arasında büyük oranda kod farkı ortaya çıkmaktadır. Bu farklılık kazılan topraktan çok eğimden kaynaklanmaktadır. Bundan dolayı seviyelerde inilen toprak mesafesi değil de gün sonunda yapılan ölçümler dikkate alınmıştır. Yüzeyden inilen mesafelerde 0 noktası değil de açma köşeleri gösterilecektir.

A-1 Açıması

A-1 Açıması Abdulvahap Tepesi'nde, Abdulvahap Sancaktar Mezarı'nın güneyinde ovaya hakim olan yamaçta bulunmaktadır (Resim 5-6).

Sıfır noktası olarak mezarin bulunduğu düzlem esas alınmıştır. Ancak sondajın en derin noktası olan kuzeyinde inilen derinlik 62 cm, güneyinde ise 4 santimetredir. Bu farklılık arazinin eğiminden kaynaklanmaktadır. Bu kod farkından dolayı sondaj alanında zemine 3 aşamada ulaşılmıştır. Açımanın ölçütleri 5 x 5 metredir. Eğimden meydana gelen seviye farkını ortadan kaldırmak amacıyla açma güneye doğru 2 bölüme ayrılmış ve önce kuzey yarıda kazı çalışmalarına başlanmıştır. Anakayaya ulaşılıncaya kadar çalışmalara devam edilmiştir.

⁸ Nonnos, Dionysiaka XV 169 – XVI 405.

Resim 5: Genel Görünüm, Güneyden

Resim 6: Genel Görünüm, Kuzeyden

Kuzey bölümde yer alan birinci seviye, 0 – 45 cm arasındaki bölümden oluşmaktadır. Açımda yapılan çalışmalarda ilk -15 santime kadar bol miktarda cam parçaları, evsel atıklar, poşet ve sigara izmaritlerinden oluşan döküntü tabakası ile karşılaşılmıştır (Resim 7). Devamında toprak rengi koyulmaktadır (Resim 8). Bu kesimde toprakta bol miktarda humus ve kök bulunmaktadır. Açımanın üst seviyesini oluşturan doğu kısmında yapılan çalışmalar sonucunda az sayıda seramik parçasının yanı sıra bir adet metal çivi (Kat. 8) ele geçmiştir.

Resim 7: Doğu Kesit

Resim 8: Gün Sonu Seviyesi, Güneyden

Kat. 1: Megara Kasesi

Kil Yapısı: Çok az ve çok ince gümüş mika, kalker, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,6 cm, Kalınlık: 0,6 cm, Genişlik: 3,2 cm

Hamur Rengi: 2,5 YR 7/6

Astar: İç: 5YR 5/6, Dış: 2,5YR 6/6

Yapım Tekniği: Kalıp

Pişme: Çok sert

Tanım: Megara kasesine ait gövde parçası. Kabın dış yüzeyi bitkisel kabartma bezeme ile bezenmiştir (Resim 9-11).

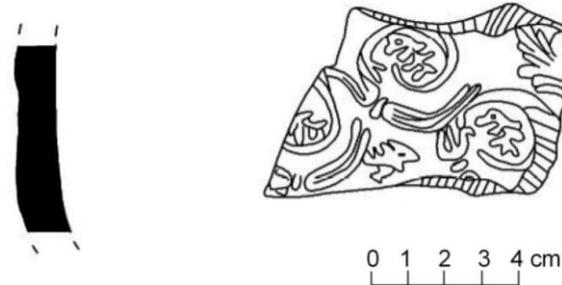
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 9

Resim 10

Resim 11

Kat. 2. Çanak Ağız Parçası

Kil Yapısı: Çok az ve çok ince gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 10 cm, Yükseklik: 1,2 cm, Kalınlık: 0, 4 cm, Genişlik: 3, 4 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/8

Astar: İç: 2,5YR 4/4, Dış: 2,5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok sert

Tanım: Terra sigillata grubundan çift batırma yöntemiyle yapılmış, çanak formlu derin bir kaba ait ağız parçası (Resim 12-14).

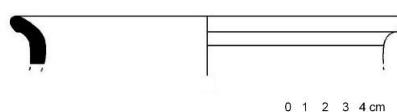
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 12

Resim 13

Resim 14

Kat. 3. Çanak Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda ince gümüş mika, kalker, kuvarz katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 24 cm, Yükseklik: 1,6 cm, Kalınlık: 0,5 cm, Genişlik: 3,0 cm

Hamur Rengi: 10R 6/6

Astar: İç: 7,5 YR 6/2/, Dış: 7,5 YR 6/2

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dışa dönük ağızlı günlük kullanım kabına ait ağız parçası (Resim 15-17).

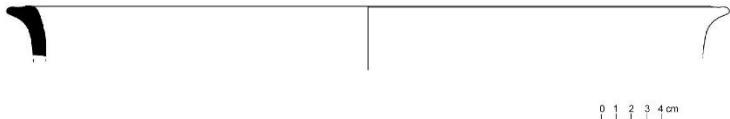
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 15

Resim 16

Resim 17

Kat. 4. Kase Kaide Parçası

Kil Yapısı: Çok az ve ince mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,25 cm, Kalınlık: 0,7 cm, Genişlik: 3,5 cm, Kaide Genişliği: 0,7 cm, Kaide Çapı: 6 cm

Hamur Rengi: 5YR 6/6

Astar: 2,5YR 7/6, İç yüzey bant rengi: 2,5YR 4/4, Dış: 2,5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok sert

Tanım: Kase benzeri açık kap formuna ait terra sigillata kaide parçası. Dış yüzeyde bant şeklinde astarlama yapılmıştır (Resim 18-20).

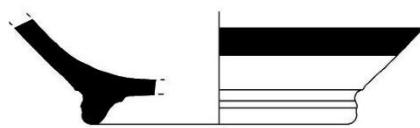
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 18

Resim 19

Resim 20

Kat. 5. Testi Ağız Parçası

Kil Yapısı: Çok az ve ince gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 4 cm, Yükseklik: 3,7 cm, Kalınlık: 1,0 cm, Genişlik: 1,3 cm

Hamur Rengi: 5YR 6/6

Astar: İç: 10R 5/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: İç yüzeyde astarı bulunan testicik ağızı. Yoğun aşınmadan dolayı dış yüzeyde astar olup olmadığı anlaşılmıyor (Resim 21-23).

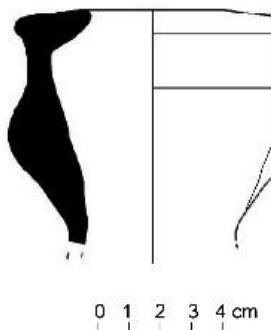
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 21

Resim 22

Resim 23

Kat. 6. Kandil Omuz Parçası (Margo)

Kıl Yapısı: Çok az ve ince gümüş mika, kum, kalker katkılı.

Ölçüleri: Kalınlık: 0,4 cm, Genişlik: 3,1 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/6

Yapım Tekniği: Kalıp

Pişme: Sert pişmiş

Tanım: Üzerinde baskı bezeme olan kandile ait omuz parçası, bezemeler sarmal şeklinde devam etmekte olup bitkisel desenler kullanılmıştır (Resim 24-26).

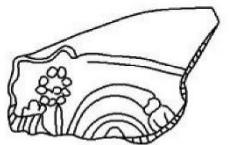
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 24

Resim 25

0 1 2 3 4 cm

Resim 26

Kat. 7. Kulp Parçası (Testicik?)

Kil Yapısı: Çok az ve ince gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3 cm, Kalınlık: 1 cm, Genişlik: 3 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/6

Yapım Tekniği: El yapımı

Pişme: Sert

Tanım: Testicik benzeri bir kap formuna ait olabilecek, her iki tarafından da kırık kulp parçası (Resim 27-29).

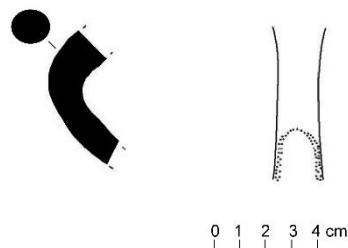
Dönemi: -

Resim 27

Resim 28

Resim 29

Kat. 8. Metal Çivi

Kazı Envanter No: NK16/AV/A1

Hammadde: Demir

Ölçüleri: Yükseklik: 3,1 cm, Çap: 2,4 cm, Ağırlık: 7,9 cm, Kalınlık: 0,5 cm

Tanım: Gövdesi kırık, çivi başı parçası (Resim 30).

Resim 30

İkinci seviye -45 santimetreden başlayıp – 75 santimetrede sonlandırılmıştır. Açımda yapılan çalışmalarında (a) noktasını oluşturan kuzeybatı köşede -35 santimetreden itibaren, (b) noktasını oluşturan kuzeydoğu köşede ise -75 santimetreden itibaren anakayaya ulaşılmıştır (Resim 31).

Resim 31: Gün Sonu Seviyesi, Güneyden

Bu iki nokta arasındaki bölüm ham toprak olup açık kahverengi bir tondadır. Bu seviyede de bir önceki günde olduğu gibi evsel atıkların yoğunluğu dikkat çekmektedir. Devam eden seviyelerde ise toprak, ağaç kökleri ve kıl içermektedir. Bu nedenle toprak rengi koyulaşmaktadır. Kazı çalışmaları sonucunda -45 / -75 cm seviyeleri arasında çok sayıda seramik parçası bulunmuştur (Resim 32). Seramik parçaları arasında farklı dönem izlerinin görüldüğü bir çeşitlilik mevcuttur.

Resim 32: Seramik Buluntu

Kat. 9. Kase Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda ince kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 16 cm, Yükseklik: 3,5 cm, Genişlik: 6,8 cm, Kalınlık: 0,8 cm

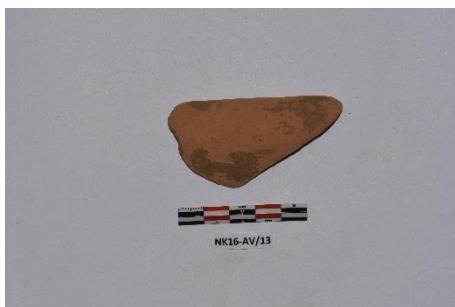
Hamur Rengi: 2,5YR 6/4

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Orta

Tanım: İçe dönük ağızlı kase ağız parçası. Üzerindeki astar neredeyse tamamen yok olmuş durumdadır (Resim 33-35).

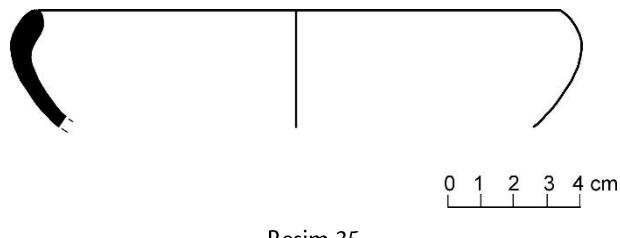
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 33

Resim 34

Resim 35

Kat. 10. Testi Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Çok az miktarda kalker, mika ve kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 6 cm, Yükseklik: 3,9 cm, Genişlik: 5,3 cm, Kalınlık: 1,1 cm

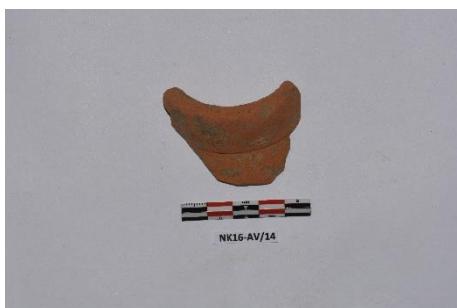
Hamur Rengi: 2,5YR 6/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Orta

Tanım: Ağız kısmı korunmuş, gövdeye doğru genişleyen testi parçası (Resim 36-38).

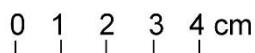
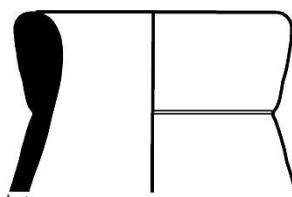
Dönemi:-

Resim 36

Resim 37

Resim 38

Kat. 11. Kase Ağız Parçası

Kil Yapısı: Yoğun miktarda mika ve kalker katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 7,2 cm, Yükseklik: 2,7 cm, Genişlik: 4,5 cm, Kalınlık: 0,55 cm

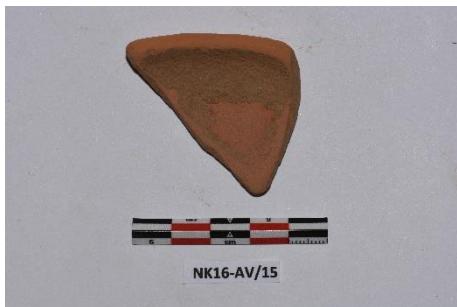
Hamur Rengi: 2,5YR 6/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Orta

Tanım: Ağız kısmı korunmuş kase parçası. Yoğun aşınmaya uğramış olsa da yer yer kırmızı astar izleri görülmektedir (Resim 39-41).

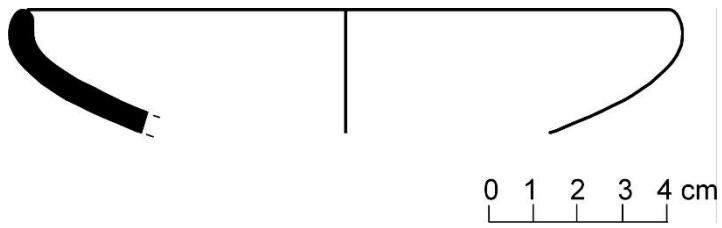
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 39

Resim 40

Resim 41

Kat. 12. Kase Kaide Parçası

Kil Yapısı: Çok az mيكا, saman ve ince kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,1 cm, Genişlik: 3 cm, Kalınlık: 0,4 cm

Hamur Rengi: 5YR 5/8

Sır: Dış: 10YR 8/2, İç: 5YR 2.5/1

Yapım Tekniği: Çark

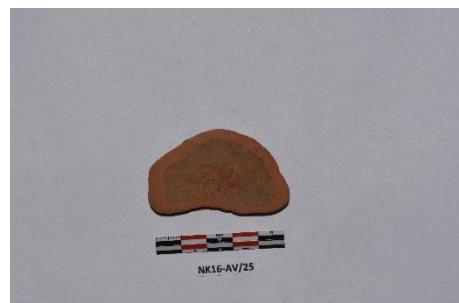
Pişme: Orta

Tanım: Kase formlu bir kaba ait olabilecek kaide parçası. Yoğun aşınmaya uğramış olsa da kabın iç yüzeyinde yer yer kahverengi astar izleri görülmektedir (Resim 42-44).

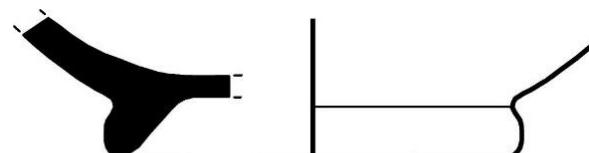
Dönemi: Helenistik/Roma Dönemi

Resim 42

Resim 43

Resim 44

Kat. 13. Kandil Üst Gövde Parçası?

Kil Yapısı: Çok az mيكا, saman ve ince kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3,09 cm, Genişlik: 3,01 cm, Kalınlık: 0,7 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/8

Yapım Tekniği: Kalıp

Pişme: Orta

Tanım: Kandile ait olduğu düşünülen üst gövde parçası. Yoğun aşınmadan dolayı astar ve üzerindeki bezeme net olarak belli olmuyor (Resim 45-47).

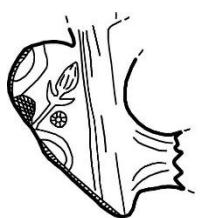
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 45

Resim 46

0 1 2 3 4 cm

Resim 47

Kat. 14. Testi Kulp Parçası

Kıl Yapısı: Çok az miktarda kalker, mika, saman ve ince kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 4,03 cm, Genişlik: 3,06 cm, Kalınlık: 0,8 cm

Hamur Rengi: 5YR 6/4

Yapım Tekniği: El yapımı

Pişme: Sert

Tanım: Testi benzeri bir forma ait olabilecek kulp parçası. Elle şekillendirilmiş olduğu parça üzerinde yer alan parmak izlerinden anlaşılmaktadır (Resim 48-50).

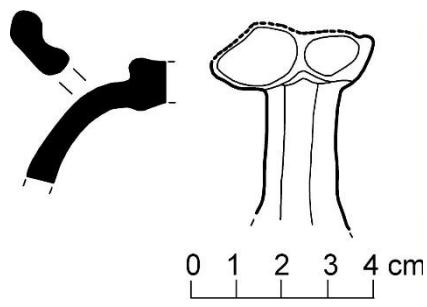
Dönemi: Helenistik/Roma Dönemi

Resim 48

Resim 49

Resim 50

Kat. 15. Kase Ağız - Kaide Parçası

Kil Yapısı: Çok az ve ince altın mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 19,8 cm, Kalınlık: 0,9 cm, Genişlik: 9,9 cm, Yükseklik: 4,5 cm,
Kaide Yüksekliği: 0,75 cm, Kaide Genişliği: 3,1 cm, Kaide Çapı: 6,2 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 7/6

Astar: 2,5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Orta

Tanım: Kase formlu, dışa dönük ağızlı yüksek kaideli bir tabağın ait tam profil veren parça (Resim 51- 53).

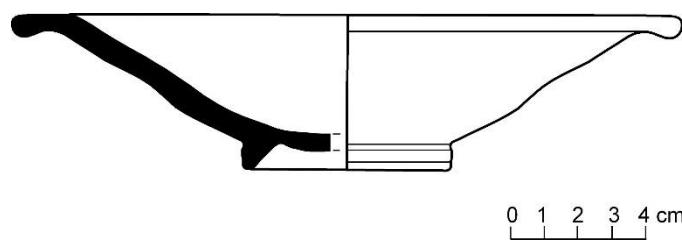
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 51

Resim 52

Resim 53

Kat. 16. Tabak Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker ve mika katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 30 cm, Kalınlık: 0,9 cm, Yükseklik: 4,6 cm, Genişlik: 8,4 cm

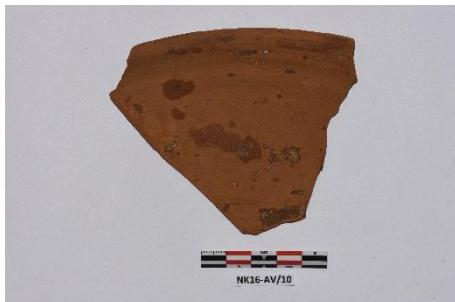
Hamur Rengi: 5YR 5/6

Yapım Tekniği: Çark

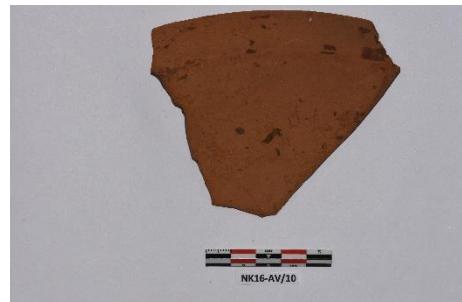
Pişme: Orta

Tanım: Günlük kullanım kaplarından olan dışa dönük ağızlı tabak formuna ait ağız parçası (Resim 54-56).

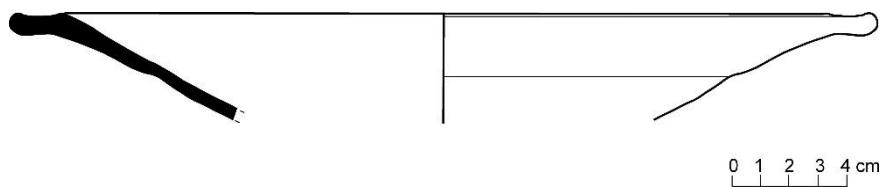
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 54

Resim 55

Resim 56

Kat. 17. Çanak Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, mika ve ince kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 30 cm, Yükseklik: 4,1 cm, Genişlik: 5,8 cm, Kalınlık: 1 cm

Hamur Rengi: 5YR 6/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Orta

Tanım: Çanak formlu geniş bir kaba ait ağız parçası. Kabın yüzeyinde aşınma mevcuttur (Resim 57-59).

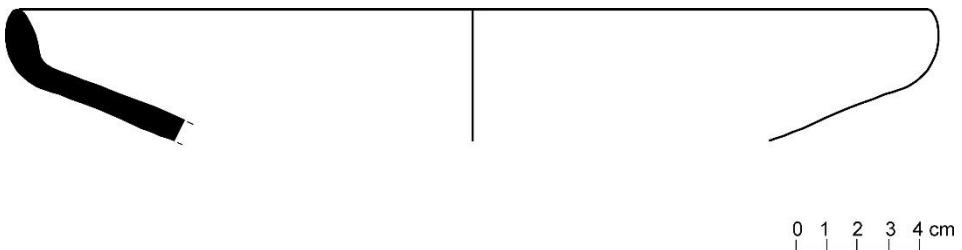
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 57

Resim 58

Resim 59

Kat. 18. Sırılı Gövde Parçası

Kil Yapısı: Çok az kalker, mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3,04 cm, Genişlik: 2,07 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/8

Sır: İç: 10Y-5GY 5/4, Dış: 7.5YR 8/3

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Sgraffito tekniği ile bezenmiş, iç yüzeyi yeşil sırılı dış yüzeyi beyaz astarlı gövde parçası. Kabın çok küçük bir parçası korunduğu için üzerindeki bezeme anlaşılmasıyor (Resim 60-62).

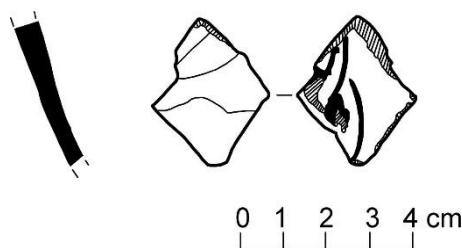
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 60

Resim 61

Resim 62

Kat. 19. Kase/Çanak Kaidesi

Kil Yapısı: Çok miktarda altın mika, kalker, saman, az miktarda kum katkılı.

Ölçüleri: Kalınlık: 0,7 cm, Yükseklik: 2,7 cm, Kaide Yüksekliği: 1,1 cm, Kaide Genişliği: 5,5 cm, Kaide Çapı: 7 cm

Hamur Rengi: 5YR 6/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Orta

Tanım: Kase veya çanak benzeri derin ve yükseltilmiş bir kap formuna ait kaide parçası (Resim 63-65).

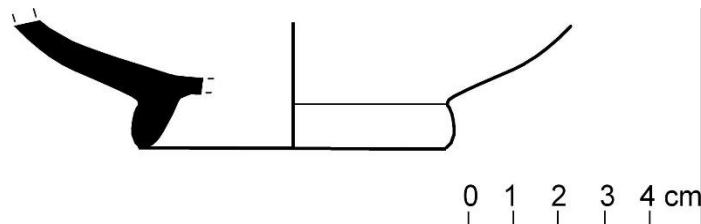
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 63

Resim 64

Resim 65

Kat. 20. Üçayak Parçası

Kil Yapısı: Çok miktarda kalker, mika, kuvars ve ince boyutta orta miktarda kum kataklı.

Ölçüleri: Genişlik: 9,5 cm, Kalınlık: 1,1 cm

Hamur Rengi: 5YR 4/6

Yapım Tekniği: El yapımı

Pişme: Sert

Tanım: İki ayağı korunmuş üçayak parçası. Ayaklar üzerindeki aplikler hasar görmüş durumdadır ve parça üzerinde yer yer akıntı şeklinde yeşil sır görülmektedir (Resim 66-68).

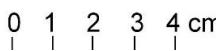
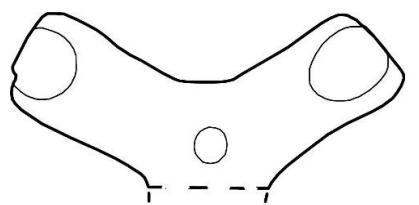
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 66

Resim 67

Resim 68

Kat. 21. Çanak Kaide Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda kalker ve gümüş mika katkılı.
Ölçüleri: Yükseklik: 4,7 cm, Genişlik: 11 cm, Kalınlık: 1,1 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Yüksek kaideli ve çanak formlu yayvan bir kaba ait kaide parçası (Resim 69-71).

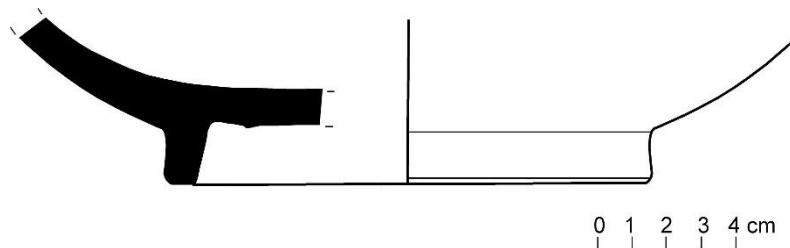
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 69

Resim 70

Resim 71

Kat. 22. Çanak Kaide Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker ve saman, çok az ince kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3,3 cm, Genişlik: 6 cm, Kalınlık: 0,9 cm

Hamur Rengi: 10YR 5/2

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Orta

Tanım: Çanak formlu bir kaba ait kaide parçası. Üzerinde yer yer yanık izleri mevcuttur (Resim 72-74).

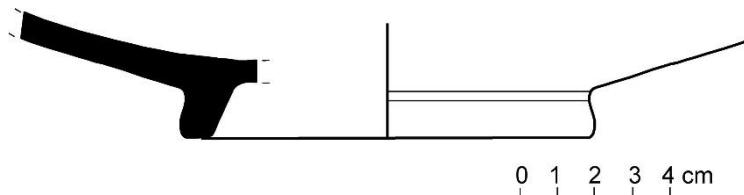
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 72

Resim 73

Resim 74

Kat. 23. Sırılı Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda kalker ve mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3,75 cm, Genişlik: 3,35 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/8

Sır: Dış yüzey rengi: 10Y-5GY 5/4_10; İç yüzey rengi: 10YR 8/2

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Küçük bir parçası ele geçmiş olduğundan dolayı formu anlaşılamayan sırlı gövde parçası. Dış yüzeyde sır renklerinde koyu yeşilden açık yeşile doğru renk geçişleri bulunmakta olup iç yüzeyde ise koyu renk astar mevcuttur (Resim 75-77).

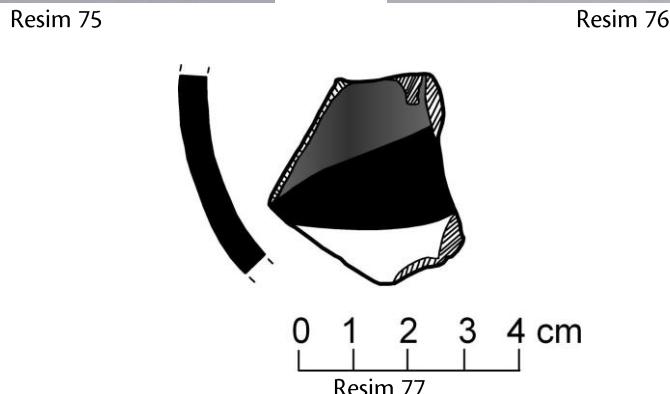
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 75

Resim 76

Resim 77

Kat. 24. Amorf Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda kalker, mika ve saman katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3,3 cm, Genişlik: 4,35 cm, Kalınlık: 0,9 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 5/8

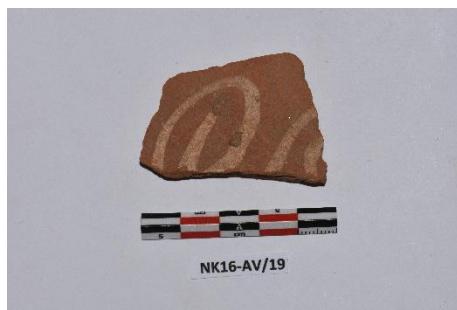
Sır: Dış: 5YR 8/3

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dış yüzeyinde oval formlu geometrik boyalı bezekler bulunan gövde parçası (Resim 78-80).

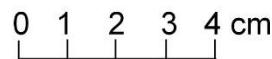
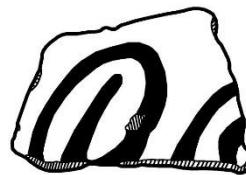
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 78

Resim 79

Resim 80

Kat. 25. Sırı Gövde Parçası

Kil Yapısı: Çok az kalker ve mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 6,6 cm, Genişlik: 3 cm, Kalınlık: 0,9 cm

Hamur Rengi: 10R 6/8

Sır: İç: 10Y-5GY

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: İç yüzeyi yeşil sırlı kaba ait amorf gövde parçası (Resim 81-83).

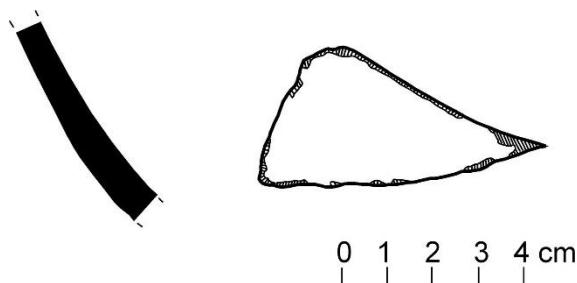
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 81

Resim 82

Resim 83

Kat. 26. Sırlı Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Çok az kalker, mika ve saman katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,07 cm, Genişlik: 3,40 cm, Kalınlık: 0,09 cm

Sır: İç: 10YR 4/4 – 5Y 6/3 – 10 YR 4/4 – 5Y 7/6 – 10 YR 2/1 – 2,5 Y6/8 – 10 Y-GY 5/4 (Soldan sağa sırayla)

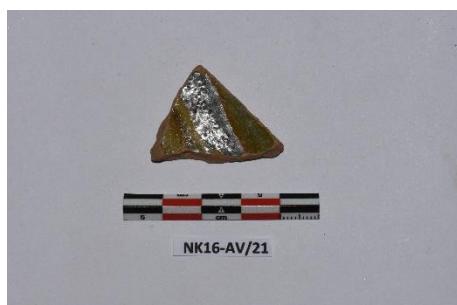
Hamur Rengi: 5R 6/6

Yapım Tekniği: Çark

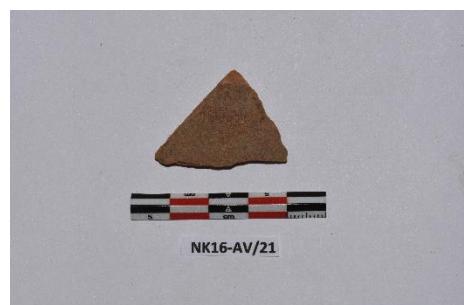
Pişme: Sert

Tanım: Sırlı gövde parçası. Sır renkleri sırasıyla yeşil, sarı, ve ortada bir bant şeklinde koyu kahverengi renklerden oluşmaktadır (Resim 84-86).

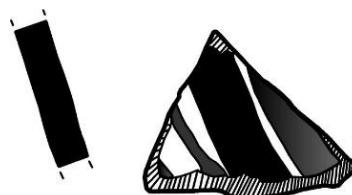
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 84

Resim 85

Resim 86

Kat. 27. Yivli Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Çok az kalker ve mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 5,04 cm, Genişlik: 4 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 5YR 5/6

Sır: Dış: 10Y-5GY 5/4

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Yivli gövde parçası. Kap önce siyah renkte sırlanmış, üstüne yeşil sır sürülmüş ve eskitme tekniği uygulanarak yiv kışımılarına siyah sır ortaya çıkartılmıştır (Resim 87-89).

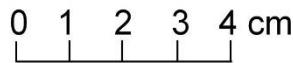
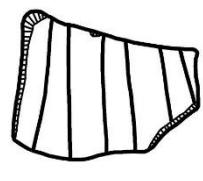
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 87

Resim 88

Resim 89

Kat 28. Sırılı Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Çok az kalker, mika, saman ve ince kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 5,04 cm, Genişlik: 4,00 cm, Kalınlık: 0,06 cm

Hamur Rengi: 5YR 5/8

Sır: Dış: 10YR 8/2; İç: 5 YR 2.5/1

Yapım Tekniği: Çark

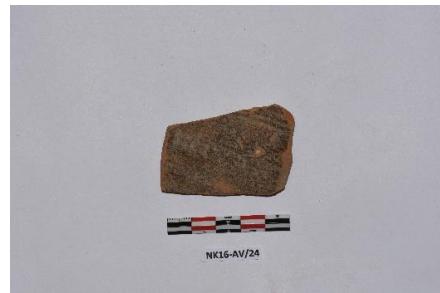
Pişme: Sert

Tanım: Çok küçük bir parçası ele geçen sırlı gövde parçası. Kabin korunan kısmında dış yüzeyin bir bölümüğe koyu yeşil renkte sır sürülmüş ve kalan bölüm beyaz astarlı bırakılmıştır (Resim 90-92).

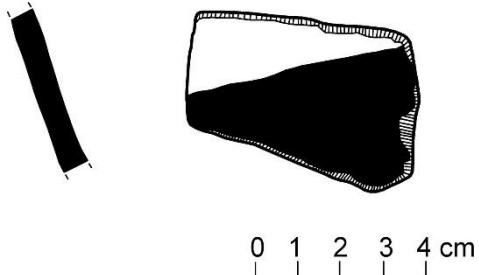
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 90

Resim 91

Resim 92

Açmanın kuzey bölümünün tesviye edilerek anakayaya inilmesinden sonra güneyinde çalışmalara devam edilmiştir. Burada her ne kadar 0 noktasından itibaren 182 cm derinlige inilmiş gibi dursa da, yüzeyden inilen yükseklik 4 santimetredir. Bundan dolayı burada üçüncü bir seviyeden bahsetmek mümkün değildir. Kazı çalışmalarında daha önce -75 cm seviyesinde anakayaya ulaşılan yerden devam edilmiş ve kademeli olarak açmayı batı yönde sınırlayan alt seviyeye kadar inilmiştir. Anakaya bu kısımda da devam etmektedir (Resim 93). Bu bölümde az sayıda çanak çömlek parçası ele geçmiştir.

Resim 93: Gün Sonu, Güneyden

Kat 29. Tabak Ağzı Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker ve mika, çok az ince kum kataklı.

Ölçüleri: Ağzı çapı: 15,55 cm, Yükseklik: 3,01 cm, Genişlik: 3,05 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 5YR 6/8

Astar: 5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: İç ağız kenarında ince bir yiv olan, dışa dönük dudaklı tabak ağız parçası (Resim 94-96).

Dönemi: Roma Dönemi

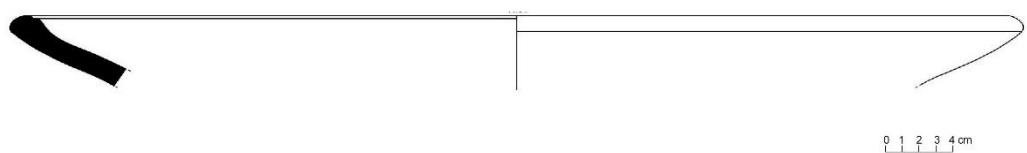

Resim 94

NK16-AV/29

Resim 95

Resim 96

Kat. 30. Tabak Gövde Parçası

Kil Yapısı: Çok az miktarda kalker, mika ve ince kum kataklı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3,08 cm, Genişlik: 3,08 cm, Kalınlık: 0,65 cm

Hamur Rengi: 7.5YR 5/4

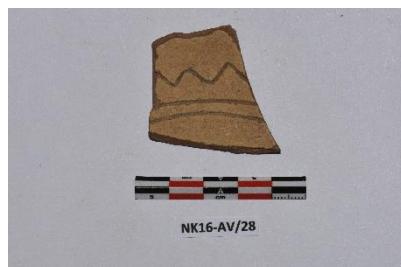
Astar: İç: 7.5R 8/3 Dış: 7.5YR 8/2

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Sgraffito tekniğiyle yapılmış gövde parçası. Kabın iç yüzeyine zıkkaz ve düz çizgisel bezemeler işlenmiştir (Resim 97-99).

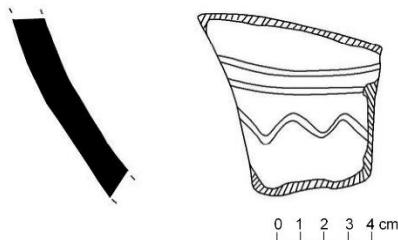
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 97

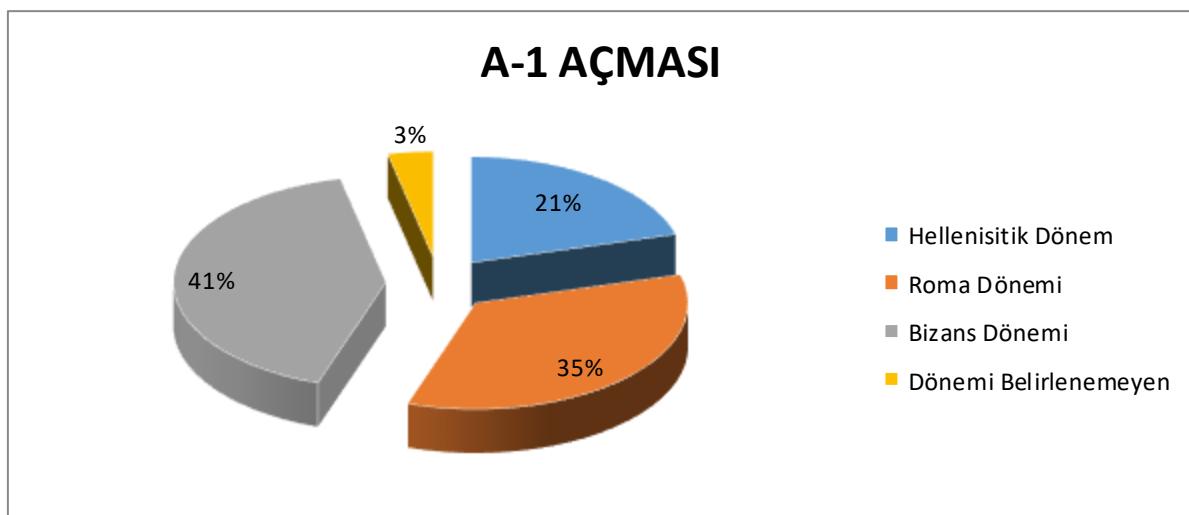
Resim 98

Resim 99

Genel Değerlendirme

A-1 Açmasında yapılan çalışmalar toplam 3 seviyede tamamlanıp, yüzeyden açma derinliğinden – 182 santim seviyesine kadar inilmiştir. Açmada ilk seviyede kuzyedoğu köşede – 35 santimden itibaren anakaya görülmeye başlamış ve güneydoğu kesite doğru -75 cm seviyesine kadar devam etmiştir. 1. seviyede az sayıda seramik parçası ele geçmiştir. Çıkan seramik bulguların dönem özelliklerine bakıldığından Helenistik, Roma ve Bizans dönemlerine ait çanak çömlek parçaları aynı seviyede çıkmıştır (Resim 100).

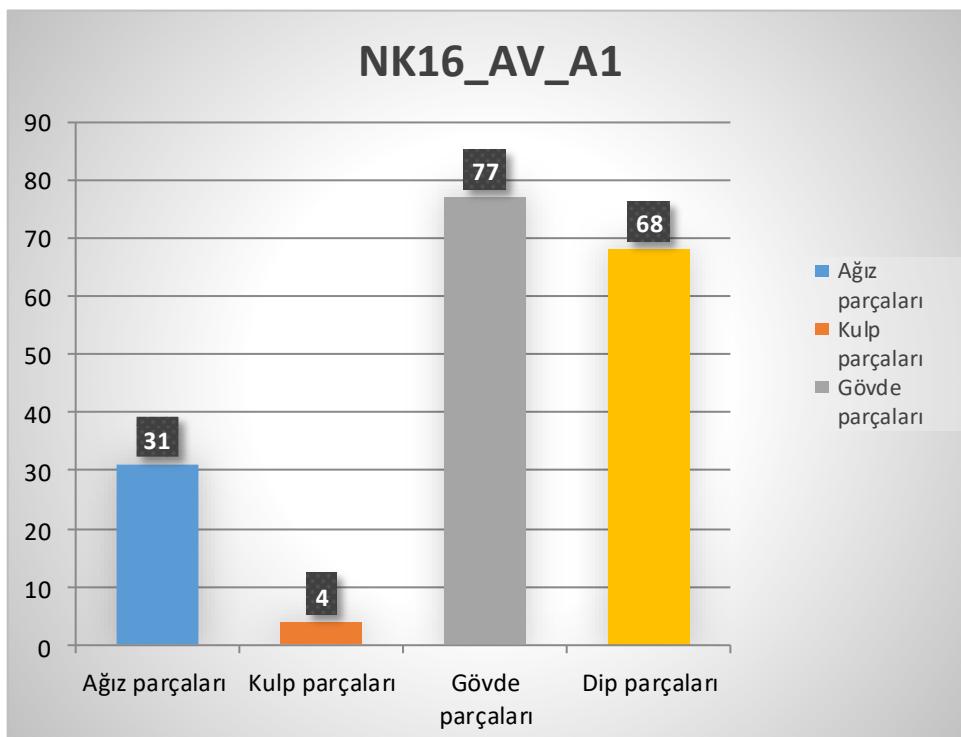
Resim 100: A-1 Açması Seramiklerinin Dönemsel Dağılımı

-45 / -75 santim seviyelerini oluşturan 2. seviyede ise aralarında birçoğu sırlı olan seramik parçaları yoğunluk kazanmıştır. Seramik bulguların dönem özelliklerine bakıldığından 1. seviyede olduğu gibi farklı dönem özelliklerini içinde barındıran karışık bir kontekst karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle bu seviyede de herhangi bir stratigrafiden söz etmek mümkün değildir.

Açma genelinde yapılan çalışmaları 3. seviye olan -182 cm seviyesinde sonlandırılmıştır. Bu seviyeye kadar anakaya doğudan batı eğimli alanın tamamına yayılmış durumdadır. Kaya kırıklarının arasında yer yer sarı ve sert ana katman toprağı yayılmıştır. 3. seviyede az sayıdaki seramik buluntuların farklı dönem özgürlüğü göstermesi, A-1 açmasının tamamında tarihsel açıdan düzgün bir tabakalanmadan söz edilemeyeceğini ve tamamen dolgu toprağından oluştuğunu göstermiştir.

Açma genelinde yapılan çalışmalarda, 0/-182 cm seviye aralığında ele geçirilen parça sayısı 180 olup bunların; 31'i ağız, 4'ü kulp, 77'si amorf (gövde), 68'i ise kaide (dip) parçalarından oluşmaktadır (Resim 101).

Bu kontekstte 29 parça üzerinde çalışılmıştır. Bu parçaların katalogları, çizimleri, bilgi fişleri ve tasnifleri yapılmış olup değerlendirmeye alınmıştır.

Resim 101: A-1 Açması Genel Seramik Dağılımı

Açma genelinde seviyeler arasında Osmanlı, Bizans, Roma ve Helenistik dönem malzemelerini karışık şekilde bir arada görmekteyiz. Sonuç olarak bu açmada tam anlamıyla bir tabakalanmadan söz etmek mümkün değildir.

A-2 AÇMASI

A-2 Açması Abdulvahap Tepesi'nin batısında A-1 açmasının kuzeyinde, mevcut mezarın güney hizasında yamacda oturur bir şekilde uzanan alanda bulunmaktadır (Resim 1, 102). 5 x 5 metre ölçülerindeki alanın kazısı 24-30 Nisan 2016 tarihleri arasında yapılmıştır.

Resim 102: Genel Görünüm, Kuzeyden

Açmanın sınırlarını oluşturan köşeler Kuzey köşeden başlanarak a, b, c,d olarak kodlanmıştır (Resim 103).Sıfır noktası olarak mezarin bulunduğu düzlem esas alınmıştır. Ancak sondajın en derin noktası olan kuzeyinde inilen derinlik -56 cm, güneyinde ise -28 santimetredir. Bu farklılık arazinin eğiminden kaynaklanmaktadır. Bu kod farkından dolayı sondaj alanında zemine 3 aşamada ulaşılmıştır.

Resim 103: Genel Görünüm, Batıdan

Birinci seviye 0/-46 cm arasında oluşturmaktadır. İlk etapta inilen -46 cm seviyesinde açmanın kuzeydoğu köşesinde -46 cm seviyesinden itibaren anakaya görülmeye başlanmıştır (Resim 104). Bu seviyeler arasında toprağın, yeni döküntü özelliğini burada da devam ettirmesinin yanı sıra kuru ve sert bir yapıya sahip olduğu da görülmektedir. Yamaçta bulunan açmanın üst seviyesini oluşturan doğu kesitindeki seramiklerin yoğunluğu dikkat çekmektedir.

Resim 104: Gün Sonu Seviyesi, Batıdan

Kat. 31. Çanak Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 10 cm, Kalınlık: 0,8 cm Yükseklik: 1,5 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 6/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dışa dönük dudaklı kase ağız parçası. Yoğun aşınmadan dolayı astar belli olmuyor (Resim 105-107).

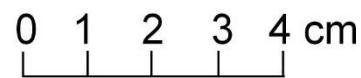
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 105

Resim 106

Resim 107

Kat. 32. Tabak Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum ve taşçık katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 14 cm, Yükseklik: 1,8 cm

Hamur Rengi: 5YR 6/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: İnce cidarlı kase ağız parçası. Aşınmanın çok yoğun olması nedeniyle astar rengi belirsizdir (Resim 108-110).

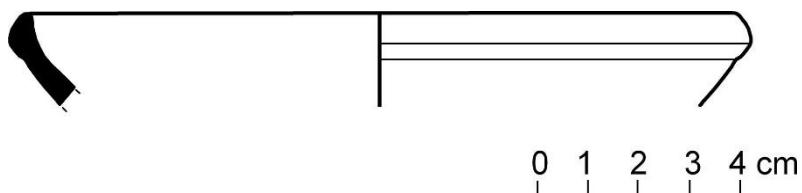
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 108

Resim 109

Resim 110

Kat. 33. Düz Kenarlı Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kalker, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 12,8 cm, Genişlik: 2,1 cm, Kalınlık: 0,6 cm Yükseklik: 1,4 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 7/6

Astar: 2.5YR 6/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok sert

Tanım: Kase formlu bir kaba ait olabilecek ağız parçası. Ağız üzerinde yivler mevcuttur (Resim 111-113).

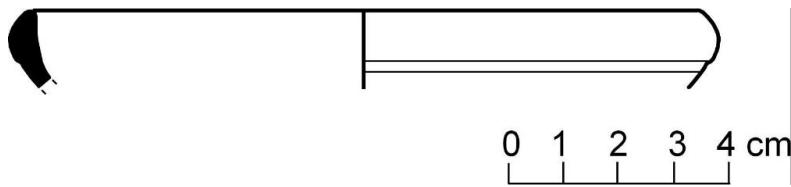
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 111

Resim 112

Resim 113

Kat. 34. Kase Dip Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Kaide Yüksekliği: 0,9 cm, Kaide Genişliği: 0,6 cm, Kaide Çapı: 2,1 cm, Genişlik: 2,2 cm, Yükseklik: 1,3 cm

Hamur Rengi: 7.5YR 7/4

Astar: Dış: 2.5YR 4/4

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok sert

Tanım: Kase formlu açık kaba ait kaide parçası (Resim 114-116).

Dönemi: Helenistik Dönem

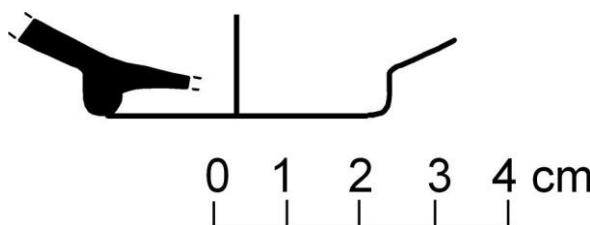
NK16-AV/4

NK16-AV/4

Resim 114

Resim 115

Resim 116

Kat. 35. Yivli Gövde Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda gümüş mika, kuvars, kum, taşçık katkılı.

Ölçüleri: Genişlik: 3,3 cm, Kalınlık: 0,8 cm Yükseklik: 3,30 cm

Hamur Rengi: 5YR 6/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Amphora kap formuna ait olabilecek yivli gövde parçası (Resim 117-119).

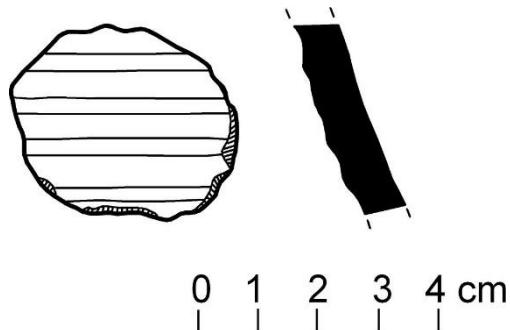
Dönemi: -

Resim 117

Resim 118

0 1 2 3 4 cm

Resim 119

Kat. 36. Çömlek Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum, saman, taşçık katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 8 cm, Kalınlık: 0,9 cm, Yükseklik: 1,9 cm

Hamur Rengi: 5YR 6/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Çömlek formuna ait olabilecek ağız parçası. Etkili aşınmadan dolayı astar izleri görülememektedir (Resim 120-122).

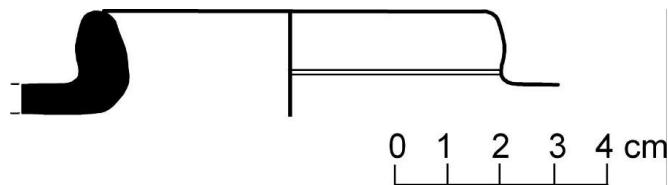
Dönemi:-

Resim 120

Resim 121

Resim 122

Kat. 37. Kandil Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum, kuvars katkılı.

Ölçüleri: Genişlik: 4,2 cm, Kalınlık: 0,7 cm

Hamur Rengi: 5YR 6/6

Yapım Tekniği: Kalıp

Pişme: Sert

Tanım: Kandile ait üst gövde parçası. Yoğun aşınmadan dolayı bezeme ve astar anlaşılamıyor (Resim 123-125).

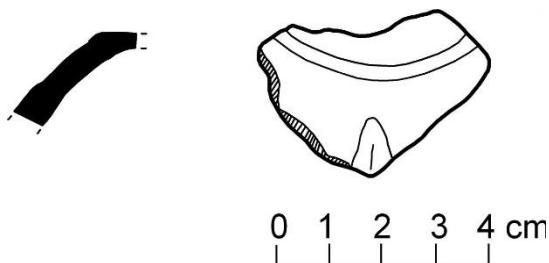
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 123

Resim 124

Resim 125

İkinci seviye -46 cm ile -98 cm arasında kazılmıştır (Resim 126). Çalışmada açmanın doğu kesitini oluşturan a-b noktaları arasında kuzeydoğu köşede -80 santimetreden itibaren, güneydoğu köşede ise -59 santimetreden itibaren anakaya görülmeye başlanmıştır. Bu seviyelerde toprak rengi açık kahverengidir. Devam edilen çalışmalarda gün sonunda -98 santimetreye inilmiştir. Bu seviyeler arasında çıkan çeşitli atık maddelerden dolayı toprağın yeni döküntü özelliğini devam ettirmesinin yanı sıra nem ve ağaç köklerinden dolayı da koyu bir renge sahip olduğu görülmektedir. Özellikle bu noktadan itibaren çok sayıda seramik parçası ele geçmiştir. Bunlar arasında dip, ağız ve gövde parçaları bulunmaktadır. Erken ve geç dönem seramik parçalarının birlikte aynı tabakada bulunuyor olması toprağın döküntü olduğunu göstermektedir.

Resim 126: Gün Sonu Seviyesi

Kat. 38. Kase Ağız Parçası

Kil Yapısı: Çok az kum ve taşık katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 14 cm, Genişlik: 3,9 cm, Kalınlık: 0,6 cm Yükseklik: 1,7 cm

Hamur Rengi: 5YR 5/4

Astar: 2.5 YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Ağız kısmı korunmuş, düz ağızlı kase parçası. İç ve dış yüzeyde kahve rengi astar ve çark izleri görülmektedir (Resim 127-129).

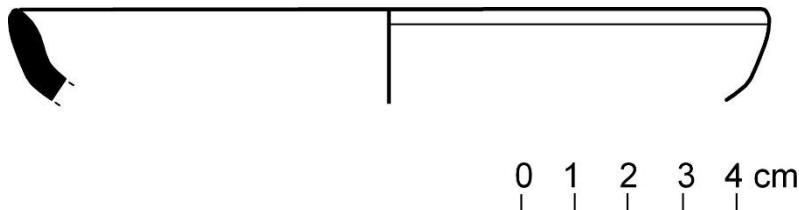
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 127

Resim 128

Resim 129

Kat. 39. Çanak Ağız Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda gümüş mika, kum, taşık katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 24 cm, Kalınlık: 0,6 cm, Genişlik: 3,3 cm Yükseklik: 3,5 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 6/8

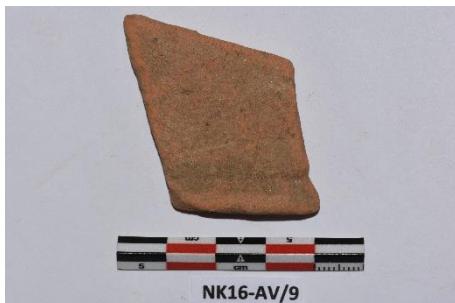
Astar rengi: İç: 2.5YR 2.5/1

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dışa dönük ağız kenarlı çanak ağız parçası. Kabın iç yüzeyi koyu renk astarlı dış yüzeyinde ise astar tahrif olmuştur (Resim 130-132).

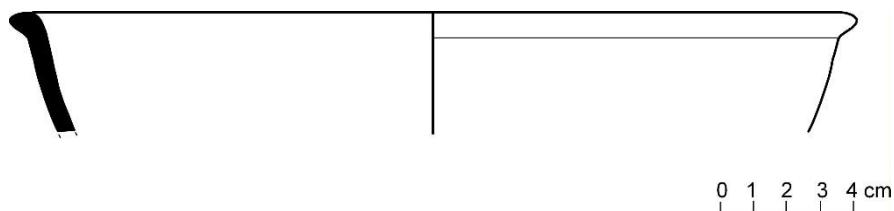
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 130

Resim 131

Resim 132

Kat. 40. Kase/Tabak Dip Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda gümüş mika, kum, taşçık kataklı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,2 cm, Kaide yüksekliği: 0,5 cm, Kaide çapı: 5 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 6/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dip kısmı korunmuş tabak/kase formuna ait parça. Yoğun aşınma söz konusu, kabın iç yüzeyinde koyu renk astar dış yüzeyinde ise yer yer kahverengi astar kalıntıları görülmektedir (Resim 133-135).

Dönemi: Helenistik Dönem / Roma Dönemi

Resim 133

Resim 134

Resim 135

Kat. 41. Siğ formlu kase ağız parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 14 cm, Kalınlık: 0,5 cm, Genişlik: 3,2 cm Yükseklik: 1,8 cm

Hamur Rengi: 5YR 6/4

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Siğ formlu kase ağız parçası. Kabın iç yüzeyi turuncu renkli sırla bezeli, dış yüzeyinde ise kalın kalker tabakasından ötürü sır rengi anlaşılamıyor (Resim 136-138).

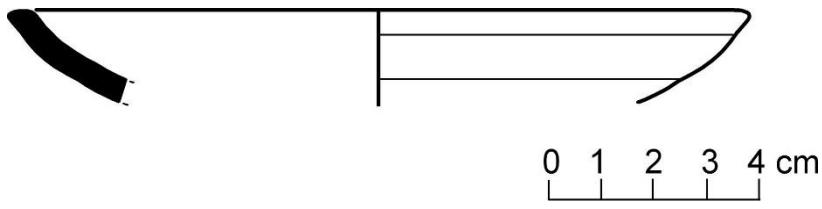
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 136

Resim 137

Resim 138

Üçüncü seviye, 0 noktasından -98/-157 cm arasında gibi gözüke de arazinin eğimli olma özelliğinden dolayı açma kenarının -28 cm aşağı inmektedir. -98 cm'den itibaren kazılan alanda anakayanın devamı gelmektedir ve -157 santim seviyesinde zemine inilmiştir. Toprak yine çeşitli evsel atık maddeleri içermektedir ve bu yönyle döküntü özelliğindedir (Resim 139). -145 santimetrede Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenen bir adet bronz sikke bulunmuştur (Kat. 42).

Resim 139: Gün Sonu Seviyesi

Resim 140: Sikke, in-situ durumu

Kat. 42.Sikke (Resim 141-142)

Kazı Envanter No:NK16/AV/N1

AE - Ağırlık: 5,7 gr, Çap: 2,6 cm

Tanım: Öy.: Claudius büstü sağa, zırh giyimli CLAVDIVS AVG], Ay.: Felicitas ayakta, kafa sola, sol elinde bereket boynuzu ve sağ elinde caduceus asası tutuyor FELIC-ITAS AVG]

Dönemi: II. Claudius Gothicus, İ.S. 268- 270

Referans:http://www.ancientcoins.ca/RIC/RIC5a/RIC5a_ClaudiusII.htm

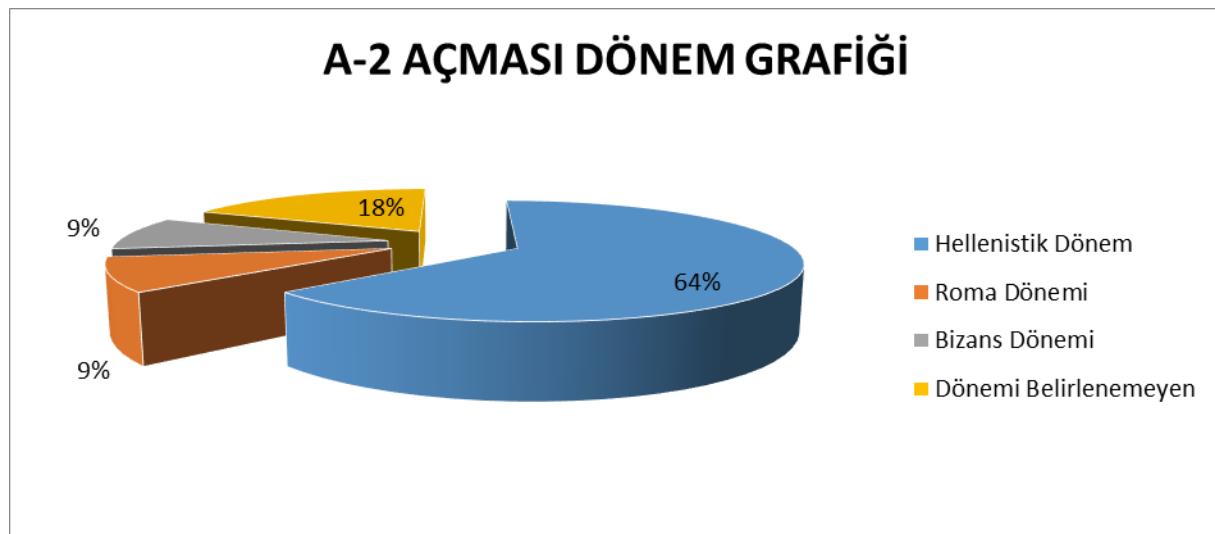
Resim 141

Resim 142

Genel Değerlendirme

A-2 Açmasında yapılan çalışmalar zeminin yapısından dolayı 3 seviyede tamamlanmıştır. 1. seviyede az sayıda seramik parçası ve bir adet metal çivi ele geçmiştir. Çıkan seramik bulguların dönem özelliklerine bakıldığından Helenistik, Roma ve Bizans dönemlerine ait buluntuların herhangi bir tabakalanmaya meydan vermeden karışık bir şekilde bulundukları dikkat çekmektedir (Resim 143).

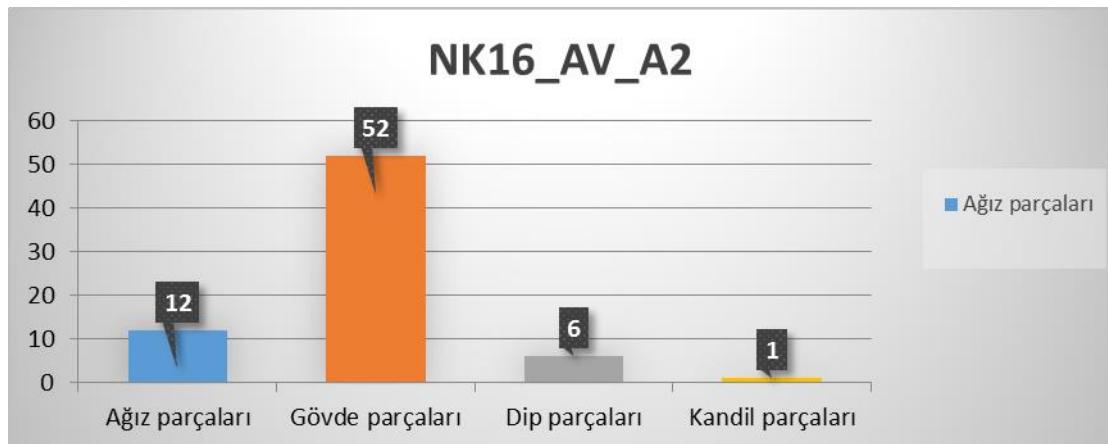

Resim 143: A-2 Açması Seramiklerinin Dönemsel Dağılımı

2. seviyede çıkan seramik bulguların dönem özelliklerine bakıldığından yine aynı şekilde Helenistik, Roma ve Bizans dönemine ait seramiklerin karışmış bir şekilde birlikte bulunduğu gözlemlenmiştir. Bu nedenle bu seviyede de herhangi bir stratigrafiden söz etmek mümkün değildir.

Açmadaki çalışmalar 3. seviye olarak adlandırdığımız bölümde anakayaya ulaşıldığından tamamlanmıştır. Anakaya üzerinde yer alan kırıkların arasında yer yer sarı ve sert ana katman toprağı dikkat çekmektedir. Bu seviye, bulunan sikke nedeniyle İ.S. 3. yüzyıla tarihlenebilir (Kat. 42).

Açma genelinde yapılan çalışmalarda ele geçen seramiklere ait parça sayısı 71 olup bunların; 12'si ağız, 52'si amorf (gövde), 6'sı ise kaide (dip), 1'i ise kandil omuz parçalarından oluşmaktadır (Resim 144). Bunlardan 11 parça kataloga eklenmiştir.

Resim 144: A-2 Açması Genel Seramik Dağılımı

Açma genelinde tabakalanma olmadığı dikkat çekmektedir. Ancak burada farklı olarak zemin seviyesinden İ.S. 3. yüzyıla ait bir sikkenin bulunmuş olması dikkate değerdir. Tek buluntu ile ana kaya üzerindeki son seviyenin Roma İmparatorluk Dönemine ait olduğunu öngörmek mümkün değildir.

A-3 AÇMASI

A-3 açması Abdulvahap Tepesi'nin ve caminin batısında, 3x3 metre ölçülerinde açılmıştır (Resim 1, 145). Açımanın yüzeyi 0 noktasından -154 cm aşağıdadır.

Resim 145: A-3 Açması Genel Görünüm, Batıdan

Açmanın yüzeyinde bitkilendirme için yayılan 15 santimetre kalınlığında dolgu toprağı bulunmaktadır. Bu toprak, sert, iri taşlı ve koyu kahverengidir. -42 cm seviyeden itibaren yoğun miktarda moloz taş içeren gri-kahverengi toprak yer almaktadır (Resim 146).

Resim 146: A-3 Açması Doğu Kesit

Açmanın ilk seviyesinde yoğun miktarda seramik ortaya çıkmıştır. Seramiklerin çoğunluğunu amorf parçalar oluştururken az miktarda sırlı seramik yer almaktadır. Seramik buluntular arasında, dış kısmında üst üste binen yaprak motifleri ile Megara Kasesi parçası (Kat. 43) dikkat çekmektedir.

Kat. 43. Megara Kasesi Parçası

Kıl Yapısı: Çok az miktarda kalker, mika ve ince kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik:1 cm, Kalınlık:0,3 cm, Kaide Yüksekliği:0,1 cm, Kaide Genişliği:2 cm, Kaide Çapı:4 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 4/8

Astar: 5YR 3/3

Yapım Tekniği: Kalıp

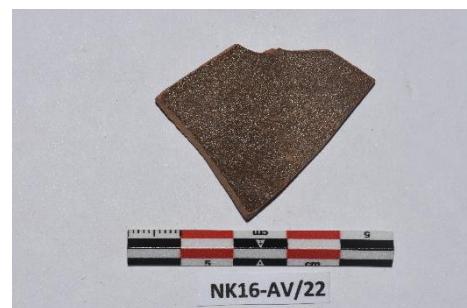
Pişme: Çok Sert

Tanım: Kalıp teknigiyle yapılmış Megara kasesine ait dip parçası. Kabın dış yüzeyi, kabartma şeklinde, yaprak ve çiçek gibi bitkisel motifler ile süslenmiştir (Resim 147-149).

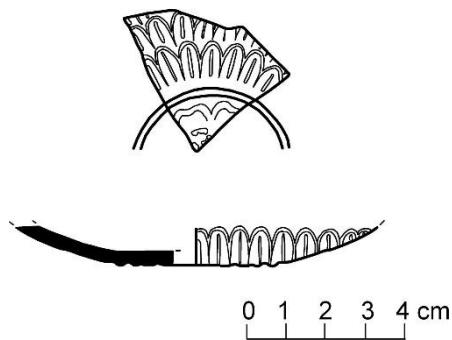
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 147

Resim 148

Resim 149

Kat. 44. Çanak Ağız Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda kuvars ve mika, çok az miktarda ince kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 9,8 cm, Yükseklik: 4,5 cm, Genişlik: 4,2 cm, Kalınlık: 0,9 cm

Hamur Rengi: 5YR 3/4

Astar: Dış: 2,5YR 4/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok sert

Tanım: Dış yüzeyi astarlı, çanak formlu bir kaba ait ağız parçası (Resim 150-152).

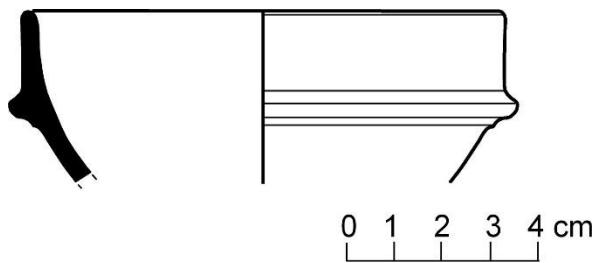
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 150

Resim 151

Resim 152

Kat. 45. Çanak/Kase Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, mika, çok az ince kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 15 cm, Yükseklik: 3,7 cm, Genişlik: 3,2 cm, Kalınlık: 0,4 cm

Hamur Rengi: 7,5YR 7/6

Astar: 7,5YR 7/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Çanak veya kase formlu derin ve açık kap formuna ait ağız parçası (Resim 153-155).

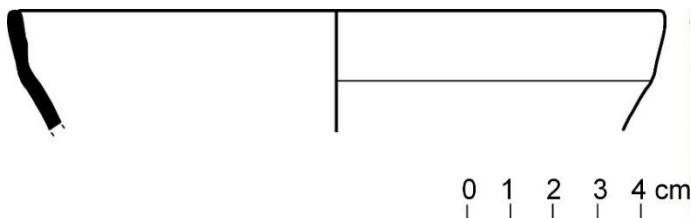
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 153

Resim 154

Resim 155

Kat. 46. Amorf Gövde Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, saman, çok az miktarda ince mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 4,1 cm, Genişlik: 5 cm, Kalınlık: 0,7 cm

Hamur Rengi: 5YR 6/6

Astar: Dış :10YR 8/1

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dış yüzeyinde spiral desenler bulunan, boyalı bezeli amorf gövde parçası (Resim 156-158).

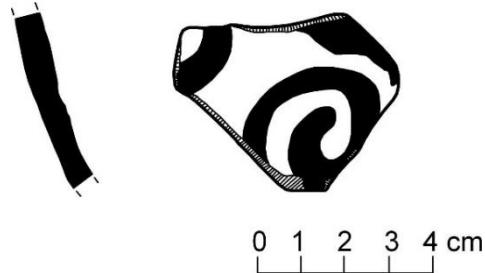
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 156

Resim 157

Resim 158

Kat. 47. Sırılı Amorf Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda kalker, gümüş mika, çok az miktarda ince kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3,3 cm, Genişlik: 4,1 cm, Kalınlık: 0,7 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 6/8

Sır: Dış:10Y-5GY 6/2

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok sert

Tanım: Küçük bir parçası korunmuş olduğu için kap formu anlaşılamayan amorf gövde parçası. Kabın iç yüzeyinde lacivert, dış yüzeyinde ise yeşil sır bulunmaktadır (Resim 159-161).

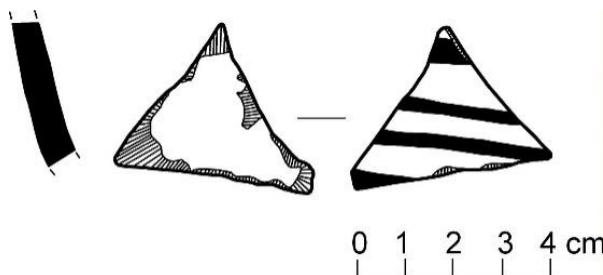
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 159

Resim 160

Resim 161

Kat. 48. Çanak Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda kalker, mika ve çok az ok ince kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 23,6 cm, Yükseklik: 3,7 cm, Genişlik: 7,7 cm, Kalınlık: 0,7 cm

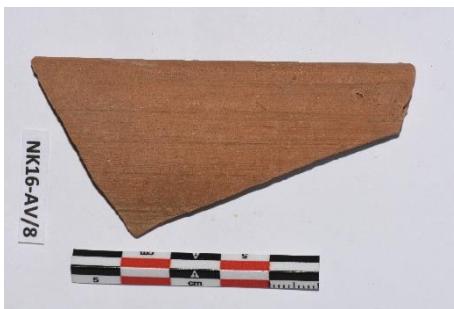
Hamur Rengi: 2.5YR 5/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok Sert

Tanım: Çanak formlu derin bir kaba ait ağız parçası. İç yüzeyde beyaz boyalı bezek bulunmaktadır (Resim 162-164).

Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 162

Resim 163

Resim 164

0 1 2 3 4 cm

Kat. 49: Kase Ağız Parçası

Kil Yapısı: Çok az miktarda taşçık, kalker, mika, ince kum kataklı.

Ölçüleri: Kalınlık: 0,5 cm, Yükseklik: 4,6 cm, ağız çapı: 12 cm

Hamur Rengi: 5YR 5/8

Astar: İç yüzey boyalı bezek: 7,5 YR 8/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Kase formlu bir kaba ait ağız parçası. İç yüzeyde sıra halinde beyaz boyalı bezek bulunmaktadır (Resim 165-167).

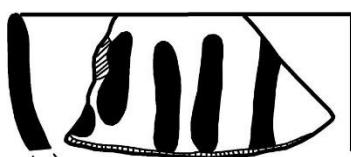
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 165

Resim 166

0 1 2 3 4 cm

Resim 167

Kat. 50: İznik Çinisi Amorf Gövde Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3,9 cm, Genişlik: 2,3 cm, Kalınlık: 1 cm

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok Sert

Tanım: Dış yüzeyi beyaz renkli, iç yüzeyinde ise lacivert ve beyaz renklerinde bitkisel desenler bulunan gövde parçası (Resim 168-170).

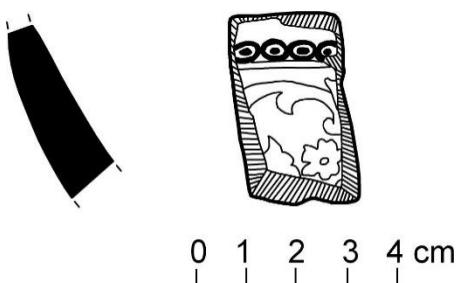
Dönemi: Osmanlı Dönemi

Resim 168

Resim 169

Resim 170

Kat. 51. Çömlek Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, mika, saman, çok az ince kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 11 cm, Yükseklik: 2,9 cm, Genişlik: 6 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Çömlek formlu kapalı bir kaba ait ağız parçası. Kabın dış yüzeyinde sıra halinde yivler mevcuttur (Resim 171-173).

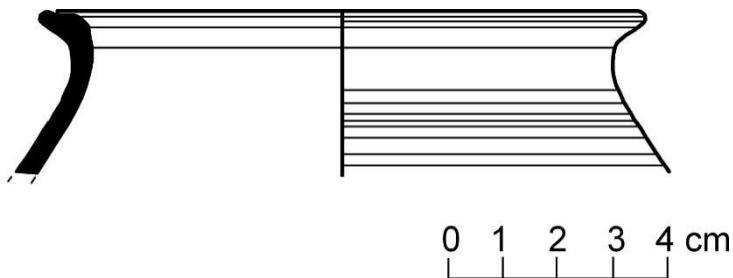
Dönemi: -

Resim 171

Resim 172

Resim 173

Kat. 52. Üçayak Parçası

Kıl Yapısı: Çok az miktarda taşçık, kalker, mika, çok miktarda ince kum katkılı.

Ölçüleri: Genişlik: 9,3 cm, Kalınlık: 1,9 cm

Yapım Tekniği: El yapımı

Hamur Rengi: 5YR 5/6

Pişme: Sert

Tanım: Ayaklarından biri kırık ele geçmiş üçayak parçası. Ayaklar üzerinde yer yer sır kalıntıları mevcuttur (Resim 174-176).

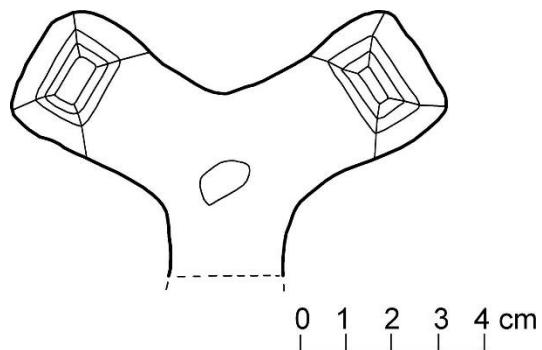
Dönemi: -

Resim 174

Resim 175

Resim 176

Açmanın doğu bölümünde görülmeye başlayan anakayadan dolayı çalışmalar açmanın batı bölümünde yoğunlaşmıştır (Resim 177). Doğu bölümde sert, taşlı, açık kahverengi yapıda olduğu gözlenen toprakla birlikte ikinci seviye sona ermiştir.

Resim 177: A-3 Açması Anakaya Başlangıç, Batıdan

Kat. 53. Tabak/Kase Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 14 cm, Yükseklik: 1,4 cm, Genişlik: 3,3 cm, Kalınlık: 1 cm

Hamur Rengi: 5Y 3/1

Astar: 5Y 4/1

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Orta

Tanım: Gri hamurlu, dışa dönük ağızlı, tabak ya da kase formlu kaba ait ağız parçası. Kabin yüzeyinde çark izleri takip edilebilmektedir (Resim 178-180).

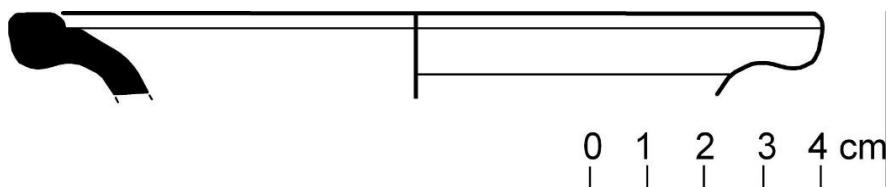
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 178

Resim 179

Resim 180

Kat. 54. Tabak/Kase Dip Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,2 cm, Genişlik: 5,9 cm, Kalınlık: 1,1 cm, Kaide Yükseklik: 1,3 cm, Kaide Genişlik: 1,1 cm, Kaide Çapı: 4 cm

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Alçak kaideli, tabak veya kase formlu kaba ait dip parçası. Kabın yüzeyindeki yoğun aşınmadan dolayı astar rengi anlaşılamamaktadır (Resim 181-183).

Dönemi: Roma Dönemi

Resim 181

Resim 182

Resim 183

Kat. 55. Aplikli Kulp Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, kum, gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,9, Genişlik: 3 cm, Kalınlık: 0,4 cm

Hamur Rengi: 5YR 4/6

Astar: İç: 2.5YR 4/8, Dış: 5YR 3/4

Yapım Tekniği: Kalıp

Pişme: Sert

Tanım: İki tarafından da kırık kulp parçasının üzerine yaprağa benzeyen bezemeler aplik edilmiş. İç ve dış yüzeyde yer yer aşınmış kırmızı astar mevcuttur (Resim 184-186).

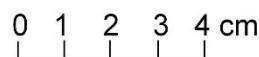
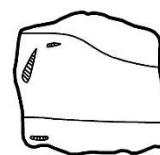
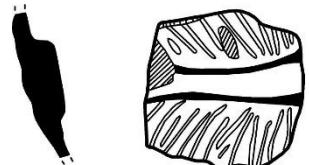
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 184

Resim 185

Resim 186

Kat. 56. Kapalı Kap Formuna Ait Dip Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3 cm, Genişlik: 6,5 cm, Kalınlık: 1,1 cm, kaide Yükseklik: 1,3 cm, Kaide Genişlik: 1,1 cm, Kaide Çapı: 4 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 6/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Kapalı kap formuna ait yükseltilmiş kaideli dip parçası. Kabın yüzeyindeki yoğun aşınmadan dolayı astar rengi anlaşılamamaktadır (Resim 187-189).

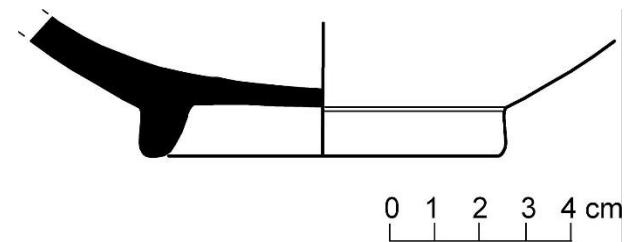
Dönemi: Roma / Bizans Dönemi

Resim 187

Resim 188

Resim 189

-57 cm seviyede başlayan anakaya batı bölümde -130 cm derinlikte ortaya çıkmıştır. Sert, taşlı, açık kahverengi yapıda olan toprak tabaka, anakayanın açmayı tamamen kaplamasıyla sona ermiştir (Resim 190). Çalışmalarda herhangi bir buluntuya rastlanılmamıştır.

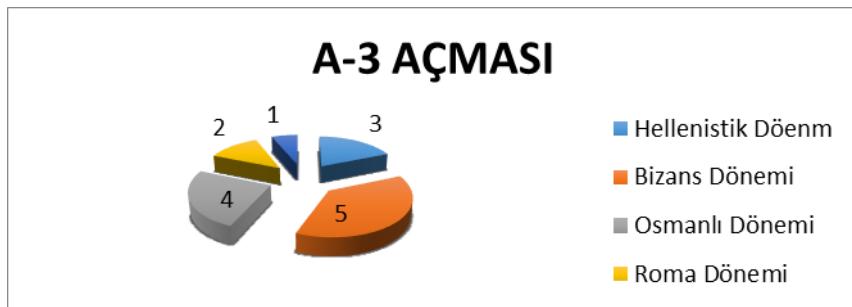

Resim 190: A-3 Açması Son Durum

Genel Değerlendirme

Abdulvahap Tepesi'nin ve caminin batısında yer alan A-3 açması doğudan batıya eğimli bir arazide yer almaktadır. İlk seviyelerde çıkan seramik buluntular Helenistik, Bizans ve Osmanlı dönemlerine aittir. Bu

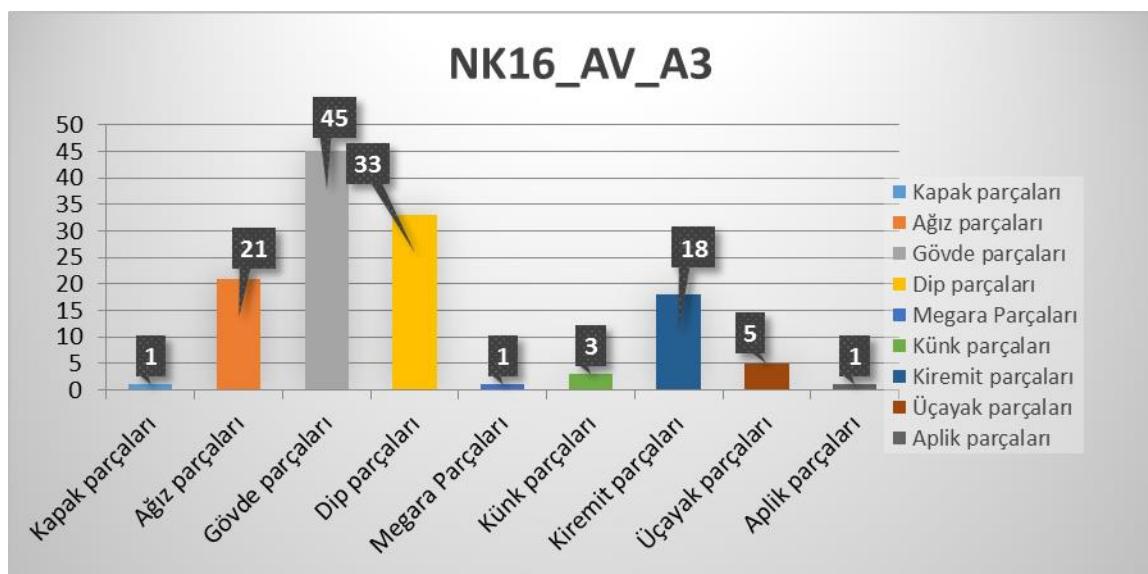
seviyelerde seramik buluntularla birlikte günümüz evsel atıklarının da (poşet, pet şişe kapağı, naylon vb.) yer aldığı görülmüştür. Çalışmalara devam edildikçe yoğun taş içeren, gri-kahverengi toprak gözlemlenmiştir ve açmanın doğusunda anakaya çıkılmaya başlamıştır.

Resim 191: A-3 Açması Seramikleri Dönemsel Dağılımı

Ana kaya üzerindeki son seviyede herhangi bir buluntuya rastlanılmamıştır. Açmanın tamamında anakayaya ulaşıldığından çalışmalar sonlandırılmıştır. Genel olarak, dolgu toprağın hâkim olduğu A-3 açmasında herhangi bir stratigrafiden bahsetmek mümkün değildir.

Açma genelinde yapılan çalışmalarda ele geçirilen parça sayısı 128 olup bunların; 1'i kapak, 21'i ağız, 45'i amort (gövde), 33'ü kaide (dip), 5'i üçyak, 1'i Megara, 3'ü künk, 18'i kiremit, 1'i aplik parçadan oluşmaktadır. Bu grupta 30 parça değerlendirmeye alınmıştır (Resim 192).

Resim 192

A-4 AÇMASI

A-4 açması Abdulvahap Tepesi'nin kuzey yamacında bulunmaktadır ve eğimli bir araziye sahiptir (Resim1, 193). Açıma sınırları güney bölümünden başlayarak a, b, c, d olarak belirlenmiştir. Açıma; 4 x 4 metre ölçülerinde açılmıştır. Diğer açmalarda olduğu gibi sıfır noktası olarak mezar podyumu esas alınmıştır.

Resim 193: A-4 Açıması Genel Görünüm, Güneyden

Açmanın ilk seviyesini nemli, yumuşak, iri taşılı, kumlu ve koyu kahverengi bir yapıya sahip olan dolgu toprak oluşturmaktadır. Açımanın ilk seviyesindeki çalışmalar a ve b bölümünde başlamıştır (Resim 194). Bu bölümde yoğun miktarda seramik ortaya çıkmıştır. Seramiklerin çoğu gövde parçası olup, ağız, kulp ve kaide parçaları da tespit edilmiştir.

Resim 194: A -4 Açıması Gün Sonu, Kuzeyden

Kat. 57. Çanak Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda kalker ve gümüş mika kataklı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 52 cm, Yükseklik: 3,3 cm, Genişlik: 4,8 cm, Kalınlık: 1 cm,

Hamur Rengi: 5YR 7/ 4

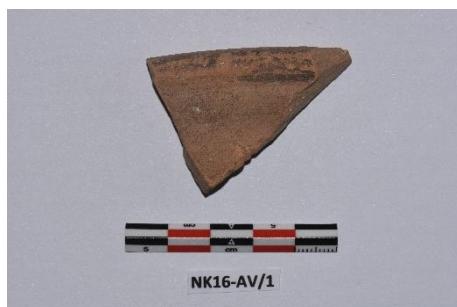
Astar: 5YR 7/4

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Yuvarlatılmış ağızlı çanak formlu kaba ait ağız parçası. Dudak kısmında siyah astar mevcuttur (Resim 195-197).

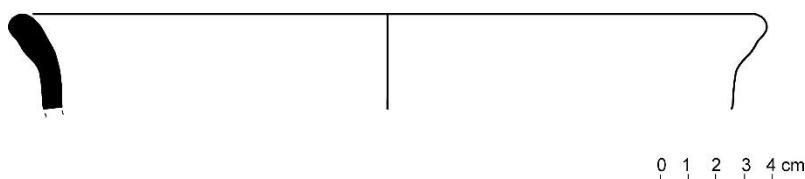
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 195

Resim 196

Resim 197

Kat. 58. Amphora/Sürahi Kulp Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 10,6 cm, Genişlik: 2,5 cm, Kalınlık: 1,4 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/4

Astar: 5YR 7/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Amphora ve sürahi benzeri bir kap formuna ait olabilecek yükseltilmiş yivli, iki tarafından kırık kulp parçası. Yüzey aşınmış olsa da yer yer kırmızı astar izleri görülmektedir (Resim 198-200).

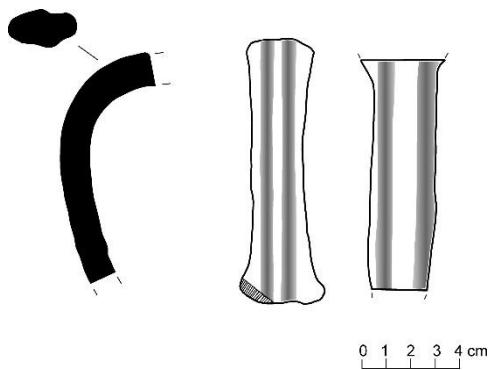
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 198

Resim 199

Resim 200

İkinci seviyeden sonra anakaya görülmeye başlamıştır (Resim 201). Bu seviyede yoğun miktarda çanak çömlek parçaları, kiremit parçaları ve evsel atıklar, hayvan kemiği, 3 adet çivi (Kat. 65-66) bulunmuştur.

Resim 201: A-4 Açması Gün Sonu, Kuzeyden

Kat. 59. Tabak/Kase Dip Parçası

Hamur Rengi: 2.5YR 5/8

Kil Yapısı: Orta miktarda kum katkılı.

Ölçüleri: Kaide Çapı: 6 cm, Kalınlık: 0,9 cm, Yüksekliği: 1,3 cm, Genişliği: 2,4 cm

Astar: Dış: 2.5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok Sert

Tanım: Tabak ya da kase benzeri açık kap formuna ait dip parçası. Fazlaşıyla aşınmış durumda ve kaide kısmı kırıktır. Ancak yüzeyde yer yer kırmızı astar izleri mevcuttur (Resim 202-204).

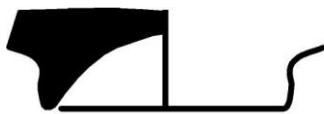
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 202

Resim 203

0 1 2 3 4 cm

Resim 204

Kat. 60. Kase Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker ve gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 16 cm, Yükseklik: 2,4 cm, Genişlik: 4 cm, Kalınlık: 0,9 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 7/4

Astar: İç: 2.5YR 3/2, Dış: 5YR 7/4

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dışa dönük dudaklı, dış ağız kenarının altında sıra sıra yivleri olan kase formlu kaba ait ağız parçası. İç ve dış yüzeyde kahverengi astar mevcuttur (Resim 205-207).

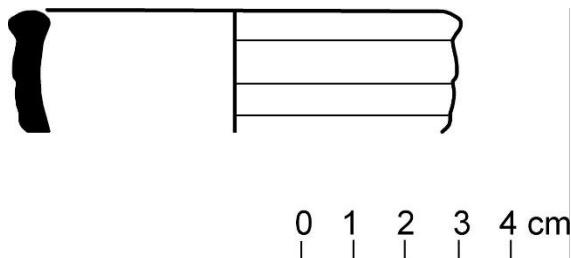
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 205

Resim 206

Resim 207

Kat. 61. Kase Ağız Parçası

Kil Yapısı: Çok az miktarda kuvars, taşçık ve gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 26 cm, Yükseklik: 2,9 cm, Genişlik: 5,9 cm, Kalınlık: 1,1 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 7/8

Astar: 10R 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok Sert

Tanım: Terra sigillata grubundan, yuvarlatılmış ağızlı, dirsekli kase ağız parçası. Kabın yüzeyinde parlak kırmızı astar mevcuttur (Resim 208-210).

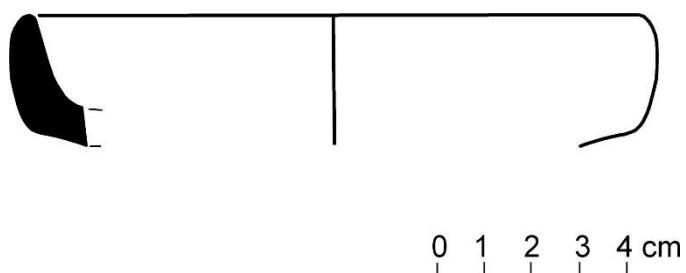
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 208

Resim 209

Resim 210

Kat. 62. Sürahi/Testi Dip Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda kalker, gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Kaide Çapı: 10 cm, Kalınlık 0,9 cm, Yükseklik: 2,9 cm, Genişlik: 4,3 cm

Hamur Rengi: GLEY1 5/N

Astar: GLEY1 6/N

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Kaba hamurlu, sürahi veya testi benzeri kapalı kap formuna ait dip parçası. Kabın yüzeyindeki yoğun aşınmadan dolayı astar olup olmadığı anlaşılmıyor (Resim 211-213).

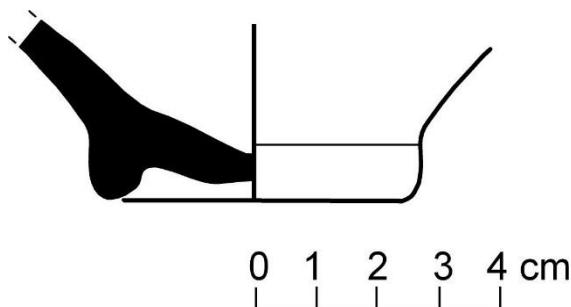
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 211

Resim 212

Resim 213

Kat. 63. Amphora Ağız Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda kuvars, kalker ve gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 14 cm, Yükseklik: 3,6 cm, Genişlik: 4,7 cm, Kalınlık: 0,9 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 7/4

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Yuvarlatılmış ağızlı amphoraya ait ağız parçası. Yoğun aşınmadan dolayı astar rengi anlaşılamamaktadır (Resim 214-216).

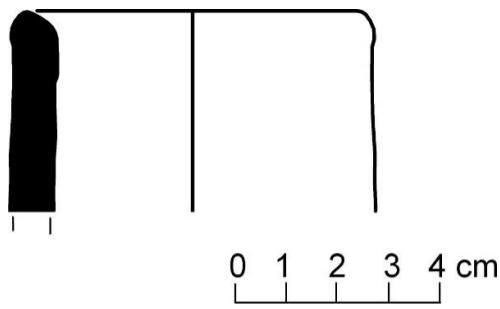
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 214

Resim 215

Resim 216

Kat. 64. Sırılı Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 5,6 cm, Genişlik: 8,1 cm, Kalınlık: 1,6 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/6

Sır: 10Y-5GY 5/2

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: İç yüzeyinde yeşil sırlar olan kaba hamurlu ve formlu bir kaba ait gövde parçası (Resim 217-219).

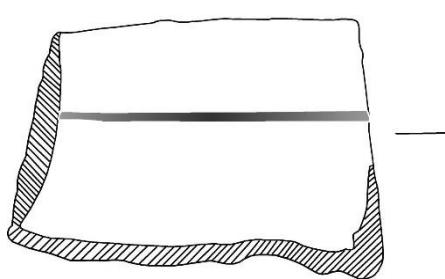
Dönemi: Bizans/Beylikler Dönemi?

Resim 217

Resim 218

Resim 219

Kat. 65. Çivi

Kazı Envanter No: NK16/AV/A2

Hammadde: Demir

Ölçüleri: Yükseklik: 8,6 cm, Kalınlık: 0,7 cm, Çap: 1,8 cm

Tanım: Tam halde ele geçmiş demir çivi (Resim 220).

Resim 220

Kat. 66. 2 Parça Halinde Çivi ve Çivi Başı (Resim 221)

Kazı Envanter No: NK16/AV/A9

Hammadde: Demir

Ölçüleri: Çap: 1,9 cm, 2,6 cm; Ağırlık: 54,0 g, 21,0 gr(K.Ö); 53,0 g, 21,0 gr(K.S.), Yükseklik: 11,4 cm, 2,1 cm, Kalınlık: 0,9 cm, 0,9 cm

Tanım: Tam halde ele geçmiş demir çivi ve yalnızca başı korunmuş demir çivi parçası.

Resim 221

Açmanın a ve b bölümünde görülen anakayadan dolayı çalışmaları c ve d bölümlerinde devam etmiştir (Resim 222). Bu seviyede evsel atıklar ve hayvan kemikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca yoğun miktarda çanak çömlek parçası vardır.

Resim 222: A-4 Açıması Gün Sonu, Kuzeyden

Kat. 67. Megara Kasesi Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,2 cm, Genişlik: 2,8 cm, Kalınlık: 0,5 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 6/8

Astar: 2.5YR 4/8

Yapım Tekniği: Kalıp

Pişme: Sert

Tanım: Kalıp teknigiyle yapılmış Megara kasesine ait gövde parçası. Kırmızı astarlı olan kabın dış yüzeyinde bitkisel ve geometrik bezemeler mevcuttur (Resim 223-225).

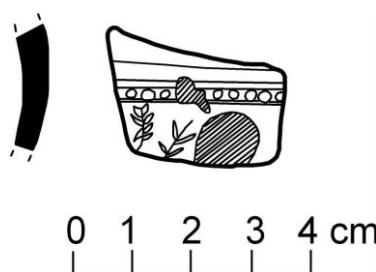
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 223

Resim 224

Resim 225

Kat. 68. Megara Kasesi Gövde Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,7 cm, Genişlik: 3,9 cm, Kalınlık: 0,4 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 6/8

Astar: 2.5YR 3/2

Yapım Tekniği: Kalıp

Pişme: Sert

Tanım: Kalıp teknigiyle yapılmış Megara kasesine ait gövde parçası. Kırmızı astarlı olan kabın yüzeyinde sıra halinde nokta bezemeler mevcuttur (Resim 226-228).

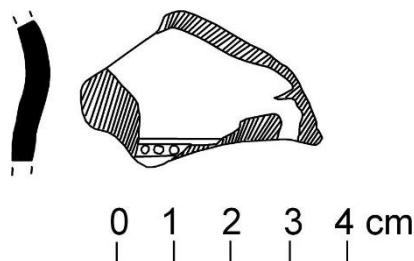
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 226

Resim 227

Resim 228

Kat. 69. Megara Kasesi Gövde Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 1,7 cm, Genişlik: 1,8 cm, Kalınlık: 0,4 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 6/8

Astar: 2.5 YR 3/2

Yapım Tekniği: Kalıp

Pişme: Sert

Tanım: Kalıp teknigi ile yapılmış Megara kasesine ait gövde parçası. Kırmızı astarlı kabın yüzeyine çiçek bezemeler işlenmiştir (Resim 229-231).

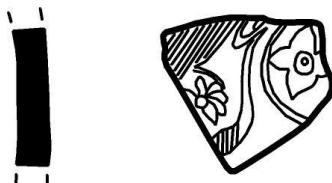
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 229

Resim 230

0 1 2 3 4 cm

Resim 231

Kat. 70. Megara Kasesi Gövde Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, kum kataklı.

Ölçüleri: Yükseklik 2,2 cm, Genişlik: 3,1 cm, Kalınlık: 0,3 cm

Hamur Rengi: 5YR 6/8

Yapım Tekniği: Kalıp

Pişme: Orta

Tanım: Kalıp tekniği ile yapılmış Megara kasesine ait gövde parçası (Resim 232-234). Yoğun aşınmadan dolayı üzerine işlenen bezemeler ve astar net olarak anlaşılamıyor.

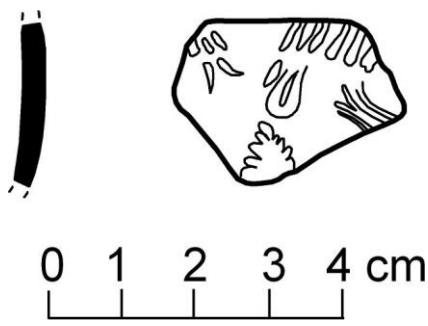
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 232

Resim 233

Resim 234

Kat. 71. Kulp Parçası

Kil Yapısı: Orta mikarda gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 5,4 cm, Genişlik: 2 cm, Kalınlık: 0,9 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/8

Astar: 2.5YR 5/8

Yapım Tekniği: El yapımı

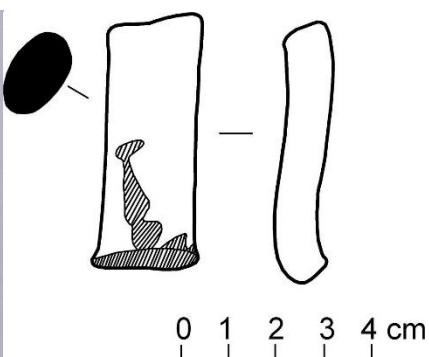
Pişme: Sert

Tanım: İki yanından kırık, üzerinde tıraşlama izleri bulunan ince formlu, kırmızı astarlı kulp parçası (Resim 235-236).

Dönemi: Roma Dönemi

Resim 235

Resim 236

Kat.72. Çanak Dip Parçası

Kil Yapısı: Çok miktarda kuvars, taşçık ve kum katkılı.

Ölçüleri: Kaide Çapı: 14 cm, Kalınlık: 1,7 cm, Yükseklik: 2,5 cm, Genişlik: 4,8 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 6/8

Astar: 2.5YR 6/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Orta

Tanım: Düz dipli, çanak formlu bir kaba ait olabilecek dip parçası. Aşınmadan dolayı astar olup olmadığı anlaşılamıyor (Resim 237-239).

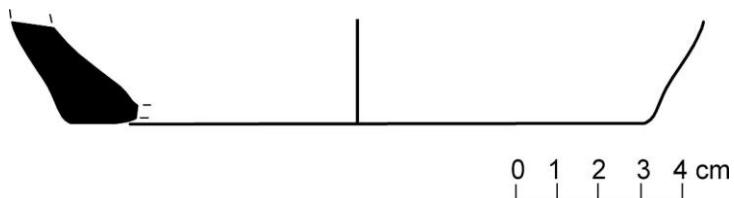
Dönemi: Roma / Bizans Dönemi

Resim 237

Resim 238

Resim 239

Kat. 73. Pişirme Kabı Ağız Parçası

Kil Yapısı: Çok miktarda kalker, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 10 cm, Yükseklik: 2,5 cm, Genişlik: 3,9 cm, Kalınlık: 0,7 cm

Hamur Rengi: 5YR 6/6

Astar: 5YR 7/4

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Pişirme kabına ait olabilecek kaba hamurlu, ağız parçası (Resim 240-242).

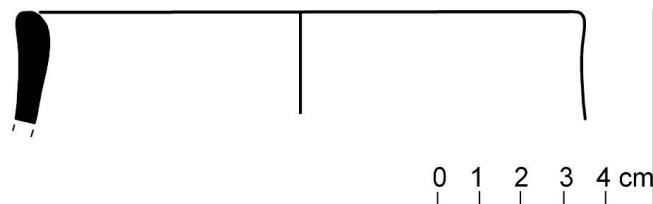
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 240

Resim 241

Resim 242

Kat. 74. Sırı Amorf Gövde Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda kalker, kum, gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 1,6 cm, Genişlik: 2,3 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 10R 5/8

Astar: Dış: 2.5YR 6/4

Sır: İç: 10Y-5GY 4/4

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Sgraffitto teknlığında yapılmış gövde parçası. Kabin iç yüzeyinde yeşil ve yeşilin tonları olarak devam eden sırlı mevcuttur. Kabin çok küçük bir parçası korunmuş olduğu için formu anlaşılamıyor (Resim 243-245).

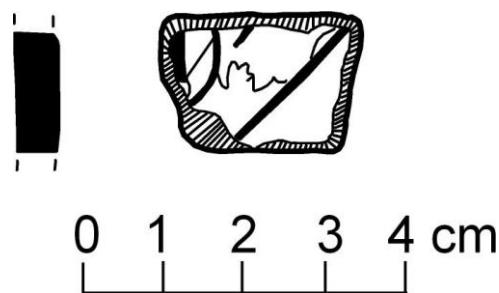
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 243

Resim 244

Resim 245

Kat. 75. Sırlı Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda kalker, gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3 cm, Genişlik: 3,3 cm, Kalınlık: 0,7 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/8

Astar: Dış Yüzey Rengi: 2.5YR 7/6

Sır: Katalogda mevcut değil

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Orta

Tanım: Sırlı gövde parçası. İç yüzeye lacivert renkli geometrik desenler işlenmiştir. Kabin çok küçük bir parçası korunmuş olduğu için formu anlaşılamıyor (Resim 246-248).

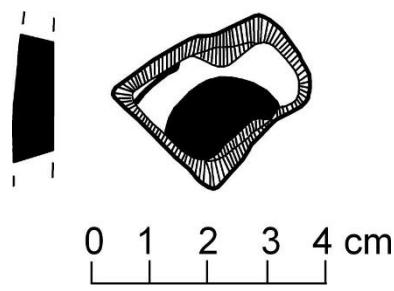
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 246

Resim 247

Resim 248

Kat. 76. Sürahi/Testicik Ağız Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda kalker, gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 10 cm, Yükseklik: 1,8 cm, Genişlik: 3 cm, Kalınlık: 0,7 cm

Hamur Rengi: 5YR 6/6

Astar: 5YR 7/4

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Sürahi veya testicik benzeri bir kap formuna ait olabilecek dışa dönük dudaklı ağız parçası. Yüzeyde aşınmadan kaynaklanan pürüzler mevcut ve astar olup olmadığı anlaşılamıyor (Resim 249-251).

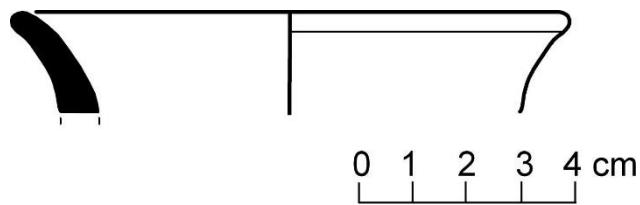
Dönemi:-

Resim 249

Resim 250

Resim 251

Kat. 77. Gri Hamurlu Kulp Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 4,9 cm, Genişlik: 1,6 cm, Kalınlık: 1,5 cm

Hamur Rengi: 2.5Y 3/1

Yapım Tekniği: Çark

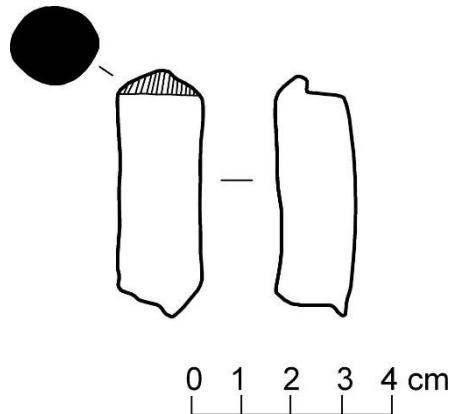
Pişme: Çok Sert

Tanım: İki yanından kırık, üzerinde tıraşlama izleri bulunan ince formlu, gri hamurlu bir kaba ait kulp parçası (Resim 252-253).

Dönemi: -

Resim 252

Resim 253

Kat. 78. Amphora Kulp Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda gümüş mika, kalker, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 5,5 cm, Genişlik: 3,7 cm, Kalınlık: 2,3 cm

Hamur Rengi: 10R 6/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: İki yanından kırık üzerinde yivleri olan amphoraya ait kulp parçası (Resim 254-256).

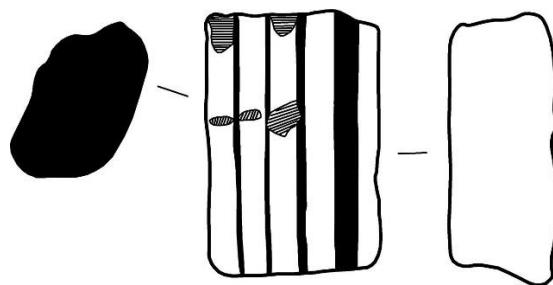
Dönemi: -

Resim 254

Resim 255

0 1 2 3 4 cm

Resim 256

Kat. 79. Kulp Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda kalker ve gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik 1,8 cm, Genişlik: 5,2 cm, Kalınlık: 1,6 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 6/6

Yapım Tekniği: El yapımı

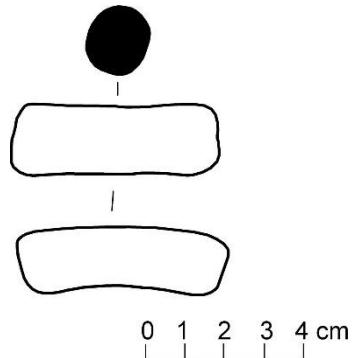
Pişme: Orta

Tanım: İki yanından kırık, üzerinde tıraşlama izleri bulunan ince formlu bir kaba ait kulp parçası (Resim 257-258).

Dönemi: -

Resim 257

Resim 258

Dördüncü seviyedeki çalışmalar c ve d bölümlerinde devam etmiştir (Resim 259). Bu aralıktı kiremitler, hayvan kemikleri ve evsel atıklar tespit edilmiştir. Yoğun miktarda seramik parçası dikkat çekmektedir. Çıkan seramik buluntuları arasında sırlı seramik gövde parçaları da gözlemlenmektedir (Resim 260).

Resim 259: A-4 Açıması Gün Sonu

Resim 260: A-4 Açıması Sırılı Seramikler

Kat. 80. Amorf Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,5 cm, Genişlik: 4,5 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 7.5YR 6/3

Astar: 10YR 5/1

Yapım Tekniği: Çark

Pışme: Sert

Tanım: Omuz gövde geçiş kısmı korunmuş parçanın üzerinde yivler mevcut olup yüzeyinde kahverengi astar bulunmaktadır (Resim 261-263).

Dönemi: Helenistik Dönem

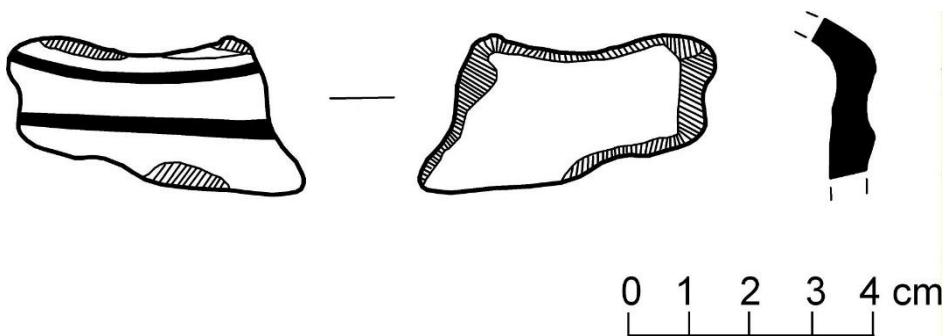
NK16-AV/23

NK16-AV/23

Resim 261

Resim 262

Resim 263

Kat. 81. Sırılı Amorf Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 4,5 cm, Genişlik: 5,8 cm, Kalınlık: 0,7 cm

Hamur Rengi: 10R 5/8

Astar: Dış: 10YR 8/2

Sır: İç: Katalogda mevcut değil

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok Sert

Tanım: Sırılı gövde parçası. İç yüzeyi geometrik motiflerle bezeli olup lacivert ve tonlarından oluşan sırlar mevcuttur(Resim 264-266).

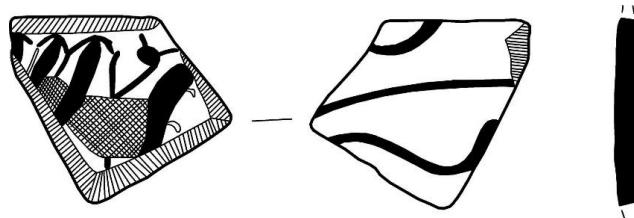
Dönemi: Osmanlı Dönemi

Resim 264

Resim 265

Resim 266

Bu seviyede yapılan çalışmalarda sarı, sert ve taşlı topraktan oluşan özgün toprak ile karşılaşılmıştır (Resim 267). Ortaya çıkartılan buluntular arasında yoğun miktarda seramik parçaları yer almaktadır. Seramikler içerisinde ise ağız, kulp, gövde ve sırlı ağız parçaları tespit edilmiştir. Ayrıca c köşesinden 60

santimetre, d köşesinden 340 santimetre uzaklıkta bir adet matara kulp (Resim 268) ve d köşesinden 358 santimetre uzaklıkta bir adet sikke bulunmuştur (Resim 269).

Resim 267: A-4 Açıması Gün Sonu

Resim 268: A-4 Açıması Matara Kulp

Resim 269: A-4 Açıması Sikke

Kat. 82. Yivli Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kuvars, kalker, gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3,8 cm, Genişlik: 4,4 cm, Kalınlık: 0,5 cm

Hamur Rengi: 5YR 5/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Orta

Tanım: İnce formlu bir kaba ait olan yivli gövde parçası. Yüzeydeki aşınmadan dolayı astar tamamen yok olmuş durumdadır (Resim 270-272).

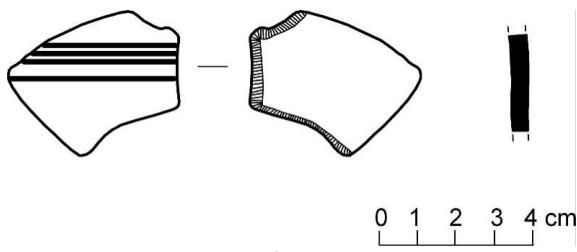
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 270

Resim 271

Resim 272

Kat. 83. Megara Kasesi Gövde Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda kalker ve gümüş mika katkılı.

Hamur Rengi: 2.5YR 7/6

Ölçüleri: Yükseklik: 3 cm, Genişlik: 4,5 cm, Kalınlık: 0,5 cm

Astar: Dış: 5YR 2,5/2

Yapım Tekniği: Kalıp

Pişme: Sert

Tanım: Kalıp tekniği ile yapılmış Megara kasesine ait gövde parçası. Kabın yüzeyinde tek sıra bezemeler ve yivler mevcuttur. İç ve dış yüzeyi kırmızı astarlıdır (Resim 273-275).

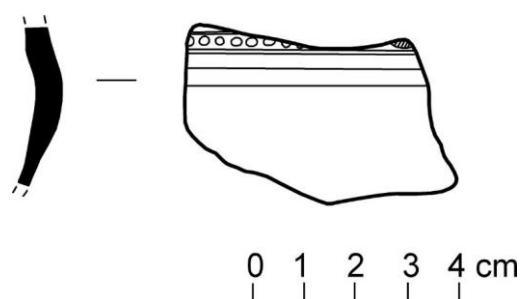
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 273

Resim 274

Resim 275

Kat. 84. Matara Kulp Parçası

Kil Yapısı: Çok fazla miktarda kuvars, taşçık, kalker, gümüş mika ve kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3,3 cm, Genişlik: 2,5 cm, Kalınlık: 0,5 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/8

Yapım Tekniği: El

Pişme: Çok Sert

Tanım: Aplik olarak kaba sonradan takılan matara kulp parçası. Yüzeyde aşınma çok yoğun (Resim 276-278)

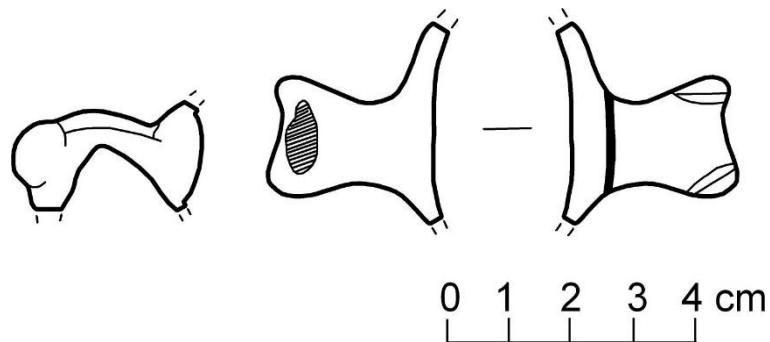
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 276

Resim 277

Resim 278

Kat. 85. Kase/ Çanak Dip Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker ve gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,8 cm, Kalınlık: 0,9 cm, Kaide Yüksekliği: 1,2 cm, Kaide Genişliği: 4,5 cm, Kaide Çapı: 5 cm
Hamur Rengi: 2.5YR 7/8

Astar: 10R 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pışme: Sert

Tanım: Yükseltilmiş kaideli, kase yada çanak formlu bir kaba ait dip parçası. Kabın iç ve dış yüzeyinde kırmızı astar mevcuttur (Resim 279-281).

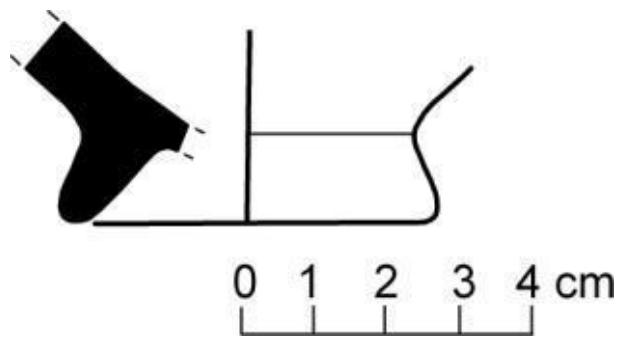
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 279

Resim 280

Resim 281

Kat. 86. Kase/Çanak Dip Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda gümüş mika ve kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3cm, Kalınlık: 0,9 cm, Kaide Yüksekliği: 1,9 cm, Kaide Genişliği: 6,7 cm, Kaide Çapı: 10,8 cm

Hamur Rengi: 10R 6/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Yükseltilmiş kaideli, kase ya da çanak formlu bir kaba ait dip parçası. Yüzeyde yoğun aşınma olsa da iç ve dışta yer yer kırmızı astar izleri belli oluyor (Resim 282-284).

Dönemi: Roma Dönemi

Resim 282

Resim 283

Resim 284

Kat. 87. Çanak Ağız Parçası

Kil Yapısı: Çok miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 18,4 cm, Yükseklik: 2 cm, Genişlik: 2,9 cm, Kalınlık: 0,5 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/8

Sır: 10YR 7/3

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok Sert

Tanım: Yuvarlatılmış ağızlı, iç yüzeyinde ve dış ağız kenarında parlak koyu yeşil sır bulunan çanak formlu bir kaba ait ağız parçası (Resim 285-287).

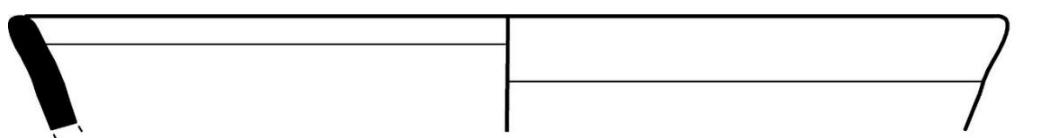
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 285

Resim 286

Resim 287

Kat. 88. Sırılı Kase Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker ve gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 16 cm, Yükseklik: 3,9 cm, Genişlik: 4,3 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/8

Astar: Dış: 5YR 2.5/2

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dışa dönük ağızlı kase formuna ait ağız parçası. Kabın iç yüzeyinde beyaz ve lacivertin tonları kullanılarak çizgisel desenler işlenmiştir. Dış yüzeyde ise krem ve yeşil renkli sır mevcuttur (Resim 288-290).

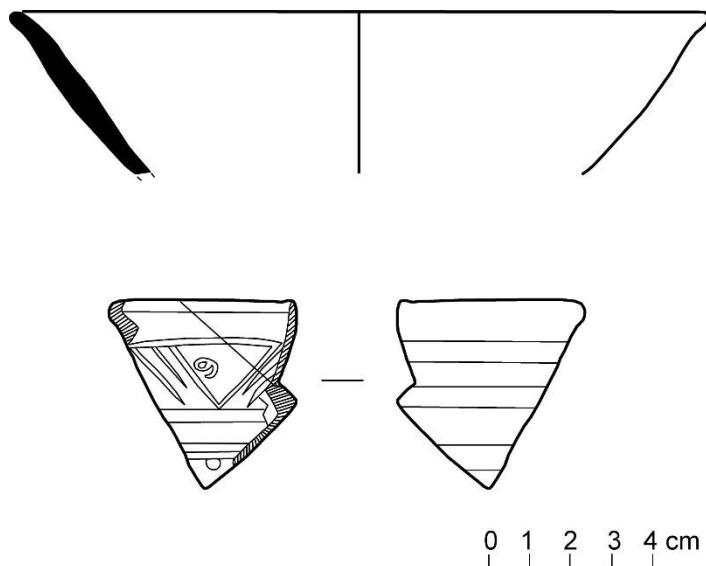
Dönemi: Osmanlı Dönemi

Resim 288

Resim 289

Resim 290

Kat. 89. Sikke

Kazi Envanter No: NK16/AV/N4

AE, Çap: 1,5 cm, Kalınlık: 0,4 cm, Konservasyon Öncesi Ağırlık: 4,1 gr, Konservasyon Sonrası Ağırlık: 3,6 gr

Tanım: Ö.y: II.Prusias'ın(I.Ö. 182-149) portresi, profilden verilmiş, sağa bakmakta. Başında çelenk benzeri bir tacı var. A.y: Ortada, cephe'den verilmiş çiplak Herakles ayakta duruyor. Sağ elinde gürzünü tutmakta, diğer elinde ise yuvarlak elma? tutuyor. Herakles'in sol ve sağ kenarında ise yukarıdan aşağıya tek satırlık yazıt yer alıyor (Resim 291-292).

Dönemi: II. Prusias (I.Ö.182-149)

Referans: Waddington, RG 225, 25; SNG COP: 641

<http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?album=31&pid=3027>

Resim 291

Resim 292

Toprak d bölümde sarı, sert, taşlı, c bölümde ise kahverengi, sert, taşlı bir yapıya sahiptir. Devamında anakayaya ulaşıldığından A-4 açması kapatılmıştır (Resim 293).

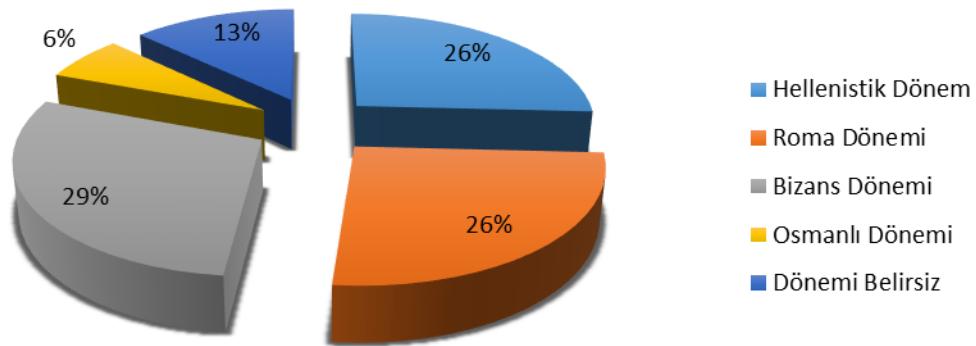
Resim 293: A-4 Açması Kapanış

Genel Değerlendirme

A-4 açmasında yapılan çalışmalar 6 seviyede tamamlanmıştır. -64 santimetre seviyesinde anakaya görülmeye başlanmıştır. Çalışmalar -220 santimetreden anakayanın büyük çoğunluğunun ve ham toprağın ortaya çıkmasından dolayı açma kapatılmıştır.

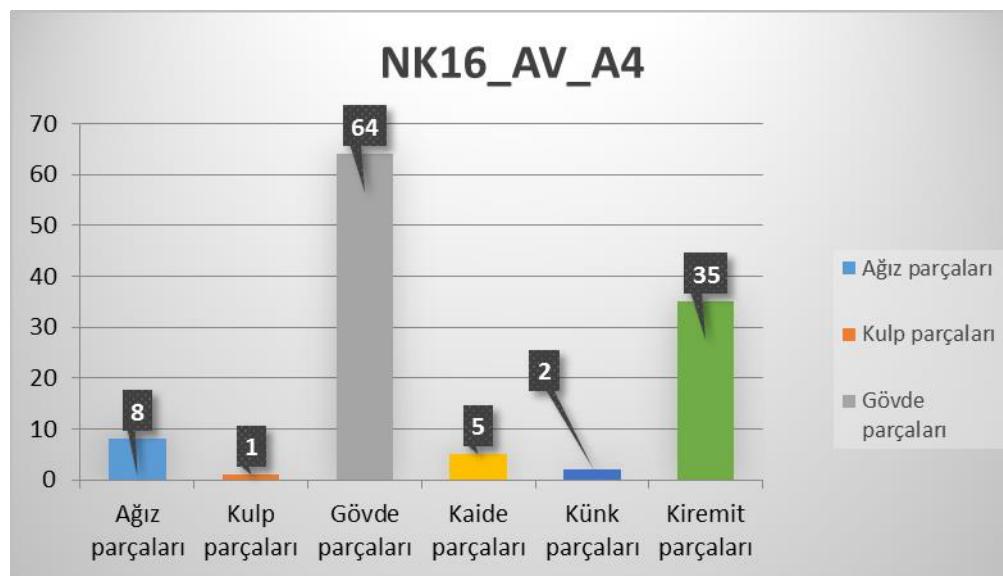
1. ve 2. seviyelerde Roma ve Bizans Dönemlerinin ağırlıkta olduğu ayrıca aralarında çok az miktarda Geç Bizans ve Osmanlı Dönemlerine tarihlenen seramiklerin olduğu tespit edilmiştir. 3 ve 4. seviyelerde Helenistik Döneme tarihlenen Megara kasesi ve terra sigillata parçaları ortaya çıkmıştır. Ayrıca Roma ve Bizans Dönemlerine ait seramikler de bu seviyede varlığını devam ettirmektedir. 5. seviyede Helenistik, Roma ve Bizans dönemlerine tarihlenen seramikler ortaya çıkmıştır. Helenistik döneme ait 1 adet sikke ve 1 adet matara kulp ortaya çıkmıştır. 6. seviyede gövde parçaları tespit edilmiştir. Bu parçalar form vermediğinden tarihleme yapılamamıştır (Resim 294). Kontekst içerisinde yoğun miktarda Bizans Dönemi sırlı seramik parçalarına rastlanmıştır.

A-4 AÇMASI

Resim 294: A-4 Açması Seramiklerinin Dönemsel Dağılımı

Açma genelinde yapılan çalışmalarda 0/-220 cm seviye aralığında ele geçirilen parça sayısı 115 olup bunların; 8'i ağız, 1'i kulp 64'ü amorf (gövde), 5'i kaide (dip), 2'si künk, 35'i kiremit parçalarından oluşmaktadır. Bu kontekstte 30 parça üzerinde çalışılmıştır. Bu parçaların katalogları, çizimleri, bilgi fişleri ve tasnifleri yapılmış olup değerlendirilmeye alınmıştır(Resim: 295).Seviyeden ele geçen gövde parçaları günlük kullanıma ait kaba kaplar olup çoğu üzerinde yanık izleri mevcuttur. Pişirme kapları olarak kullanılmış olan bu kapların günümüze kalan örnekleri belirsiz gövde parçalarından oluşmaktadır.

Resim 295: A-4 Açması Genel Seramik Dağılımı

A-5 AÇMASI

A-5 açması, mescidin batısında, 3x3 metre ölçülerindedir (Resim 1, 296). Çalışmalar açmanın doğu bölümünde, kahverengi yüzey toprağının kazılmasıyla başlamıştır (Resim 297).

Resim 296: A-5 Açması Genel Görünüm

Resim 297: A-5 Açması Kahverengi Toprak Seviyesi, Batıdan

Kat. 90. Çentik Bezeli Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda kalker ve gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2 cm, Genişlik: 3,6 cm, Kalınlık: 0,4 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 7/8

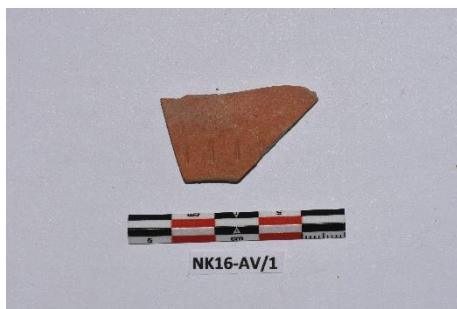
Astar: Dış: 2,5YR 6/6

Yapım Tekniği: Çark

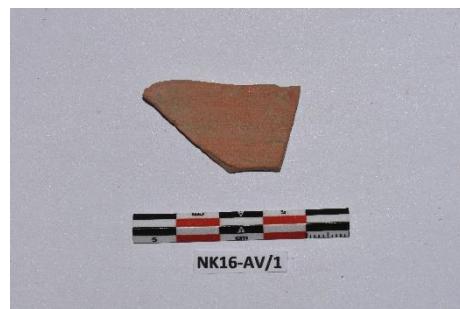
Pişme: Çok sert

Tanım: Üzerinde çentik bezeli olan kapalı kap formuna ait gövde parçası. Dış yüzeyinde kırmızı astar mevcuttur (Resim 298-300).

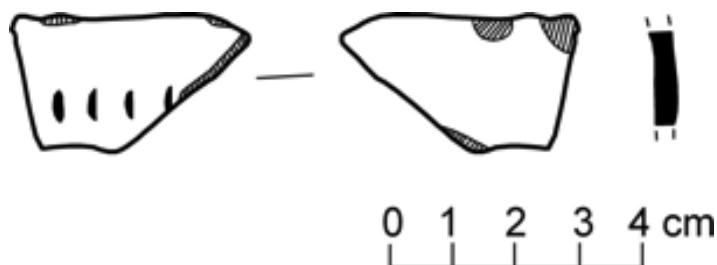
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 298

Resim 299

Resim 300

Kat. 91. Tabak Dip Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika ve kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 1 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 6/8

Astar: Diş: 2.5 YR 6/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok sert

Tanım: Siğ, zemine neredeyse bitişik dipli, tabak formlu bir kaba ait parça. Aşınmadan dolayı astar belli değil. Kabın dış yüzeyinde kazıma ile yapılmış çizgisel bezemeler mevcuttur (Resim 301-303).

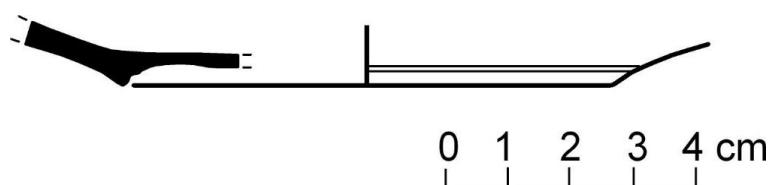
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 301

Resim 302

Resim 303

Kat. 92. Pişirme Kabı Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 21 cm, Yükseklik: 5,1 cm, Genişlik: 5,9 cm, Kalınlık: 0,8 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 4/6

Astar: Diş: 5YR 5/4

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dışa dönük ağızlı, kaba hamurlu pişirme kabına ait gövde parçası (Resim 304-306).

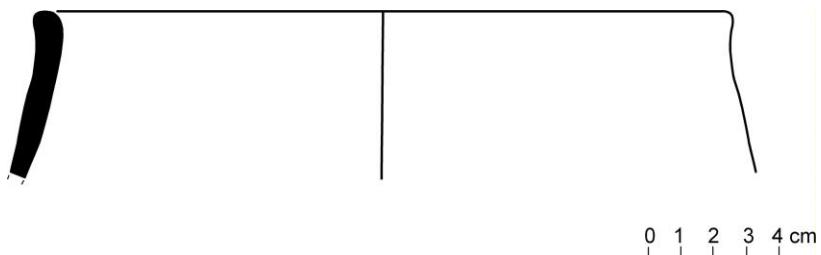
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 304

Resim 305

Resim 306

-20 cm seviyeden itibaren başlanan çalışmalarında açmanın doğu bölümünde anakaya çıkmaya başlamıştır. Toprak renginin sert, kahverengi ve taşlı olduğu gözlemlenmiştir. Açma genelinde yapılan çalışmalarda çok az miktarda seramik ortaya çıkmıştır.

Kat. 93. Tabak/Çanak Ağız Parçası

Kil Yapısı: Çok miktarda kalker, altın mika, gümüş mika, şamot, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 27,6 cm, Yükseklik: 2,3 cm, Genişlik: 8,8 cm, Kalınlık: 1,5 cm

Hamur Rengi: 5YR 6/4

Astar: 2,5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dışa dönük ağızlı, uzun dudaklı tabak ağız parçası. Yüzeyinde yıpranma çok fazla ve aşınma izleri mevcuttur. Her iki yüzeye astar var. Ancak aşınmadan dolayı küçük bir bölümde astar görülmektedir (Resim 307-309).

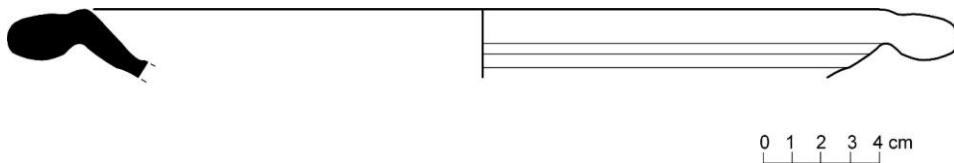
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 307

Resim 308

Resim 309

Kat. 94. Testi/ Sürahi Ağız Parçası

Kil Yapısı: Çok miktarda kuvars, taşçık, gümüş mika, kum, kalker, saman katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 8 cm, Yükseklik: 4,3 cm, Genişlik: 6 cm, Kalınlık: 1 cm

Hamur Rengi: 10R 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Yuvarlatılmış dudaklı, düz formlu testi ya da sürahi formlu bir kaba ait ağız parçası. Kabin yüzeyindeki aşınmadan dolayı astar olup olmadığı anlaşılamıyor (Resim 310-312).

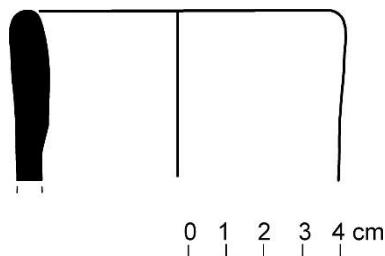
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 310

Resim 311

Resim 312

Yapılan çalışmalarda, sert, kahverengi, taşlı toprak yapısının devam ettiği görülmüştür. Devamında anakayanın çıkması üzerine kazı çalışmaları sonlandırılmıştır (Resim 313). Kazılarda bulunan az miktardaki çanak çömlek parçalarının hepsi tamamen amorf gövde parçalarıdır.

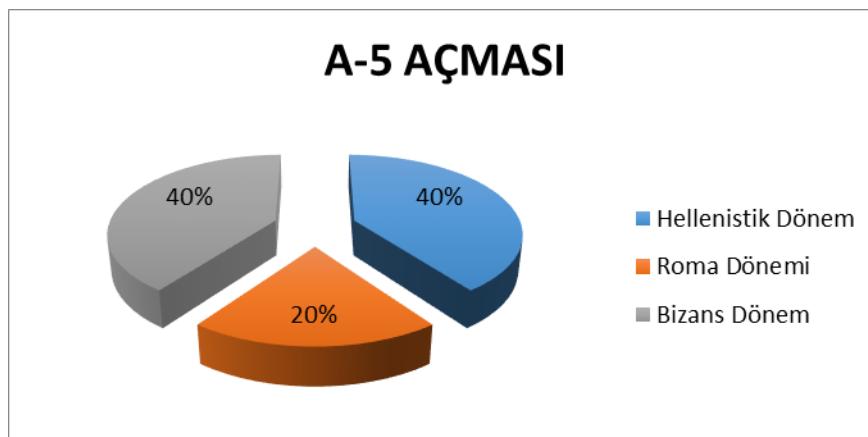

Resim 313: A-5 Açıması Kapanış, Batıdan

Genel Değerlendirme

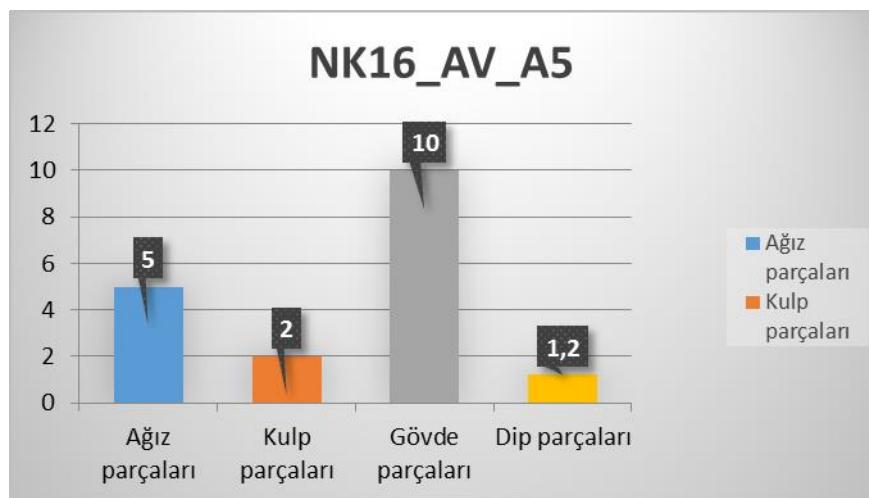
Açmanın doğu bölümünde başlayan 1. seviye çalışmalarında az miktarda sırlı ve sırsız seramik ortaya çıkmıştır. Helenistik ve Osmanlı Dönemlerine ait seramikler karışık bir şekilde durmaktadır. Toprak, koyu kahverengi ve yumuşak bir yapıya sahiptir.

2.seviyede seramik buluntular gittikçe azalmıştır. Sırlı amorf gövde parçalarının yanı sıra Helenistik Dönem malzemesi de ele geçmiştir. Son olarak 3. seviyede ise herhangi bir buluntuya rastlanılmamıştır ve anakayadan dolayı çalışmalar sonlandırılmıştır. A-5 açmasında yapılan çalışmalarda buluntuların kronolojik karışıklığından ve evsel atıkların devam etmesinden dolayı stratigrafiden bahsetmek mümkün olmamıştır (Resim 314).

Resim 314: A-5 Açıması Seramiklerinin Dönemsel Dağılımı

Açma genelinde yapılan çalışmalarda ele geçen parça sayısı 19 olup bunların; 5'i ağız, 2'si kulp, 10'u amorf (gövde), 2'si kaide (dip), parçalarından oluşmaktadır. Bu kontekstte 5 parça üzerinde çalışılmıştır. Bu parçaların katalogları çizimleri, bilgi fişleri ve tasnifleri yapılmış olup değerlendirmeye alınmıştır (Resim 315).

Resim 315: A-5 Açması Genel Seramik Dağılımı

Açmada bulunan seramik parçalarının yoğunluğu diğer açmalara oranla daha azdır. Burada da tabakalanmadan söyle edilememektedir. Roma, Bizans ve Osmanlı dönemlerine ait seramik parçaları aynı seviyede karışık bir şekilde bulunmaktadır. Sırılı olan parçalar genellikle Bizans Dönemi özellikleri göstermektedir.

A-6 AÇMASI

A-6 açması Abdulvahap Tepesi'nin güneybatı yamacında yer almaktadır (Resim 1, 316). Açımanın sınırlarını oluşturan köşeler kuzeybatıdan başlanarak a, b, c, d olarak kodlanmıştır. Açıma ölçüleri 4x5 metredir. Sondaj alanı yamaçta yer aldığından dolaydı eğimli bir zemine sahiptir (Resim 317).

Resim 316: Genel Görünüm, Güneybatıdan

Resim 317: Genel Görünüm, Batıdan

Toprak ilk seviyelerde evsel atık maddeleri ve taş parçacıklarının bulunduğu dolgu özelliğini göstermektedir. –30 santimetreden sonra toprak rengi koyulaşmaktadır (Resim 318).

Resim 318: Gün Sonu Seviyesi

Kat. 95. Çanak/Kase Ağız Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda gümüş mika kataklı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 12 cm, Genişlik: 2,9 cm, Kalınlık: 0,6 cm Yükseklik: 1,8 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 6/8

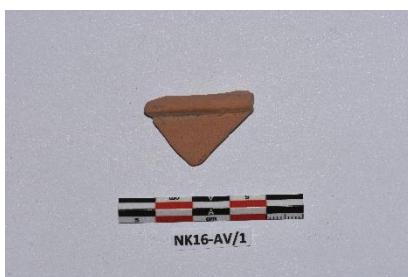
Astar rengi: İç: 2.5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok sert

Tanım: Dışa uzayan dudak yapısı çekic şecline olan çanak ya da kase formlu kaba ait ağız parçası. Kabın dış yüzeyindeki astar tamamen aşınmış olsa da iç yüzeyinde kırmızı astar kalıntıları mevcuttur (Resim 319-321).

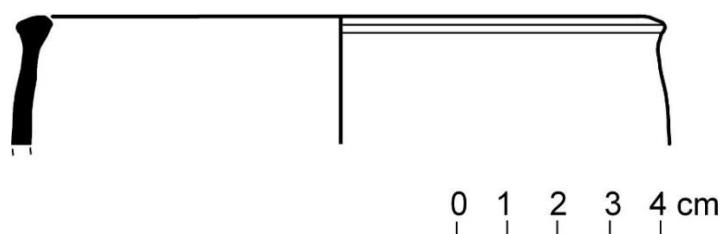
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 319

Resim 320

Resim 321

Kat. 96. Tabak Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kalker katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 13,6 cm, Genişlik: 6,3 cm, Kalınlık: 1,6 cm Yükseklik: 1,7 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 6/8

Astar: İç: 2.5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok sert

Tanım: Dışa dönük, düzeltilmiş ağızlı tabak formlu kaba ait ağız parçası. Dış yüzeydeki aşınmadan dolayı astar tamamen silinmiş, iç yüzeyde ise kırmızı astar mevcuttur (Resim 322-324)

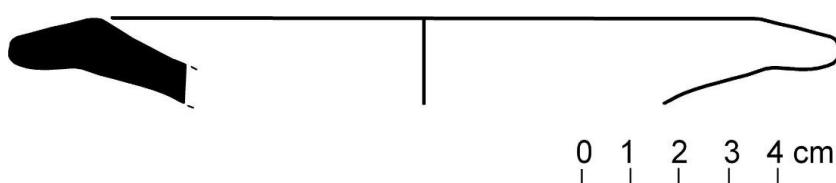
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 322

Resim 323

Resim 324

Kat. 97. Kandil kulp parçası

Kil Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Genişlik: 2,9 cm, Kalınlık: 0,5 cm Yükseklik: 4 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 7/4

Yapım Tekniği: Kalıp

Pişme: Çok sert

Tanım: Kulp kısmı ele geçmiş kandil parçası. Kulp üzerinde yuvarlak bir delik açılarak kulp açlığı verilmiştir. Yüzeydeki aşınmadan dolayı astar rengi belirlenemiyor (Resim 325-327).

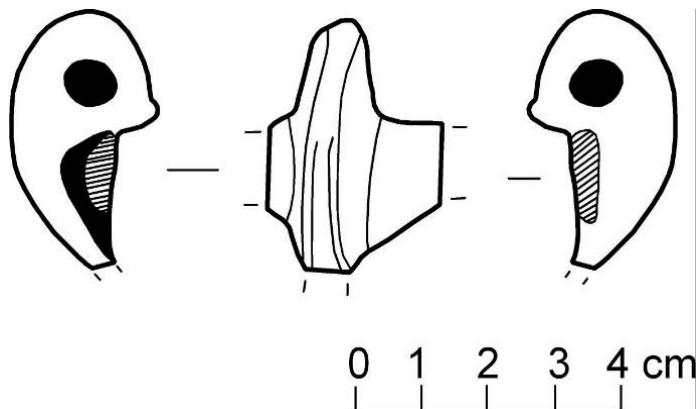
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 325

Resim 326

Resim 327

Kat. 98. Aplikli Ağız Kenarı Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda gümüş mika, kalker, kum katkılı.

Ölçüleri: Genişlik: 4,3 cm, Kalınlık: 0,5 cm Yükseklik: 1,7 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 6/8

Astar rengi: 10R 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok sert

Tanım: Terra sigillata grubundan, ağız kenarı korunmuş kase formlu kaba ait olabilecek parça. Ağız kenarı üzerinde aplik çiçek bezeme mevcuttur (Resim 328-330).

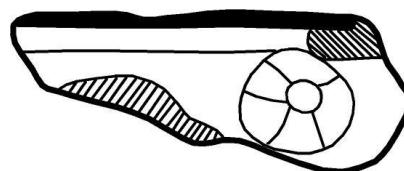
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 328

Resim 329

Resim 330

İkinci seviyede açmanın kuzeydoğusunda ve kuzeybatisında anakaya görülmeye başlanmıştır (Resim 331). Bu alanlarda toprak açık kahverengindedir ve yerel toprak özelliği göstermektedir.

3

Resim 331: Gün Sonu Seviyesi, Güneyden

Kat. 99. Megara Kasesi Karın Parçası

Kıl Yapısı: Çok az miktarda gümüş mika, saman katkılı.

Ölçüleri: Genişlik: 2,9 cm, Kalınlık: 0,4 cm Yükseklik: 3 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 5/8

Astar Rengi: Dış: 5YR 4/3

Yapım Tekniği: Kalıp

Pişme: Orta

Tanım: Üzerinde bitkisel desenler bulunan Megara kasesinin karın kısmına ait parça. Kabın yüzeyinde yer yer aşınmış kahverengi astar mevcuttur (Resim 332-334).

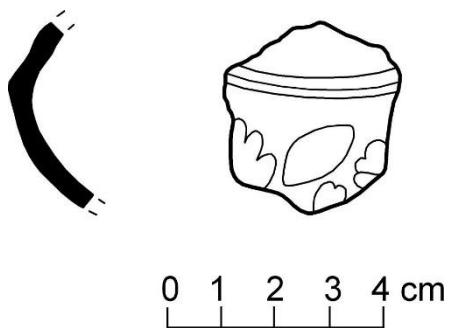
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 332

Resim 333

Resim 334

Kat. 100. Sürahi/Testi Dip Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda gümüş mika, kalker katkılı.

Ölçüleri: Genişlik: 3,0 cm, Kalınlık: 0,6 cm, Kaide Çapı: 6,2 cm, Kaide Genişliği: 1,1 cm, Kaide Yüksekliği: 0,8 cm

Hamur Rengi: 7.5YR 7/1

Astar Rengi: 10YR6/2

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Sürahi veya testi benzeri kapalı kap formuna ait yükseltilmiş kaideli dip parçası. Kabın dış yüzeyinde krem rengi astar mevcuttur(Resim 335-337).

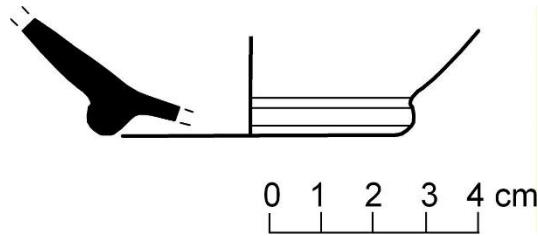
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 335

Resim 336

Resim 337

Kat. 101. Tabak Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda gümüş mika, saman, kum, kalker katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 21 cm, Genişlik: 4,8 cm, Kalınlık: 0,4 cm, Yükseklik: 1,8 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/6

Astar rengi: 2.5YR 4/6

Yapım Tekniği: Çark

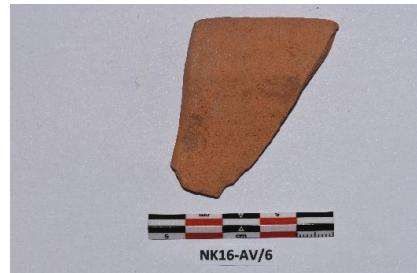
Pişme: Sert

Tanım: Dışa dönük, düzeltilmiş ağızlı tabak parçası. Kabın yüzeyinde aşınma çok fazla olmasına rağmen kırmızı renkli astar kalıntıları belli oluyor (Resim 338-340).

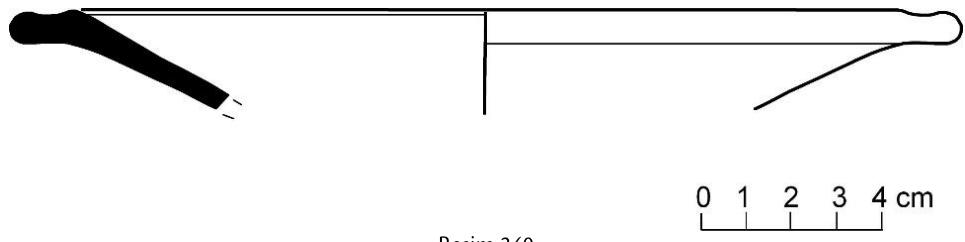
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 338

Resim 339

Resim 340

Kat. 102. Kulp Geçişi Olan Çanak Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda gümüş mika, kum saman, kalker katkıları.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 6,5 cm, Genişlik: 1,4 cm, Kalınlık: 0,5 cm Yükseklik: 2,8 cm

Hamur Rengi: 10R 6/8

Pişme: Sert

Tanım: Ağız kulp geçisi korunmuş çanak formlu derin bir kaba ait parça. Yıvli bir kulpa sahiptir. Aşınma içte ve dışta çok yoğun olduğundan astar olup olmadığı anlaşılmıyor (Resim 341-343).

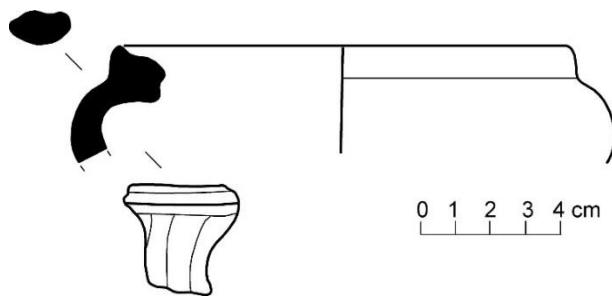
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 341

Resim 342

Resim 343

A-6 açmasının üçüncü seviyesinde az sayıda seramik parçaları bulunmuştur (Resim 344). Profil veren parçalara göre Roma Dönemi ağırlıklıdır. Ayrıca 1 adet de cam (Kat. 105) buluntu ele geçmiştir.

Resim 344: Gün Sonu Seviyesi, Güneyden

Kat. 103. Süzgeçli Çanak Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kalker, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 17,8 cm, Genişlik: 1,5 cm, Kalınlık: 0,6 cm Yükseklik: 3,5 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/8

Astar Rengi: İç: 2.5 YR 5/6

Yapım Tekniği: Delikli çark

Pişme: Sert

Tanım: Gövde üzerinde süzgeç delikleri olan çanak ağız parçası. Kabın yüzeyindeki astar tamamen aşınmış durumdadır, iç yüzeyinde ise kırmızı astar mevcuttur (Resim 345-347).

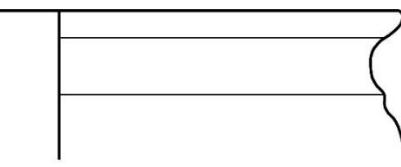
Dönemi: Roma Dönemi?

Resim 345

Resim 346

0 1 2 3 4 cm

Resim 347

Kat 104. Gri Hamurlu Çanak Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 30 cm, Genişlik: 3 cm, Kalınlık: 0,4 cm Yükseklik: 2,5 cm

Hamur Rengi: 7.5YR 4/1

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dışa dönük ağızlı, gri hamurlu çanak ağız parçası. Aşınma içte ve dışta çok yoğun olduğundan astar olup olmadığı anlaşılamıyor (Resim 348-350).

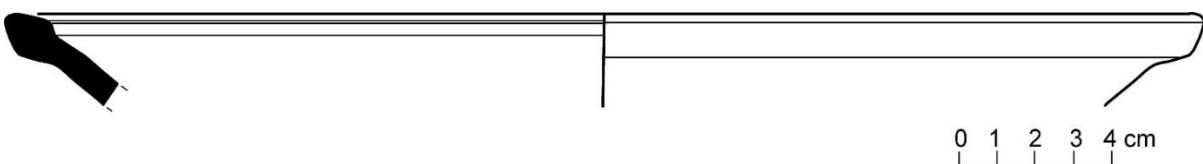
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 348

Resim 349

Resim 350

Kat. 105. Cam Kaide Parçası

Kazı Envanter No: NK/AV/C2

Hammadde: Cam

Renk: Beyaz

Ölçüler: Yükseklik: 3,4 cm, Çap: 1,4 cm, Ağırlık: 5,4 cm, Kalınlık: 0,9 cm

Tanım: Bir kısmı korunmuş, cam kaba ait kaide parçası (Resim 351).

Resim 351

Dördüncü seviyede (Resim 352) yapılan çalışmalarda açmanın güney kısmında anakayanın devamı görülmektedir. Burada amorf seramik parçaları ve bir adet mermer obje (Kat. 106) ele geçmiştir.

Resim 352: Gün Sonu Seviyesi, Güneyden

Kat. 106. Mermer Obj Parçası

Kazı Envanter No: NK16/AV/11

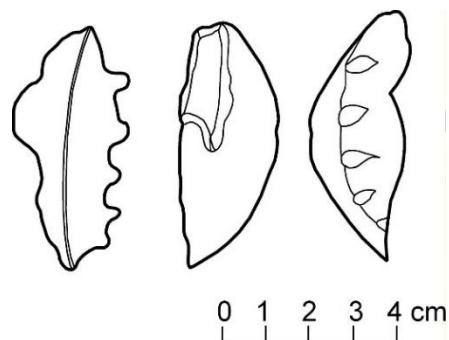
Hammadde: Beyaz Mermer

Ölçüler: Uzunluk: 26 cm, Genişlik: 1,7 cm, Kalınlık: 1,9 cm, Yükseklik: 5,1 cm

Tanım: Üzerinde yumurta dizileri şeklinde çıkıntıları olan mermer obje parçası (Resim 353-354).

Resim 353

Resim 354

Kat. 107. Kase Ağız Parçası

Kil Yapısı: Çok az miktarda gümüş saman, kalker, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 14 cm, Genişlik: 0,45 cm, Kalınlık: 0,4 cm, Yükseklik: 1,6 cm

Hamur Rengi: 10R 5/6

Astar Rengi: İç: 10R 4/8, Dış: 10R 3/3

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Yuvarlatılmış ağızlı kase formlu bir kaba ait ağız parçası. Dışta, ağız kenarının hemen altında çizgisel yivler mevcuttur. Kabın iç ve dış yüzeyi kırmızı astarlıdır (Resim 355-357).

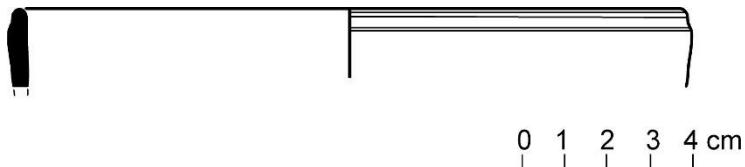
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 355

Resim 356

Resim 357

Kat. 108. Tabak/Kase Dip Parçası

Kil Yapısı: Çok az miktarda gümüş saman, kalker, kum katkılı.

Ölçüleri: Kaide Yüksekliği: 0,9 cm, Kaide Genişliği: 4,2 cm, Kaide Çapı: 4,8 cm, Genişlik: 2,2 cm, Kalınlık: 0,6 cm Yükseklik: 1,3 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/8

Astar Rengi: İç:10R 4/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Yukseltilmiş kaideli, tabak veya kase formlu kaba ait dip parçası. Kabın yüzeyini kaplayan yoğun kalkerden dolayı astarı belli değildir. Ancak çok küçük bir kısmda kırmızı astar kalıntıları mevcuttur(Resim 358-360).

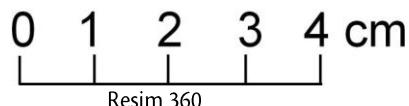
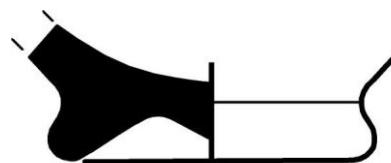
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 358

Resim 359

Resim 360

Kat 109. Çanak Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda gümüş, saman, kalker katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 26,7 cm, Genişlik: 3,4 cm, Kalınlık: 0,6 cm, Yükseklik: 4,5 cm

Hamur Rengi: 10R 4/8

Astar Rengi: 2.5R 6/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok sert

Tanım: Dışa dönük ağızlı çanak formlu bir kaba ait ağız parçası. Kabın yüzeyinde krem renkli astar mevcuttur (Resim 361-363).

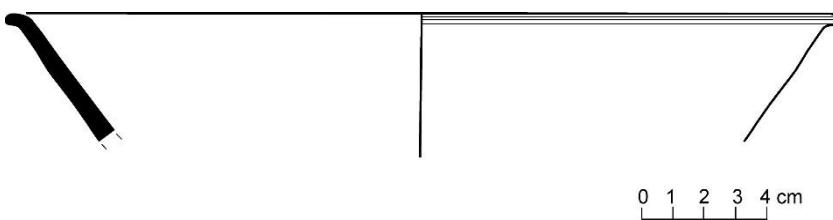
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 361

Resim 362

Resim 363

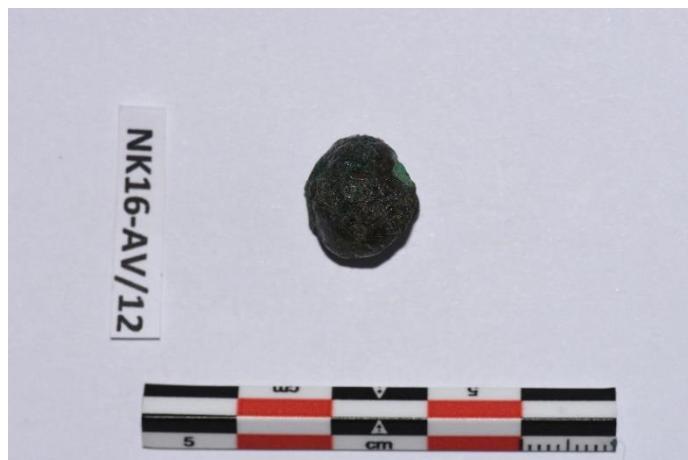
Kat. 110. Çivi Başı Parçası

Kazı Envanter No: NK/AV/A12

Hammadde: Bronz

Ölçüler: Çap: 1,4 cm, Ağırlık: 5,4 cm, Kalınlık: 0,9 cm

Tanım: Gövdesi kırık çivi başı parçası (Resim 364)

Resim 364

Beşinci seviyede yapılan çalışmalarda, kuzeybatı kısma doğru anakayanın devamı gelmektedir. Anakayanın yarıklarında yoğun miktarda taş parçacıkları ve ufananmış kiremit parçaları dikkat çekmektedir. Bu nedenle sadece bu kısımda toprak rengi koyu gridir. Açımanın geri kalan kısmında ise açık kahverengi ham toprak görülmektedir. Kazı çalışmalarında bir adet at nalı çivisi formunda metal buluntu (Kat. 114) ve az sayıda seramik parçası ele geçmiştir.

Kat. 111. Dip Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum, kalker katkılı.

Ölçüleri: Kaide Yükseklik: 6,7 cm, Genişlik: 3,3 cm, Kalınlık: 1 cm, Yükseklik: 6,1 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 4/8

Astar Rengi: Dış: 10YR 8/2

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dip kısmı yuvarlak tokmak şeklinde formlandırılmış Kos Amphorasına ait olabilecek dip parçası. Kabın dış yüzeyinde krem rengi astar mevcuttur (Resim 365-367).

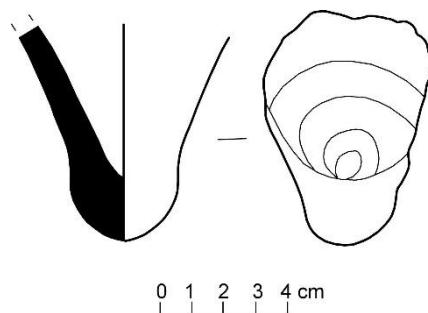
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 365

Resim 366

Resim 367

Kat. 112. Sırılı Çanak Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda gümüş saman, kalker, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 26,7 cm, Genişlik: 2,9 cm, Kalınlık: 0,5 cm Yükseklik: 1,3 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/8

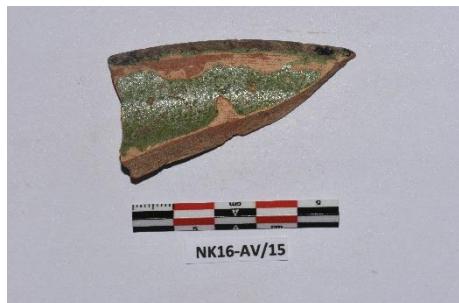
Sır Rengi: GLEY1 3/5G-/1

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dışa dönük ağızlı çanak benzeri geniş bir kap formuna ait ağız parçası. Kabın iç ve dış yüzeyi yeşil sır ile kaplanmış olup yer yer aşınmalar görülmektedir (Resim 368-370).

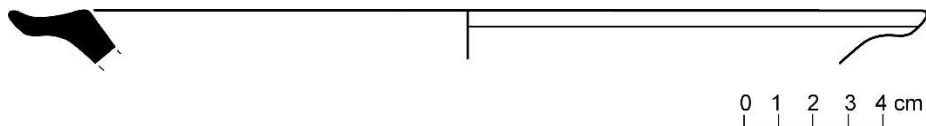
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 368

Resim 369

Resim 370

Kat. 113. Sırılı Çanak Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda gümüş saman, kalker, kum kataklı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 22,2 cm, Genişlik: 1,8 cm, Kalınlık: 0,4 cm Yükseklik: 1,7 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/8

Astar Rengi: Dış: 10YR 8/2

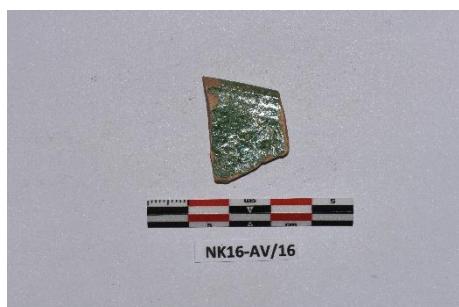
Sır Rengi: İç: 10Y 5GY 4/4

Yapım Tekniği: Çark

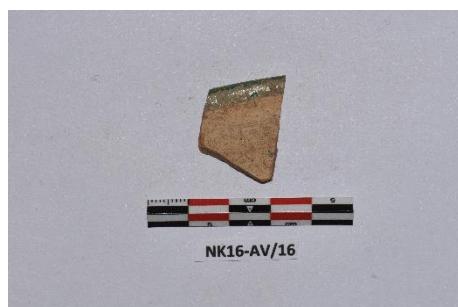
Pişme: Sert

Tanım: Yuvarlatılmış ağızlı çanak formlu bir kaba ait ağız parçası. Kabin iç yüzeyinde ve dış ağız kenarında yeşil sır mevcuttur. Dış yüzeyinde ise krem rengi astar bulunmaktadır(Resim 371-373).

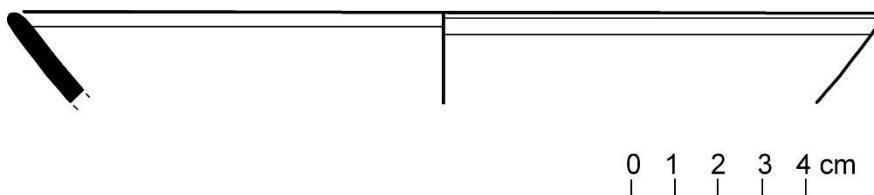
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 371

Resim 372

Resim 373

Kat. 114. Çivi

Kazı Envanter No: NK/AV/A6

Hammadde: Demir

Ölçüler: Çap: 1,0 cm, Ağırlık: 3,8 cm, Kalınlık: 0,4 cm, Yükseklik: 5,4 cm

Tanım: Tam halde korunmuş çivi (Resim 374).

Resim 374

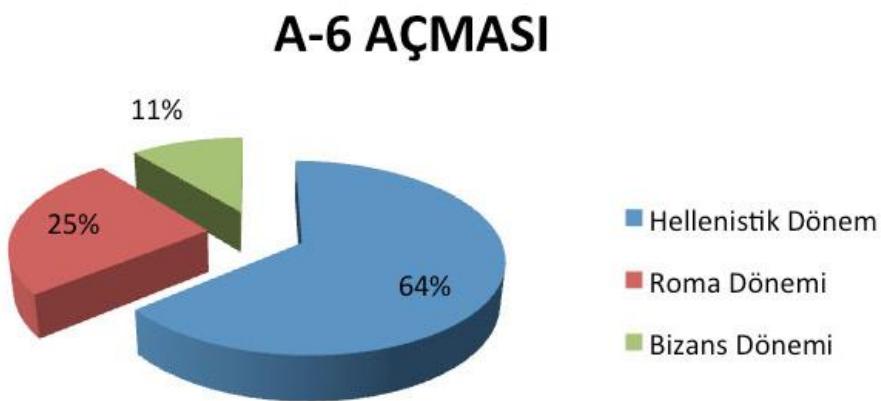
Altıncı seviyede, açmanın güneydoğusunda anakayaya henüz ulaşılamamış olsa da toprak yapısı iyice sertleşmiş olup sert taş ve kaya parçacıkları gelmeye başlamıştır. Bu nedenle A-6 açması sonlandırılmıştır (Resim 375). Ana kaya yüzeyinde herhangi bir buluntu ele geçmemiştir.

Resim 375: Kapanış Fotoğrafi, Güneyden

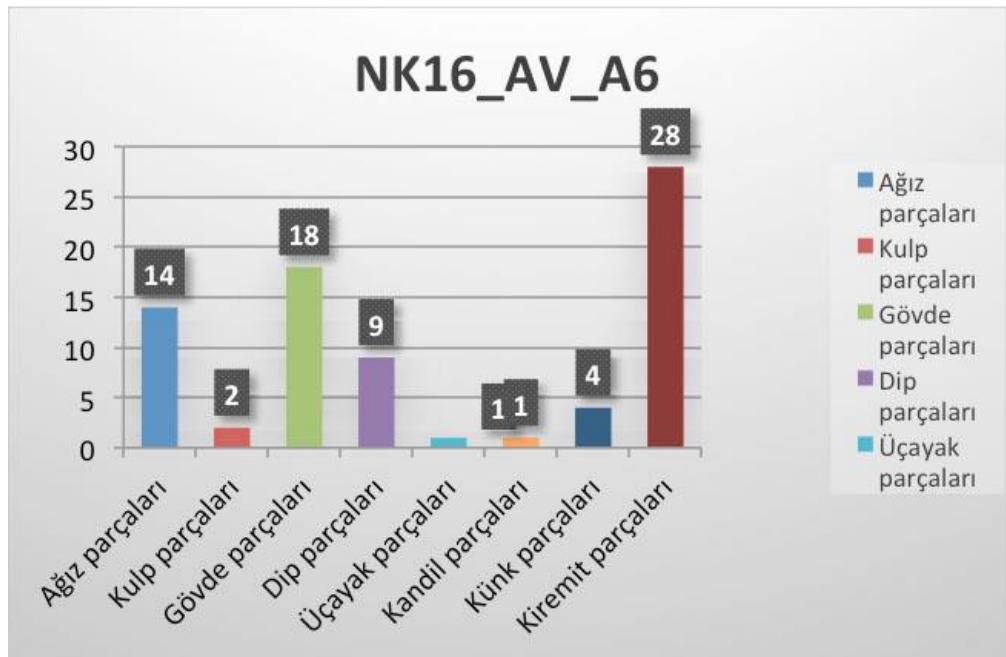
Genel Değerlendirme

A-6 açmasında toplam 6 seviye kazılmıştır. İlk üç seviyede özellikle Roma Dönemi'ne ait çanak çömlük parçaları ağırlıktadır. Üçüncü seviyede seramik sayısı azalmaya başlamıştır. Buluntular Roma Dönemi özellikleri gösteriyor olsalar da günümüze ait çöplerin de bulunması homojenliği ortadan kaldırılmıştır. 4. Seviyede sondaj kazalarının ender buluntularından olan mermer parça bulunmuştur. Mermer parçanın şekli ve alt bölümünde yer alan 5 adet dış profili bu parçanın fonksiyonunu anlamamız için yeterli olmamıştır. Seramikler ise Hellenistik, Roma ve Bizans Dönemi özelliklerini yansıtmaktadır. Bu nedenle yine homojen bir buluntu topluluğundan bahsetmek mümkün değildir. 5. seviyede kayda değer bir buluntu yoktur. 6. seviyede anakaya geldiği için çalışmalara son verilmiştir. 6. seviyede bulunan iki adet sırlı Bizans seramiği bu açmada stratigrafiden söz edilemeyeceğini ortaya koymuştur (Resim 376).

Resim 376: A-6 Açması Seramikleri Dönemsel Dağılımı

Açma genelinde yapılan çalışmalarda 0/-205 cm seviye aralığında ele geçen parça sayısı 77 olup bunların 14'ü ağız, 2'si kulp, 18'i amorf (gövde), 9'u kaide (dip), 1'i kandil kulbu, 4'ü künk, 28 kiremit parçasıdır. Bu kontekstte 17 parça üzerinde çalışılmıştır (Resim 377).

Resim 377: A-6 Açması Genel Seramik Dağılımı

A-7 AÇMASI

A-7 açması mescidin oturduğu su basmanının 60 cm batısında olup 2x4 metre ölçülerindedir (Resim 1, 378). Bu sondaj alanı daha sonra genişletildiği için herhangi bir karışıklığa meydan vermemek adına genişletilen bölüm A-7a açması olarak farklı bir başlık altında değerlendirilmiştir. Ancak genel değerlendirme her iki için ortak başlık altında yapılacaktır.

Resim 378: A-7 Açması Genel Görünüm

Açmada -5/-10 cm arasında kalan 1. seviye kahverengi, yumuşak tarım toprağıdır. Toprakta az miktarda kalker olduğu da görülmektedir. Bu seviyenin bittiğine gri renkli ve içinde küçük kaya parçaları olan toprak işaret etmektedir.

Resim 379: A-7 Açması Kahverengi Tabaka

Kat. 115. Çanak Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum ve saman katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 24 cm, Yükseklik: 2,8 cm, Genişlik: 1,5 cm, Kalınlık: 0,5 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 2,5/3

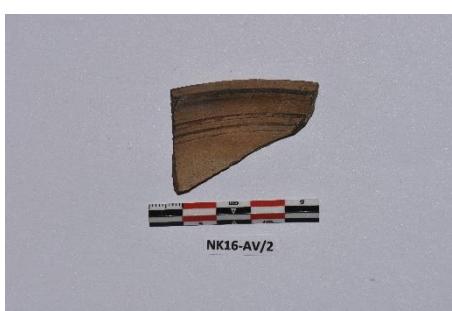
Astar: İç: 10YR 7/2, Dış: 10YR 3/1

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok sert.

Tanım: Ağız kenarı oyulmuş çanak ağız parçası. Kabın iç yüzeyinde ağız kenarının altında yiv bezekler mevcuttur. İç yüzey ve dışta ağız kenarı krem renginde, dış gövde yüzeyi siyah renginde astarlanmıştır (Resim 380-382).

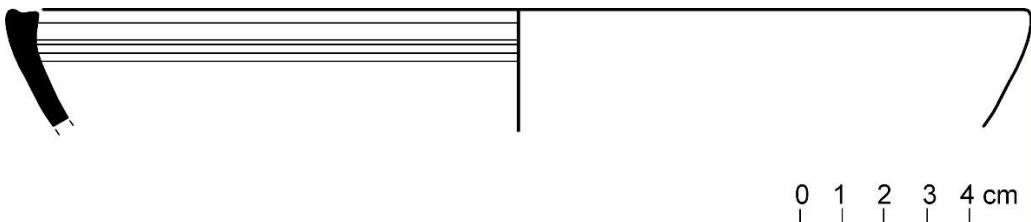
Dönemi: Hellenistik Dönem

Resim 380

Resim 381

Resim 382

Kat.116. Testi/Sürahi Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3 cm, Genişlik: 1,3 cm, Kalınlık: 0,6 cm, Ağız çapı: 10,9 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dışa dönük ağızlı sürahi veya testi benzeri bir forma ait ağız parçası. Aşınma içte ve dışta çok yoğun olduğundan astar olup olmadığı anlaşılmıyor. Çark izleri kabın yüzeyinde izlenebilmektedir (Resim 383-385).

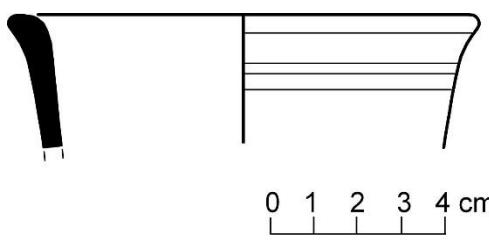
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 383

Resim 384

Resim 385

Kat.117. Çanak Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda kalker, gümüş mika, saman katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 19,8 cm, Yükseklik: 4,8 cm, Genişlik: 6,4 cm, Kalınlık: 0,5 cm

Hamur Rengi: 7,5YR 4/6

Astar: Dış ağız kenarı: 2,5Y 3/1

Sır: İç: GLEY1 3/5G-1, dış ağız kenarı: GLEY1 3/5G-1

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Omurgalı, düz yükselen dışa doğru açılan forma sahip çanak ağız parçası. Dış ağız kenarında siyah astar mevcuttur. İç yüzeyde ise açık yeşil sırla verilmiş çizgisel bezemeler olup yoğun derecede tahrif olmuştur (Resim 386-388).

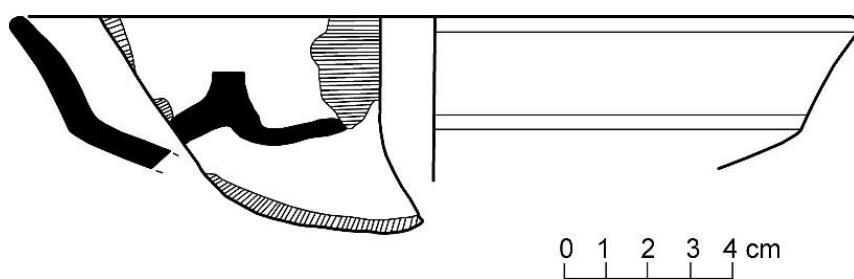
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 386

Resim 387

Resim 388

Kat. 118. Çanak/Tabak Dip Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3,2 cm, Genişlik: 7,4 cm, Kalınlık: 0,9 cm

Hamur Rengi: 2,5R 5/8

Astar: İç: N/9, Dış: N/9.5

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Yükseltilmiş kaideli çanak veya tabak benzeri yayvan gövdeli bir forma ait dip parçası. Kabın iç yüzeyinde beyaz renk astar mevcuttur. Dış yüzeyinde ise bant şeklinde beyaz astar kalıntıları görülmektedir (Resim 389-391).

Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 389

Resim 390

Resim 391

Kat. 119. Tabak ağız parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 24,8 cm, Yükseklik: 1,4 cm, Genişlik: 3 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/8

Astar: İç: 10YR 8/3

Yapım Tekniği: Çark

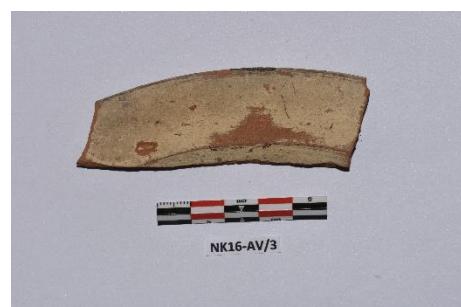
Pişme: Çok sert

Tanım: Dışa dönük ağızlı tabak formuna ait ağız parçası. Kabın iç yüzeyinde krem rengi astar mevcuttur. Dış yüzey ise aşınmış durumda olup çark izleri net bir şekilde belli olmaktadır (Resim 392-394).

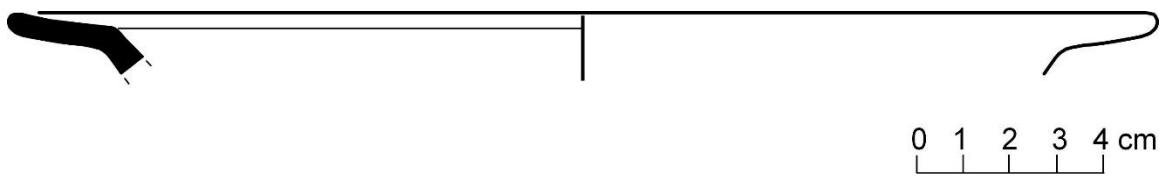
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 392

Resim 393

Resim 394

Kat.120. Kulp-Gövde Geçişli Çanak Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, kum, gümüş mika, saman katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 10 cm, Genişlik: 7,3 cm, Kalınlık: 1,2 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/8

Sır: Dış: 10Y-5GY 3/4

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Kulp-gövde geçiş kısmı korunmuş çanak formlu kaba ait parça. Dış yüzeyde parlak yeşil sırvardır. Ancak tahrip olmuştur (Resim 395-397).

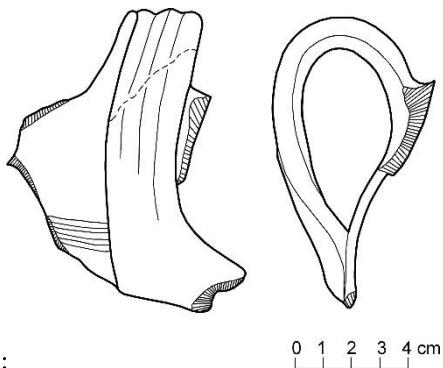
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 395

Resim 396

Resim 397

Kat.121. Boya Bezeli Amorf Gövde Parçası

Kil Yapısı: Çok miktarda kum, gümüş mika kataklı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3,1 cm. Genişlik: 2,7 cm

Hamur Rengi: White Page N/9,5

Sır: İç: 2,5 YR 8/2, Dış: 10 YR 8/1

Yapım Tekniği: Çark

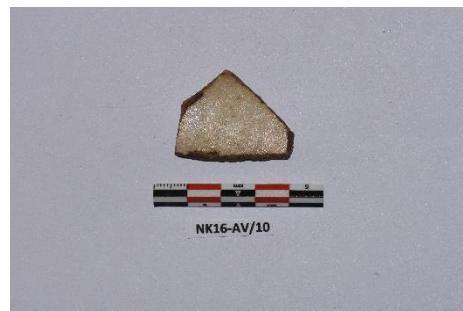
Pişme: Çok sert

Tanım: Sırlı gövde parçası üzerinde desenler balık pulu şeklinde verilmiştir. Ton geçişlerinin bazıları katalogda bulunmamaktadır. Yeşilden turkuaza dönen bir renk hâkimdir. Kabin çok küçük bir parçası ele geçtiği için formu hakkında yorum yapılamamaktadır (Resim 398-400).

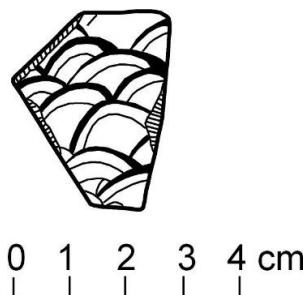
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 398

Resim 399

Resim 400

Kat.122. Kapak Parçası?

Kıl Yapısı: Az miktarda kum, gümüş mika, saman, şamot katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 1,9 cm, Genişlik: 3 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 7.5YR 8/2

Astar: Dış: 10YR 8/2

Yapım Tekniği: Masif

Pişme: Sert

Tanım: Tutamağı sağlam olan kapak kısmı tamamen kırık parçanın üzerinde aşınma çok yoğundur (Resim 401-403).

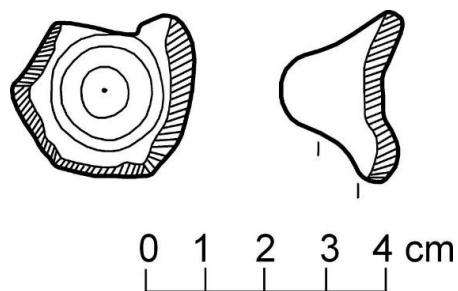
Dönemi: -

Resim 401

Resim 402

Resim 403

Kat.123.Üçayak Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2 cm, Genişlik: 7,2 cm, Kalınlık: 1,3 cm

Hamur Rengi: 5YR 6/6

Yapım Tekniği: El yapımı

Pişme: Sert

Tanım: Tek ayaklı kırık olarak ele geçmiş üçayak parçası. Yüzeyde parmak izleri görülebilmektedir (Resim 404-406).

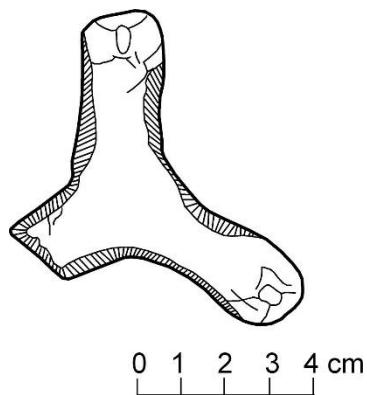
Dönemi: -

Resim 404

Resim 405

Resim 406

Kat.124. Kapak Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2 cm, Genişlik: 4 cm, Kalınlık: 1 cm

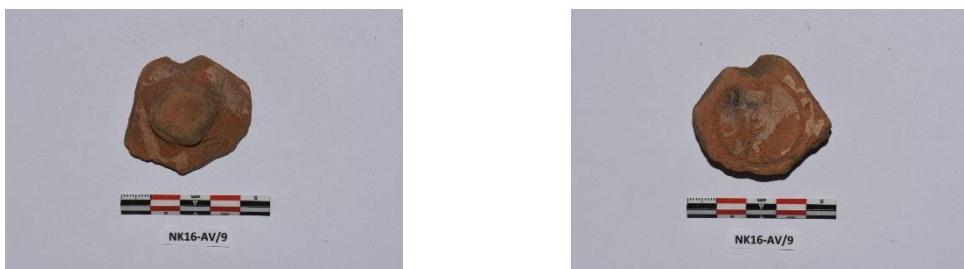
Hamur Rengi: 2.5YR 5/8

Astar: 2.5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

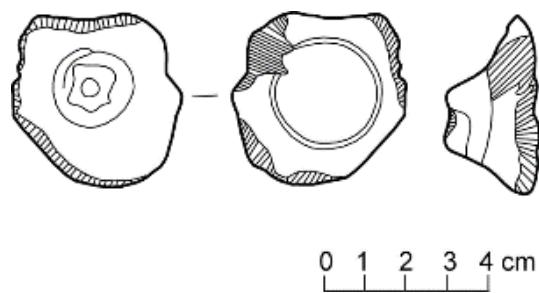
Tanım: Tutamağı ve kapağın ağıza oturma bölümünü kirik olan parçanın üzerinde dalga şeklinde boyalı bezemeler görülmektedir (Resim 407-409).

Dönemi: -

Resim 407

Resim 408

Resim 409

Kat. 125.Cam bilezik parçası (Resim 410)

Kazı Envanter No: NK16/AV/1

Hammadde: Cam

Ölçüleri: Yükseklik: 1,9 cm, Genişlik: 0,9 cm, Kalınlık: 0,4 cm

Renk: Lacivert

Tanım: İki ucundan kirik halde ele geçmiş cam bilezik parçası.

Resim 410

Resim 411: A-7 Anakaya

Açmanın güney bölümünde gri toprak yapısının devam ettiği görülürken, kuzey ve batı bölümlerde sarı-kahverengi toprak yapısı gözlemlenmiştir. Doğu bölümde ise anakayalı zemin vardır (Resim 411).

Açmada yapılan çalışmalarda -36 cm seviyede güney köşeye 120 cm, batı köşeye 70 cm mesafede bir sikke bulunmuştur (Resim 412). Yine aynı seviyede 2 adet sağlam üçayak ele geçmiştir (Resim 413-414).

Resim 412: Sikke Buluntusu

Resim 413: Üçayak

Resim 414: Üçayak

Kat.126. Amorf Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kuvars ve kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3 cm. Genişlik: 3,5 cm. Kalınlık: 0,5 cm

Hamur Rengi: 6YR 4/6

Astar: 5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Omurgalı dönen boyun-gövde bağlantısı korunmuş, kase benzeri bir kap formuna ait dış yüzeyinde çizgi bezek olan gövde parçası. İç yüzeyinde çark izleri belirgindir (Resim 415-417).

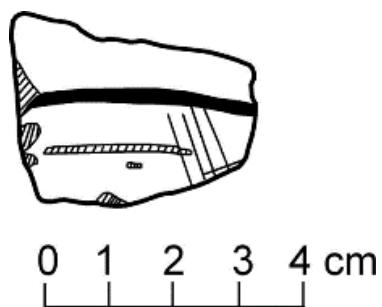
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 415

Resim 416

Resim 417

Kat.127. Testi/Sürahi Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda gümüş mikra ve saman katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 4 cm, Yükseklik: 2,1 cm, Genişlik: 3 cm, Kalınlık: 0,7 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 5/8

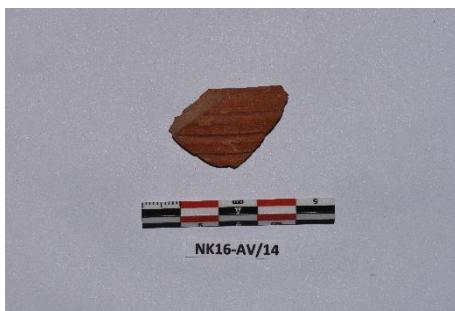
Astar: 2,5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok sert

Tanım: Terra sigillata grubuna ait olabilecek ağız parçası. Üzerinde yatay olarak birbirine paralel yivler bulunan parçanın astarı korunmuş olup, iç kısmında çark izleri belirgindir (Resim 418-420).

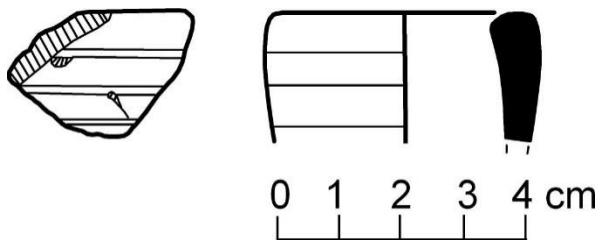
Dönemi: Helenistik Dönem /Roma Dönemi

Resim 418

Resim 419

Resim 420

Kat. 128. Yonca Ağızlı Sürahi/Testi Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda kalker, gümüş mika, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 12 cm, Yükseklik: 4,5 cm, Genişlik: 1,7 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 4/3

Yapım Tekniği: Çark

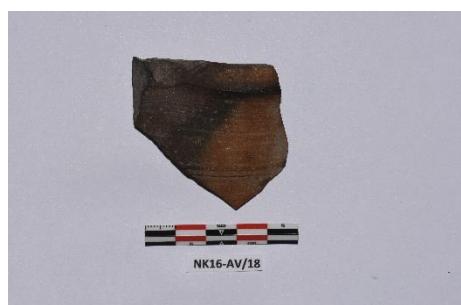
Pişme: Sert

Tanım: Yonca ağızlı sürahi ya da testi benzeri bir kap formuna ait ağız parçasının üzerinde yanık izleri mevcut olup çark izleri de net bir şekilde belirgindir (Resim 421-423).

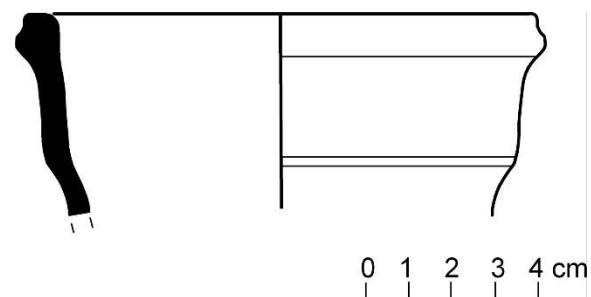
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 421

Resim 422

Resim 423

Kat. 129. Çanak Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda taşçık, kalker, gümüş mika, kum, saman, şamot katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 20,4 cm, Yükseklik: 3,9 cm, Genişlik: 6,7 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 10R 4/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Kaba hamur yapısına sahip, elle şekillendirilmiş tutamağı bulunan çanak ağız parçası (Resim 424-426).

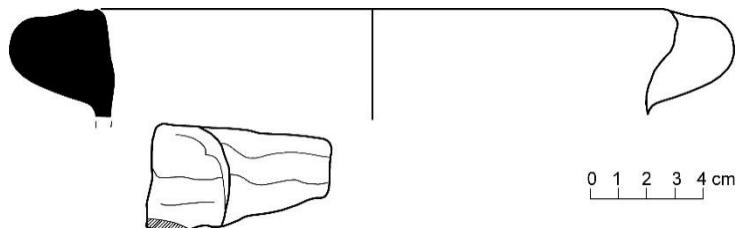
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 424

Resim 425

Resim 426

Kat. 130. Çömlek Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 9 cm, Yükseklik: 6,9 cm, Genişlik: 6,6 cm, Kalınlık: 1 cm

Hamur Rengi: 7,5YR 5/3

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Üzerinde sıra sıra yivleri olan düz ağız kenarlı çomleğe ait ağız parçası. Gövdeye bağlantısında yivler daha da sıkışmaktadır. Kabin yüzeyinde astar olup olmadığına dair bir iz rastlanmamaktadır (Resim 427-429).

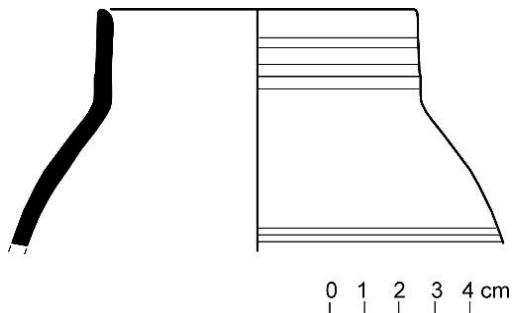
Dönemi: Osmanlı Dönemi?

Resim 427

Resim 428

Resim 429

Kat. 131. Akıtacak Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 6,1 cm, Genişlik: 7,2 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: SYR 5/3

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: İki tarafında kırık bulunan akıtacak parçası. Astarı belirsizdir (Resim 430-432).

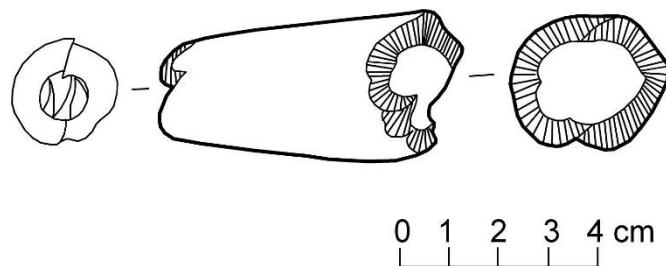
Dönemi: -

Resim 430

Resim 431

Resim 432

Kat. 132. Üçayak

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, kum, gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,5 cm, Genişlik: 6,4 cm, Kalınlık: 1,6 cm

Hamur Rengi: 7.5R 5/4

Yapım Tekniği: El yapımı

Pişme: Çok sert

Tanım: Sağlam durumda ele geçmiş üçayak. Parçanın tutma yerlerindeki yükseltilere sıra akmiş durumdadır (Resim 433-435).

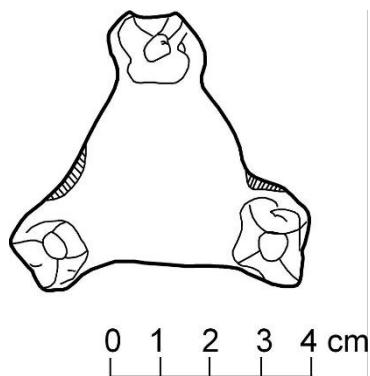
Dönemi: -

Resim 433

Resim 434

Resim 435

Kat. 133. Üçayak

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, kum, gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,1 cm, Genişlik: 9,3 cm, Kalınlık: 1,3 cm

Hamur Rengi: 7.5YR 5/6

Yapım Tekniği: El yapımı

Pişme: Sert

Tanım: Sağlam durumda ele geçmiş üçayak. Parçanın tutma yerlerindeki yükseltilere sıra akmiş durumdadır (Resim 436-438).

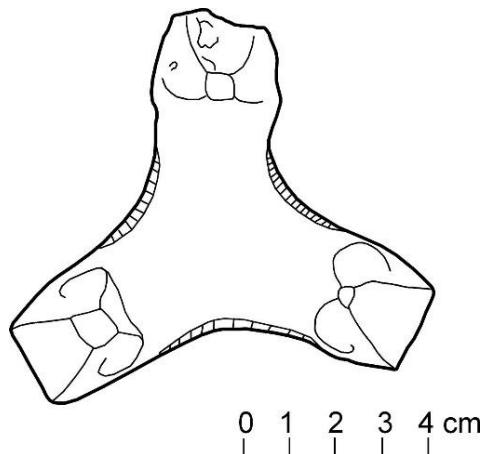
Dönemi: -

Resim 436

Resim 437

Resim 438

Kat. 134. Sikke (Resim 439-440)

Kazı Envanter No: NK16/AV/N2, AR, Çap: 2,2 cm, Kalınlık: 0,3 cm, Konservasyon Öncesi Ağırlık: 5,1 gr, Konservasyon Sonrası Ağırlık: 4,3 gr

Tanım: Ö.y.: Yoğun korozyon ve tahribattan dolayı anlaşılamıyor. A.y.: Alt alta dört sıra halinde yazıt.

Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 439

Resim 440

Kat.135. Sikke (Resim 441-442)

Kazı Envanter No: NK16/AV/N3, AR, Çap: 2,8 cm, Kalınlık: 0,4 cm, Konservasyon Öncesi Ağırlık: 11,3 gr, Konservasyon Sonrası Ağırlık: 10,5 gr

Tanım: Ö.y.: Yoğun korozyon ve tahribattan dolayı anlaşılamıyor. A.y.: Muhtemelen alt alta 4 satırlık yazıt. Ancak harfler okunamıyor.

Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 441

Resim 442

Açmanın kuzey bölümünde açığa çıkan anakayadan dolayı çalışmalar sonlandırılmıştır. Bu seviyeler arasında toprak açık kahverengi ve taşlı yapıdadır (Resim 443).

Resim 443: A-7 Açması Kapanış, Kuzeyden

Kat. 136. İkiz Kulp Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda kalker, gümüş mika, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 4,4 cm Genişlik: 5,3 cm, Kalınlık: 1,1 cm

Hamur Rengi: 5YR 6/6

Yapım Tekniği: El yapımı

Pişme: Sert

Tanım: İki tarafından da kırık ikiz kulp parçası. Yüzeye aşınma çok fazla olup astar rengi net olarak belirgin değil. Ancak çok küçük bir alanda kahverengi astar kalıntıları görülmektedir (Resim 444-446).

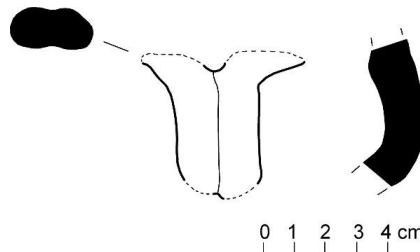
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 444

Resim 445

Resim 446

Kat. 137. Ağız-Kulp Geçişli Çanak Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda kalker, gümüş mika, kum, saman, şamot katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 12 cm, Ağız kalınlığı: 0,4 cm, Yükseklik: 2,4 cm, Genişlik: 2,1 cm, Kalınlık: 1,1 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 8/4

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Ağız-kulp geçisi ele geçmiş çanak parçasının formu ince olup, gözenekli bir yüzeye sahiptir (Resim 447-449).

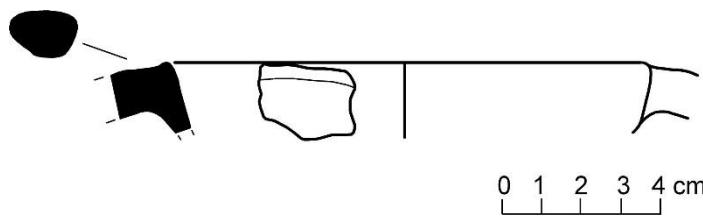
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 447

Resim 448

Resim 449

Kat. 138. Çanak/Tabak Dip Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, saman katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,9 cm, Genişlik: 4,2 cm, Kalınlık: 1,2 cm

Hamur Rengi: 7,5YR 2/5

Sır: İç ve dış: N/8.5

Yapım Tekniği: Çark

Pışme: Çok sert

Tanım: Yükseltilmiş kaideye sahip çanak veya tabak benzeri yayvan gövdeli bir kap formuna ait dip parçası. İç yüzeyde lacivert-mavi renklerinde verilmiş bitkisel bezemeler mevcuttur (Resim 450-452).

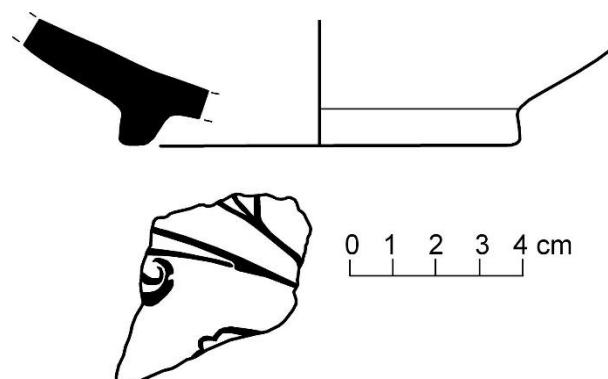
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 450

Resim 451

Resim 452

A-7a AÇMASI

A-7a açması, A-7'nin güney bitişliğinde, 2x 3 metre ölçülerinde açılmıştır. (Resim 1, 453). İlk - 10cm'arım toprağından oluşmaktadır. Bu seviyede korozya uğramış 1 adet sikke, çok az miktarda sırlı-sırsız amorf seramik bulunmuştur.

Resim 453: A-7a Genel Görünüm

Kat. 139. Sikke (Resim 454-455)

Kazı Envanter No: NK16/AV/N5, AR, Çap: 1,6 cm, Kalınlık: 0,2 cm, Konservasyon Öncesi Ağırlık: 1,1 gr, Konservasyon Sonrası Ağırlık: 0,9 gr

Tanım: Ö.y.: Yoğun korozyon ve tahribattan dolayı anlaşılmıyor. A.y.:Yoğun korozyon ve tahribattan dolayı anlaşılmıyor.

Dönemi: -

Resim 454

Resim 455

Tarım toprağını küçük moloz taşılı, gri ve sert yapıdaki toprak devam ettirmektedir. Açımanın doğusunda -19 cm seviyede anakaya ortaya çıkmaya başlamıştır (Resim 456). Batı bölümünde ise gri ve kahverengi toprak karışık durumdadır. -34 cm seviyeden itibaren gri toprak tabaka sonlanarak tekrar kahverengi, sert ve taşlı tabaka ile karşılaşılmıştır (Resim 457). Kültür toprağı olarak isimlendirilecek katmanda yapılan çalışmalarda yoğun miktarda sırlı-sırsız seramik, 2 adet üçayak, cüruf, metal çivi ve çivi başı ve bezemeli kandil parçası bulunmuştur.

Resim 456: A-7a Anakaya ve Doğu Kesit

Resim 457: A-7a Toprak Değişimi

Kat. 140. Kase Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 7,6 cm, Yükseklik: 1,5 cm, Genişlik: 2,4 cm, Kalınlık: 0,3 cm

Hamur Rengi: 7,5YR 5/6

Astar: 10YR 2/1

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Yuvarlatılmış ağız kenarlı kase formlu kaba ait ağız parçasının üzerinde kahverengiden siyaha dönen astar olup yüzeyde tahribat izleri mevcuttur (Resim 458-460).

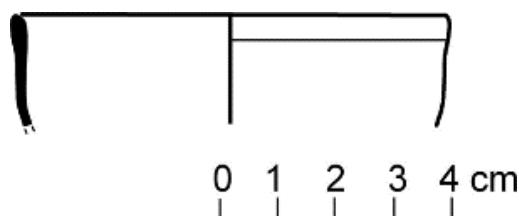
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 458

Resim 459

Resim 460

Kat. 141. Çanak Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum, saman kataklı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 14,6 cm, Yükseklik: 1,5 cm, Genişlik: 3 cm, Kalınlık: 0,5 cm

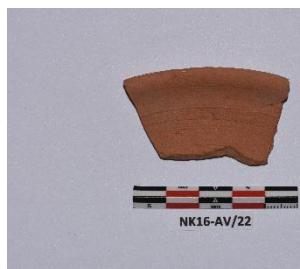
Hamur Rengi: 2,5YR 6/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dışa dönük dudaklı çanak ağız parçasının dış yüzeyinde çark izleri mevcut olup, astar rengi belirlenememiştir (Resim 461-463).

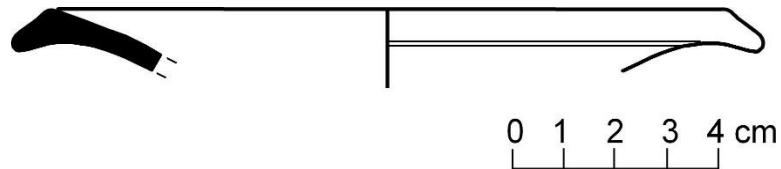
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 461

Resim 462

Resim 463

Kat. 142. Çanak Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 17 cm, Yükseklik: 2,9 cm, Genişlik: 5,7 cm, Kalınlık: 0,7 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 7/4

Bezeme: Boya bezek: 10R 3/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Yuvarlatılmış ağız kenarlı çanak formlu kaba ait ağız parçası. Kabın iç yüzeyinde ve dış ağız kenarında akıtma tekniği ile verilmiş turuncu renkte damla desenler mevcuttur (Resim 464-466).

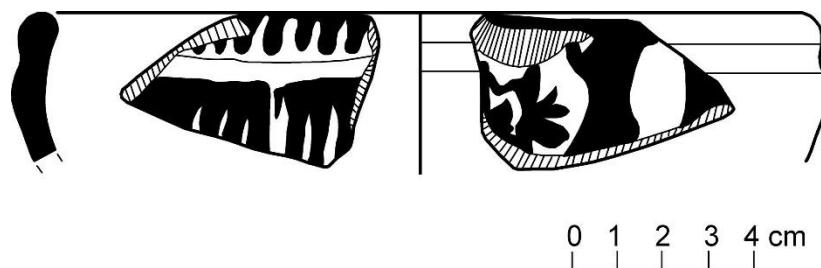
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 464

Resim 465

Resim 466

Kat. 143. Çanak Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, kum, gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 19,2 cm, Yükseklik: 1,7 cm, Genişlik: 2,3 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 10R 4/3

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Çanak formlu kaba ait ağız parçasının üzerinde paralel yivler görülmektedir. Ağız kenarında yanık izleri vardır (Resim 467-469).

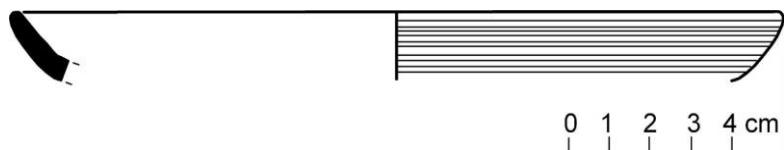
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 467

Resim 468

Resim 469

Kat. 144. Kandil Kulp Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,6 cm, Genişlik: 1,4 cm, Kalınlık: 1,1 cm

Hamur Rengi: 10R 5/6

Astar: 2,5YR 4/6

Yapım Tekniği: El yapımı

Pişme: Sert

Tanım: Sarmal şeklinde döndürülerek oluşturulmuş, ince formlu bir kaba ait kulp parçası. Yüzeyde kahverengi astar mevcuttur (Resim 470-472).

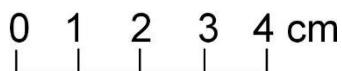
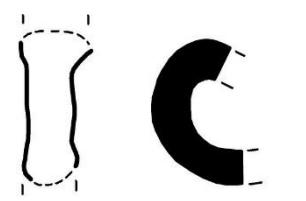
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 470

Resim 471

Resim 472

Kat. 145. Kandil Dip Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 1,5 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 3/6

Yapım Tekniği: Kalıp

Pişme: Sert.

Tanım: Alt gövdesi ve dibinin bir kısmı korunmuş kandil parçası. Yoğun aşınma nedeni ile astar olup olmadığı anlaşılmıyor (Resim 473-475).

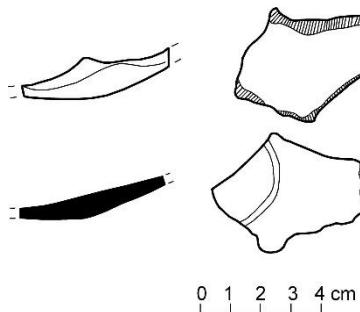
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 473

Resim 474

Resim 475

Kat. 146. Kandil Omuz Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 1 cm, Kalınlık: 0,7 cm

Hamur Rengi: 10R 4/8

Astar: Dış: 10R 3/6

Yapım Tekniği: Kalıp

Pişme: Sert

Tanım: Omuz kısmı korunmuş kandil parçası. Üzerinde bezemeler bulunmakta ancak aşınmadan dolayı tanımlanamıyor. Dış yüzeyinde kırmızı astar mevcuttur (Resim 476-478).

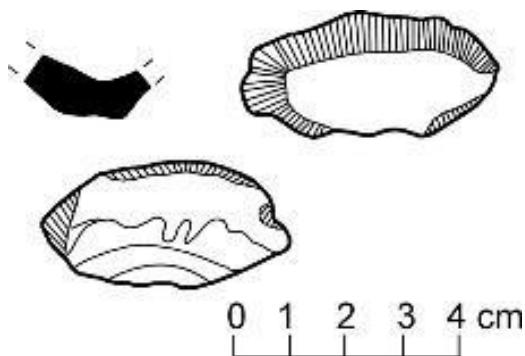
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 476

Resim 477

Resim 478

Kat. 147. Kandil Üst Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 4,8 cm, Genişlik: 4,8 cm, Kalınlık: 0,8 cm, Discus çapı: 1 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 5/8

Astar: 7,5YR 4/8

Yapım Tekniği: Kalıp

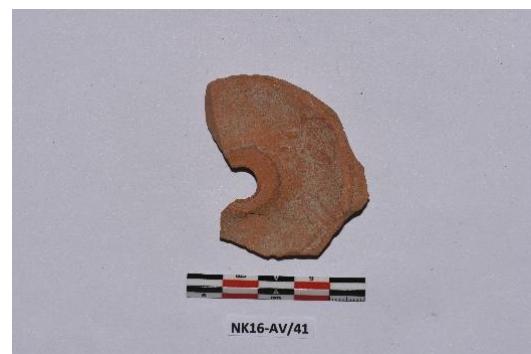
Pişme: Sert

Tanım: Kandilin omuz parçasında bitkisel motifler olup, kulp kısmında kırıklar mevcuttur (Resim 479-481).

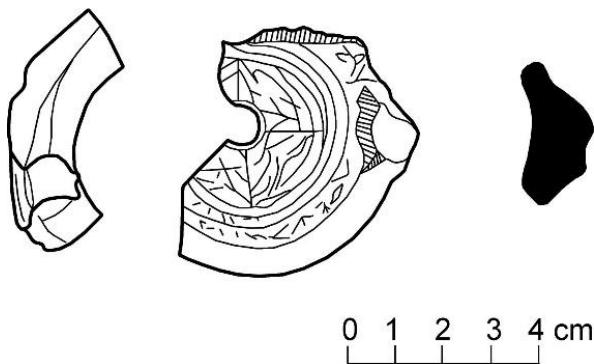
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 479

Resim 480

Resim 481

Kat. 148. Ayak Parçası?

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 4,4 cm, Genişlik: 1,4 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 4/8

Yapım Tekniği: El yapımı

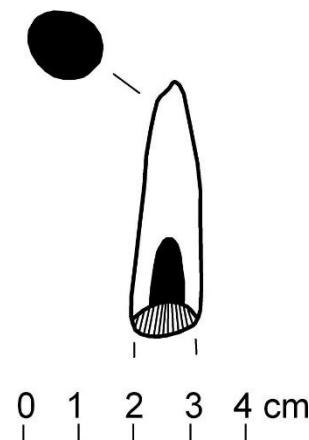
Pişme: Sert

Tanım: Yukarıdan aşağıya doğru daralan ve sivrileşen bir profile sahip ayak parçası. Yer yer sır izleri görülmektedir (Resim 482-483).

Dönemi: -

Resim 482

Resim 483

Kat. 149. Çanak Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda taşçık, kum ve saman katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 4,8 cm, Genişlik: 7,1 cm, Kalınlık: 0,5 cm, Ağız çapı: 14,2 cm

Hamur Rengi: 5YR 5/8

Astar: İç ve dış yüzey: 10YR 8/3

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Düz ağızlı çanak parçası. Kabın iç ve dış yüzeyine krem renginde astar uygulanmıştır. Dış yüzeyde astarda koyulasma yapılmıştır (Resim 484-486).

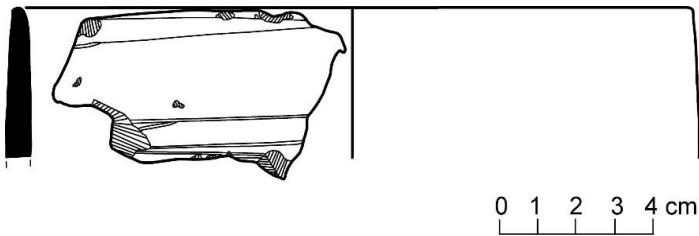
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 484

Resim 485

Resim 486

Kat. 150. Tabak Ağzı Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda kalker, gümüş mika, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Ağzı çapı: 21 cm, Yükseklik: 2 cm, Genişlik: 6 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 5/6

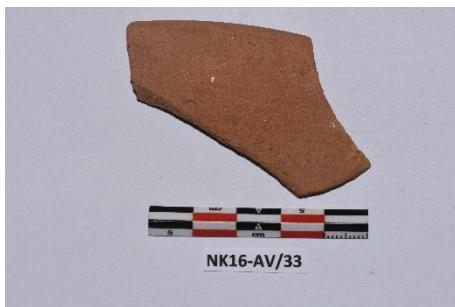
Bezeme Rengi: N/9,5

Yapım Tekniği: Çark

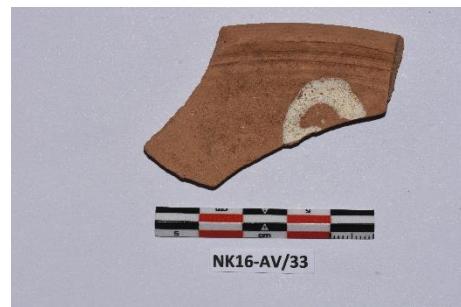
Pişme: Sert

Tanım: Dışa çekik ağız kenarlı tabak formunda bir kaba ait ağız parçası. Kabın iç yüzeyinde beyaz boyalı geometrik bezeme işlenmiştir. Ancak astar ve diğer bezeme detayları tamamen silinmiş durumdadır (Resim 487-489).

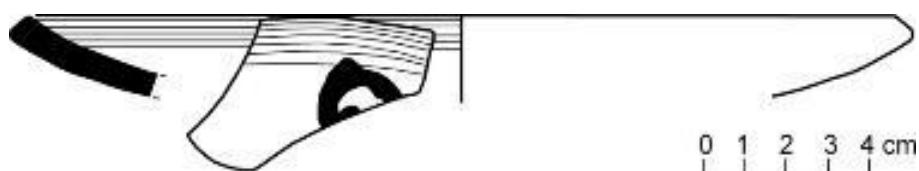
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 487

Resim 488

Resim 489

Kat. 151. Tabak Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 27,4 cm, Yükseklik: 1 cm, Genişlik: 5,3 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 5YR 5/8

Astar: N 9,5

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dışa dönük ağızlı tabak parçasının iç yüzeyinde kazıma tekniği ile verilmiş tek sıra halinde "S" desenler mevcuttur. Kabın iç ve dış yüzeyine beyaz renkte astar uygulanmıştır (Resim 490-492).

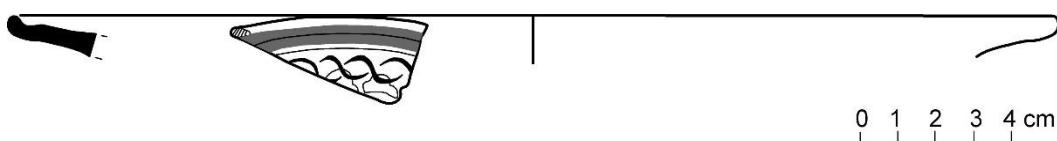
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 490

Resim 491

Resim 492

Kat. 152. Çanak Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda kalker, gümüş mika, saman katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 19,6 cm, Yükseklik: 3,1 cm, Genişlik: 3,9 cm, Kalınlık: 1,5 cm

Hamur Rengi: 7,5YR 1/8,5

Sır: 10Y-5GY 3/4

Yapım Tekniği: Çark

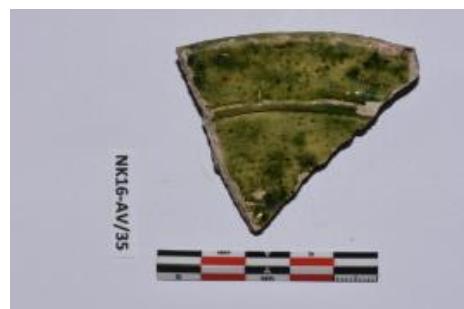
Pişme: Sert

Tanım: Yuvarlatılmış ağızlı çanak parçasının dış yüzeyinde kulp bağlantı yeri olup kırık bir şekildedir. Sır rengi yeşil ve yeşilin tonlarından oluşmaktadır (Resim 493-495).

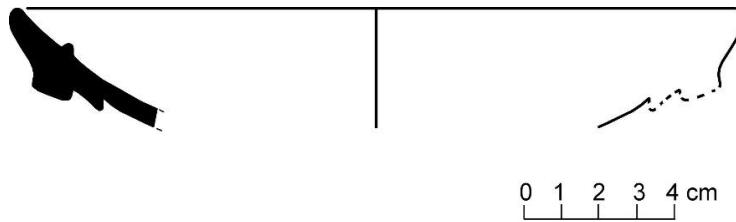
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 493

Resim 494

Resim 495

Kat. 153. Çanak Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda kalker, kum, gümüş mika, saman katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 26,6 cm, Yükseklik: 3,1 cm, Genişlik: 3,6 cm, Kalınlık: 0,8 cm

Hamur Rengi: 5YR 5/6

Bezeme: Boya bezek: 2,5Y 2/8

Astar: 10YR 7/2

Yapım Tekniği: Çark

Pışme: Çok sert

Tanım: Yuvarlatılmış ağızlı çanak parçası. İç ve dış yüzey bey renk ile astarlanmıştır. İç yüzeyde çizgisel ve noktasal geometrik desenler hakimdir (Resim 496-498).

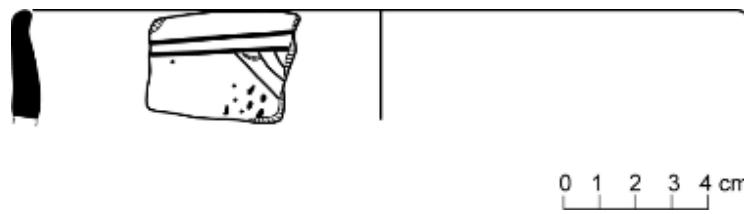
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 496

Resim 497

Resim 498

Kat. 154. Çanak Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda taşçık, kalker, gümüş mika, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 46 cm, Yükseklik: 5,7 cm, Genişlik: 3,8 cm, Kalınlık: 0,9 cm

Hamur Rengi: 5YR 5/8

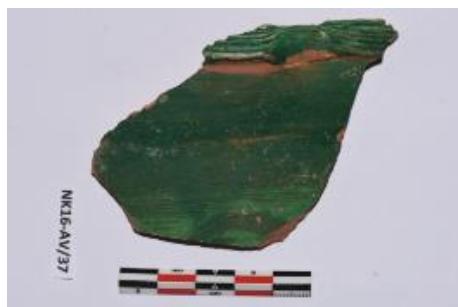
Sır: Dış: GLEY1 3/5G/2

Yapım Tekniği: Çark

Pışme: Çok Sert

Tanım: Çanak benzeri derin bir gövdeye sahip kap formu. Kabın ağız kısmında, elle şekillendirilerek dalgalı bir form oluşturulmuştur. Ayrıca yine ağızda kazıma yivler mevcuttur. Kabın dış yüzeyine, mat renkli yeşil sır uygulanmıştır. İç yüzeyde ise çark izleri belirgindir (Resim 499-501).

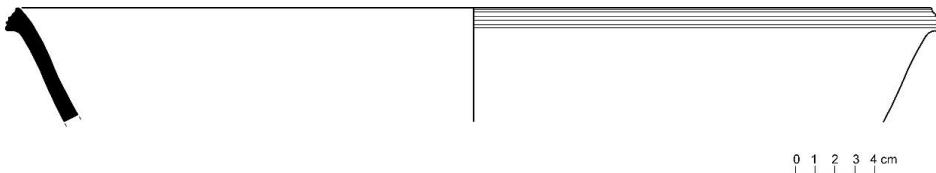
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 499

Resim 500

Resim 501

Kat. 155.Kase Dip Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum, saman kataklı.

Ölçüleri: Yükseklik: 7,7 cm, Genişlik: 5,5 cm, Kalınlık: 1,3 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 5/8

Sır: 10Y-5GY 5/4

Yapım Tekniği: Çark

Pışme: Çok sert

Tanım: Kaidesi kırık olan parçanın gövdeye uzanan geçisi üzerinde geometrik bezemeler vardır. Parça tamamen sırlı olup, sırların renk geçişleri katalogda belirlenmemiştir (Resim 502-504).

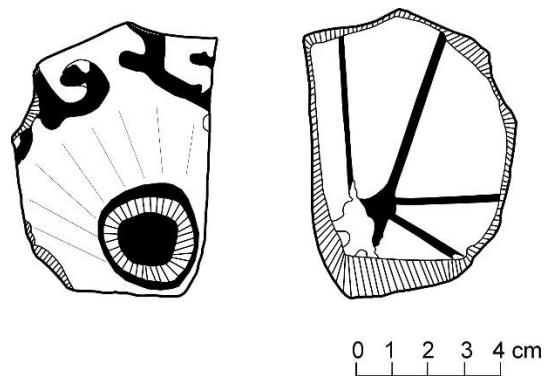
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 502

Resim 503

Resim 504

Kat. 156. Yonca Ağızlı Sürahiye Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, saman katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 4,1 cm, Yükseklik: 2,8 cm, Genişlik: 1 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: N/9

Yapım Tekniği: Çark

Pışme: Sert

Tanım: Yonca ağızlı sürahiye ait ağız parçasının iç kısmında çark izleri gözlemlenmekte olup kabın yüzeyindeki aşınmadan dolayı astar olup olmadığı anlaşılamamaktadır (Resim 505-507).

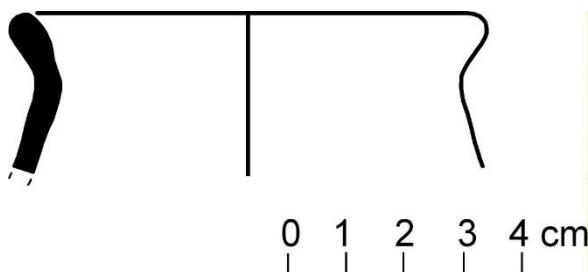
Dönemi: -

Resim 505

Resim 506

Resim 507

Kat. 157. Ayak Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 5,4 cm, Kalınlık: 1,1 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 5/8

Yapım Tekniği: El yapımı

Pışme: Sert

Tanım: Yukarıdan aşağıya doğru daralan ve sivrileşen bir profile sahip ayak parçası. Yer yer sır izleri görülmektedir (Resim 508-510).

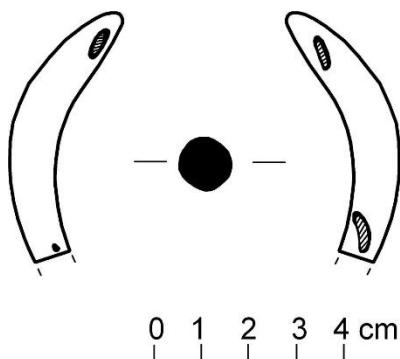
Dönemi: -

Resim 508

Resim 509

Resim 510

Kat. 158. Üçayak

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 1,5 cm, Genişlik: 7,3 cm, Kalınlık: 1 cm

Hamur Rengi: 7,5YR 5/8

Yapım Tekniği: El yapımı

Pişme: Çok sert

Tanım: Tamamı korunmuş olarak ele geçen üçayak. Ayaklar üzerindeki aplikler hasar görmüş durumdadır (Resim 511-513).

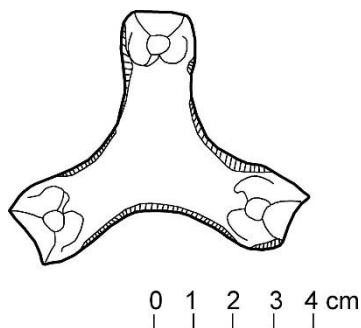
Dönemi: -

Resim 511

Resim 512

Resim 513

Kat. 159. Üçayak

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.
Ölçüleri: Yükseklik: 1,5 cm, Genişlik: 6,3 cm, Kalınlık: 0,9 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 4/4

Yapım Tekniği: El yapımı

Pişme: Çok sert

Tanım: Tamamı korunmuş olarak ele geçen üçayak. Ayaklar üzerindeki aplikler hasar görmüş durumdadır (Resim 514-516).

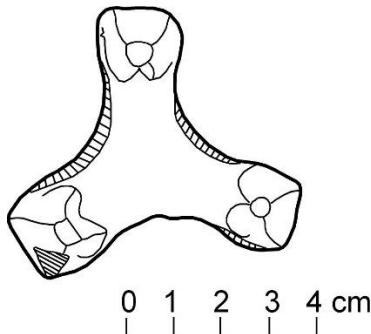
Dönemi: -

Resim 514

Resim 515

Resim 516

Kat. 160. Üçayak Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum, saman katkılı.
Ölçüleri: Yükseklik: 1,8 cm, Genişlik: 8,2 cm, Kalınlık: 1,4 cm

Hamur Rengi: 10R 5/6

Yapım Tekniği: El yapımı

Pişme: Sert

Tanım: İki ayağı korunmuş üçayak parçası. Ayaklar üzerindeki aplikler hasar görmüş durumda ve lacivert renkli sıç akıntıları mevcuttur. Orta kısımdan çömlekçi işaretini olabilecek üçgen kabartma bulunmaktadır (Resim 517-519).

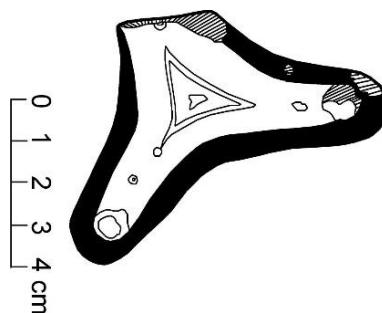
Dönemi: -

Resim 517

Resim 518

Resim 519

Kat. 161. Sikke (Resim 520-521)

Kazı Envanter No: NK16-AV/N6, AR, Çap: 2,1 cm, Kalınlık: 0,4 cm, Konservasyon Öncesi Ağırlık: 5,9 gr, Konservasyon Sonrası Ağırlık: 5,5 gr

Tanım: Ö.y.: Yoğun korozyon ve tahribattan dolayı anlaşılamıyor. A.y.: Yoğun korozyon ve tahribattan dolayı anlaşılamıyor.

Dönemi: -

Resim 520

Resim 521

Devam eden çalışmalarında toprağın kahverengi, sert ve taşlı yapısının devam ettiği görülmüştür (Resim 522). Açımanın doğu bölümünde, kuzey-güney uzantılı, 0,7 m genişliğinde anakaya bulunmaktadır. - 77 cm seviyede başlayan sarı, sert katman toprağının -95 cm seviyede açmayı kaplamasından dolayı çalışmalarımız sonlanmıştır (Resim 523).

Resim 522: A-7a Toprak Değişimi

Resim 523: A-7a Batıdan Görünüm

Açmanın orta alanında devam eden çalışmalarında -60/-74 cm seviye aralığında 1 adet korozyona uğramış sikke bulunmuştur. -58/-95 cm aralığında yapılan çalışmalarda az miktarda seramik buluntu ortaya çıkmıştır. Sırı seramiklerin tamamına yakını yeşil renktedir.

Kat. 162. Megara Kasesi Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Çok az miktarda kalker, gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 4 cm, Genişlik: 2,2 cm, Kalınlık: 0,9 cm

Hamur Rengi: 7,5YR 6/8

Astar: 2,5YR 6/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Megara kasesi olarak geçen kase formuna ait gövde parçası. Üzerinde yumurta dizileri ve yivler olan geometrik motiflerle bezelidir. Astar rengi açıktan koyuya gitmektedir. İç yüzeyde çark izleri görülmektedir (Resim 524-526).

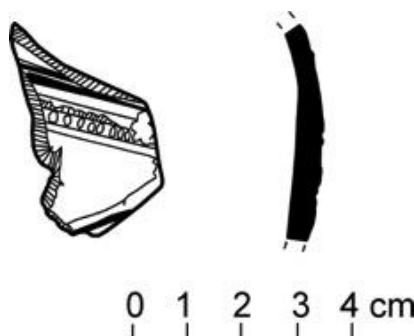
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 524

Resim 525

Resim 526

Kat. 163. Kase Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda kalker, gümüş mika, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 19,4 cm, Yükseklik: 3,6 cm, Genişlik: 2,5 cm, Kalınlık: 0,5 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 5/4

Bezeme: Ağız iç kısmı boyalı bezek: 5YR 2.5/2, 10YR 8/4

Astar: 10YR2 N/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok sert

Tanım: Dışa dönük ağızlı çanak formlu bir kaba ait ağız parçası. Çizgisel ve geometrik motifler hâkim olan kabın iç yüzeyinde lacivert renkli kalından inceye doğru giden bezemeler mevcuttur (Resim 527-529).

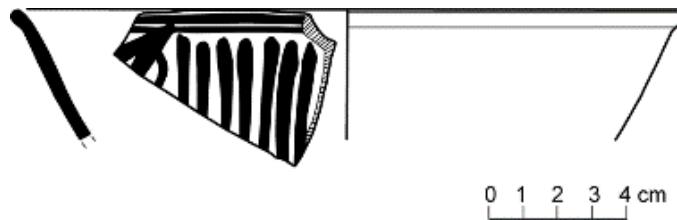
Dönemi: Osmanlı Dönemi

Resim 527

Resim 528

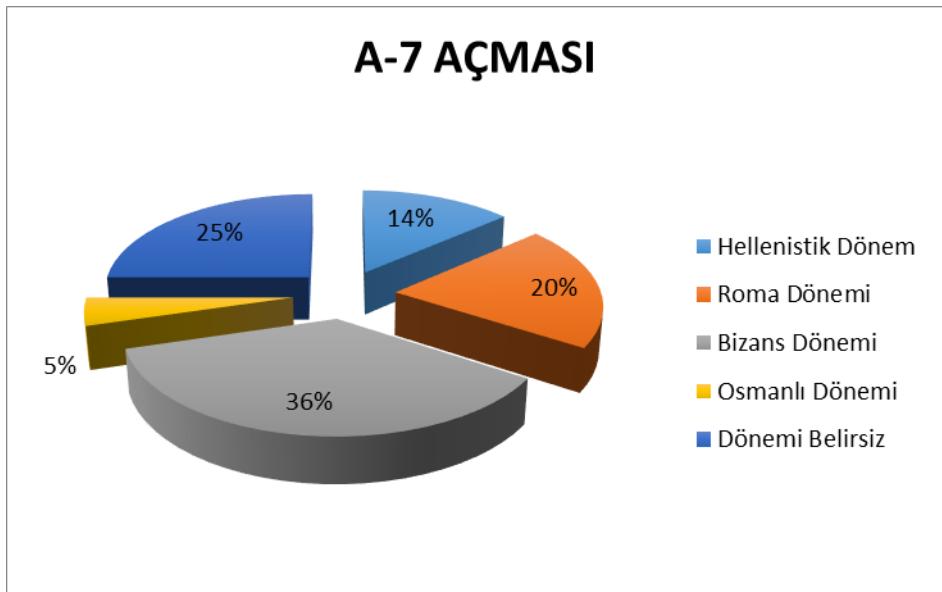

Resim 529

Genel Değerlendirme

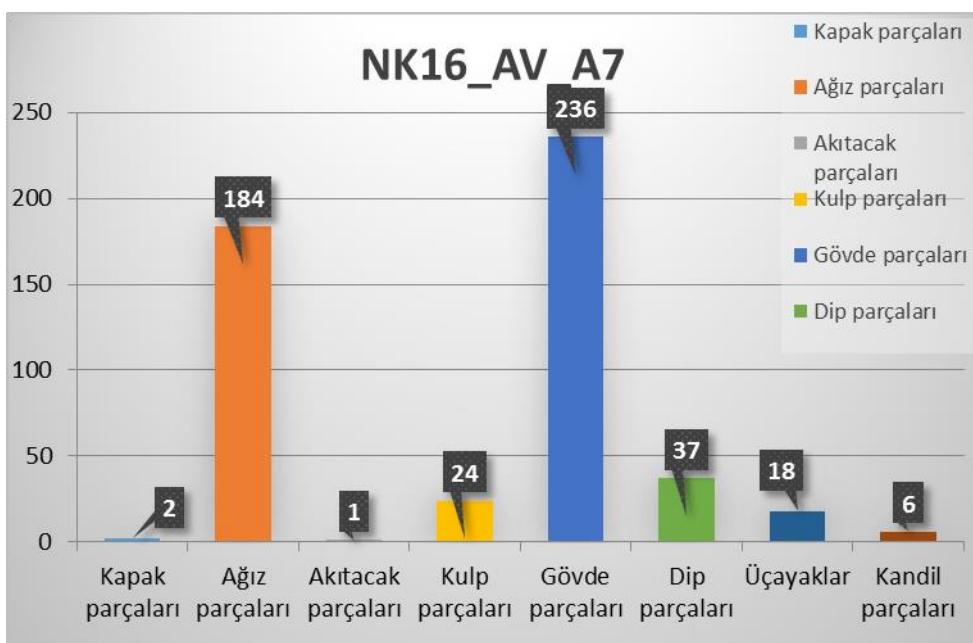
A-7a açması A-7'nin güney kenarının 3 metre daha genişletilmesiyle oluşturulduğundan her iki açmayı birlikte değerlendirilmiştir. Açımlarda ana kayaya 3 seviyede inilmiştir.

1.seviyede kahverengi tarım toprağı ve gri renkli toprak bulunmaktadır. Bu seviyede 1 adet sikke, yoğun miktarda çanak çömlek parçasının yanında evsel atıklar da bulunmaktadır. Seramik parçaları çoğunlukla Bizans Dönemi'ne ait olmakla birlikte Roma ve Osmanlı Dönemlerine ait olanlar da bulunmaktadır. 2.seviyede buluntular sayı olarak artar. Buluntular arasında 2 adet sikke, üçayaklar, metal civiler ve cüruf dikkat çekmektedir. Sağlam üçayaklar ve sikkelerin olduğu seviyede toprak kahverengi ve gri renklerdedir. Çanak çömlek parçaları ise Helenistik, Roma, Bizans ve Osmanlı Dönemlerine kadar geniş bir yelpazeye yayılmıştır. Son seviyede ise buluntular sayı olarak azalmaktadır. Coğullunu amorf gövdé parçalarının oluşturduğu seramik parçalarından tarihlenebilenler Helenistik, Bizans ve Osmanlı dönemlerine işaret etmektedir(Resim: 530). Sonuç olarak, ele geçen seramiklerin çıktıği seviyeler ve kontekstine göre bu açmada da homojen bir buluntu grubu ve stratigrafiden bahsedemiyoruz. Bu durumda mevcut toprağın dolgu olduğundan bahsetmek yanlış olmayacağıdır.

Resim 530: A-7 Açması Seramikleri Dönemsel Dağılımı

Açma genelinde yapılan değerlendirmede, açığa çıkartılan çanak çömlek sayısının 508 olduğunu, bunlardan 2'sinin kapak, 184'ünün ağız, 1'inin akitacak, 24'ünün kulp, 236'sının amorf (gövde), 37'sinin kaide (dip), 18'inin üçayak, 6'sının ise kandil parçalarından olduğunu söylemek mümkündür (Resim: 531).

Resim 531: A-7 Açması Genel Seramik Dağılımı

A-8 AÇMASI

A-8 açması Abdulvahap Tepesi'nin kuzeybatısında, korkuluk demirlerinin dışında yamaçta bulunmaktadır. Bundan dolayı eğimli bir yapıya sahiptir (Resim 1, 532). 10 x 5 metre ölçülerindeki açmanın kenarları güneybatı bölümden başlayarak a, b, c, d olarak isimlendirilmiştir. Kayalık bir alan olması nedeniyle çalışmalara yüzey temizliği şeklinde başlanmıştır (Resim 533).

Resim 532: A-8 Açması genel görünüm

Resim 533: A-8 Açması – sınırları belirlendikten sonraki görünümü

Alanın yüzeyinde bulunan tarım toprağı anlatıldığı kadariyla dışarıdan taşınmıştır. Toprak, kuru, taşlı, kumlu ve kahverengi bir yapıya sahiptir (Resim 534). Ele geçen seramik parçalarının içerisinde pişmiş toprak kuş figürünü, ağız, kulp, gövde, dip parçaları ve sırlı seramikler vardır.

Resim 534: A-8 Açması Gün Sonu

Kat. 164. Megara Kasesi Dip Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda taşçık, az miktarda kalker katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3,3 cm, Genişlik: 3,4 cm, Kalınlık: 0,5

Hamur Rengi: 7,5YR 5/4

Astar: 7,5YR 3/2

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Megara kasesine ait dip parçası. Ortasında bulunan çiçek rozeti motifinin yarısı korunmuş durumdadır. Rozetin etrafında yaprak motifleri vardır. Ancak parça üzerindeki yoğun tahribattan dolayı desenler tam anlamamamaktadır. İç yüzeydeki astar tamamen aşınmış durumdadır, dış yüzeyde ise yer yer kırmızı astar izleri görülmektedir (Resim 535-537).

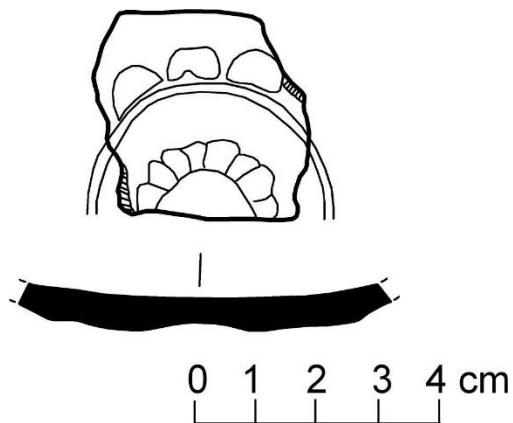
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 535

Resim 536

Resim 537

Kat. 165.Terrakotta Kuş Figürini

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, az miktarda gümüş mika, az miktarda kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 4,4 cm, Genişlik: 3,6 cm, Kalınlık: 0,4 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 3/6

Astar: 10R 4/8

Yapım Tekniği: Kalıp

Pişme: Çok Sert

Tanım: Sadece gövdesinin bir bölümü ve düdük kısmı korunmuş olan figürin parçası. Kanat detayları belirgindir. Gövde ve düdük kısmı, eksik parçalar olduğundan dolayı, birbiri ile birleşememektedir (Resim 538-542).

Dönemi: Helenistik Dönem

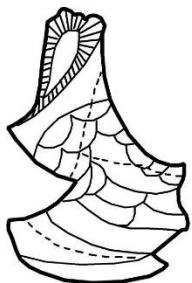
Resim 538

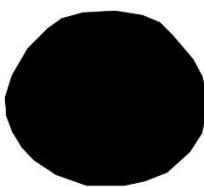
Resim 539

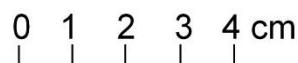
Resim 540

-

Resim 541

Resim 542

Kat. 166.Amphora Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Çok miktarda kuvars, kalker, taşçık ve gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 7,6 cm, Yükseklik: 4,1 cm, Genişlik: 5,7 cm, Kalınlık: 1,2 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 4/8

Yapım Tekniği: Çark

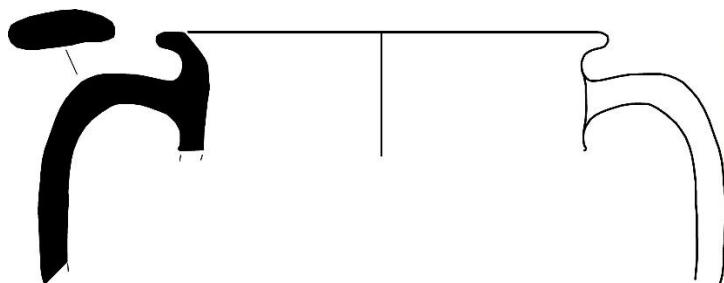
Pışme: Çok Sert

Tanım: Dışa dönük ağızlı, düz kuplu amphoraya ait ağız parçası. Yüzeydeki aşınmadan ve kalker tabakasından ötürü astar olup olmadığı anlaşılamıyor (Resim 543-544).

Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 543

Resim 544

Kat. 167.Testi Benzeri Kapalı Kap Formuna Ait Karın Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 4,9 cm, Genişlik: 9,5 cm, Kalınlık: 1 cm

Hamur Rengi: 10R 4/8

Astar: Dış: 10YR 2/8

Yapım Tekniği: Çark

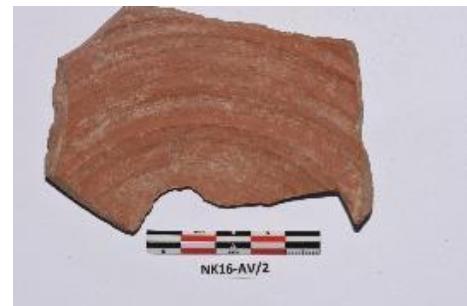
Pişme: Çok Sert

Tanım: Karın kısmında krem renginde kalın ve ince olmak üzere iki sıra boyalı bezemesi olan testi benzeri kapalı kap formuna ait karın parçası (Resim 545-547).

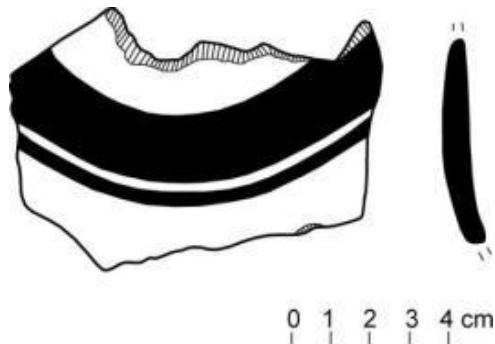
Dönemi: Osmanlı Dönemi?

Resim 545

Resim 546

Resim 547

Açmada hızlı bir şekilde anakayaya ulaşılmasından dolayı batıya doğru alan 10×5 metre ölçülerinde genişletilerek “A-8 Genişletilmiş Alan” olarak adlandırılmıştır (Resim 548). Buluntular arasında evsel atıklar, hayvan kemikleri, kiremit parçaları ortaya çıkmıştır. Ayrıca amorf gövde parçalarından oluşan seramik parçaları tespit edilmiştir.

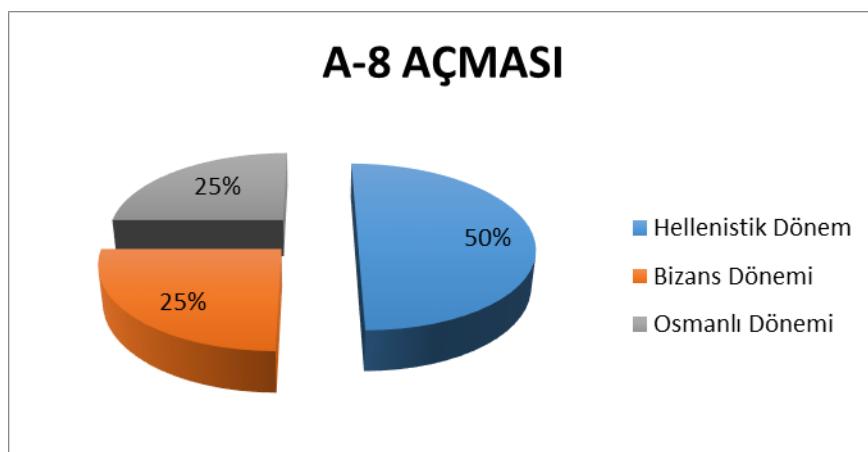

Resim 548: A-8 Genişletilen Alan

Genel Değerlendirme

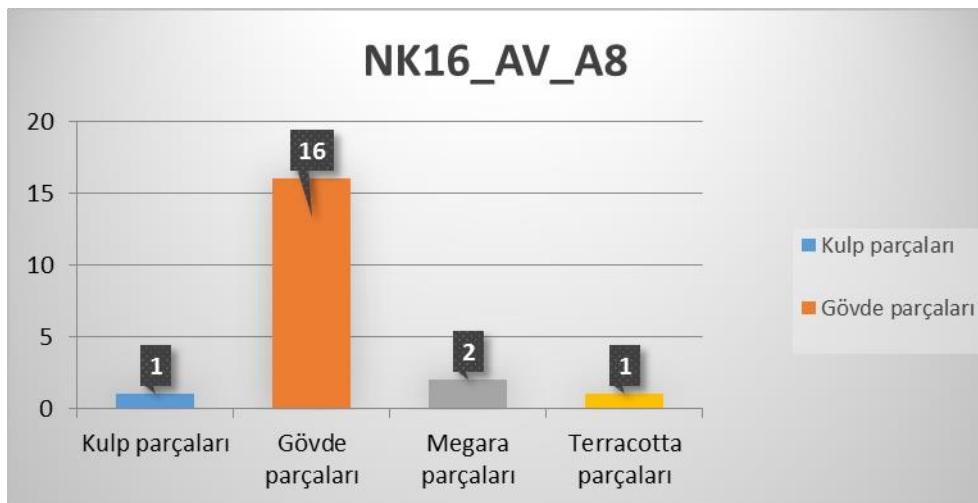
Kayalık alan olmasından dolayı açmada çalışmaları yüzey temizliği şeklinde yürütülmüştür. Tarım toprağının altından anakaya çıkışlarından dolayı kazılara son verilmiştir.

Tarım toprağı olarak getirilen dolgu toprağın içerisinde Helenistik, Bizans, Osmanlı Dönemlerine ait az miktarda çanak çömlek parçaları bulunmaktadır (Resim 549). Helenistik Dönemi temsil eden en güzel örnek pişmiş toprak kuş figüründür.

Resim 549: A-8 Açması Seramikleri Dönemsel Dağılımı

Açma genelinde yapılan yüzey temizliğinde ele geçirilen parça sayısı 20adettir. Bunlardan 1'i kulp, 16'sı amorf (gövde) parça, 2'si Megara Kasesi parçası ve 1'i pişmiş toprak figüründür (Resim 550).

Resim 550: A-8 Açması Genel Seramik Dağılımı

A-9 AÇMASI

A-9 açması Abdulvahap Tepesi'nin kuzeybatı yamacında olup eğimli bir zemine sahiptir (Resim 1, 551). Açıma ölçüleri 4x 3 metre olarak belirlenmiştir. Açıma sınırları kuzeybatı köşeden başlanarak a-b-c-d olarak kodlanmıştır (Resim 552).

Resim 551: Genel Görünüm, kuzeydoğudan

Resim 552: Genel Görünüm, Batıdan

Birinci seviyede ilk -10 santimetrede genellikle evsel atık ve çöplerin bulunduğu açık gri renk döküntü toprağı bulunmaktadır. Daha sonra toprak açmanın doğusuna doğru sertleşmekte ve açık kahverengi bir renk almaktadır. Kuzeydoğuda ise anakaya açığa çıkmaya başlamıştır (Resim 553). Buluntu olarak çoğu amorf olan çanak çömlek parçaları ele geçmiştir.

Resim 553: Gün Sonu Seviyesi

Kat. 168. Çanak Dip Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda gümüş mika, kalker, taşlık, kum kataklı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,1 cm, Genişlik: 4,8 cm, Kalınlık: 0,8 cm, Kaide Yüksekliği: 1 cm, Kaide Genişliği: 1,1 cm, Kaide Çapı: 5,4 cm

Hamur Rengi: 5YR 5/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Alçak kaideli, yayvan gövdeli çanak benzeri bir kap formuna ait dip parçası. Kabın dış yüzeylerinde yer yer krem rengi astar izleri görülmektedir. Ancak yüzeyi kaplayan yoğun kalker tabakasından dolayı net olarak anlaşılamamaktadır (Resim 554-556).

Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 554

Resim 555

Resim 556

Açmanın doğu kesitinde anakayanın devam ettiği ve kuzeydoğu köşesinden açık sarı renginde ham toprağın geldiği görülmektedir (Resim 557). Alanın güney kısmında ise yer yer yanık izleri ve atık maddelerin bulunduğu kararmış koyu gri toprak dikkat çekmektedir (Resim 558).

Resim 557

Resim 558: Gün sonu Seviye -76 cm, Toprak Rengi

Kat. 169. Kase Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda gümüş mika, kalker, taşçık, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3,4 cm, Genişlik: 4,6 cm, Kalınlık: 0,6 cm, Ağız Çapı: 26 cm

Hamur Rengi: SYR 5/8

Astar Rengi: İç ve dış:10YR 8/4

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Sgraffito tekniğiyle yapılmış kase ağız parçası. Kabın iç ve dış yüzeyinde krem rengi astar kullanılmış olup iç yüzeyinde kazıma tekniği ile "V" şeklinde çizgisel motif işlenmiştir (Resim 559-561).

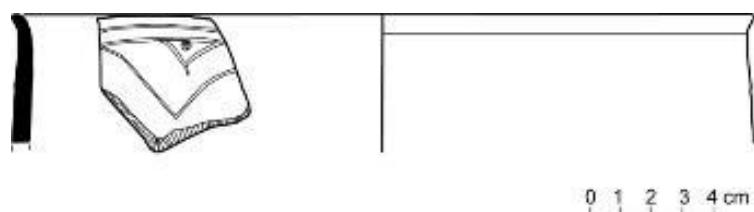
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 559

Resim 560

Resim 561

Açmada, anakaya alanın doğu kesiti olan üst seviyesinden başlayıp alt seviyesi olan batı kesetine kadar devam etmektedir. Özellikle alanın a noktasını oluşturan kuzeydoğu köşesinden itibaren ham toprak gelmektedir. Bu nedenle alanın tamamında açık sarımsı bir renk bulunmaktadır (Resim 562).

Resim 562: Kapanış Fotoğrafı

Kat. 170. Tabak / Kase Dip Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda gümüş mişa, kalker, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 1,4 cm, Genişlik: 1,8 cm, Kalınlık: 0,4 cm, Kaide Yüksekliği: 1 cm, Kaide Genişliği: 1,7 cm, Kaide Çapı: 6,2 cm

Hamur Rengi: 10R 5/6

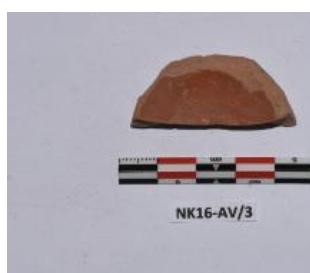
Astar Rengi: 5YR 5/6

Yapım Tekniği: Çark

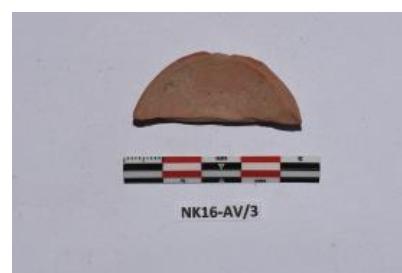
Pişme: Sert

Tanım: Dip kısmının yarısı korunmuş tabak ya da kase formlu açık kaba ait bir parça. İç ve dış yüzey kırmızı renkte astarlanmış, ancak yer yer aşınmalar görülmektedir (Resim 563-565).

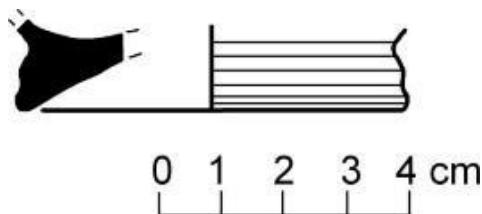
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 563

Resim 564

Resim 565

Kat 171. Amphora Gövde Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda gümüş mika, kalker, taşçık katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 5,2 cm, Genişlik: 8,6 cm, Kalınlık: 1,6 cm, Kulp Genişliği: 4,5 cm

Hamur Rengi: 5YR 6/6

Sır Rengi: GLEY 13/5G 2

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok sert

Tanım: Kulp başı ve gövdesinin küçük bir bölümü korunmuş amphora parçası. Kabın dış yüzeyi yer yer dalgalı, parlak yeşil sırlı, iç yüzeyi ise koyu yeşil sırlı boyanmıştır. Kabın korunan kısmı profil vermediği için çizimi yapılamamıştır (Resim 566-567).

Dönemi: Bizans Dönemi

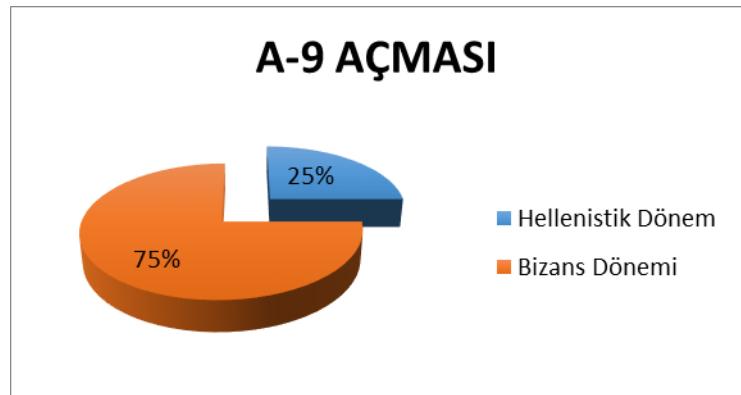
Resim 566

Resim 567

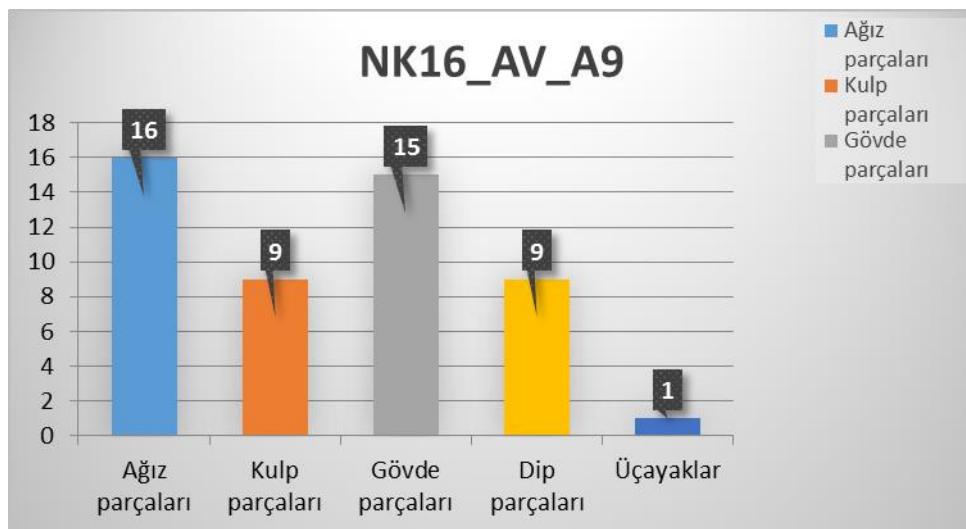
Genel Değerlendirme

A-9 açmasında yapılan çalışmalar toplam 3 seviyede tamamlanmıştır. İlk seviyede açmanın kuzeydoğusunda -17 cm'den itibaren anakaya görülmeye başlanmıştır. İkinci seviyede az sayıda gelen seramik buluntular Bizans Dönemi'ne tarihlenmektedir (Resim: 568). Son seviyede anakaya açmanın geneline hakimdir. Zemin üzeri seramik buluntularının Helenistik ve Bizans Dönemi özellikleri göstermesi, bu açmada da herhangi bir tabakalanmadan söz edilemeyeceğini göstermektedir.

Resim 568: A-9 Açması Seramikleri Dönemsel Dağılımı

Açma genelinde yapılan kazılarda ele geçen kırık çanak çömlek sayısı 53 olup, bunların 16'sı ağız, 9'u kulp, 15'i amorf (gövde), 9'si kaide (dip), 1'i üçayaktan oluşmaktadır (Resim 569).

Resim 569: A-9 Açması Genel Seramik Dağılımı

A-10 AÇMASI

A-10 açması, mescidin kuzeybatısında, yine eğimli bir arazide olup, 5x5 metre ölçülerindedir (Resim 1, 570).

Resim 570: A-10 Açması Genel Görünüm

0/-20 cm arasındaki ilk seviyede gri, sert ve taşlı bir toprak katmanı bulunmaktadır. -20/-50 cm aralığında ise sarı, yoğun taşlı toprak bulunmaktadır. 2. seviyede yeşil-sarı sırlı seramiklerin yanında çok sayıda amorf çanak çömlek parçası bulunmuştur. Seramikler arasında kaide, ağız parçası gibi profil veren parçalar da yer almaktadır.

Kat. 172. Kase Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum, saman kataklı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 20 cm, Yükseklik: 2,4 cm, Genişlik: 1 cm, Kalınlık: 0,5 cm

Hamur Rengi: 7,5YR 4/1

Astar: 10R 2,5/1

Yapım Tekniği: Çark

Pışme: Sert

Tanım: Dışa dönük dudaklı, gri hamurlu kase formlu kaba ait ağız parçası. Kabın iç ve dış yüzeyinde koyu gri astar mevcut olup çark izleri belirgindir (Resim 571-573).

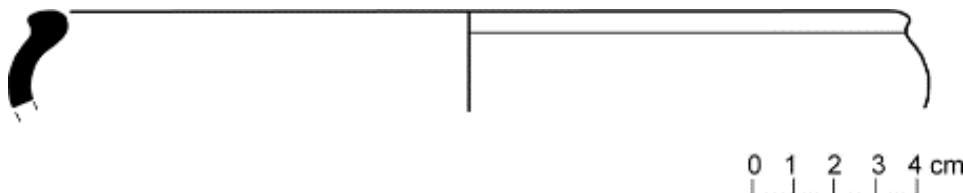
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 571

Resim 572

Resim 573

Kat. 173 : Baskı Bezekli Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, taşçık, kum kataklı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3,5 cm, Genişlik: 5 cm, Kalınlık: 0,8 cm

Hamur Rengi: 5YR 5/4

Astar: İç: 10YR 3/2

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Açık kap formuna ait gövde parçası. Kabın dış yüzeyinde baskı ile yapılmış palmet benzeri bitkisel motifler yer almaktadır. Aşınmadan dolayı motifler tam anlaşılmamaktadır. İç yüzeyde kırmızı renkli astar mevcutken dış yüzey aşınmadan dolayı belli olmuyor (Resim 574-576).

Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 574

Resim 575

Resim 576

Açmada aşağı doğru inildikçe doğu tarafta toprağın sarı ve yoğun taşılı, ortada ise eğimden dolayı kahverengi, nemli ve yumuşak yapıda olduğu gözlemlenmiştir (Resim 577). Çok az miktarda seramik bulunmuş olup bunların çoğunu amorf parçalardan oluşmaktadır.

Resim 577: A-10 Açıması Batı Görünüm

Kat. 174: Amorf Gövde Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, saman, kum katkılı.

Ölçüleri: Genişlik: 4,3 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 7.5YR 5/8

Astar: 2.5 YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

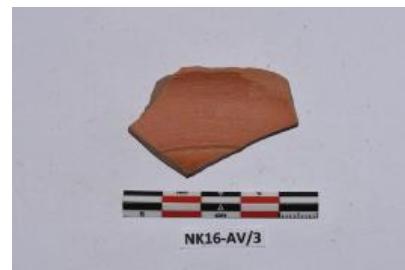
Pişme: Sert

Tanım: Küçük bir parçası ele geçmiş olduğundan dolayı hangi forma ait olduğu net olarak anlaşılamamaktadır. Kabın iç ve dış yüzeyinde kırmızı astar mevcuttur. Dış yüzeyinde yanık izleri görülmektedir ve çark izleri net olarak bellidir (Resim 578-580).

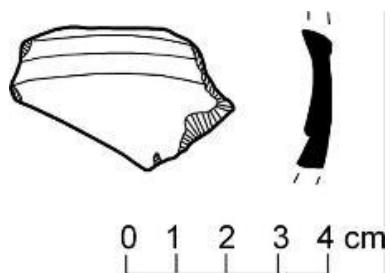
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 578

Resim 579

Resim 580

Resim 581

Açmanın doğu kesitinden başlayan anakaya batıya doğru devam etmektedir (Resim 581). Doğu ve orta bölümde sarı, kuru ve taşlı toprak yapısı devam ederken, batıda kahverengi, nemli ve yumuşak toprak görülmektedir (Resim 582).

Resim 582: A-10 Açıması Anakaya Ayrıntı

Kat.175: Tabak Kaide Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda kalker, gümüş mika, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3,1 cm, Genişlik: 6,1 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 4/8

Astar: İç: 10YR 2/9, Dış: 2.5Y 2/9

Sır: İç: Lacivert

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok sert

Tanım: Kaidesi tam korunmuş, bezemeli tabak parçası. Kabin iç yüzeyi krem renkli zemin üzerine lacivert renkli geometrik ve çizgisel desenlerden oluşan motifle süslüdür. Dış yüzeyinde ise krem renkli bant mevcuttur olup yoğun şekilde aşınmıştır (Resim 583-585).

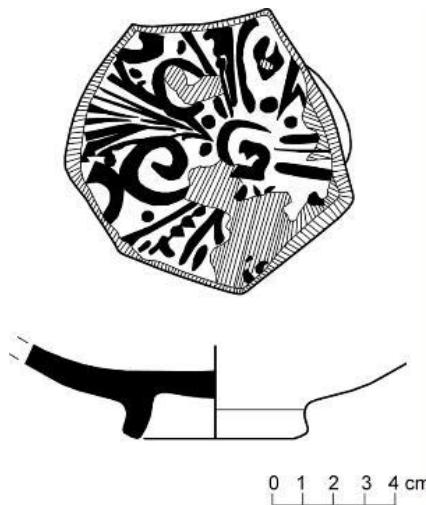
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 583

Resim 584

Resim 585

Açmanın batısında devam eden çalışmalarında toprağın kahverengi-sarı renkte olduğu görülmüştür. Açmanın kuzey ve kuzeydoğusunda sarı, kuru ve yoğun taşlı toprak yapısının devam ettiği saptanmıştır (Resim 586).

Resim 586: Anakaya ve Sarı-Kahverengi Toprak Yapısı

Kat. 176: Kase Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda taşçık, kalker, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 14,2 cm, Yükseklik: 2,5 cm, Genişlik: 4,3 cm, Kalınlık: 0,8 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 5/8

Astar: İç: 2,5YR 5/8, Dış: 2,5YR 4/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Kase formlu kaba ait ağız parçası. Kabın iç yüzeyinde kırmızı, dış yüzeyinde koyudan açığa renk geçişli kırmızı astar mevcuttur. Astar yoğun bir şekilde aşınmıştır (Resim 587-589).

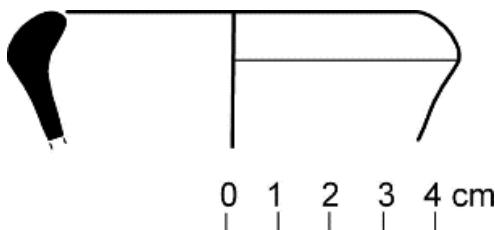
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 587

Resim 588

Resim 589

Kat. 177: Kandil Üst Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3,9 cm, Genişlik: 2,5 cm, Kalınlık: 0,8 cm

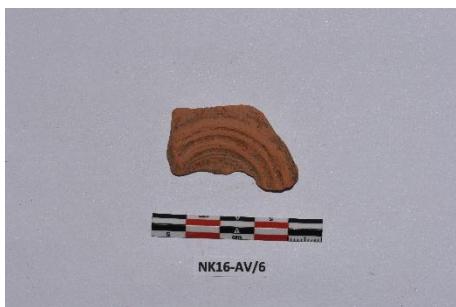
Hamur Rengi: 2,5YR 5/8

Astar: Diş: 2,5Y 5/2

Yapım Tekniği: Kalıp

Tanım: Kandilin korunan üst gövde bölümü üzerinde birbirini takip eden yiv desenler mevcut olup yüzeyi kırmızı astarlıdır (Resim 590-592).

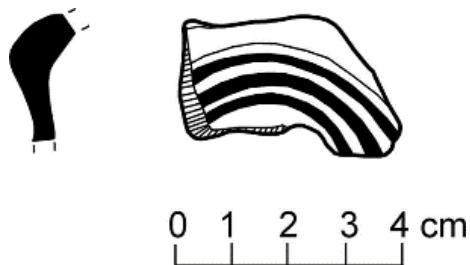
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 590

Resim 591

Resim 592

Açmanın kuzey, batı ve güneybatı bölgelerinde devam eden çalışmalarında toprağın batı ve güneybatı alanlarında kahverengi, nemli ve yumuşak yapıda, kuzey alanda ise sarı, sert, taşlı ve kuru yapıda olduğu dikkat çekmektedir. Doğu alanda ortaya çıkmaya başlayan anakaya güneybatı köşeye kadar devam etmektedir. Bu yüzden çalışmalar genel olarak batı, kuzey ve güneybatı alanda devam etmiştir (Resim 593).

Resim 593: A-10 Açıması Doğu Alan

Açmanın batısında -113 cm seviyede, güneybatı köşeye 178 cm uzaklıkta 1 adet bronz sikke bulunmuştur (Resim 594). Bu seviyedeki 2. sikke ise elekten gelmiştir.

Resim 594: Sikke

Kat. 178: Tabak/Kase Dip Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum kataklı.

Ölçüleri: Yükseklik: 1,7 cm, Genişlik: 1,9 cm, Kalınlık: 0,4 cm, Kaide Yüksekliği: 1,9 cm, Kaide Genişliği: 1,3 cm, Kaide Çapı: 3 cm

Hamur Rengi: 10R 5/6

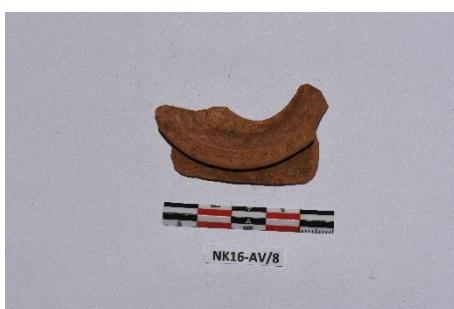
Astar: İç: 2,5YR 5/6

Yapım Tekniği: Çark

Pışme: Sert

Tanım: Dip kısmının küçük bir bölümü korunmuş tabak ya da kase formlu açık kaba ait parça. İç kısmında kırmızı astar mevcuttur. Dış yüzeyde astar izi görülmemektedir (Resim 595-597).

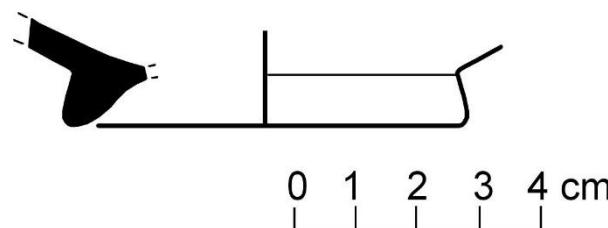
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 595

Resim 596

Resim 597

Kat. 179: Tabak/Çanak Dip Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 1,9 cm, Genişlik: 2,3 cm, Kalınlık: 0,5 cm

Hamur Rengi: 10R 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dip kısmının küçük bir bölümü korunmuş tabak ya da çanak formlu açık kaba ait parça. Yoğun aşınma olduğu için yüzeydeki astar neredeyse yok olmuş durumdadır. Ancak lokal olarak kırmızı astar izi görülmektedir (Resim 598-600).

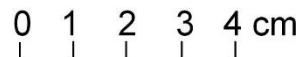
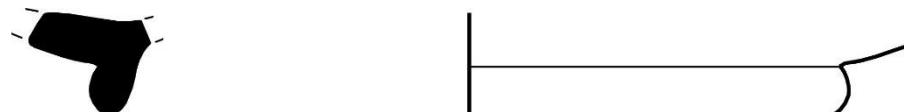
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 598

Resim 599

Resim 600

Kat. 180: Kandil Üst Gövde Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,9 cm, Genişlik: 3,3 cm, Kalınlık: 0,4 cm

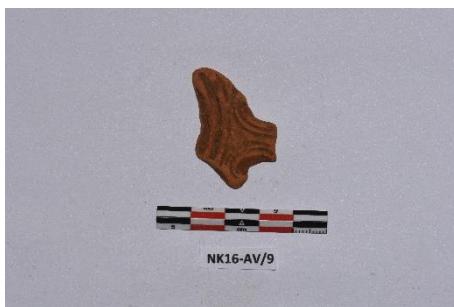
Hamur Rengi: 10R 6/6

Astar: Dış: 2.5YR 5/6

Yapım Tekniği: Kalıp

Tanım: Kandilin korunan üst gövde bölümünü üzerinde birbirini izleyen yiv desenler mevcut olup yüzeyi kırmızı astarlıdır (Resim 601-603).

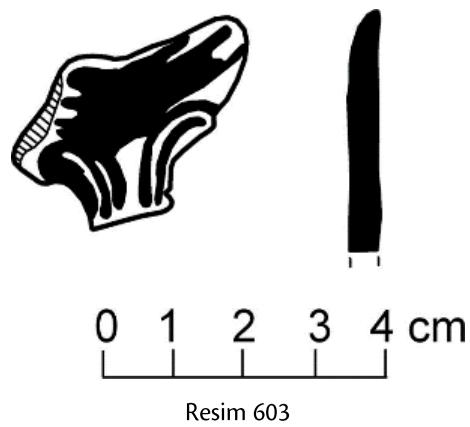
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 601

Resim 602

Resim 603

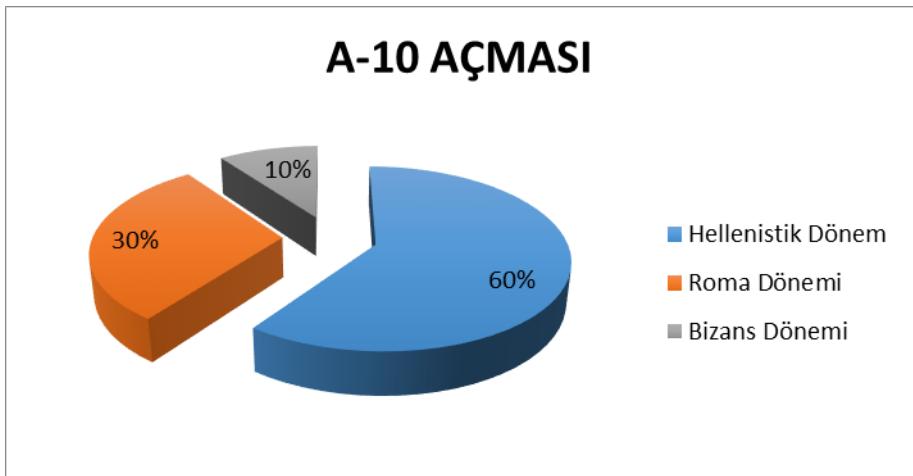
Açmanın batısında da anakayanın ortaya çıkması nedeniyle kazılar sonlandırılmıştır (Resim 604).

Resim 604: A-10 Açıması Batı Alan Genel Görünüm

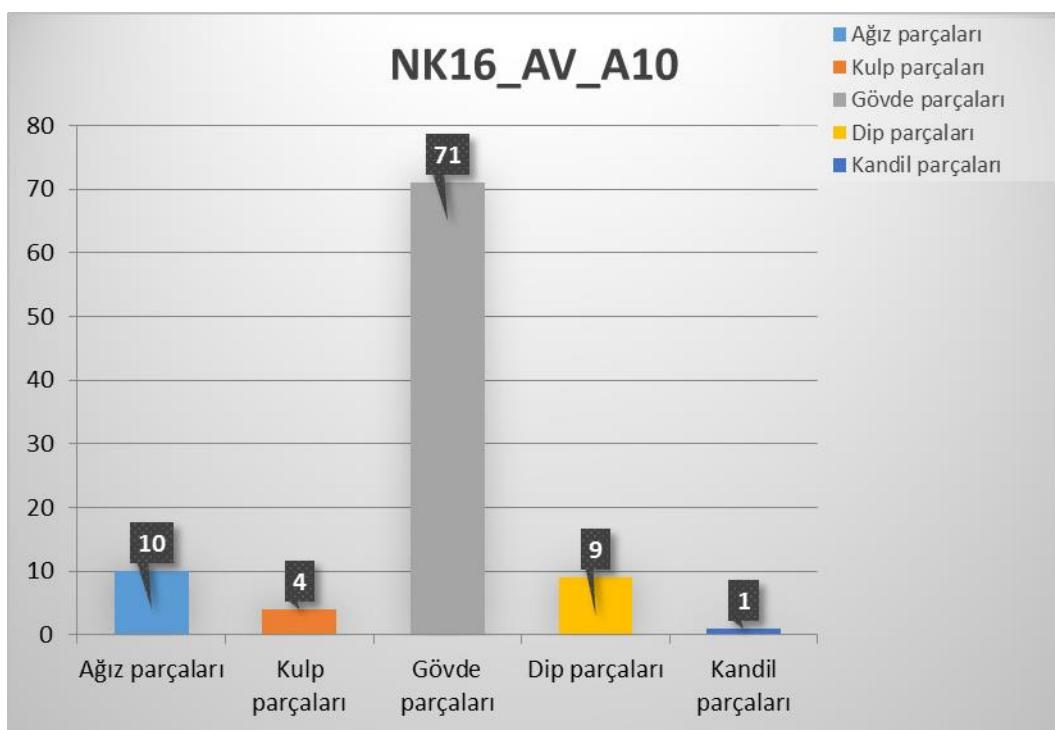
Genel Değerlendirme

Açmanın doğusunda başlayan çalışmalarda az miktarda seramik ele geçmiş olup bu buluntular arasında Helenistik ve Roma dönemlerine ait çanak çömlek parçalarının yanı sıra sırlı amorf parçalar da bulunmaktadır. 2.seviyede çanak çömlek sayısında bir azalma dikkat çeker. Bu katmanda sırlı amorf gövde parçalarının yanında Roma Dönemi'ne tarihlenen seramikler ağırlıktadır. 3.seviyede ise herhangi bir buluntuya rastlanmamıştır. Taban seviyesinde çanak çömlek parçası sayı olarak az miktarda olsa da Helenistik ve Roma Dönemi'nin birlikte temsil edilmesi bu açımda da homojenliğin bozulduğuna işaret etmektedir (Resim 605).

Resim 605: A-10 Açması Seramikleri Dönemsel Dağılımı

Açma genelinde yapılan çalışmalarda ele geçirilen parça sayısı 95 olup bunların 10'u ağız, 4'ü kulp, 71'i amorf (gövde), 9'u kaide (dip) ve 1'i kandil parçasıdır. Seramik parçaları çoğunlukla gövde parçalarından oluşmaktadır. Bu parçaların dönemsel dağılımına bakacak olursak diğer alanlarda da olduğu gibi karışık bir kontekstten söz etmek yanlış olmayacağından emin olmak gerekmektedir (Resim 606).

Resim 606: A-10 Açması Genel Seramik Dağılımı

A-11 AÇMASI

A-11 açması tepenin kuzey yamacında olup eğimli bir araziye sahiptir (Resim 1, 607). Açıma ölçüleri 10x5 metre olarak belirlenmiş olup açma kenarları güneybatı köşeden başlanarak a-b-c-d olarak kodlanmıştır (Resim 608).

Resim 607: A-11 Açması Genel Görünüm

Resim 608: A-11 Açması 10x5 Metre Ölçülü

İlk seviye dolgu toprağından oluşmaktadır. Bu seviyede yer yer ağaç kökleri ve yanık izleri bulunmakla birlikte, toprağa genel olarak kahverengi renk hakimdir (Resim 609). Bu katmanda yapılan kazılarda birkaç çanak çömlek parçası dışında herhangi bir buluntuya rastlanmamıştır.

Resim 609: A-11 Açması Gün Sonu

Devam eden çalışmalarda açmanın güneydoğu köşesinde anakaya görülmeye başlanmıştır (Resim 610). Ayrıca çok sayıda seramik buluntunun ele geçtiği bu seviyede gövde parçalarının yanı sıra ağız ve dip parçaları da ele geçmiştir.

Resim 610: A-11 Açması Gün Sonu

Kat. 181. Tabak /Çanak Dip Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda kalker, gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,3 cm, Genişlik: 3 cm, Kalınlık: 0,8 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/8

Astar: İç: 10R 3/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Tabak ya da çanak benzeri yayvan formlu bir kaba ait dip parçası. Kabın iç yüzeyinde yer yer kahverengi astar izleri ve çark izleri görülmektedir (Resim 611-613).

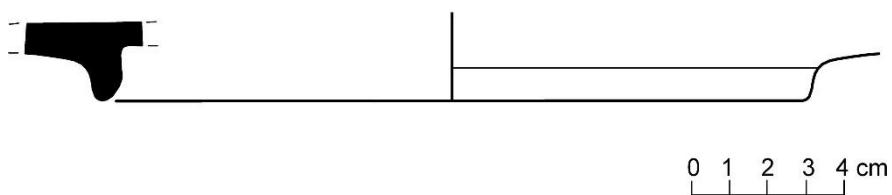
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 611

Resim 612

Resim 613

Kat. 182.Kulp Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, saman, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 5,2 cm, Genişlik: 2 cm, Kalınlık: 1,6 cm

Hamur Rengi: 10R 4/8

Yapım Tekniği: El yapımı

Pişme: Sert

Tanım: Amphora/sürahi/testi benzeri bir forma ait olabilecek kulp parçası. Yüzeyindeki astar tamamen aşınmış durumdadır(Resim 614-616).

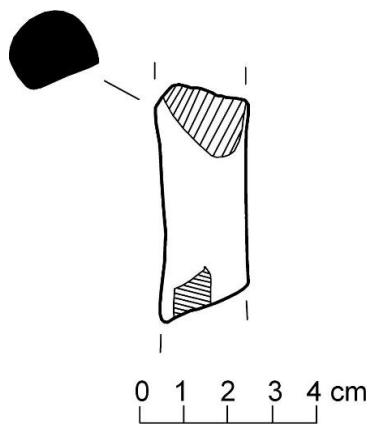
Dönemi: -

Resim 614

Resim 615

Resim 616

Kat. 183. Kulpharçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, taşçık kataklı.

Ölçüleri: Yükseklik: 1,4 cm, Genişlik: 6,8 cm, Kalınlık: 2,7 cm

Hamur Rengi: 7.5YR 4/4

Astar: GLEY1 3/10Y

Yapım Tekniği: El yapımı

Pişme: Sert

Tanım: Tava formlu bir kaba ait olabilecek düz formlu kulpharçası. Parçanın ortasında muhtemelen parmak ile şekillendirilerek bir kanal oyulmuş. Yüzeyde koyu gri renkte astar mevcuttur (Resim 617-619).

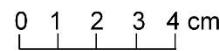
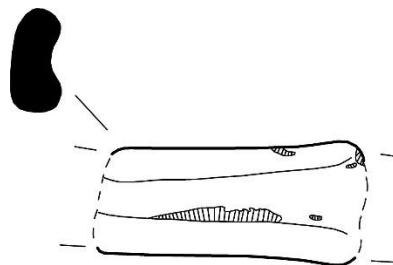
Dönemi: -

Resim 617

Resim 618

Resim 619

Bu seviyede açmanın güneybatı köşesinde anakaya açığa çıkmaya başlamıştır (Resim 620). Güneyinde ham toprak bulunmakta olup rengi açık sarıdır. Kuzey bölümde ise hala dolgu toprak varlığını devam ettirmektedir (Resim 621). Bu alandaki kazılarda bir bölümü sırlı olan çok sayıda ağız, dip, kulp ve gövde parçasından oluşan çanak çömlek parçası ele geçmiştir (Resim 622).

Resim 620: Açıma zemininden genel görünüş

Resim 621: A-12 Açıması Gün Sonu

Resim 622: A-12 Açıması Sırılı Seramikler

Kat. 184. Testi/ Sürahi Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, kum, gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,4 cm, Genişlik: 5,7 cm, Kalınlık: 0,3 cm, Ağız Çapı: 9,2 cm

Hamur Rengi: 10R 5/6

Astar: Siyah (Aşınmış)

Yapım Tekniği: Çark

Pışma: Sert

Tanım: Dışa dönük dudaklı sürahi ve testi formlu bir kaba ait ağız parçası. Yüzeyde yoğun aşınma mevcut, çok küçük bir alanda siyah astar kalıntısı görülmektedir(Resim 623-625).

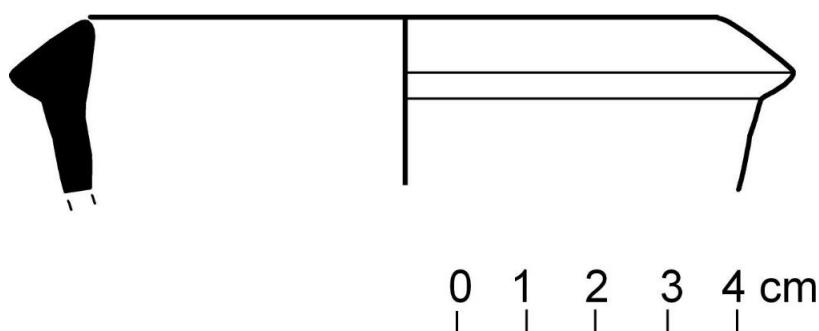
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 623

Resim 624

Resim 625

Kat. 185. Amphora Ağız ve Kulp Başı Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, kum, gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 9,2 cm, Yükseklik: 4,2 cm, Genişlik: 6,1 cm, Kalınlık: 0,4 cm

Hamur Rengi: 7.5YR 5/6

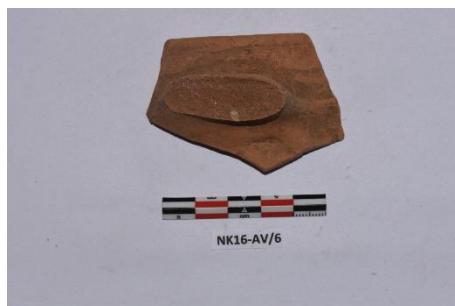
Astar: Siyah (Aşınmış)

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Ağız kısmının bir bölümü ve kulp başı korunmuş amphora parçası. Kabın yüzeyinde yoğun aşınma mevcut ancak çok küçük bir alanda siyah astar kalıntısı görülebilmektedir (Resim 626-628).

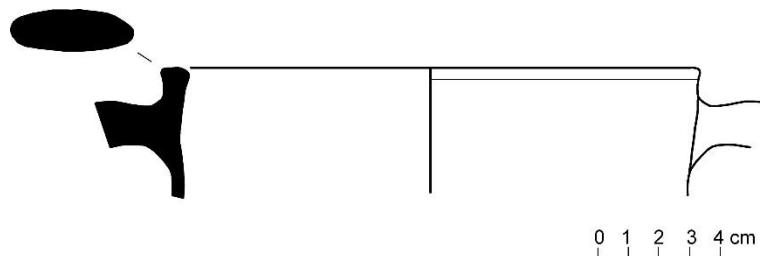
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 626

Resim 627

Resim 628

Kat. 186. Unguentarium Dip Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, kum, gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,6 cm, Kalınlık: 1,3 cm, Kaide Çapı: 2 cm

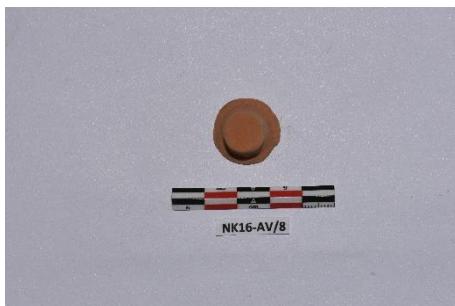
Hamur Rengi: 2.5YR 5/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Küçük bir bölümü korunmuş unguentarium dibi. Yüzeydeki astar tamamen aşınmış durumdadır (Resim 629-631).

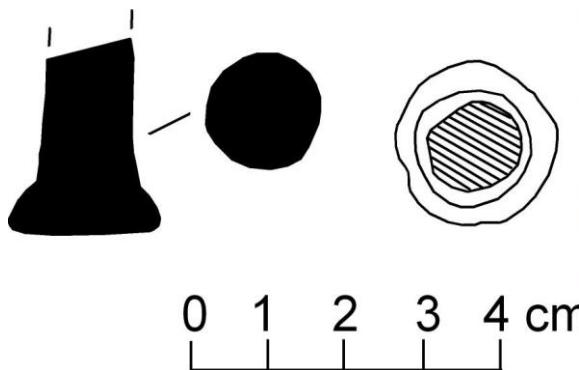
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 629

Resim 630

Resim 631

Kat. 187.Sığ Formlu Tabak Ağzı Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Ağzı Çapı: 4,5, Yükseklik: 1,2 cm, Genişlik: 3,2 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: GLEY2 4/10G

Astar: İç ve Dış: GLEY1 3/N

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Sığ formlu, düz dudaklı tabak formlu kaba ait ağzı parçası. Kabın dış yüzeyinde, yivler mevcuttur. Ayrıca iç ve dış yüzeyi siyah astarlıdır (Resim 632-634).

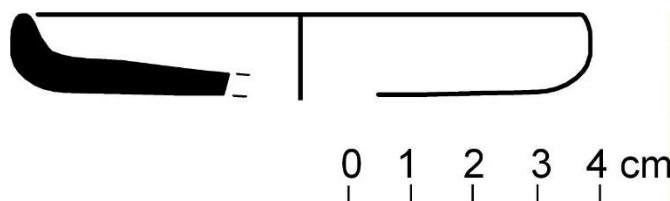
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 632

Resim 633

Resim 634

Kat. 188. Kase Ağzı Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağzı Çapı: 10 cm, Yükseklik: 4,30 cm, Genişlik: 6,2 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 5YR 5/6

Astar: Dış: 10YR 8/3

Sır: İç ve Dış Ağız Kenarı: 10Y-5GY 4/4

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Ağız kısmı korunmuş kase parçası. Kabın iç yüzeyi ve dış ağız kenarı koyu yeşil sırlıdır. Dış yüzeyde ise beyaz renkli astar mevcuttur (Resim 635-637).

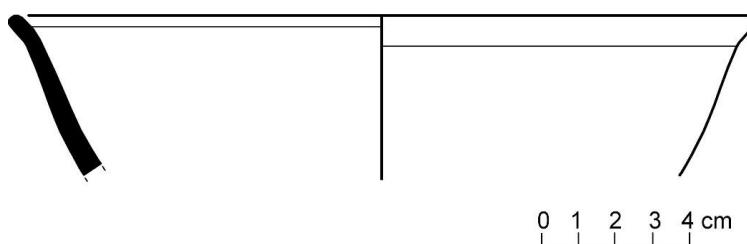
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 635

Resim 636

Resim 637

Kat. 189.Boya Bezeli Kase Ağız Parçası

Kıl Yaptısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, taşçık kataklı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2 cm, Genişlik: 4 cm, Kalınlık: 0,5 cm, Ağız Çapı: 8 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/8

Sır: 2.5Y 8/8, 10Y-5GY 4/4

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Ağız kısmı korunmuş kase parçası. Kabın dış yüzeyinde krem rengi astar üstüne yeşil rengi birbirini kesen çizgisel desenler mevcuttur. İç yüzeyde ise krem rengi nokta bezekler ve siyah renkli çizgisel desenler yer almaktadır (Resim: 638-640).

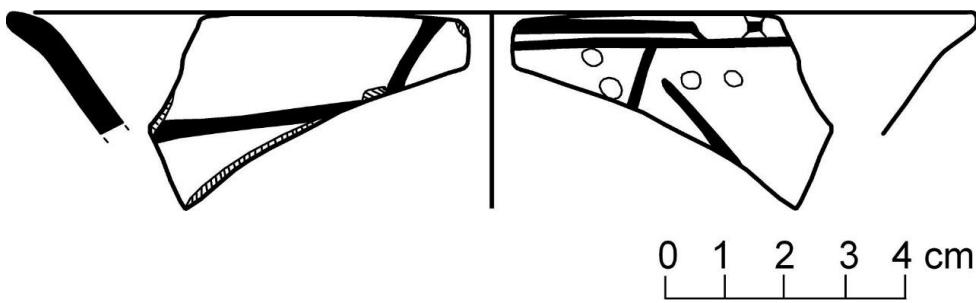
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 638

Resim 639

Resim 640

Kat. 190. Amphora Parçası

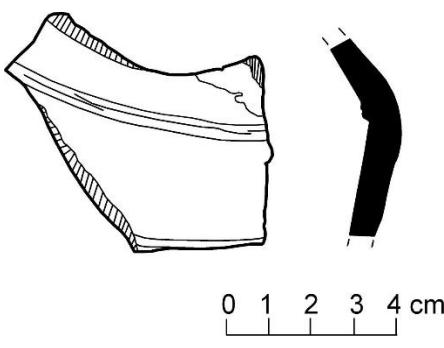
Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, kum, gümüş mika katkılı.
Ölçüleri: Yükseklik: 5,6 cm, Genişlik: 6,2 cm, Kalınlık: 0,8 cm
Hamur Rengi: 10R 5/8
Yapım Tekniği: Çark
Pişme: Sert
Tanım: Yalnızca boyun kısmından gövdeye geçiş bölümünün korunduğu amphora parçası. Gövdeye geçiş bölümünde iki sıra yiv bulunmaktadır. Yüzeyde herhangi bir astar belirtisi mevcut değildir (Resim 641-643).
Dönemi: -

Resim 641

Resim 642

Resim 643

Kat. 191. Halka Formlu Parça

Kıl Yapısı: Az miktarda kum, gümüş mika, saman katkılı.
Ölçüleri: Genişlik: 6,8 cm, Kalınlık: 0,9 cm
Hamur Rengi: 2.5Y 3/2

Yapım Tekniği: El yapımı

Pişme: Sert

Tanım: Halka görünümlü parça. Yarıya yakın bölümü korunmuş olup yüzeyde yoğun aşınma mevcuttur (Resim 644-646).

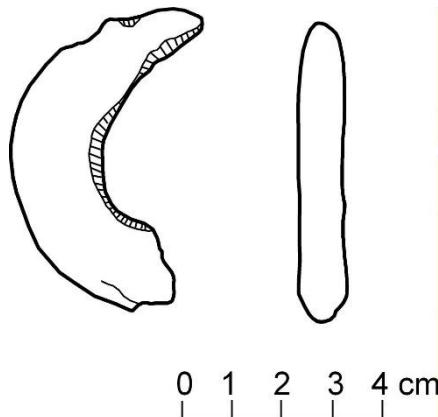
Dönemi: -

Resim 644

Resim 645

Resim 646

Toprak nemli, kumlu ve kahverengi bir yapıya sahiptir. Çalışmalar açmanın a ve b bölümünde ortaya çıkan anakaya nedeniyle c ve d kenarına kaydırılmıştır (Resim 647).

Resim 647: A-11 Açması Gün Sonu

Kat. 192. Kandil Alt Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, kum, gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,5 cm, Genişlik: 5,3 cm, Kalınlık: 0,5 cm, Kaide: 2,5 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 4/8

Astar: Kahverengi (Aşınmış)

Yapım Tekniği: Kalıp

Pişme: Orta

Tanım: Alt gövdesinden kaide kısmının bir bölümü korunmuş kandil parçası. Kırık kırıga iki parçadan oluşuyor. Dış yüzeyde çok az bir alanda kahverengi astar izleri mevcuttur (Resim 648-650).

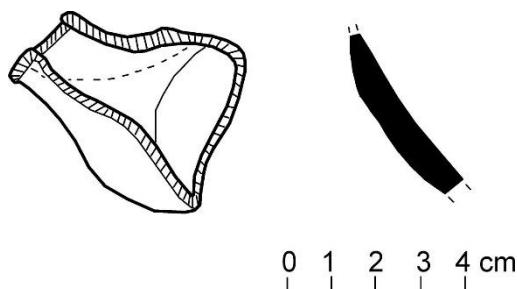
Dönemi: Helenistik/Roma Dönemi

Resim 648

Resim 649

Resim 650

Kat. 193. Çömlek Dip Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, kum, taşçık katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3 cm, Genişlik: 9,9 cm, Kalınlık: 1,6 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Çömlek benzeri geniş ve yüksek formlu kapalı bir kaba ait dip parçası. Kabın iç zemini kanallı bir yapıdadır. Yüzeyde astar izi mevcut değildir (Resim 651-653).

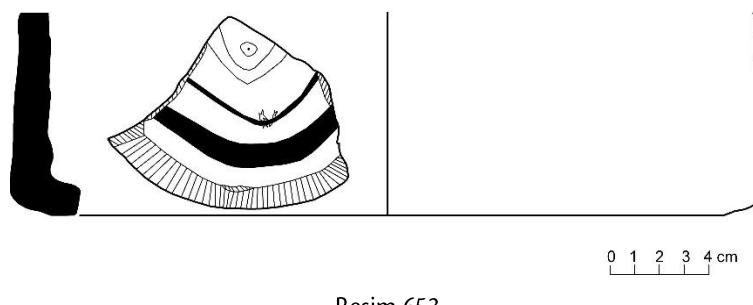
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 651

Resim 652

Resim 653

Buluntular arasında yoğun miktarda seramik parçaları tespit edilmiştir. Ayrıca kuzeybatı köşeye 250 cm, kuzeydoğuya 280 cm uzaklıkta in-situ seramik bir kap bulunmuştur (Resim 654).

Resim 654: A-11 Açması İn-situ Seramik

Resim 655: A-11 Açması Kapanış

Kazılara c bölümünde devam etmiş olup, ham toprağa ulaşılmasıyla çalışmalara son verilmiştir (Resim 655).

Kat. 194. Amphora

Kıl Yapısı: Çok fazla miktarda kalker, saman, şamot, kuvarz, gümüş mika, kum, taşçık katkılı.

Hamur Rengi: 2.5YR 6/8

Astar: Dış:7.5YR 7/4

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Orta

Tanım: Dışa dönük ağızlı ikiz kulplu, ince boyunlu, boyundan gövdeye geçişte kalınlaşan cidar gövdeye ulaştığı zaman iyice kalınlaşarak dibde doğru devam etmektedir. Dip parçaları olmadığı için eser ayağa kaldırılamamıştır. Yüzeydeki yıpranmalar çok fazla olup astar rengi yer yer belli olmaktadır. Çark izleri amphoranın özellikle ağız bölümünde görebilmektedir (Resim 656).

Dönemi: Roma Dönemi

Resim 656

Kat.195.Tabak/Kase Dip Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kum, taşçık, gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,2 cm, Genişlik: 6,2 cm, Kalınlık: 0,6 cm, Kaide Yüksekliği: 1 cm, Kaide Genişliği: 4 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/6

Sır: İç: Sarı

Yapım Tekniği: Çark

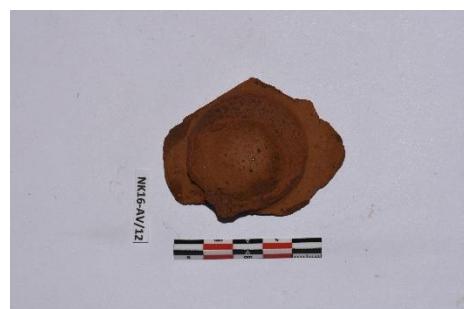
Pişme: Çok Sert

Tanım: Sgraffitto tekniğinde yapılmış tabak ya da kase formlu açık kaba ait dip parçası. Kaide kısmında kırıklar vardır. Kabın iç yüzeyi sarı sır ile kaplanmıştır. Tondosunda kazıma tekniği ile yapılmış iç içe geçmiş iki halka deseni mevcuttur. Dış yüzeyi ise astarsızdır (Resim 657-659).

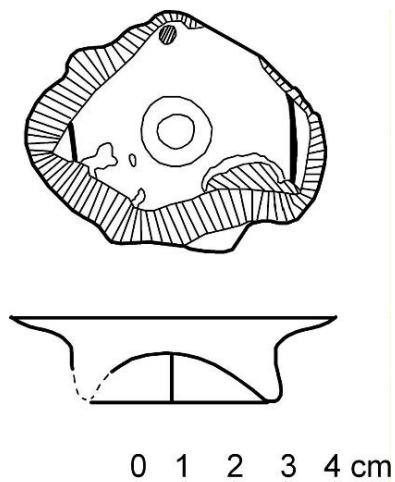
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 657

Resim 658

Resim 659

Kat. 196. Çanak Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kum, gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 28 cm, Yükseklik: 2,9 cm, Genişlik: 4,9 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 5YR 5/6

Sır: 10Y 5GY ¾

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok Sert

Tanım: Ağız kısmı korunmuş çanak benzeri geniş ve derin bir kaba ait parça. Kabın iç yüzeyinde ve dış ağzı kenarında yeşil renkli sır mevcuttur (Resim 660-662).

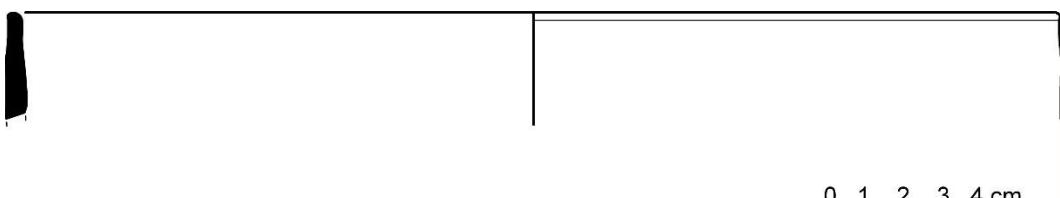
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 660

Resim 661

Resim 662

Kat. 197.Amphora Kulp Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, kum, saman kataklı.

Ölçüleri: Yükseklik: 6,4 cm, Genişlik: 3 cm, Kalınlık: 1,6 cm

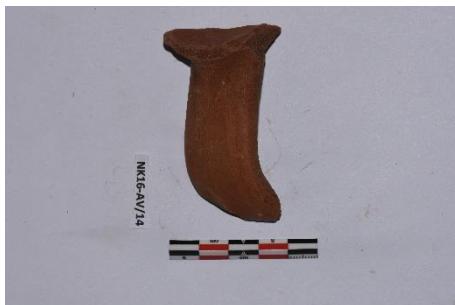
Hamur Rengi: 7.5YR 5/8

Yapım Tekniği: El yapımı

Pişme: Sert

Tanım: Amphoranın omuz kısmına ait kulp parçası. Astar izi mevcut değildir (Resim 663-665).

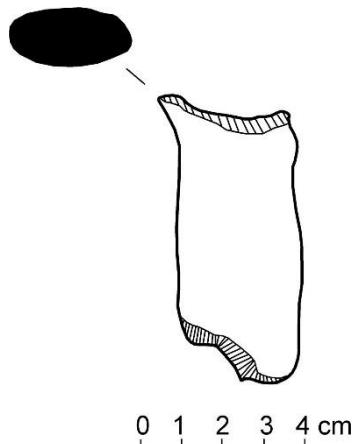
Dönemi: -

Resim 663

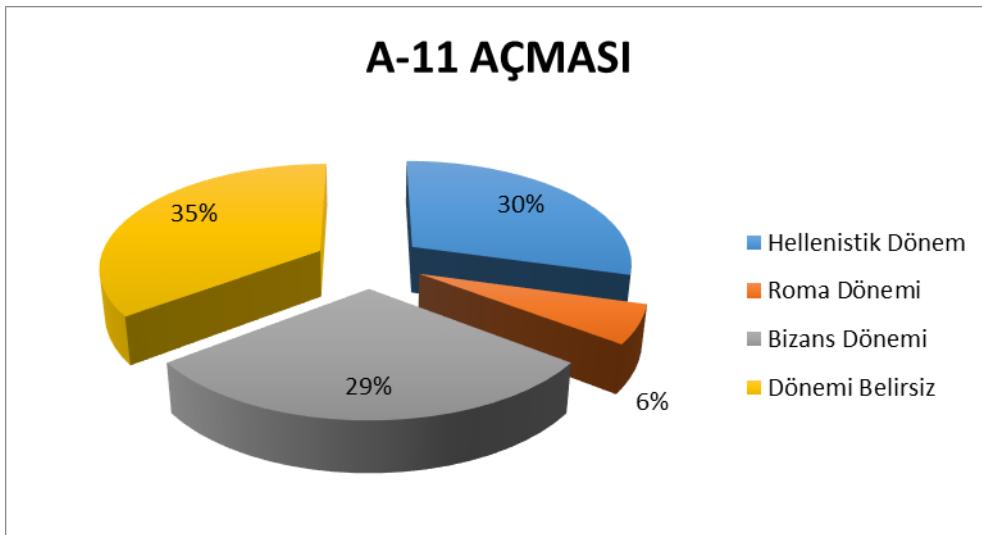
Resim 664

Resim 665

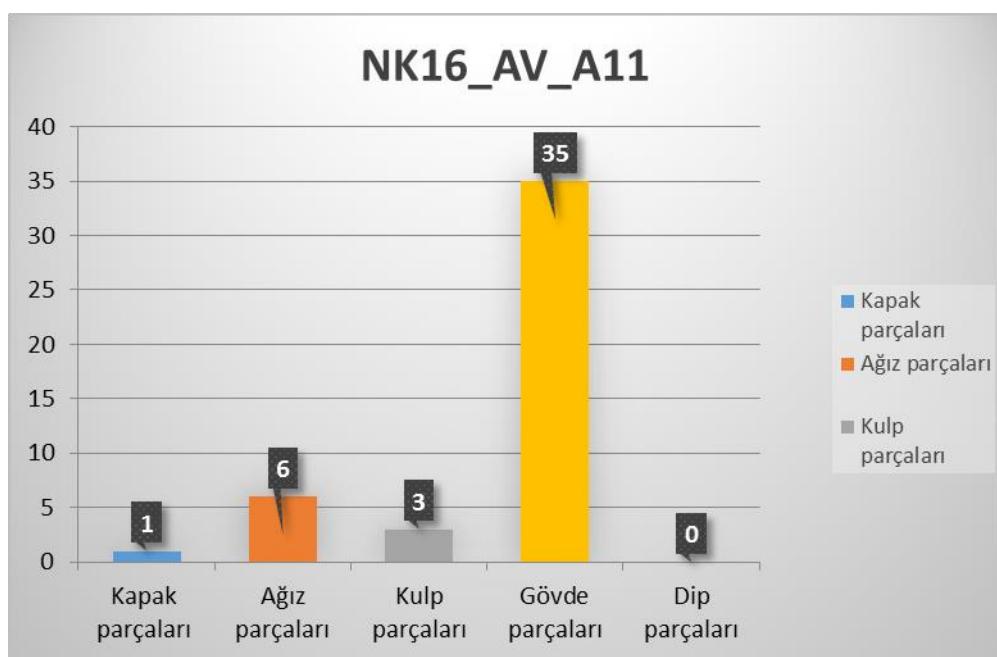
Genel Değerlendirme

Açmanın güneyinde başlayan çalışmaları ilerleyen aşamalarda anakayanın ortaya çıkmasıyla kuzeye doğru kaydırılmıştır. Kazılarda bulunan çanak çömlekler çoğunlukla amorf seramik parçalarından oluşmaktadır. Bunlarda Helenistik Dönem'den başlayarak Roma, Bizans ve Osmanlı dönemlerine kadar geniş bir zaman aralığına yayılmaktadır (Resim 666).

Resim 666: A-11 Açması Seramiklerinin Dönemsel Dağılımı

Açma genelinde yapılan çalışmalarla ele geçirilen parça sayısı 54 olup bunlardan 1'i kapak, 6'sı ağız, 3'ü kulp, 35'ü amorf (gövde), 9'u kaide(dip) parçasıdır. Seramik buluntular arasında ayrıca bir tane tamamlanabilir amphora da bulunmaktadır (Resim: 667).

Resim: 667 A-11 Açması Genel Seramik Dağılımı

A-12 AÇMASI

A-12 açması Abdulvahap Tepesi'nin kuzeybatı yamacında, eğimli bir arazide bulunmaktadır (Resim 1, 668). Açıma kenarları güney bölümünden başlayarak a, b, c, d olarak isimlendirilmiştir olup 3x3 metre ölçülerindedir.

Resim 668: A-12 Açması Genel Görünüm

Çalışmanın ilk seviyesinde 15 santimetrelük dolgu toprağı temizlenmiştir (Resim 669). İlerleyen aşamada -32 santimetreden itibaren anakaya görülmeye başlamış ve kazı programı buna göre şekillendirilmiştir (Resim 670). Buluntular arasında kiremit parçaları, hayvan kemikleri ve yoğun miktarda seramik parçaları tespit edilmiştir. Seramik buluntuları arasında ağız, kulp, gövde ve sırlı seramik parçaları vardır (Resim 671).

Resim 669: A-12 Açması

Resim 670: A-12 Açması Anakaya Başlangıcı

Resim 671: A-12 Açması Sırılı Seramikler

Kat. 198. Kylix? Kulp Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, kum, gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 5,5 cm, Kalınlık: 0,4 cm

Hamur Rengi: 10R 5/3

Astar: Aşınmış

Yapım Tekniği: El yapımı

Pişme: Sert

Tanım: Kylix benzeri bir içki kabına ait dikey formlu kulp parçası. Yüzeydeki astar tamamen aşınmış durumdadır (Resim 672-674).

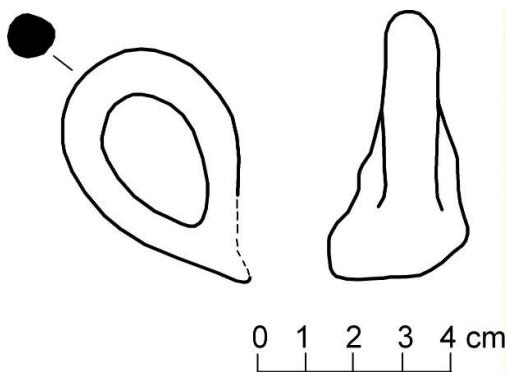
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 672

Resim 673

Resim 674

Kat. 199.Megara Kasesi Gövde Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, kum, gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Genişlik: 2,5 cm, Kalınlık: 0,4 cm

Hamur Rengi: 7.5YR 5/8

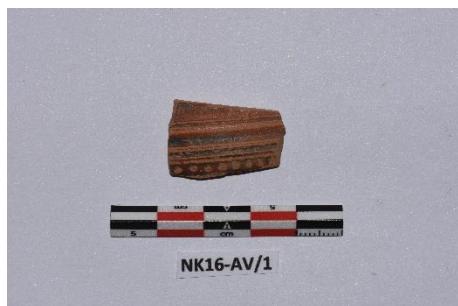
Astar: İç: 10R 2.5/1, Dış: 7.5R 2.5/1

Yapım Tekniği: Kalıp

Pişme: Sert

Tanım: Çok küçük bir parçası korunmuş Megara kasesine ait gövde parçası. Üzerinde tek sıra halinde nokta bezekler ve iyíler mevcuttur. Kabın iç yüzeyi koyu kahverengi astar ile dış yüzeyi ise kırmızı astar ile boyanmıştır (Resim 675-677).

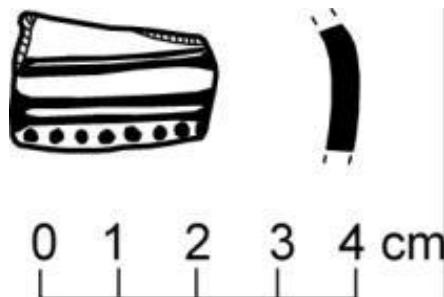
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 675

Resim 676

Resim 677

Kat. 200.Sürahi/ Testicik Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika kataklı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 3,2 cm, Yükseklik: 1,9 cm, Genişlik: 3,3 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 7.5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pışme: Sert

Tanım: Çok küçük bir kısmı korunmuş, düz ağızlı bir kaba ait ağız parçası (Resim 678-680).

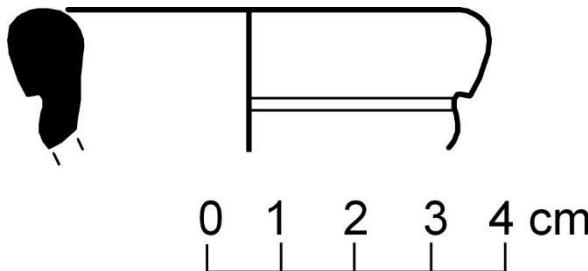
Dönemi: -

Resim 678

Resim 679

Resim 680

Güney bölümde sürdürülən çalışmalarda anakayaya ulaşıldığından dolayı, açmanın c ve d bölmelerinde seviye inmeye devam edilmiştir. Ancak bu bölümde yapılan kazılarda da anakayaya ulaşılması nedeniyle açmada çalışmalar sonlandırılmıştır (Resim 681). Ele geçen buluntular arasında kiremit parçaları, hayvan kemikleri ve seramik parçaları tespit edilmiştir. Seramikler arasında ise ağız, kulp, dip ve sırlı parçalar dikkat çekmektedir (Resim 682).

Resim 681: A-12 Açıması Kapanış

Resim 682: A-12 Açıması Sırılı Seramikler

Kat.201. Tabak /Kase Dip Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,1 cm, Genişlik: 4 cm, Kalınlık: 1 cm, Kaide Yüksekliği: 1,3 cm, Kaide Genişliği: 3,7 cm, Kaide Çapı: 5,6 cm

Hamur Rengi: SYR 5/6

Astar: Aşınmış

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Tabak ya da kase benzeri açık kap formuna ait yüksek kaideli dip parçası. Yüzeydeki astar tamamen aşınmış durumdadır (Resim 683-685).

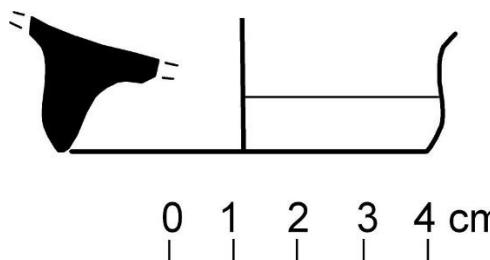
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 683

Resim 684

Resim 685

Kat. 202. Kase Ağız Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 10,4 cm, Yükseklik: 1,7 cm, Genişlik: 3,1 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/6

Astar: 2.5YR 3/1

Yapım Tekniği: Çark

Pışme: Sert

Tanım: Çok küçük bir kısmı korunmuş kase formlu kaba ait ağız parçası. Kabin iç ve dış yüzeyinde koyu kahverengi astar mevcuttur. Ancak dış yüzey neredeyse tamamen aşınmış durumdadır (Resim 686-688).

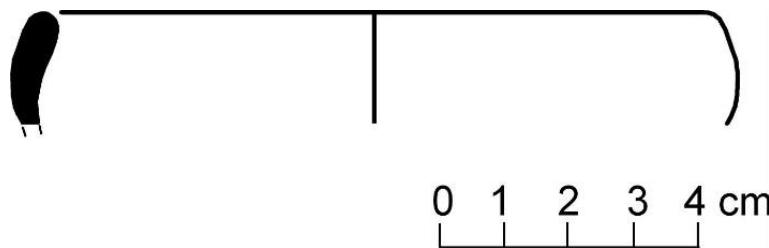
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 686

Resim 687

Resim 688

Kat. 203. Kulp Parçası

Kil Yapısı: Çok az miktarda kum, gümüş mika, saman kataklı.

Ölçüleri: Yükseklik: 1,9 cm, Genişlik: 1,6 cm, Kalınlık: 0,4 cm

Hamur Rengi: 5YR 5/4

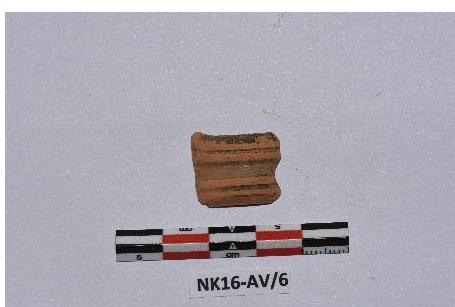
Astar: 2.5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

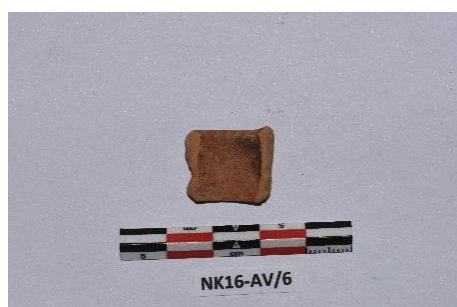
Pışme: Sert

Tanım: Ortası kanallı, kenarları yivli, iki tarafından da kırık kulp parçası. Kabın iç ve dış yüzeyinde koyu kahverenginden kırmızıyla renk geçişli astar mevcuttur (Resim 689-691).

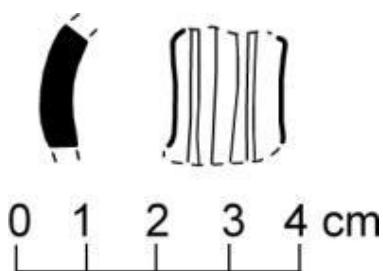
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 689

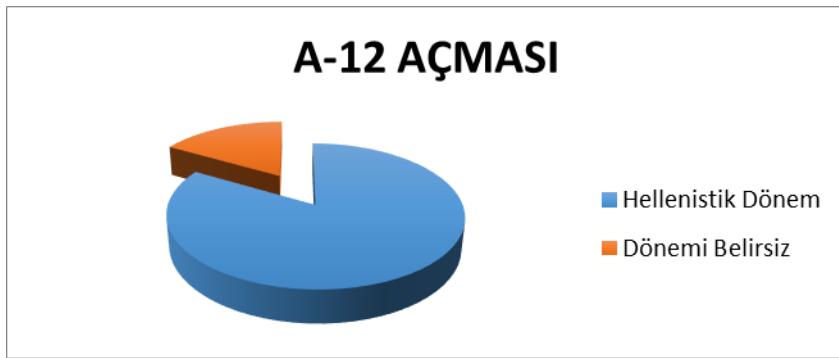
Resim 690

Resim 691

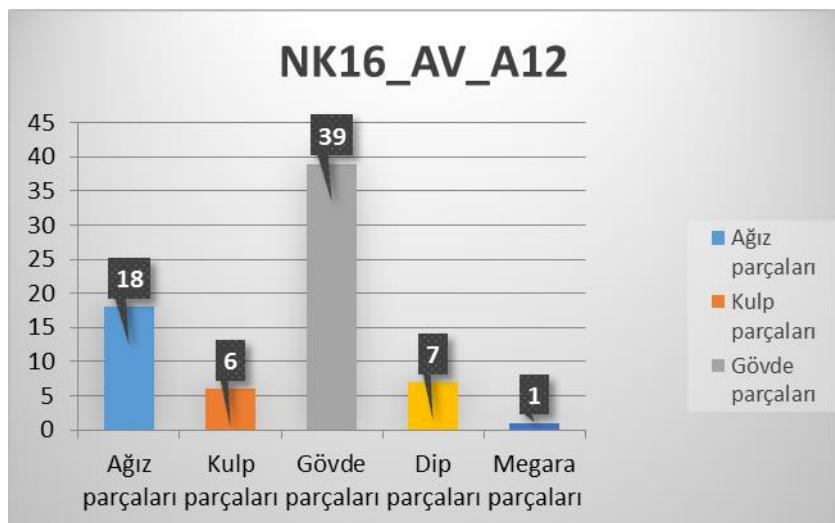
Genel Değerlendirme

İlk seviyede yapılan kazılarda Helenistik Dönem'e ait çanak çömlek parçalarının fazlalığı dikkat çekmektedir. Bu durum zemine kadar devam etmektedir. Ancak buluntular arasında farklı dönemlere tarihlenen sıralı seramiklerin de bulunuyor olması grubun homojenliğini bozmuştur (Resim 692).

Resim 692: A-12 Açması Seramiklerinin Dönemsel Dağılımı

Açma genelinde yapılan kazılarda ele geçen parça sayısı 70 olup bunların; 18'i ağız, 6'sı kulp, 38'u amorf (gövde), 7'si kaide (dip) ve 1'i megara kasesi gövde parçalarından oluşmaktadır (Resim 693).

Resim 693: A-12 Açması Genel Seramik Dağılımı

A-13 AÇMASI

A-13 açması tepenin kuzey yamacında olup eğimli bir araziye sahiptir (Resim 1, 694). Açıma ölçülerini 5x 4 metre olarak belirlenmiş olup sınırları kuzeybatı köşeden başlanarak a-b-c-d şeklinde kodlanmıştır (Resim 695).

Resim 694: Genel Görünüm, doğudan

Resim 695: Genel Görünüm, yüzey

Açmanın güneyinde dolgu toprak,-25 cm seviyesinde yerini anakayaya bırakmıştır (Resim 696). Devam eden kazılarda açmanın doğu kısmında sarı ve sert ham toprağın var olduğu anlaşılmıştır (Resim 697). Dolgu toprak içerisinde bir adet pişmiş toprak kandil parçası da dahil olmak üzere çok sayıda çanak çömlek parçası bulunmuştur.

Resim 696: Açıma İçerisinde Anakaya

Resim 697: Gün Sonu Seviyesi

Kat 204. Kase /Çanak Dip Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum, kalker katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,2 cm, Genişlik: 5,3 cm, Kalınlık: 0,7 cm, Kaide Yüksekliği: 0,9 cm, Kaide Genişliği: 5,2cm

Hamur Rengi: 2,5YR 5/8

Astar Rengi: 2,5YR 5/6

Yapım Tekniği: Çark

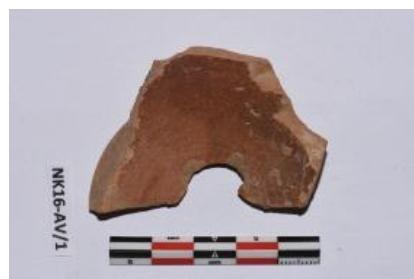
Pişme: Sert

Tanım: Kase ya da çanak benzeri derin gövdeli bir kap formuna ait dip parçası. Kabın iç yüzeyinde kırmızı astar mevcuttur (Resim 698-700).

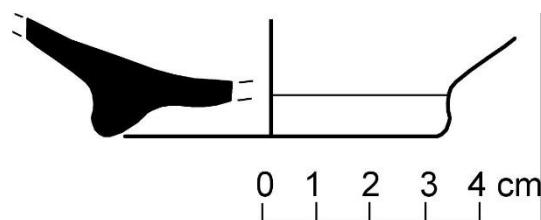
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 698

Resim 699

Resim 700

Kat. 205. Kandil Kulp Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda saman, kum, kalker katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 4,3 cm, Genişlik: 2,5 cm, Kalınlık: 0,9 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 5/6

Yapım Tekniği: Kalıp

Pışma: Sert

Tanım: Kandile ait kalp biçimli kulp parçası. Yüzeyde aşınma olduğu için astar olup olmadığı anlaşılamıyor (Resim 701-703).

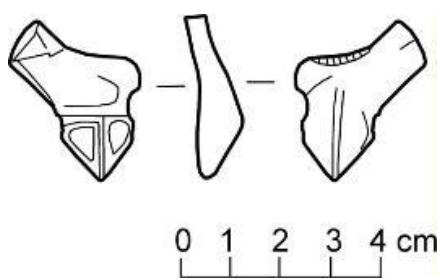
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 701

Resim 702

Resim 703

Kat. 206. Çanak Ağız Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda gümüş mika, kum, kalker katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 9,9 cm, Genişlik: 15,4 cm, Kalınlık: 1,6 cm, Ağız Çapı: 20,6 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 5/8

Astar Rengi: Dış ağız kenarı; 7,5YR 7/2

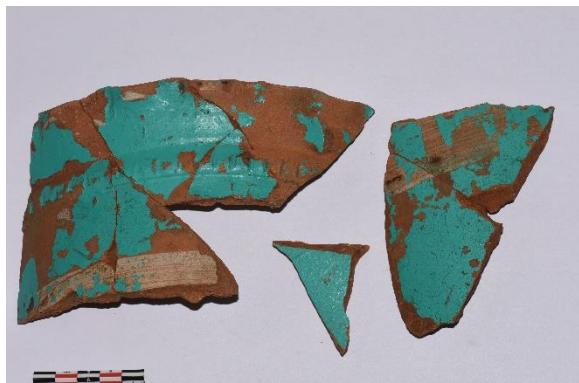
Sır Rengi: Mat yeşil

Yapım Tekniği: Çark

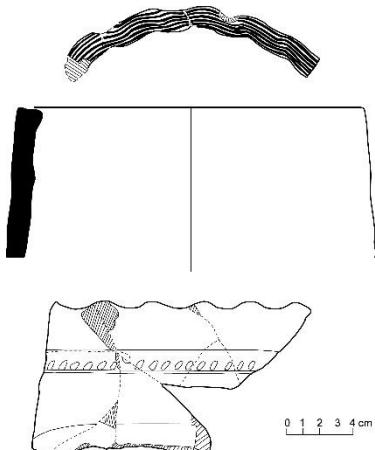
Pişme: Çok sert

Tanım: Çanak benzeri derin bir gövdeye sahip kaba ait ağız parçası. 6 parçası birleştirilebilmektedir. Kabın ağız kısmı, elle şekillendirilerek dalga biçiminde bir formda oluşturulmuştur. Yine ağız bölümünde kazima yivler mevcuttur. Kabın dış yüzeyine, önce krem rengi astar onun üzerine de mat renkli yeşil sır uygulanmıştır (Resim 704-705).

Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 704

Resim 705

Bu seviyeden itibaren açmanın güney kesitinden kuzeye doğru anakayanın devam ettiği görülmüştür. Açımanın batı kesitinde ise dolgu toprağı yer almaktadır (Resim 706).

Resim 706: Gün Sonu Seviyesi

Kat. 207. Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 4,6 cm, Genişlik: 7,4 cm, Kalınlık: 0,7 cm, Ağız Çapı: 12,1 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/6

Astar Rengi: İç ve Dış: 5YR 4/3

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Çanak formlu derin ve geniş bir kaba ait dışa dönük dudaklı ağız parçası. Kabın iç ve dış yüzeylerinde kahverengi astar mevcuttur (Resim 707-709).

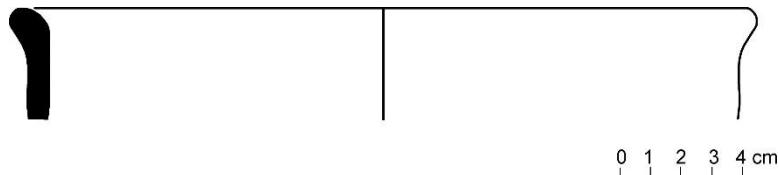
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 707

Resim 708

Resim 709

Kat. 208. Tabak Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum, kalker katkıları.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 10,3 cm, Yükseklik: 1,6 cm, Genişlik: 6,1 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 5/6

Astar Rengi: İç: 5YR 3/4, Dış: 5R 2,5/2

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Sig formlu, düz ağızlı tabak formuna ait ağız parçası. Kabın iç yüzeyinde kırmızı, dış yüzeyinde ise koyu kahverengi astar mevcuttur (Resim 710-712).

Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 710

Resim 711

Resim 712

Kat. 209. Kase Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum, kalker katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 5,5 cm, Yükseklik: 2,1 cm, Genişlik: 2,6 cm, Kalınlık: 0,4 cm

Hamur Rengi: 10R 5/6

Astar Rengi: İç: 2,5YR 4/8, Dış: 5YR 4/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Düz ağızlı kase formlu kaba ait ağız parçası. Kabın iç yüzeyinde kırmızı, dış yüzeyinde ise koyu kahverengi astar mevcuttur (Resim 713-715).

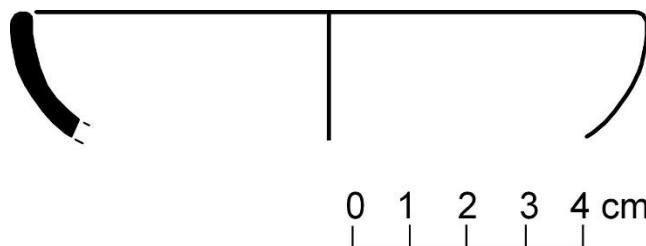
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 713

Resim 714

Resim 715

Kat. 210. Kulp Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum, kalker katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3,3 cm, Kalınlık: 1 cm

Hamur Rengi: 7,5 YR 5/4

Astar Rengi: Kırmızı

Yapım Tekniği: El yapımı

Pişme: Sert

Tanım: İki kabı benzeri bir kap formuna ait kulp parçası. İki tarafından da kırılmış durumdadır. Yüzeyde yoğun aşınma olsa da yer yer kırmızı astar izleri görülmektedir (Resim 716-718).

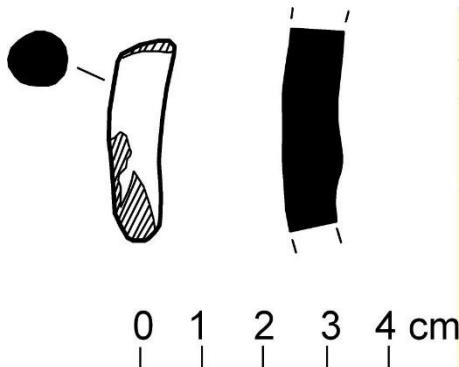
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 716

Resim 717

Resim 718

Kat. 211. Kapak Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum, kalker katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 4,3 cm, Yükseklik: 3,4 cm, Genişlik: 8,6 cm, Kalınlık: 1 cm

Hamur Rengi: 10R 5/8

Astar Rengi: 10R 5/4

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Kulp ve gövde kısmının yarısından az bir bölümü korunmuş kapak parçası. Dış yüzeyde kahverengi astar mevcuttur (Resim 719-721).

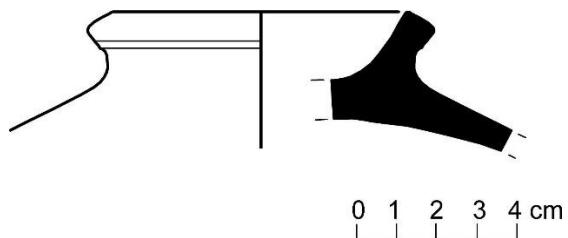
Dönemi: Roma/Bizans Dönemi

Resim 719

Resim 720

Resim 721

Açmada yapılan çalışmalarda alanın kuzeydoğusunda açık sarı renkli ham toprak gelmeye başlayınca çalışmalar sonlandırılmıştır (Resim 722). Doğu bölümde ise yoğun miktarda yanık toprak görülmektedir (Resim 723). Ancak açmanın kuzeyinde seramik buluntular yoğunluk kazanmıştır.

Resim 722: Doğu Kesitinden Görünüş

Resim 723: Gün Sonu Seviyesi

Kat. 212. Kulp Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda gümüş mika, kum, kalker katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,7 cm, Kalınlık: 0,7 cm

Hamur Rengi: 10R 5/8

Astar Rengi: 7,5R 2,5/1

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Sürahi formlu bir kaba ait, ağızla birleşik, düz profilli kulp parçası. İç ve dış yüzeyde koyu kahverengi astar mevcuttur (Resim 724-726).

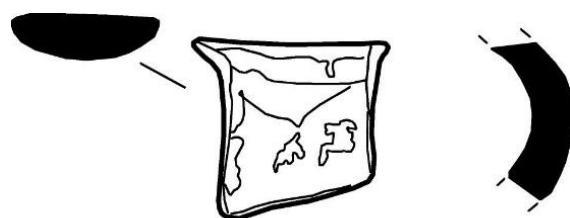
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 724

Resim 725

Resim 726

Kat. 213. Tabak Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum, kalker katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 10,4 cm, Yükseklik: 1,1 cm, Genişlik: 6,4 cm, Kalınlık: 1 cm

Hamur Rengi: 5R 5/8

Astar Rengi: 2,5YR 4/1

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dışa dönük ağızlı, keskin profilli tabak ağız parçası. Kabın iç ve dış yüzeyinde koyu kırmızı astar mevcut ancak yer yer aşınmalar görülmektedir (Resim 727-729).

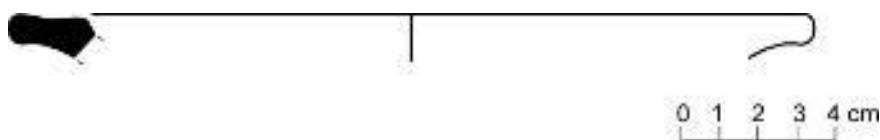
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 727

Resim 728

Resim 729

Kat. 214. Çanak/Kase Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum, kalker katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 9,4 cm, Yükseklik: 3,1 cm, Genişlik: 4,5 cm, Kalınlık: 0,8 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Düz ağızlı, derin gövdeli, çanak ya da kase formlu bir kaba ait ağız parçası. Aşınmadan dolayı astar olup olmadığı anlaşılmıyor. Yüzeyde yer yer yanık izleri görülmektedir (Resim 730-732).

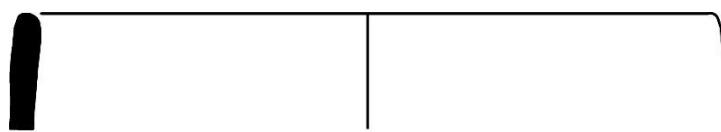
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 730

Resim 731

Resim 732

Kat. 215. Figürin Parçası

Kıl Yapısı: Çok miktarda gümüş mika, kum, saman, taşçık katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 9,4 cm, Genişlik: 3,6 cm, Kalınlık: 1,6 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Figürine ait olabilecek parça. Elle şekillendirilmiş, uzun profilli parçanın çok küçük bir bölümü korunmuş durumdadır (Resim: 733-735).

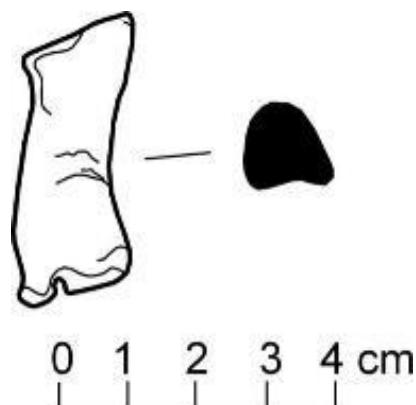
Dönemi: -

Resim 733

Resim 734

Resim 735

Kat. 216. Amphora Kulp Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda gümüş mika, kum, kalker, taşçık katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 8,4 cm, Genişlik: 3,2 cm, Kalınlık: 1,8 cm

Hamur Rengi: 7,5YR 4/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok sert

Tanım: İki tarafından kırık, düz profilli amphora kulp parçası. Çark izleri net bir şekilde belli olmaktadır. Aşınmadan dolayı astar olup olmadığı anlaşılamıyor (Resim 736-738).

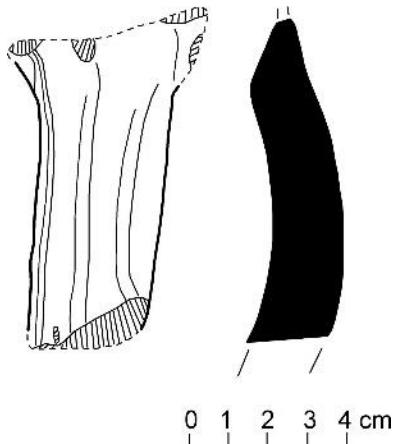
Dönemi: -

Resim 736

Resim 737

Resim 738

Kat. 217. Amphora Kulp Parçası

Kıl Yapısı: Çok miktarda gümüş mika, kum, kalker, saman, taşçık katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 9,4 cm, Genişlik: 3,6 cm, Kalınlık: 1,6 cm

Hamur Rengi: 2,5R 5/8

Astar Rengi: 2,5 YR 4/1

Yapım Tekniği: Çark

Pışme: Çok sert

Tanım: İki tarafından kırık, gövdesi bombeli amphora kulp parçası. Çark izleri net bir şekilde belli olmaktadır. Aşınmadan dolayı astar olup olmadığı anlaşılamıyor (Resim 739-741).

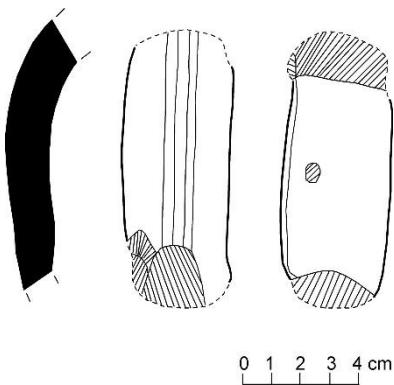
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 739

Resim 740

Resim 741

A-13 açmasının kuzeybatı kesitinde anakayanın devam ettiği görülmektedir. Açımanın kuzeydoğu kısmında ham toprağın iyice sertleşmesi sebebiyle bu alandaki çalışmalarla son verilmiştir (Resim 742). Açımanın kuzeydoğu kesitinde yapılan çalışmalarda az sayıda amorf seramik parçası dışında herhangi bir buluntuşa rastlanılmamıştır.

Resim 742: Kapanış Fotoğrafı

Kat. 218. Dip Parçası

Kıl Yapısı: Az mikarda gümüş mika, kum, kalker katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3,1 cm, Genişlik: 3,7 cm, Kalınlık: 1 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/8

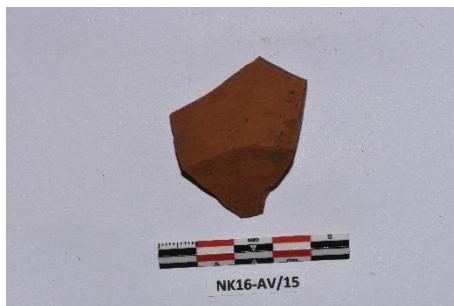
Astar Rengi: 2,5 YR 4/1

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Kaidesi olmayan, düz tabanlı ve düz profilli, kapalı kap formuna ait dip parçası. Çark izleri net bir şekilde belli olmaktadır. Aşınmadan dolayı dış yüzeyde astar olup olmadığı anlaşılmıyor (Resim 743-745).

Dönemi: -

Resim 743

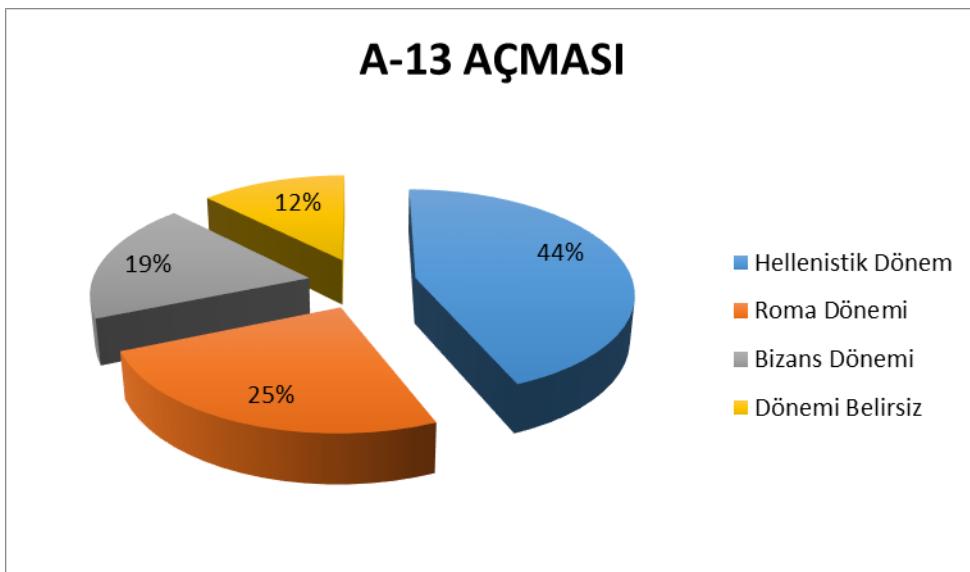
Resim 744

Resim 745

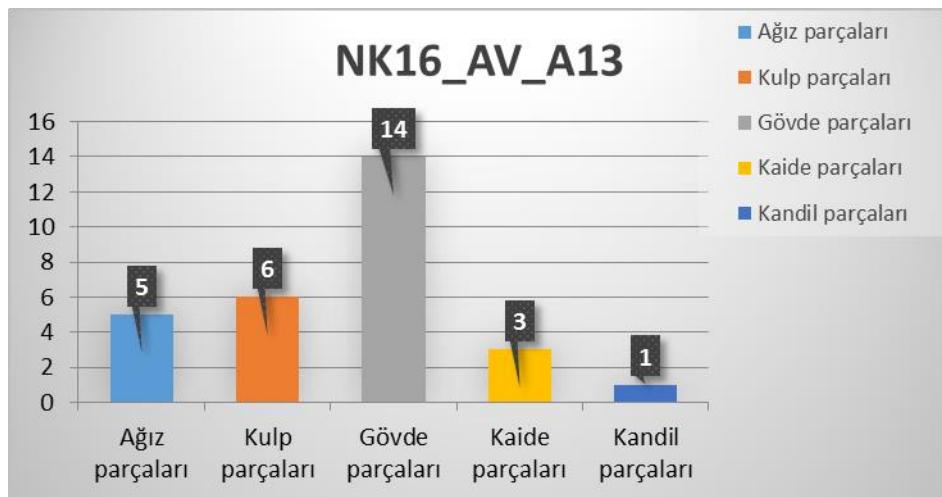
Genel Değerlendirme

Açmada ana kaya, 1. seviyeden itibaren görülmeye başlamıştır. Dolgu toprağında ise Helenistik ve Bizans dönemlerine ait çanak çömlek parçaları bulunmaktadır. İkinci seviyede de Helenistik ve Bizans Dönemi seramikleri devam eder. Farklı olarak Roma Dönemi'ne ait örnekler de bulunmaktadır. 3. seviyede ise toprak yapısının iyice sertleşmesinin yanı sıra açmada yer yer atıklara da rastlanılması bu bölümün dolgu alanı olarak kullanıldığına işaret etmektedir. Helenistik, Roma ve Bizans dönemlerine ait çanak çömlek parçalarının bir arada bulunması bu açmada da homojenliği yok etmiştir (Resim 746).

Resim 746: A-13 Açması Seramiklerinin Dönemsel Dağılımı

Açma genelinde yapılan çalışmalarda ele geçirilen çanak çömlek sayısı 29 olup bunların 5'i ağız, 6'sı kulp, 14'ü amorf (gövde), 3'ü kaide (dip), 1'i kandil parçalarından oluşmaktadır. Diğer seramiklerden birçoğu amorf gövde parçalarından oluşmakta olup seviyeler içerisinde diğer alanlarda olduğu gibi dönemsel bir ayırım söz konusu değildir (Resim 747).

Resim 747: A-13 Açması Genel Seramik Dağılımı

A-14 AÇMASI

A-14 açması, tepenin kuzey yamacında 8x8 metre ölçülerinde olup güneybatı köşesinden başlayarak a, b, c, d olarak kodlanmıştır (Resim 1, 748).

Resim 748: A-14 Açması Genel Görünüm

Açma yüzeyinde genel temizlikle çalışmalara başlanmıştır. Herhangi bir yüzey buluntuına rastlanmamıştır (Resim 749).

Resim 749: A-14 Açıması Gün Sonu

Kazılara açmanın en yüksek seviyesi olan b bölümünden başlamıştır. Burada hemen anakayaya inilince (Resim 750), kazılar a bölümüne doğru kaydırılmıştır. Bu bölümde ele geçen buluntular çanak çömlek parçalarından oluşmaktadır.

Resim 750: A-14 Açıması Gün Sonu

Açmanın a bölümünde ortaya çıkan anakaya güneye doğru genişleyerek devam etmektedir. Toprak, kahverengi ve humuslu bir yapıya sahiptir (Resim 751).

Resim 751: A-14 Açması Gün Sonu

Devam eden seviyelerde açman b bölümünün doğusunda bir adet mezar bulunmuştur. Mezar doğu batı yönünde uzatılmış, basit taş örgülüdür (Resim 752). Örgünün dış yüksekliği 215 cm, dış genişliği 71 cm, iç yüksekliği 200 cm, mezar iç genişliği 45 cm, mezar derinliği 52 santimetredir. Mezar içerisinde herhangi bir buluntuya rastlanılmamıştır. İslami anlayışa göre defnedildiğini düşündüğümüz mezar güvenlik gereğince her türlü koruma önlemi alarak geçici olarak tekrar kapatılmıştır. Bu amaçla mezarın üstü önce tahta ve naylon örtü konarak örtülmüş (Resim 753) ve daha sonra mezar elenmiş toprakla kapatılmıştır (Resim 754). C ve d köşelerinde bir müddet daha devam eden kazılar ana kaya çıkışına sonlandırılmıştır (Resim 755).

Resim 752: A-14 Açıması Açılan mezar

Resim 753: A-14 Açıması Mezarın Kapatılması

Resim 754: A-14 Açıması Mezarın Örtülmesi

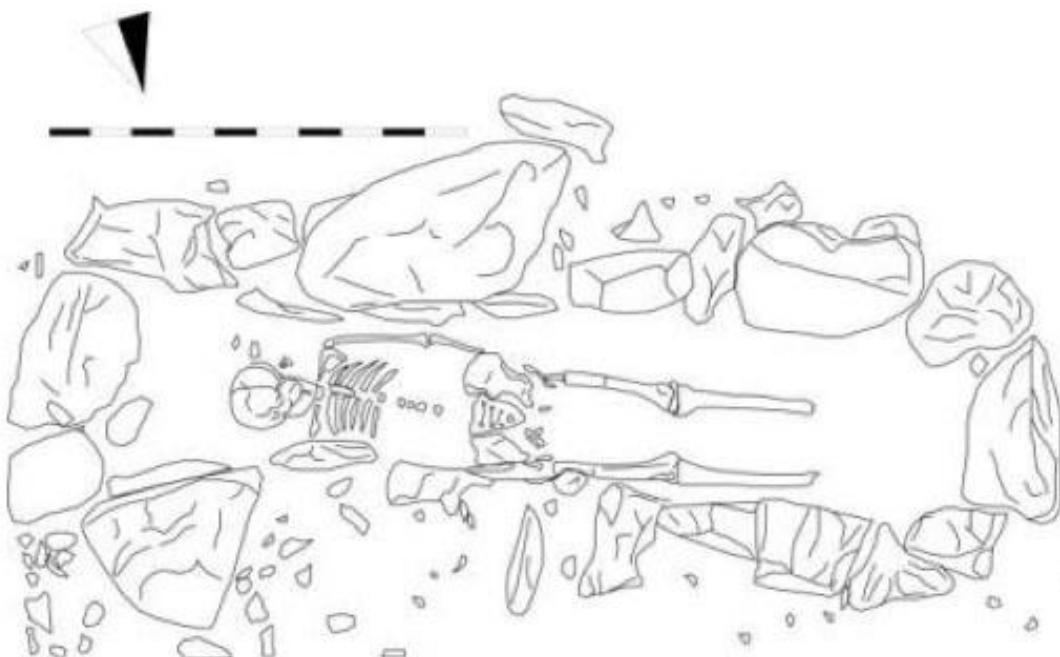

Resim 755: A-14 Açıması Kapanış

Mezar yerinde korunduğu için bir ön rapor hazırlanmıştır. Bulgulara göre iskelet, erişkin bir erkek bireydir (Resim 756-757): kırık cranium (kafatası), kırık mandibula (alt çene), sağ-sol humerus (üst kol), sağ-sol ulna(alt kol), kırık ve parçalı costaeler(kaburgalar), sağ-sol kırık coxae (leğen kemiği), kırık sacrum (kalça kemiği), sağ-sol kırık femur (uyluk kemiği), sağ-sol kırık tibia (kaval kemiği), sol kırık patella (diz kapağı), kırık calcaneus (topuk kemiği), kırık clavila (köprücük), sağ-sol kırık scapula (kürek kemiği).

Resim 756: A-14 Açıması İskeletin Tamamı

Resim 757: A-14 Açıması Mezar Ve İskelet Çizimi

Kat. 219.Amphora Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Çok miktarda kalker, taşçık, gümüş mika kataklı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 17,4 cm, Yükseklik: 8,7 cm, Genişlik: 10 cm, Kalınlık: 0,8 cm

Hamur Rengi: SYR 4/4

Astar: 7.5YR 3/2

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dışa dönük ağızlı, profilli amphora parçası. Yüzeyde yoğun aşınma olsa da yer yer koyu kahverengi astar izleri görülebilmektedir (Resim 758-760).

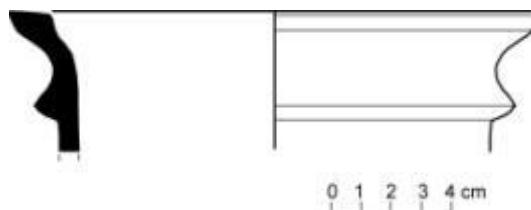
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 758

Resim 759

Resim 760

Kat. 220.Tabak /Kase Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda taşçık, kalker, gümüş mika kataklı.

Ölçüleri: Yükseklik: 0,9 cm, Genişlik: 4,7 cm, Kaide Yüksekliği: 0,6 cm, Kaide Genişliği: 0,6 cm, Kaide Çapı: 10,8 cm

Hamur Rengi: GLEY2 4/5

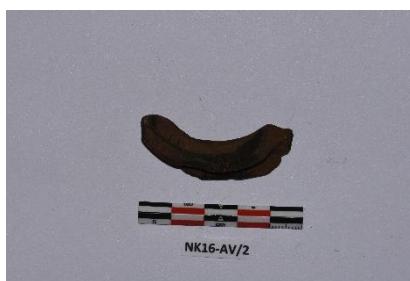
Astar: Dış: 7.5R 3/2

Yapım Tekniği: Çark

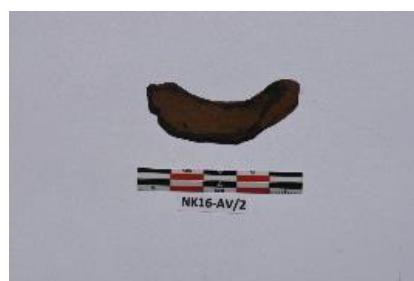
Pişme: Sert

Tanım: Gri hamurlu, tabak ya da kaseye ait kaide parçası. Kabin çok küçük bir parçası ele geçmiş ve yoğun şekilde aşınmış durumdadır. Yine de çok az bir kısmında koyu kahverengi astar izleri takip edilebilmektedir (Resim 761-763).

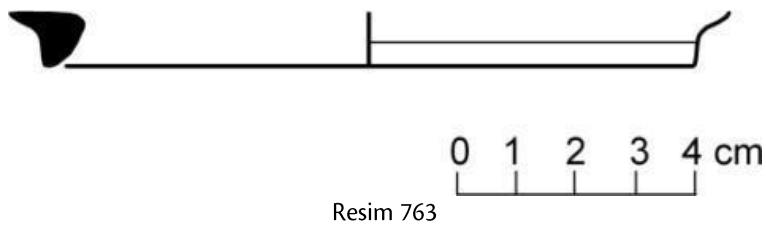
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 761

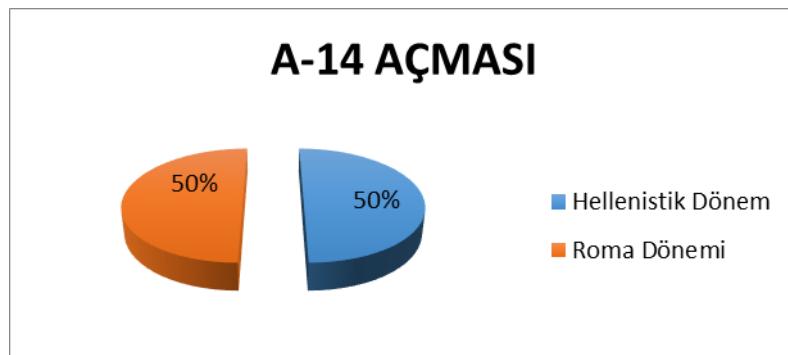

Resim 762

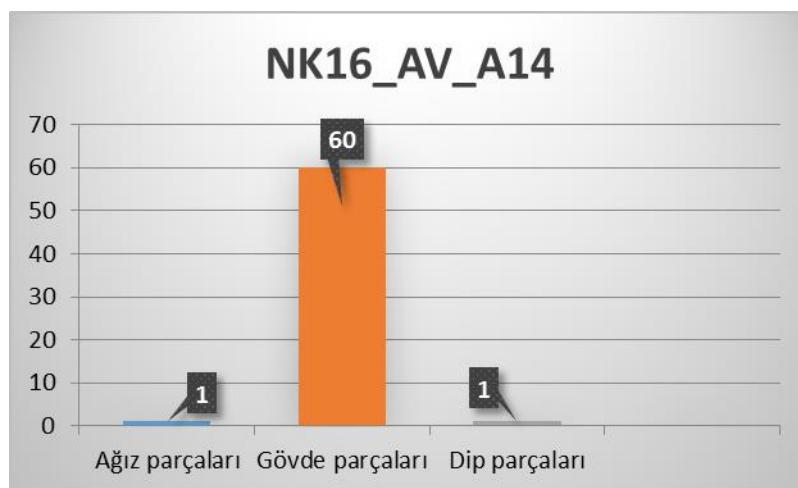
Genel Değerlendirme

A-14 açmasında yapılan çalışmalarla ilk 7 seviyede buluntu tespit edilememiştir. 8. seviyede açmanın b bölümünün doğusunda bir mezardan ve az sayıda seramik parçası açığa çıkartılmıştır. Son seviyelerde profil vermeyen gövde parçalarına rastlanmıştır. Çanak çömlek parçaları Helenistik Dönem özelliği yansımaktadır, homojen bir yapı arz etmemektedir (Resim 764).

Resim 764: A-14 açması seramiklerin dönemsel dağılımı

Açma genelinde yapılan çalışmalarla ele geçen parça sayısı 62 olup bunların 1'i ağız, 60'i amorf (gövde), 1'i kaide (dip), parçalarından oluşmaktadır. Açma genelinde seramik parçalarının çoğu günlük pişirme kaplarına ait gövde parçalarıdır (Resim 765).

Resim 765: A-14 açması genel seramik dağılımı

A-15 AÇMASI

Abdulvahap Tepesi'nin kuzey yamacında yer alan A-15 açması, eğimli bir zemine sahip olup 5x4 metre ölçülerinde açılmıştır. Açıma sınırları güneybatı köşeden başlanarak a, b, c, d olarak kodlanmıştır (Resim 1, 766).

Resim 766: A-15 Açması 4 x 5 Metre Ölçülü

Çalışmalara 15 santimetrelük dolgu toprağı temizlenerek başlanmıştır (Resim 767). Buluntular arasında yoğun miktarda kiremit parçaları, evsel atıklar ve hayvan kemikleri kayda değerdir.

Resim 767: A-15 Açıması Gün Sonu

Çalışmalara a ve b bölümünde başlanmış olup toprak taşılı, nemli, kumlu ve kahverengi yapıya sahiptir. Dolgu toprağı açmanın güneyinde gri renkli bir toprakla yer değiştirmektedir (Resim 768-769). Buluntu olarak 1 adet bronz obje ön plana çıkmaktadır.

Resim 768: A-15 Açıması Gri Kesit

Resim 769: A-15 Açıması Gün Sonu

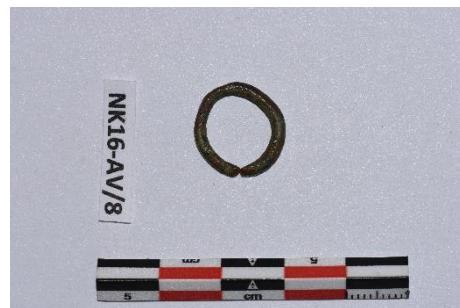
Kat. 221. Halka Şeklinde Bronz Obj (Resim 770)

Kazı Envanter No: NK16/AV/8

Hammadde: Bronz

Ölçüleri: Çap: 1,5 cm, Ağırlık: 1 gr, Kalınlık: 0,3 cm

Dönemi: -

Resim 770

-185/-216 cm arasında toprak, nemli, taşlı, kahverengi, kırmızı, sarı renkleri ile karışık bir toprak yapısı arz etmektedir (Resim 771). Buluntular arasında az miktarda evsel atık dışında kayda değer bir şey yoktur.

Resim 771: A-15 Açıması Gün Sonu

Toprak, c ve d bölümlerinde ise nemli, taşlı ve kahverengi bir görünüm sahiptir. Anakaya ve ham toprak gelmeye başlayınca kazılara son verilmiştir (Resim 772). Herhangi bir kültür varlığı söz konusu değildir.

Resim 772: A-15 Açıması Kapanış

Genel Değerlendirme

Sondaj kazısı boyunca 1 adet bronz obje dışında herhangi bir buluntuya rastlanılmamıştır.

A-16 a-b AÇMASI

Abdulvahap Tepesi'nde mescidin 11 metre doğusunda yer alan açma, 10x10 metre ölçülerindedir (Resim 1, 773). Kazı yapılan alan halihazırda yol olarak kullanıldığından yüzeyi asfalt kaplıdır. Burada açma alanı geniş tutulduğundan çapraz açma kazı sistemi uygulanmış ve ilk olarak güneybatıda 5x5 metre

ölçülerindeki alanda kazılara başlanmıştır (Resim 774). Daha sonra çaprazındaki alanda kazı yapıldığından açmaların birbirine karışmaması için alan a ve b olarak isimlendirilmiştir.

Resim 773: Genel Görünüm, güneybatıdan

Resim 774: Genel Görünüm, batıdan

A-16a Açması

A-16a açmasında çalışmalara ilk olarak yüzeydeki asfaltın kırılması ile başlanmıştır (Resim 1, 775). Açımanın sınırları kuzey köşeden başlanarak a, b, c, d olarak isimlendirilmiştir.

Resim 775: Genel Görünüm, yüzey

Asfaltın hemen altından anakaya gelmeye başlamıştır (Resim 776). Bu kısımda bulunan anakayanın açma genelinde devam edip etmediğini anlamak için yüzeydeki sert taş kırıntılarıyla kaplı toprak tabaka temizlenmeye çalışılmıştır.

Resim 776: Gün Sonu Seviyesi

Resim 777: Gün Sonu Seviyesi

Çalışmaların sonunda asfaltın hemen altında anakayanın bulunduğu anlaşılmıştır (Resim 777). Bu nedenle açmadaki çalışmalar sonlandırılmıştır. Bu alanda bir adet seramik parçası dışında herhangi bir buluntuşa rastlanılmamıştır.

Kat. 222. Tabak Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum, kalker katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 16 cm, Yükseklik: 1,6 cm, Genişlik: 4,4 cm, Kalınlık: 0,8 cm

Hamur Rengi: 5R 5/6

Astar: İç: 5YR 4/3, Dış: 2,5 YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

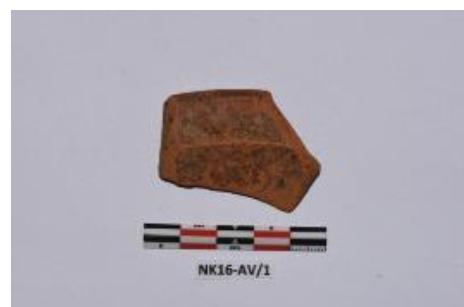
Pişme: Sert

Tanım: Dışa dönük yayvan ağızlı, tabak ağız parçası. Kabın iç yüzeyinde kahverengi dış yüzeyinde ise kırmızı astar mevcuttur (Resim 778-780).

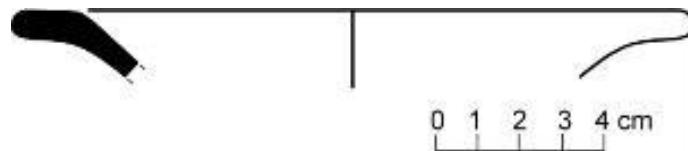
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 778

Resim 779

Resim 780

A-16b Açması

Alan, A-16a açmasının kuzeydoğusunda bulunmaktadır. Sondaj ölçülerini yine 5x5 metredir (Resim 1, 781).

Resim 781: Genel Görünüm, batıdan

Bu bölümde de kazılara yüzeydeki asfaltın temizlenmesi ile başlanmıştır (Resim 782). Bu alanda da ana kayanın devam ettiği görülmüş olup herhangi bir buluntuya rastlanmamıştır (Resim 783).

Resim 782: A-16b Yüzey

Resim 783: Gün Sonu Seviyesi

Asfalt ile ana kaya arasında açık sarı renginde ham toprak bulunmaktadır (Resim 784).

Resim 784: Gün Sonu Seviyesi

Ana kayanın yarıklarında yapılan temizlik çalışmaları esnasında az sayıda çanak çömlek parçasına rastlanmıştır (Resim 785). Açma genelinde ana kayaya ulaşılınca çalışmalara son verilmiştir (Resim 786).

Resim 785: Gün Sonu Seviyesi

Resim 786: Gün Sonu seviyesi

Kat. 223. Amphora Kulp Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda gümüş mika, kum, kalker, saman, kuvars katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 6,1 cm, Genişlik: 3,2 cm, Kalınlık: 1,9 cm

Hamur Rengi: 2,5R 5/8

Sır Rengi: Dış; 2,5 YR 3/3

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok sert

Tanım: İki tarafından kırık düz profilli amphora kulp parçası. Yüzeyde koyu kahverengi parlak bir sıra mevcuttur(Resim 787-789).

Dönemi: Bizans Dönemi

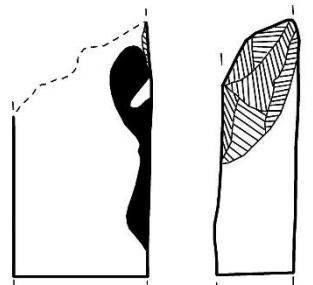
NK16-AV/2

Resim 787

NK16-AV/2

Resim 788

0 1 2 3 4 cm

Resim 789

Kat. 224. Kase Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum, kalker, kuvars, taşçık katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,14 cm, Genişlik: 4 cm, Kalınlık: 0,6 cm, Ağz Çapı: 21 cm

Hamur Rengi: 5R 6/6

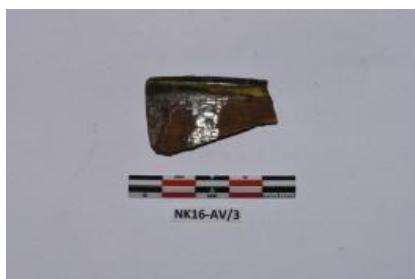
Sır rengi: İç: 2,5Y 5/6, Dış: 2,5Y 3/3

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dışa dönük ağızlı, aşağıya doğru daralan profilli tabak ağız parçası. Kabın iç yüzeyi yeşil-sarı karışımı bir renk ile sırlanmıştır. Dış yüzeyinde ise daldırma tekniğinde koyu kahverengi sır vardır (Resim 790-792).

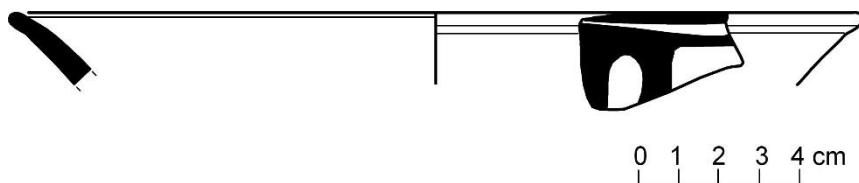
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 790

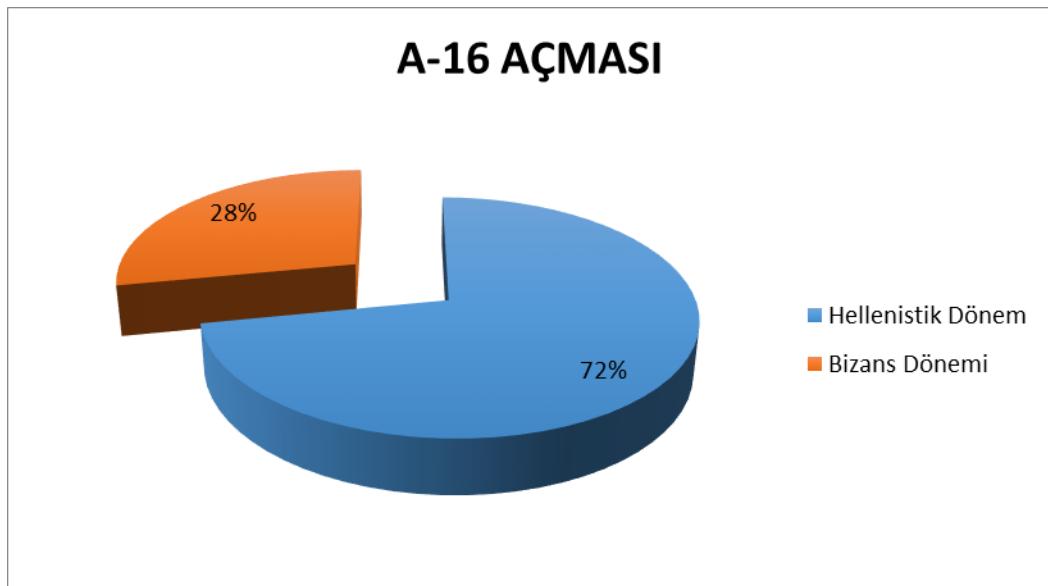
Resim 791

Resim 792

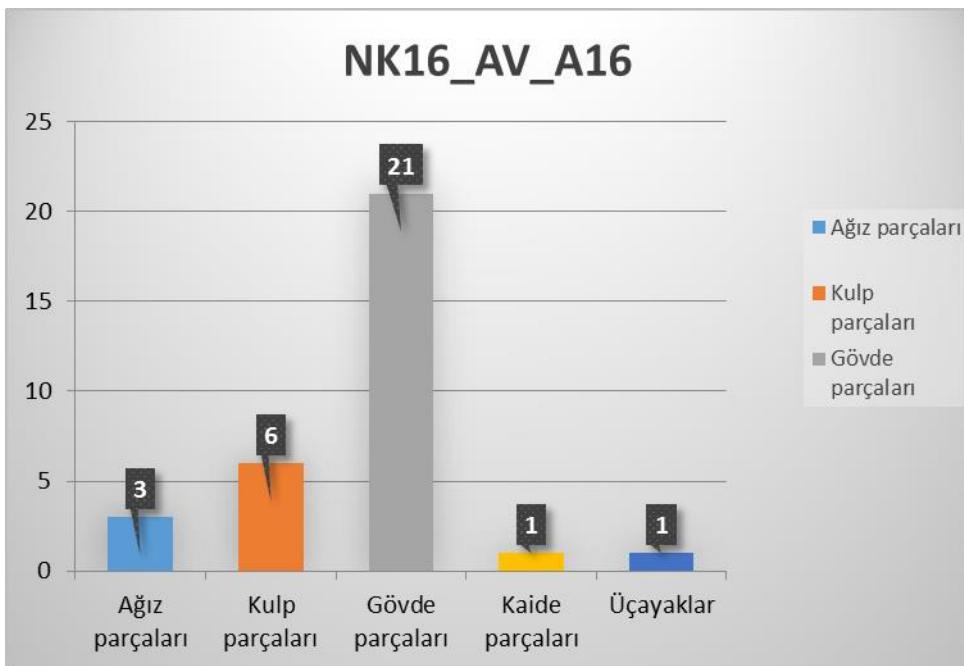
Genel Değerlendirme

Çapraz açma yöntemiyle kazıları yapılan alanda birbirine çapraz iki sondaj açılmıştır. Asfaltın hemen altında ana kaya ve ham toprağın bulunması nedeniyle diğer iki çapraz açmada kazı yapılmamıştır. Bu alanda ana kaya üzerinde açmalardan birisinde Helenistik Dönem'e, diğerinde Bizans Dönemi'ne tarihlenen seramik parçalarına rastlanması bu bölümde de homojen bir kontekstin bulunmadığını göstermektedir (Resim 793).

Resim 793: A-16 Açması Seramikleri Dönemsel Dağılımı

Açma genelinde yapılan çalışmalarda ele geçen parça sayısı 32 olup bunların 3'ü ağız, 6'sı kulp, 21'i amorf (gövde), 1'i kaide (dip), 1'i üçayaktır. Ele geçen seramikler amorf parçalardan oluşmaktadır (Resim 794).

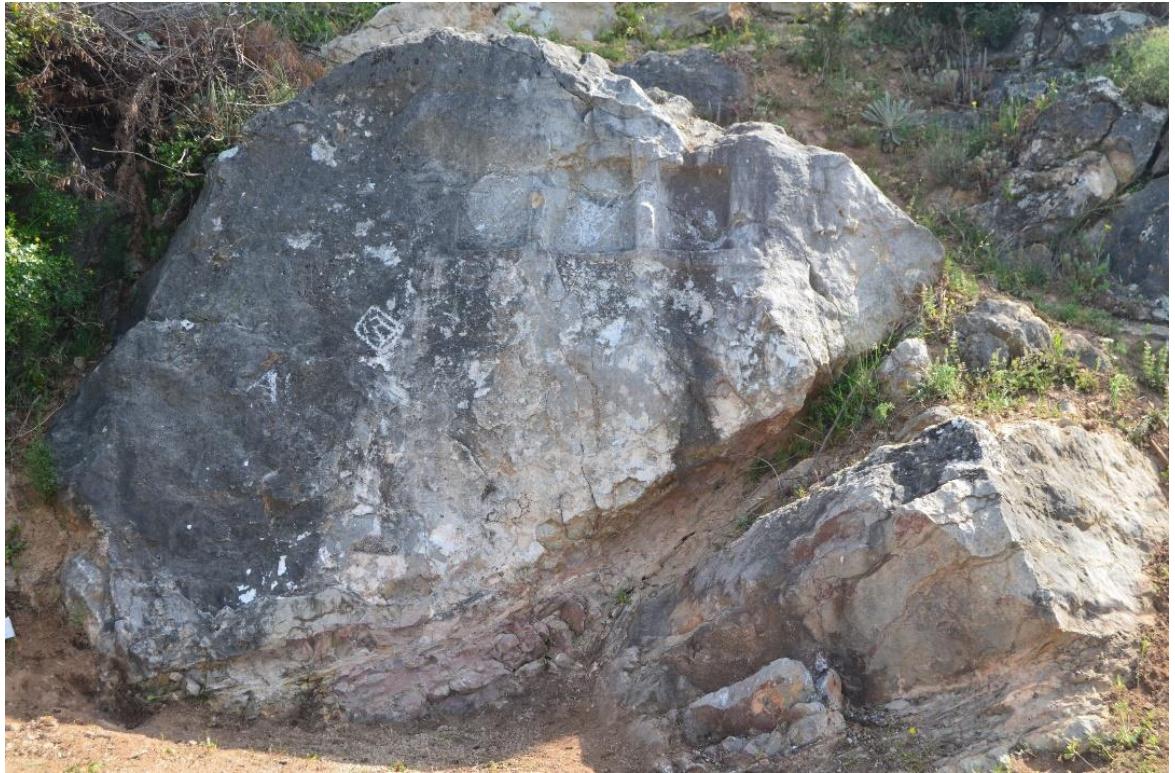

Resim: 794 A-16 Açması Genel Seramik Dağılımı

Kazı sonrası açığa çıkartılan alanlarda ana kaya üzerindeki palet ile düzeltme izleri gerçekten de bir zamanlar iş makinaları ile bu alanda çevre düzenlemesi yapıldığına işaret etmektedir. Kazılar esnasında sık sık ziyarette bulunan İznik Belediye Başkanı Osman Sargin, mescit ve türbenin yapıldığı dönenlerde iş makinaları ile alanda düzenlemelerin yapıldığından ve mevcut toprağın yamaçlardan aşağıya süpürüldüğünden, sonrasında ise bitkilendirme için dışardan buraya toprak taşıdan bahsetmiştir. A-16a-b açmalarında yapılan kazılarda herhangi önemli bir kültür varlığına rastlanmamış olsa da Başkanın ifadelerini doğrulamak açısından önemli sonuçlar vermiştir. Belki da alan genelinde mimari bir kalıntıya rastlanmamasının nedeni bu çevre düzenlemesi çalışmaları sonunda yapılan tahribat olmuştur.

A-17 AÇMASI

A-17 açması Abdulvahap Tepesi'nin batı yamacında, yaklaşık 30 metre aşağıda bulunmaktadır. Burada ana kaya üzerine yan yana oyulan 3 adet niş bulunmaktadır (Resim 1, 795). Nişlerden dolayı, sondaj kazısı parsellerinde bulunmasa da bu alanda kazı yapılmaya karar verilmiştir. Alan yamaçta olduğu için doğu-batı yönünde olmak üzere 4x4 metre ölçülerinde sondaj sınırları belirlenmiştir (Resim 796).

Resim 795: Nişli Yapı

Resim 796: A-17 Güneyden Görünüm

Açmanın doğu bölümünde yapılan çalışmalarla kül kalıntılarına rastlanılmıştır. Bu seviyede oldukça yoğun şekilde dolgu toprak gözlemlenmiştir. Dolgu tabakasının altında yer yer koyu kahverengi toprağın varlığı dikkat çekmektedir (Resim 797).

Resim 797: Gün Sonu Seviyesi

Kat 225. Kase/Tabak Dip Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, mika, kum kataklı.

Ölçüleri: Kaide Çap: 2,5 cm, Yükseklik: 3,2 cm, Kalınlık: 0,7 cm, Genişlik: 3,2 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Astar Rengi: İç: 2,5YR 4/8, Dış: 2,5YR 5/6

Pişme: Çok sert

Tanım: Kase veya tabak benzeri bir kaba ait, yükseltilmiş kaideli dip parçası (Resim 798-800)

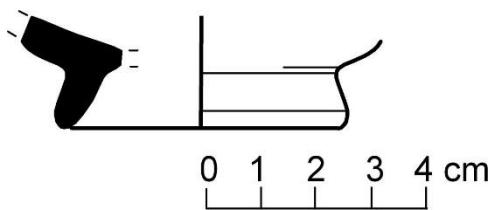
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 798

Resim 799

Resim 800

Kat. 226. Çanak Ağzı Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda mika katkılı.

Ölçüleri: Ağzı Çap: 9 cm, Yükseklik: 2,6 cm, Kalınlık: 1,1 cm, Genişlik: 3,9 cm

Hamur Rengi: Gley2 3/5PB

Astar rengi: 2.5Y 5/1

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok sert

Tanım: Dışa dönük ağızlı, çanak formlu derin bir kaba ait ağız parçası (Resim 801-803)

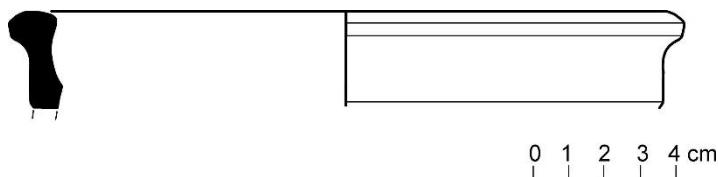
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 801

Resim 802

Resim 803

Kat. 227. Çanak Dip Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda mika katkılı.

Ölçüleri: Dip Çapı: 9 cm, Dip Genişliği: 3,9 cm, Dip Yüksekliği: 2,6 cm, Kalınlık: 0,9 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/4

Astar rengi: iç ve dış yüzey: 5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok sert

Tanım: Düz dipli, çanak benzeri kapalı bir kap formuna ait olabilecek dip parçası (Resim 804-806)

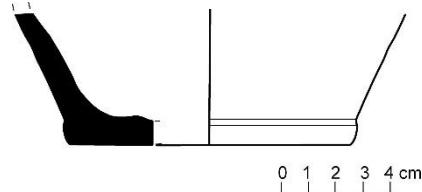
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 804

Resim 805

Resim 806

Kat. 228. Amphora Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda mika, az miktarda kalker ve kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 7,2 cm, Ağız Genişliği: 7,3 cm, Ağız Yüksekliği: 2,9 cm, Kalınlık 1,4 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 6/8

Astar rengi: 2.5YR 6/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Orta

Tanım: Amorphoraya ait düz dudaklı ağız parçası (Resim 807-809)

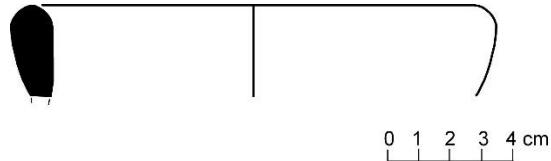
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 807

Resim 808

Resim 809

Kat. 229. Sırı Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3,0, Kalınlık: 0,8 cm, Genişlik: 2,3 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/6

Astar: İç: 10Y5-GY 5/4

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dört yanı kırık ve tahribata uğramış sırlı gövde parçası (Resim 810-812).

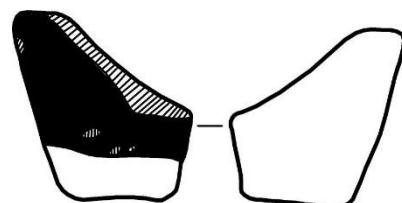
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 810

Resim 811

Resim 812

Kat. 230. Sırlı Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, orta miktarda mika kataklı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,9 cm, Kalınlık: 0,6 cm, Genişlik: 1,8 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/6

Sır: İç: 10Y5-GY 5/4, Dış: 7.5YR 8/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dört yanı kırık ve tahribata uğramış sırlı gövde parçası (Resim 813-815).

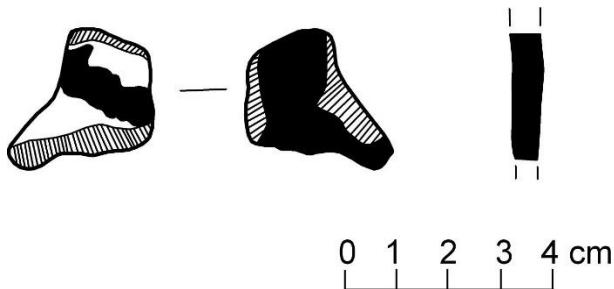
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 813

Resim 814

Resim 815

Kat. 231. Sırılı Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker ve orta miktarda mika katkılı.

Ölçüleri: Genişlik: 2,3 cm, Yükseklik: 2,2 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 6/8

Sır: İç: 5GY 4/4

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dört yanı kırık ve tahribata uğramış sırılı gövde parçası (Resim 816-818).

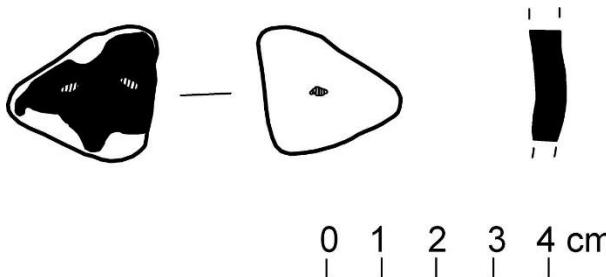
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 816

Resim 817

Resim 818

Kat. 232. Gülle

Ölçüleri: Yükseklik: 13,6 cm, Genişlik: 15,5 cm, Kalınlık: 7,4 cm

Hammadde: Mermer

Taş Rengi: Gley2 4/SPB (dark bluish gray)

Tanım: Ortadan ikiye ayrılmış gülle parçası, dış yüzeyi tahribata uğramış (Resim 819-821).

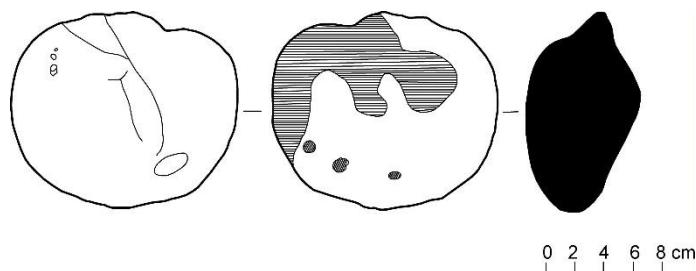
Dönemi: -

Resim 819

Resim 820

Resim 821

Yoğunlukla batı alanda devam edilen çalışmalarında dolgu tabakası temizlenmiştir. Açımanın güney ve güneydoğu kısmında anakaya devam etmektedir (Resim 822).

Resim 822: Gün Sonu Seviyesi

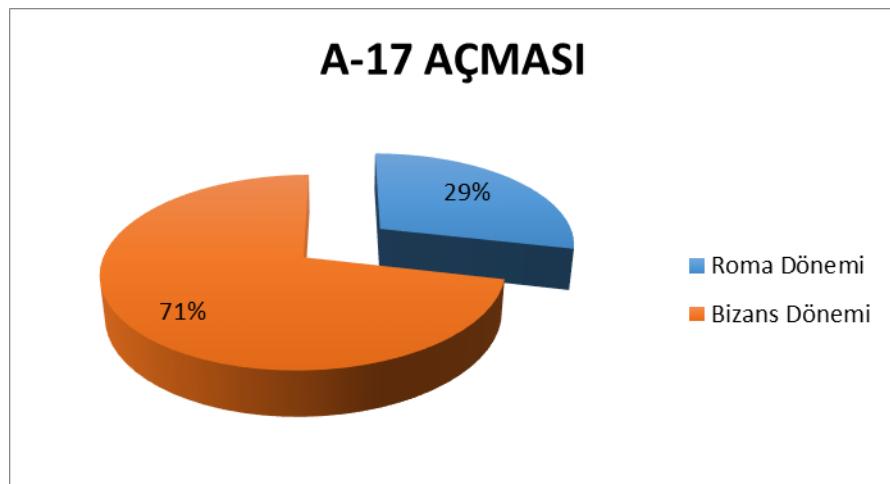

Resim 823: Açma sonlandırması

Devam eden çalışmalarda anakayaya ulaşılmasından dolayı açmadaki çalışmalar sonlandırılmıştır (Resim 823).

Genel Değerlendirme

A-17 açmasında yapılan çalışmalar sonucunda çeşitli farklı dönemlere ait çanak çömlek parçaları tespit edilmiştir. Bu seramikler çoğunlukla sırlı parçalar olup Bizans Dönemi'ne aittir. Ayrıca Roma Dönemi'ne ait seramik parçaları da söz konusudur (Resim 824).

Resim 824: A-17 Açması Seramikleri Dönemsel Dağılımı

Açma genelinde yapılan çalışmalar sonucunda ele geçen parça sayısı 14 olup bunların 2'si ağız, 2'si kulp, 8'si amorf (gövde), 2'si kaide (dip) parçalarından oluşmaktadır. Kontekst genelinde ele geçen seramik parçalarının çoğu sırı gövde parçalarıdır (Resim 825).

Resim: 825 A-17 Açması Genel Seramik Dağılımı

Yukarıda da bahsettiğimiz gibi bu alanda kazı yapmamızın nedeni ana kayaya oyulmuş olan 3 adet niş olmuştur. Nişlerin bir kült ile ilişkili olabileceğini ve zeminde düzenlenmiş bir alan veya bothros bulacağımızı ümit ederek kazılara başlamıştık. Ancak ne yazık ki elde edilen verilere göre her ikisi de olmadı.

Nişlerin bulunduğu kaya kütlesi doğudan güneybatıya doğru yayılmış durumdadır. Kaya kütlesinin üzerinde yan yana oyulmuş 3 adet niş vardır (Resim 826). Zemini tam olarak belirleyemediğimizden, nişlerin zeminden ne kadar yukarıda olduğu konusunda bir ölçü veremiyoruz. Yaptığımız incelemelerde üçgen formunda oyulmuş 3 adet nişin sol tarafında 2 adet nişin daha izine rastlandı (Resim 827). Nişlerin bulunduğu alanın yaklaşık genişliği 243 cm ve uzunluğu 246 santimetredir. Soldan başlayarak nişin ölçüleri 38x30x5,5 santimetredir. İç kısmında ise 8 cm uzunlığında “Π” ve “Λ” harfleri okunabilmektedir (Resim 828). Orta niş 32,5x38x5,5 cm ölçülere sahiptir. İç kısmında tahribattan dolayı herhangi bir harf izine rastlanmamıştır. Sağ niş ise diğerlerine göre daha küçük olup ölçüleri 26,5x36x5,5 santimetredir. Alanda yapılan çalışmalar sonucunda bu nişler haricinde kütte ilgili olduğu düşünülen herhangi bir veriye rastlanmamıştır.

Resim 826

Resim 827

Resim 828

"Kült" kelimesi Türkçe'ye Fransızca "culte"den gelir. Sözlerin temel kökü ise Latince "cultus" yani tapınmadır⁹. Genelde kültür kelimesi "din" ile bağdaştırılsa da, arkeolojide farklı bir bakış açısı göstermektedir. Kelimesi arkeolojide sadece din ile değil, aynı zamanda sosyoloji çerçevesinde de karşılaştırılmaktadır. Bu tür araştırmalar ve buluntular sayesinde toplumun genel yaşıntısı ve uyguladığı inanç ve ibadetlerini sergilemektedir. Bu yüzden kültür, yani inanç ve tapınma karakterleri modern topluma antik toplum hakkında önemli bilgiler vermektedir. Arkeoloji ve tapınma deyince genelde büyük mimari yapılar akımıza gelmektedir. Farklı tapınım unsurları arasında ise kaya üzerinde oyulmuş nişli yapılar da bulunmaktadır.

Kaya üzerine oyulmuş bu nişli yapılar arkeolojide kaya tapınakları veya kaya kutsal alanları olarak adlandırılır. Bu tür kutsal alanlar yoğun olarak karşımıza çıkmaktadır ve farklı bir tapınım türüdür¹⁰.

Burada bulunan örnek teki gibi, bu tür kutsal alanlar yerleşim alanlarının dışında, dağlık bölgelerde bulunmaktadır¹¹. Tabi ki bazı yerleşim yerlerinde ise kentin ana yerleşim merkezi içerisinde de bu tür yapılara rastlanılır.

Kayayı burada çok önemli bir malzeme olarak da görebiliriz. Bu tür yapılar genelde tek başına duran bir kaya kütlesinin yüzeyleri düzeltilerek, nişler oyulmuştur. Bu tür nişlerin fonksiyonları ise sunu alanlı, kaya çanakları veya kanallar için yapılmıştır. Saydığımız unsurlar kaya tapınaklarını veya kaya kutsal alanlarını tamamlamaktadır.

Yukarıda saydığımız unsurlar neticesinde Abdulvahap Tepesi'nin batı yamacında kayalıklara oyulmuş üç nişli bu yapı İznik Gölünün tam karşı manzarasında, Tepenin en dik kayasına yontulmuş olduğunu gözlemlemekteyiz.

Nişlerin iç kısmında 8 cm uzunluğunda "Π" ve "Λ" harfleri tahrif olduğu halde okunabilmektedir. Bir harf de orta nişte görülebilmekte, ancak aşırı aşınmadan dolayı okunamamaktadır. Bu harflerin ne anlamına geldiği şimdilik bilinmemektedir. Phrygia bölgesindeki kültür alanları üzerindeki harflerin tek harfli sistem bakımından birbiri ile benzer oldukları söylenebilir. Maalesef Phryg yazı sisteminin tam olarak çözülememesi ve kaya anıtlarındaki harflerin kısılığı nedeniyle bilinmemektedir¹².

Kazı sonucunda elde edilen veriler maalesef bu kültür alanının hangi tanrıya ait olduğuyla alakalı tam bilgi vermezken, yapılacak olan kısa karşılaştırma sonucunda bir kanıya varılacaktır. Bu tür kaya kutsal alanlarına genellikle Ion kent devletlerinde rastlanmaktadır. Önemli örneklerden birisi Kuzey Ionia'da bulunan Erythrai antik kentindedir. Yerleşim yerinin fraklı bölgelerinde bu tür kaya kutsal alanlar tespit edilmiştir¹³. Ionia bölgesinde bulunan diğer kaya kutsal alanları Ephesos¹⁴, Phokaia¹⁵, Khios¹⁶ ve Priene¹⁷ de bulunmaktadır.

Mysia bölgesinin önemli Helenistik kentler arasında yer alan Pergamon antik kentinde de bu tür yapılar ortaya çıkmıştır¹⁸. Diğer benzer örnekler ise Andolu'nun Lykia¹⁹ ve Phrygia²⁰ bölgelerinde bulunmaktadır. Bithynia bölgesinde bu tür kutsal alanlar çok fazla bilinmemektedir. Bunun nedeni belki de

⁹ Hoppadietz 2014: 133.

¹⁰ Erdoğan 2006: 116; Çapar 1979: 191.

¹¹ Erdoğan 2006: 116.

¹² Parlak 2012: 33

¹³ Erdoğan 2006: 115 -144.

¹⁴ Neumann 1983.

¹⁵ Graf 1985.

¹⁶ Rubensohn - Watzinger 1928: 109-116.

¹⁷ Filgels 2015:81-109.

¹⁸ Nohlen/Radt 1977; Pirson 2015, 89-179.

¹⁹ Işık 1996 51-64; Hülden 2006, 215-225.

²⁰ Haspels 1971.

Bithynia bölgesindeki arkeolojik araştırmaların Ionia veya Karia bölgesi kadar çok fazla olmamasıdır. Anadolu'da, Adalar'da, Yunanistan'da, Güney İtalya ve Sicilya'da benzer kaya kutsal alanları bilinmektedir.

Yukarıda saymış olduğumuz kentlerde bulunan kaya kutsal alanların Tanrıça Kybele ye ait olduğu buluntular ışığında tespit edilmiştir. Tanrıçayı belirten özellikleri başında surlu bir taş ve önünde kutsal hayvanı aslan ile tahtında oturan bir tanrıça olarak gösterilmektedir. Tanrıça besleyici (Alma) Ana (Mater) dir. Karakteristik olarak Tanrıça Kybele doğanın kontrol edilemeyen taşkın güçlerini sembolize eder. Tanrıçaya ait bu tür kutsal alanlar özellikle dağların doruklarındaki kayalara, karanlık orman içlerine, nişler ile ifade edilmektedir. Bu fenomen arasındaki surlu tacından dolayı kentin koruyucu gücünü simgelemektedir. Roma döneminde bu nitelik daha fazla ön plana çıkararak kentin etrafındaki sur, tanrıçanın başında bulunan taçla özdeşleştirilir.

Tarihsel süreçte kaya kutsal alanları Arkaik Dönemden başlayarak Roma Dönemi içlerine kadar uzun bir süre varlıklarını devam ettirmiştir. Bithynia bölgesinin bitiş sınırlarıyla başlayan Güney Phrygia bölgesi yazıtlarında ilk olarak Kybele adına M.Ö. 7. yüzyılda rastlanır. Tanrıça Phryg dilinde ilk olarak Matar (Ana) olarak adlandırılmış, sonraki dönemlerde ise Mater Thea (Ana Tanrıça) olarak tapınım görmüştür. Kybele adı tanrıçanın Phryg dilindeki sıfatı Kubileya'dan (dağın) türetilmiştir²¹. Kubileya sıfatının kullanımı ile Tanrıça „Dağın Anası“ sıfatı ile saygı görmüştür²².

Abdulvahap Tepesi'nde bulunan kaya kutsal alanında buluntulara göre bir tahminde bulunmak zordur. Ancak, Kybele kültürünün dağların yada tepelerin zirvelerindeki kayalara oyularak konumlandırılması ve kültle alakalı su kaynağının tam karşısında olması, Abdulvahap Tepesi üzerindeki bu kült alanının tanrıça Kybele ile alakalı olabileceğini düşündürmektedir.

Bu kült, mitolojik olarak Kybele ve Attis mitolojisine dayandırılır. Kybele ve Attis arasında geçen derin aşık sonucunda, önce dağın zirvesinde konumlandırılan kült alanı, toprak ve hemen yakınında su kaynağı ile özleştirmektedir. Toprağa düşen Attis'in cinsel organı toprağı döller ve arınım içinde hemen yakınındaki suda gerçekleşen yıkanımla ekinlerin büyümesi için gerekli olan yağmur çağrırlar. Bu düşünceden ötürü Kybele ait kült alanları, dağ zirvelerinde ve su kaynakları yakınlarındadır.

A-18 AÇMASI

A-18 açması Abdulvahap Tepesi'nin batı yamacında, nişli alanın bir üst terasında bulunmaktadır. 3x4,5 metre ölçülerinde bir alanda kazı yapılmıştır (Resim 1, 829). Burada kazı yapmamızın nedeni kült alanı olarak düşündüğümüz nişli alanın üst terasında, kült alanı ile ilgili herhangi bir ip ucu elde etmek idi. Bir diğer düşüncemiz ise cami ve türbeden önce alan düzenlemesi amacıyla yamaçlardan aşağı akıtıldığı söylenen kültür toprağına ait herhangi bir bulgunun olup olmadığını araştırmaktı.

²¹ Roller 2013.

²² Roller 2013.

Resim 829: A-18 Açıması Genel Görünüm

Çalışmaların ilk bölümünde açma yüzeyinde temizlik yapılmıştır (Resim 830). Yapılan kazı çalışmalarında, evsel atıklar ve amorf seramik parçaları ortaya çıkmış olup toprak rengi koyu kahverengidir (Resim 831).

Resim 830: A-18 Açımasının Temizlenmiş Hali

Resim 831: Gün Sonu Seviyesi

Gün sonunda açmanın özellikle kuzey ve kuzeydoğu kesitinde açık kahverengi dolgu toprağı dikkat çekmektedir. Toprak içerisinde bol miktarda ağaç kökleri ile birlikte kaya parçacıkları çıkmaktadır. Açımanın güney ve güneydoğu kesitinde ise içerisinde çok miktarda evsel atık ve taş parçacıklarının karıştığı dolgu tabakası görülmektedir. Bu bölümde kuzey kesimden farklı olarak toprak koyu gri renktedir (Resim 832). Bu seviyelerde az sayıda seramik parçalarının dışında herhangi bir arkeolojik buluntu ele geçmemiştir.

Resim 832: Gün Sonu Seviyesi

Kat. 233. Kase Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çap: 3,0 cm, Yükseklik: 2,7 cm, Kalınlık: 0,4 cm, Genişlik: 2,5 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 6/8

Astar rengi: Dış: 10R 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Kase formlu küçük bir kaba ait olan ağız parçası (Resim 833-835)

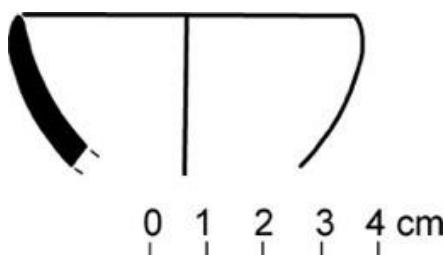
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 833

Resim 834

Resim 835

Kat. 234. Tabak Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda mika katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çap: 6,0 cm, Yükseklik: 3,5 cm, Kalınlık: 0,9 cm, Genişlik: 3,4 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 6/8

Astar: 2.5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dudak kenarı yuvarlak, aşağı eğimli tabak formuna ait ağız parçası (Resim 836-838)

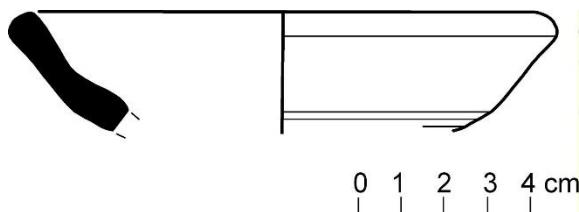
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 836

Resim 837

Resim 838

Açmanın güney kısmında devam edilen çalışmalarla fazlalıkla moloz taş, ağaç kökü ve evsel atık ortaya çıkmıştır. Kültür varlığı olarak az sayıda çanak çömlek parçası ve bir adet bronz sikke bulunmuştur (Resim 839).

Resim 839: Sikke Buluntusu

Kat. 235. Dip Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda mika, orta miktarda kalker kataklı.

Ölçüleri: Dip Çapı: 6,0 cm, Yükseklik: 1,3, Kalınlık: 0,3 cm, Genişlik: 3,9 cm

Hamur Rengi: 7.5YR 7/6

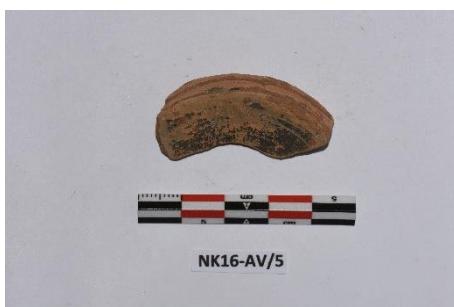
Astar rengi: 10YR 4/1

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Orta

Tanım: Tabak veya kase benzeri açık kap formuna ait olabilecek dip parçası (Resim 840-842).

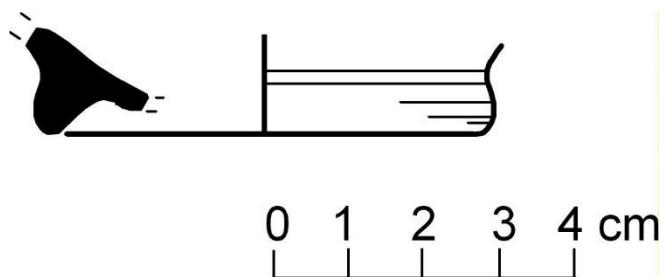
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 840

Resim 841

Resim 842

Kat. 236. Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda mika ve kalker katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,8 cm, Kalınlık: 0,6 cm, Genişlik: 5,1cm

Hamur Rengi: 5YR 5/8

Sır: 5GY 5/4

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dış yüzeyinde sıra şeklinde yivleri olan, yeşil sırlı kase gövdesi (Resim 843-845)

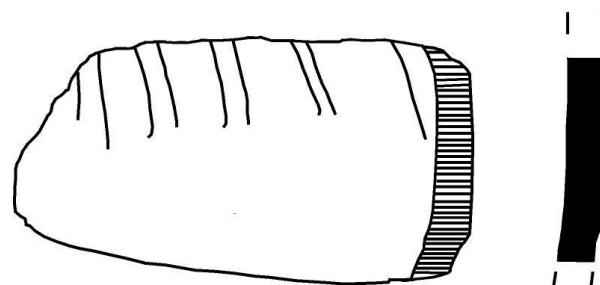
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 843

Resim 844

Resim 845

Kat. 237. Pişirme Kabı Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Çok miktarda mika ve orta miktarda kalker katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çap: 14,0 cm, Yükseklik: 3,9 cm, Kalınlık: 0,9cm, Genişlik: 5,4 cm

Hamur Rengi: 5YR 5/3

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

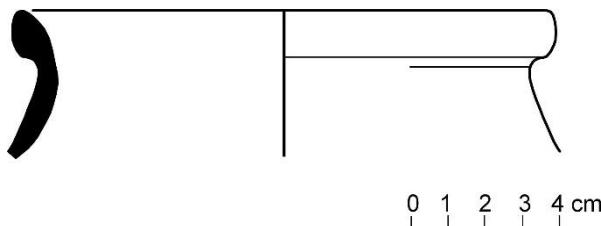
Tanım: Günlük kullanım kaplarından pişirme kabına ait olabilecek dışa dönük dudaklı ağız parçası (Resim 846-848)
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 846

Resim 847

Resim 848

Kazılar açmanın güney kısmında başlayıp kuzey kısmına doğru devam etmiştir. Toprak renginin güneyde daha açık renkte, kuzeyde ise daha koyu renkte olduğu gözlemlenmiştir. Açımanın kuzeydoğu ve doğu alanında ortaya çıkan anakaya daha sonra alanın tamamına yayılmıştır. Çalışmalarda bir adet aplik parça ve bir Megara kasesi parçası bulunmuştur. Açımanın genelinde ise amorf seramik parçalarının yoğunluğu dikkat çekmektedir. Anakayanın ortaya çıkmasıyla kazı çalışmaları sonlandırılmıştır (Resim 849).

Resim 849: Kapanış Fotoğrafı

Kat. 238. Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda mika ve kalker katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 4 cm, Yükseklik: 3,9 cm, Kalınlık: 0,5 cm; Genişlik: 6,7 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/8

Astar: 10R 6/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Orta

Tanım: İnce hamurlu, sürahi benzeri bir kap formuna ait ağız parçası. İç ve dış yüzeyde astar mevcut fakat dış yüzeyde aşınma çok yoğun durumdadır (Resim 850-852).

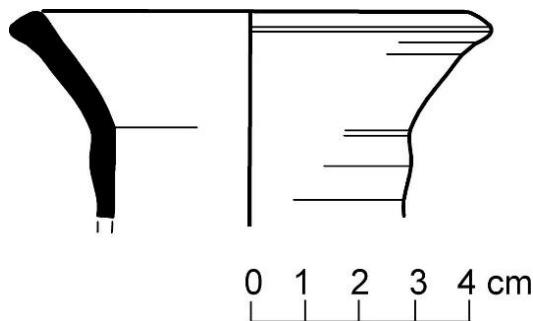
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 850

Resim 851

Resim 852

Kat. 239. Tabak Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda mika ve kalker katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 26 cm, Ağız Genişlik: 3,1 cm, Ağız Yükseklik: 1,6 cm, Kalınlık: 0,7 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 5/8

Astar: 2.5YR 6/8

Yapım Tekniği: Çark

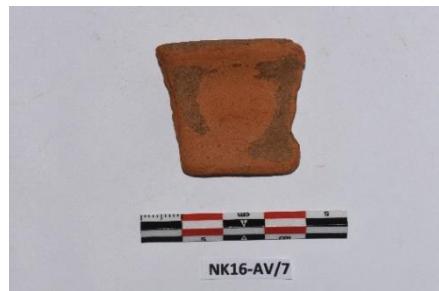
Pişme: Orta

Tanım: Dışa dönük uzun dudaklı tabak ağız parçası (Resim 853-855).

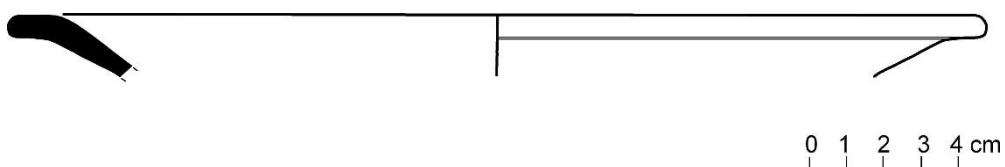
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 853

Resim 854

Resim 855

Kat. 240. Megara Kasesi Gövde Parçası

Kil Yapısı: Çok miktarda mika ve az miktarda kum kataklı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,1 cm, Kalınlık: 0,4 cm Genişlik: 2,6 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 6/6

Astar rengi: 2.5 YR 5/8

Yapım Tekniği: Kalıp

Pişme: Çok sert

Tanım: Megara kasesine ait gövde parçası. Kırılmış gövde parçasının üzerinde yivler ve bitkisel bezemeler görülmektedir (Resim 856-858).

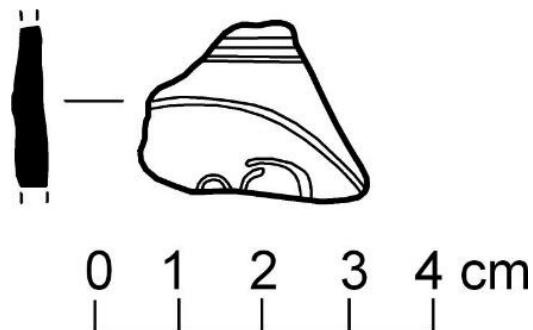
Dönemi: Helenistik Dönemi

Resim 856

Resim 857

Resim 858

Kat. 241. Dip Parçası

Kil Yapısı: Çok miktarda mika, az miktarda kalker ve orta miktarda kum katkılı.

Ölçüleri: Dip Çapı: 5,3 cm, Yükseklik: 2,1 cm, Kalınlık: 0,7 cm Genişlik: 5,4 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 6/8 (lightred)

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok sert

Tanım: Yüksek kaideli çanak dibi. Parça yoğun bir şekilde aşınmış durumdadır (Resim 859-861)

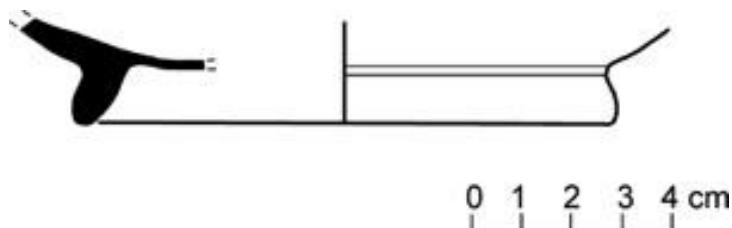
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 859

Resim 860

Resim 861

Kat. 242. Aplik Kulp Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda mika ve kum, az miktarda kalker katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 4,9 cm, Kalınlık: 0,9 cm, Genişlik: 2,9 cm

Hamur Rengi: 2.5YR 6/8

Astar rengi: 2.5 YR 4/8

Yapım Tekniği: Kalıp

Pişme: Çok sert

Tanım: Kırılmış aplik parçasının üzerinde yaprağa benzeyen bezemeler görülmektedir. Çok küçük bir parçası konunmuş olduğu için formu anlaşılmıyor (Resim 862-864).

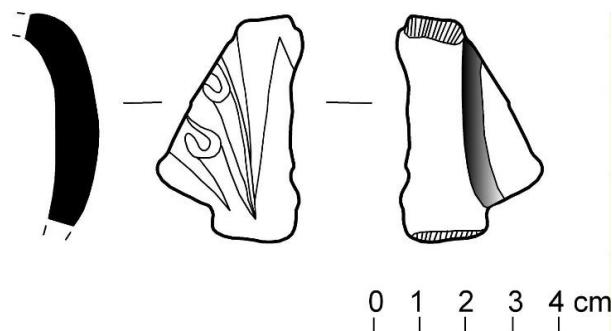
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 862

Resim 863

Resim 864

Kat. 243. Dip Parçası

Kil Yapısı: Çok miktarda mika, az miktarda kalker ve kum katkılı.

Ölçüleri: Çap: 5 cm, Yükseklik: 3,4 cm, Kalınlık: 1,1 cm, Genişlik: 7,4 cm

Hamur Rengi: 5YR 6/8

Astar rengi: İç yüzeyinde sıfır 2.5Y 8/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok sert

Tanım: Yüksek kaideli çanağa ait dip parçası (Resim 865-867)

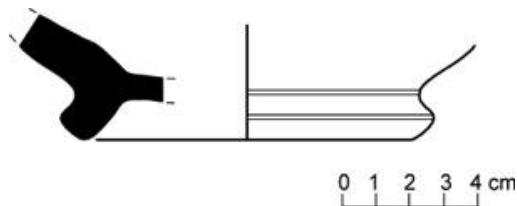
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 865

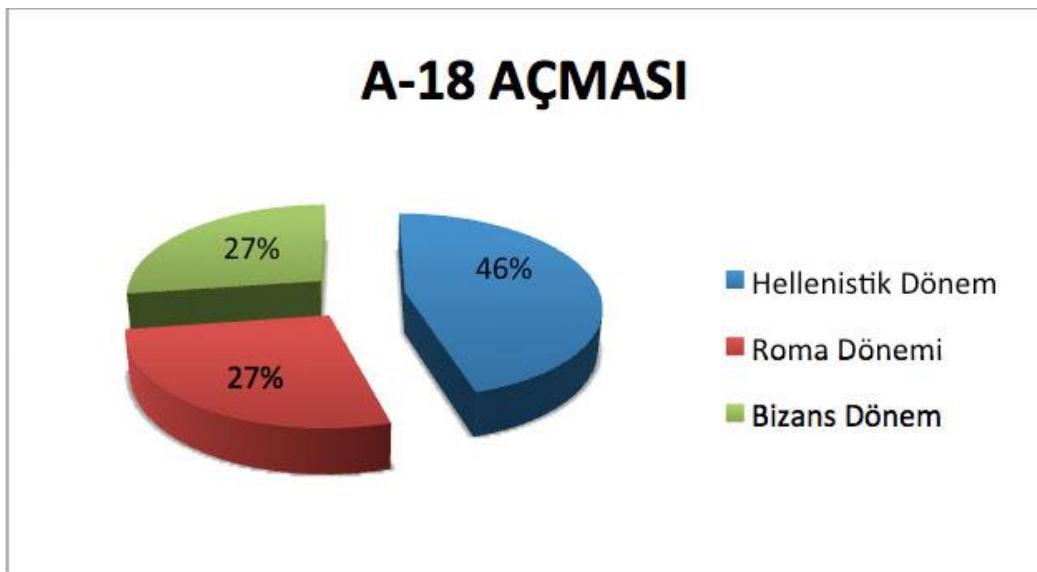
Resim 866

Resim 867

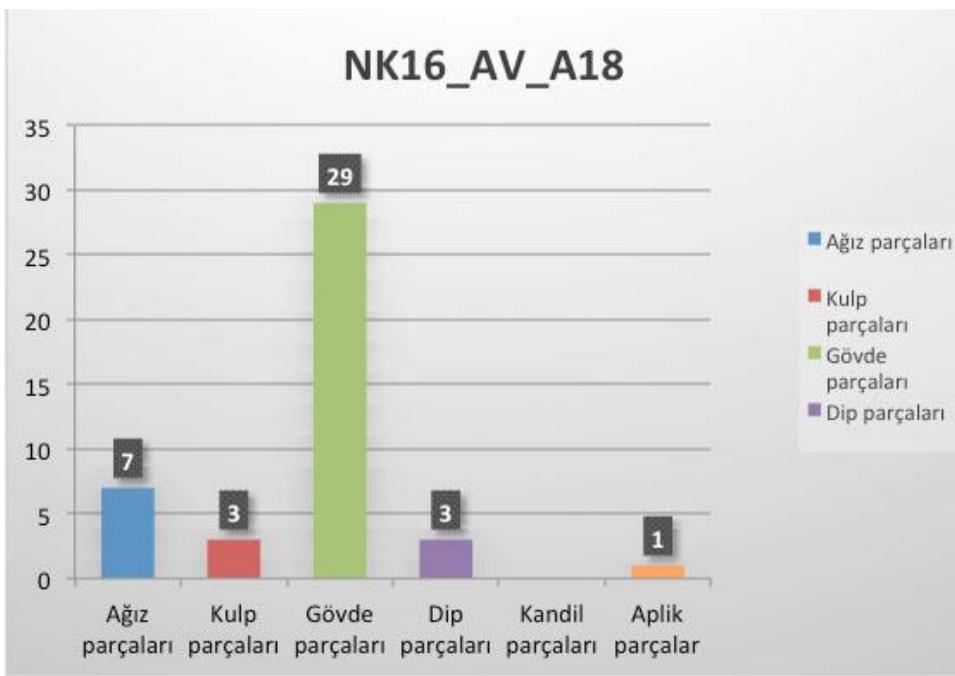
Genel Değerlendirme

Alt terasta yer alan nişli alanın devamı bu terasta olabilir mi sorusu ile açtığımız A-18 açmasında, birinci seviyede herhangi bir kültür varlığına rastlanmamıştır. İkinci seviyede ise yapılan çalışmalarla evsel atıklarla birlikte iki adet Roma Dönemi'ne ait seramik parçası ve az sayıda amorf parça ele geçmiştir. Üçüncü seviyede Hellenistik ve Bizans Dönemlerine ait seramik parçaları bulunmuştur. Bu seviyedeki seramik karışımı bize hala dolgu toprakla karşı karşıya olduğumuzu göstermektedir. Dördüncü seviyede ise Roma Dönemi'ne tarihlenen seramik parçaları ile birlikte bir adet İslami Dönem'e ait olduğunu düşündüğümüz buluntu vardır (Resim 868).

Resim 868: A-181 Açması Seramikleri Dönemsel Dağılımları

Açma genelinde yapılan çalışmalarda herhangi bir yapıya ait kalıntı tespit edilememiştir. Anakaya kuzeyden güneye kesite doğru yayılmış durumdadır. Açımda ele geçen parça sayısı 44 olup, bunların 7'si ağız, 3'ü kulp, 29'u amorf (gövde), 3'ü kaide (dip), 1'i kandil, 1'i aplik parçalarından oluşmaktadır (Resim 869).

Resim 869: A-18 Açması Genel Seramik Dağılımı

Sonuç olarak bu açmada hem nişli alana ait kültür alanının bu terasta olmadığı, hem de en azından tepe üzerindeki çevre düzenleme çalışmaları esnasında yüzeydeki toprağın iş makinaları ile bu yüzeyden aşağı süpürülmediği anlaşılmıştır.

A-19 AÇMASI

A-19 Açması, Abdulvahap Tepe'nin güneybatı yamacında güney-kuzey yönünde eğimli bir arazide olup 5x5 metre ölçülerindedir (Resim 1, 870).

Resim 870: A-19 Genel Görünüm

Alandaki ilk çalışmalar yüzey temizliğiyle başlamıştır. Kuzey alandaki ilk 20 santimetrede toprağın kahverengi, yumuşak yapıda olduğu gözlemlenmiştir (Resim 871).

Resim 871: A-19 Kuzey Alan

Kat. 244. Kase Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Çok az miktarda gümüş mika, kum kataklı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 13,85 cm, Yükseklik: 1,7 cm, Genişlik: 4,3 cm, Kalınlık: 0,5 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/6

Astar: 2,5YR 4/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dışa dönük dudaklı, kase formlu kaba ait ağız parçası. Kabın iç ve dış yüzeylerinde kırmızı astar mevcuttur. Çark izleri net olarak görülebilmektedir (Resim 872-874).

Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 872

Resim 873

0 1 2 3 4 cm

Resim 874

Kat.245. Kase Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 11 cm, Yükseklik: 2 cm, Genişlik: 3,3 cm, Kalınlık: 0,4 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 5/6

Astar: 2,5YR 4/8

Yapım Tekniği: Çark

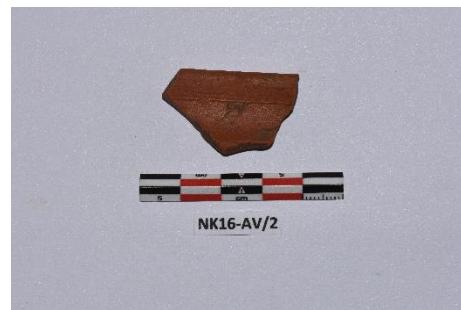
Pişme: Sert

Tanım: Yuvarlatılmış ağızlı, sığ formlu kâseye ait ağız parçası. Kabın iç ve dış yüzeyinde kırmızı astar mevcuttur (Resim 875-877).

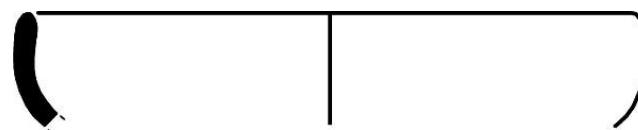
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 875

Resim 876

0 1 2 3 4 cm

Resim 877

Kat. 246. Kase Ağız Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda kalker, gümüş mika, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 15 cm, Yükseklik: 2,85 cm, Genişlik: 2,7 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 5YR 5/4

Sır: İç: 10 Y-5GY 4/4, Dış ağız kenarı: 10 Y-5GY 4/2

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Yuvarlatılmış ağızlı, derin formlu kaseye ait ağız parçası. Kabın iç yüzeyinde parlak yeşil sıra, dış ağız kenarında ise daha açık yeşil renkli sıra vardır (Resim 878-880).

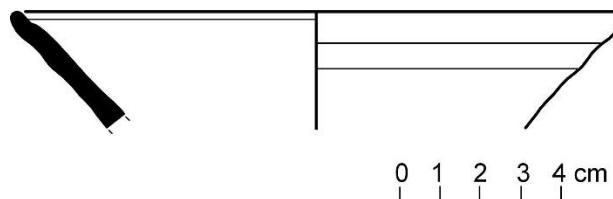
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 878

Resim 879

Resim 880

Çalışmalar açmanın kuzeyinde devam etmiştir. Açmanın kuzeybatı alanında gri, yumuşak toprak tabaka görülmüştür. Kuzeydoğu ve orta bölümünde ise yoğun taş içeren gri toprak kazılmıştır (Resim 881). Çalışmalarda çoğunluğu amorf parçalardan oluşan az miktarda çanak çömlek parçası ortaya çıkmıştır.

Resim 881: A-19 Gri Toprak Tabaka

Kat. 247. Kase Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda taşçık, gümüş mika, saman kataklı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 14 cm, Yükseklik: 2,4 cm, Genişlik: 4 cm, Kalınlık: 0,4 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/8

Astar: 2,5 YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Yuvarlatılmış ağızlı, sig formlu kaseye ait ağız parçası. Kabın iç ve dış yüzeyinde kırmızı astar mevcuttur (Resim 882-884).

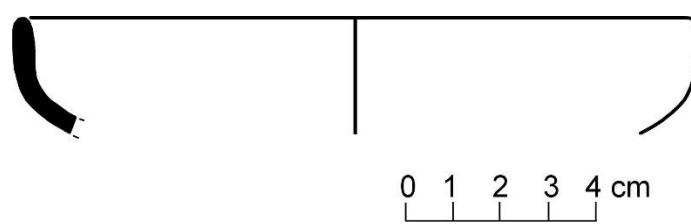
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 882

Resim 883

Resim 884

Kat. 248.Kase Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Çok az miktarda gümüş mika, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 11,8 cm, Yükseklik: 2,5 cm, Genişlik: 4 cm, Kalınlık: 0,4 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/8

Astar: 2,5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

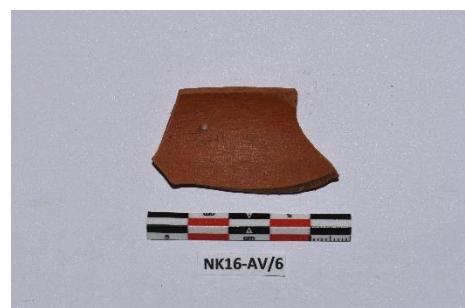
Pışme: Sert

Tanım: Yuvarlatılmış ağızlı, sığ formlu kaseye ait ağız parçası. Kabın iç ve dış yüzeyinde kırmızı astar mevcuttur (Resim 885-887)

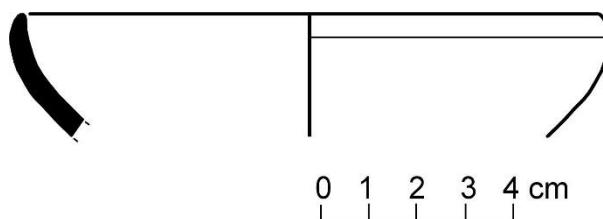
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 885

Resim 886

Resim 887

Kat. 249.Kase ağız parçası

Kıl Yapısı: Çok az miktarda gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 7 cm, Yükseklik: 2 cm, Genişlik: 3,6 cm, Kalınlık: 0,4 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/8

Astar: 2,5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pışme: Sert

Tanım: Kase formlu bir kaba ait olabilecek, çok küçük bir kısmı ele geçmiş ağız parçası. Dudak kısmı yivlidir. Kabın iç ve dış yüzeyinde kırmızı astar mevcuttur (Resim 888-890).

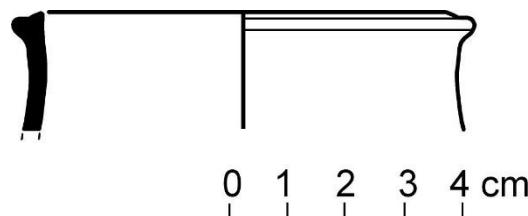
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 888

Resim 889

Resim 890

Kat. 250.Kase Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 0,6 cm, Yükseklik: 1,8 cm, Genişlik: 2,3 cm, Kalınlık: 0,4 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/8

Astar: 2,5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dışa dönük ağız kenarlı kase formlu kaba ait ağız parçası. Kabın iç ve dış yüzeyinde kırmızı astar mevcuttur (Resim 891-893).

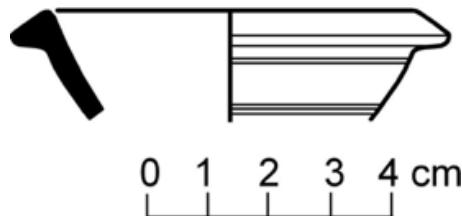
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 891

Resim 892

Resim 893

Kat. 251.Kase Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Çok az miktarda gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 11 cm, Yükseklik: 2,5 cm, Genişlik: 2,9 cm, Kalınlık: 0,3 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/6

Astar: 2,5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dışa dönük dudaklı, kase formlu bir kaba ait olabilecek, çok küçük bir kısmı ele geçmiş ağız parçası. Kabın iç ve dış kısmında kırmızı astar mevcuttur (Resim 894-896).

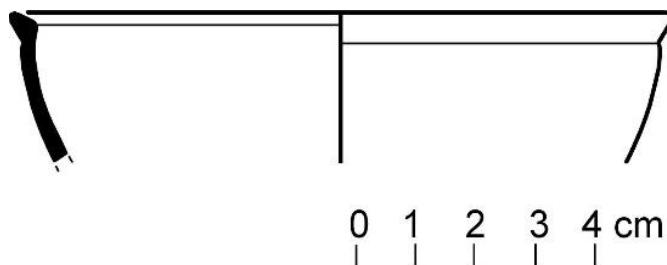
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 894

Resim 895

Resim 896

Kat. 252. Sürahi Kulp Parçası

Kıl Yapısı: Çok az miktarda gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3,8 cm, Genişlik: 1,8 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/6

Astar: 2,5YR 3/2

Yapım Tekniği: Çark

Pışme: Sert

Tanım: Sürahi formlu kaba ait olabilecek, iki tarafından kırılmış, düz formlu kulp parçası. İç ve dış yüzeyde kırmızı astar vardır (Resim 897-899).

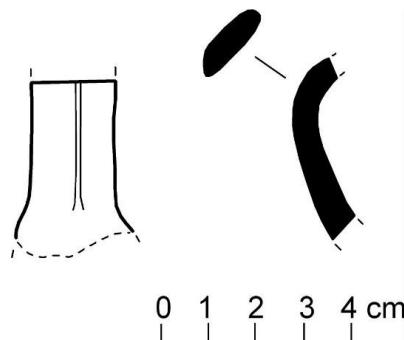
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 897

Resim 898

Resim 899

Kat. 253.Tabak Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 24 cm, Yükseklik: 1,6 cm, Genişlik: 3,6 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/6

Astar: İç: 7,5YR 5/2, Dış: 2,5YR 4/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Yuvarlatılmış ağızlı, sığ formlu tabak ağız parçası. Kabın iç ve dış yüzeyinde kırmızı astar mevcuttur (Resim 900-902).

Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 900

Resim 901

Resim 902

Kat. 254.Kandil Parçası

Kıl Yapısı: Çok az miktarda gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 3,8 cm, Genişlik: 5,2 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/6

Astar: Dış: 5YR 6/6

Yapım Tekniği: Kalıp

Tanım: Üst gövdesi ve kulp kısmının bir bölümünü korunmuş kandil parçası. Tondo üzerinde 0,3 cm çapında bir delik bulunmaktadır. Bir köşesinde de spiral şeklinde bezemesi vardır. Dış yüzeyi çok aşınmış olsa da yer yer kırmızı astar izleri görülmektedir (Resim 903-905).

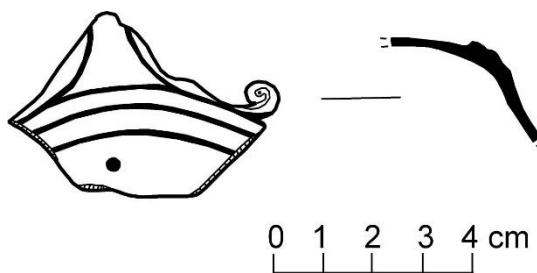
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 903

Resim 904

Resim 905

Kat. 255. Tabak Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda taşçık, gümüş mika, saman kataklı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 20 cm, Yükseklik: 2,3 cm, Genişlik: 4 cm, Kalınlık: 0,7 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 5/6

Astar: İç: 2,5YR 4/8, Dış ağız kenarı: 2,5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

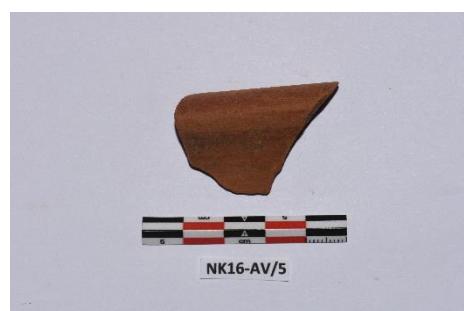
Pışma: Sert

Tanım: Kalın, yuvarlatılmış ağızlı, sığ formlu kaseye ait ağız parçası. Kabın iç ve dış yüzeyinde kırmızı astar mevcuttur (Resim 906-908).

Dönemi: Roma Dönemi

Resim 906

Resim 907

Resim 908

Kat. 256. Kase Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda taşçık, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 12 cm, Yükseklik: 2,3 cm, Genişlik: 3,2 cm, Kalınlık: 0,5 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 5/8

Astar: 2,5 YR 4/8

Yapım Tekniği: Çark

Pışme: Sert

Tanım: Yuvarlatılmış ağızlı, ağız kenarının hemen altında dirsek yapan ve yivler bulunan kase formlu kaba ait ağız parçası. Kabin iç ve dış yüzeyinde parlak kırmızı astar mevcuttur (Resim 909-911).

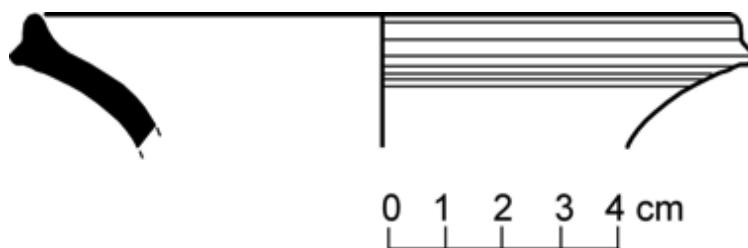
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 909

Resim 910

Resim 911

Kat. 257. Kandil Parçası

Kil Yapısı: Orta miktarda kalker, gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 4,3 cm, Genişlik: 2,1 cm, Kalınlık: 0,7 cm

Hamur Rengi: 5YR 4/1

Astar: Dış: 5 YR 4/4

Yapım Tekniği: Kalıp

Tanım: Üst gövdeye ait küçük bir parçası korunan kandil. Yüzeyde kazıma ile verilmiş çentik desenler mevcuttur. Kandilin yüzeyi kahverengi astar ile kaplanmıştır (Resim 912-914).

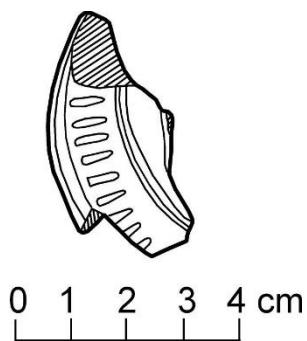
Dönemi: Roma Dönemi

Resim 912

Resim 913

Resim 914

Açmanın güney bölümünde eğimden dolayı toprağın kahverengi-gri, kuzey alanda ise gri, kuru ve taşlı yapıda olduğu gözlemlenmiştir. Açımanın güneydoğusunda yoğun taş içeren gri toprak bulunmaktadır (Resim 915).

Resim 915: Gri-Kahverengi Toprak Tabaka

Açma genelinde gri toprağın devam ettiği görüldürken kuzey alanda doğu-batı 3 metre, kuzey-güney 1 metrelilik alanda sarı, taşlı, yumuşak ve kuru toprak yer almaktadır (Resim 916).

Resim 916: A-19 Toprak Değişimi

Çalışılan seviyede az miktarda yeşil ve sarı sırlı seramik bulunmaktadır. Çoğunlukla ağız, kulp, kaide gibi profilli parçalardan oluşan çanak çömlekler genellikle amortftur. Ayrıca kırmızı astarlı ve kurşun sırlı seramiklerde buluntular arasındadır.

Kat. 258. Kase Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 28 cm, Yükseklik: 1,4 cm, Genişlik: 4,3 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/8

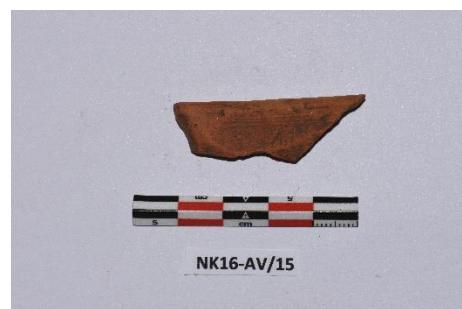
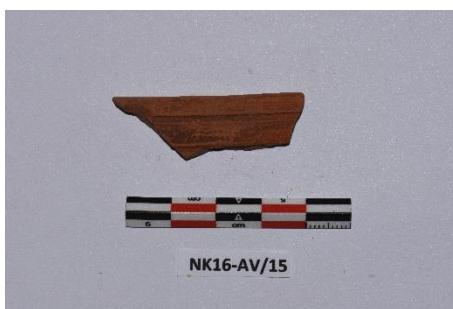
Astar: 2,5YR 4/8

Yapım Tekniği: Çark

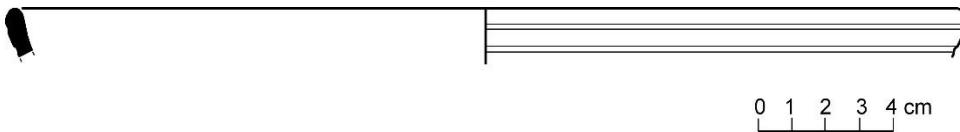
Pışme: Sert

Tanım: Yuvarlatılmış ağızlı, geniş formlu, ağız kenarının hemen altında yivler bulunan kâse formlu kaba ait ağız parçası. Kabin iç ve dış yüzeyinde kırmızı astar mevcuttur (Resim 917-919).

Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 917

Resim 918

Resim 919

Kat. 259. Dirsekli Kase Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 13 cm, Yükseklik: 1,7 cm, Genişlik: 3,4 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/8

Astar: Kırmızı (aşınmış)

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Orta

Tanım: Yuvarlatılmış ağızlı, ağız kenarının altından dirsek yapan kase formlu kaba ait ağız parçası. Kabın iç ve dış yüzeyinde yoğun aşınma mevcuttur. Bu yüzden astar rengi tespit edilemiyor. Ancak küçük bir alanda korunmuş astar kalıntısı kırmızı astarlı olduğuna işaret etmektedir (Resim 920-922).

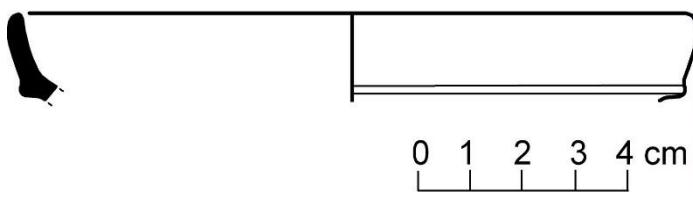
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 920

Resim 921

Resim 922

Kat. 260. Kase Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda taşçık, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 8,5 cm, Yükseklik: 2 cm, Genişlik: 4,5 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/8

Astar: Dış ağız kenarı: 2,5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Tabakalı

Tanım: Yuvarlatılmış ağızlı, dış yüzeyde ağız kenarının altında tek sıra yiv bulunan kase formlu kaba ait ağız parçası. Kabın yüzeyindeki astar tamamen silinmiş durumda ancak yalnızca ağız kenarında kırmızı astar kalıntısı mevcuttur (Resim 923-925).

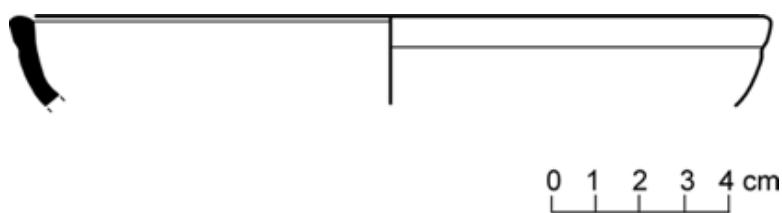
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 923

Resim 924

Resim 925

Kat. 261. Kase Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 10,8 cm, Yükseklik: 2,6 cm, Genişlik: 3,5 cm, Kalınlık: 0,4 cm

Hamur Rengi: 5YR 6/8

Astar: İç: 10R 5/8, Dış: 2,5YR 5/6

Yapım Tekniği: Çark

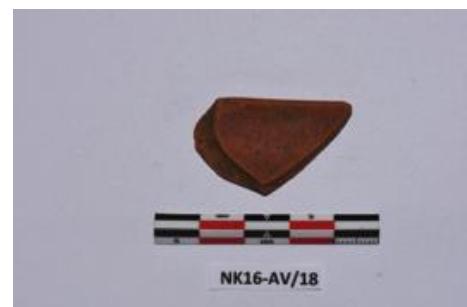
Pişme: Sert

Tanım: Yuvarlatılmış ağızlı, sığ formlu kaseye ait ağız parçası. Kabın iç ve dış yüzeyi kırmızı astarlı ve çark izleri net bir şekilde görülmektedir (Resim 926-928).

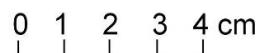
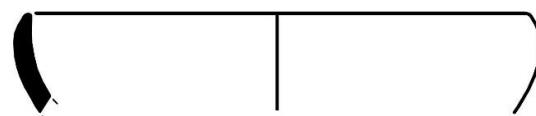
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 926

Resim 927

Resim 928

Kat. 262. Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 6,8 cm, Yükseklik: 3,5 cm, Genişlik: 3,3 cm, Kalınlık: 0,5 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/8

Astar: Dış: 10Y 7/2

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dışa çekik, düzeltilmiş dudaklı, ağız kenarının altında dirsek yapan sürahi ya da testi formlu kaba ait ağız parçası. Kabin dış yüzeyine sedefli bir görünümü olan krem rengi astar uygulanmıştır (Resim 929-931).

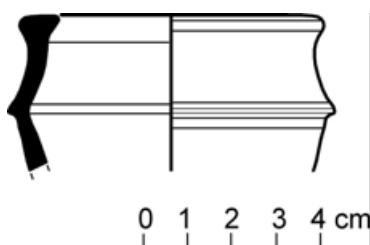
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 929

Resim 930

Resim 931

Kat. 263. Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kuvars, gümüş mika, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 14 cm, Yükseklik: 3,6 cm, Genişlik: 5,9 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 5YR 6/6

Astar: İç: 2,5YR 4/2, Dış: 2,5YR 4/1

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dışa dönük düzeltilmiş ağız kenarlı, boyun kısmında 2 sıra yiv bulunan sürahi benzeri formlu kaba ait ağız parçası. Kabin iç ağız kenarında ve dış yüzeyinde lokal olarak aşınmış kahverengi astar mevcuttur (Resim 932-934).

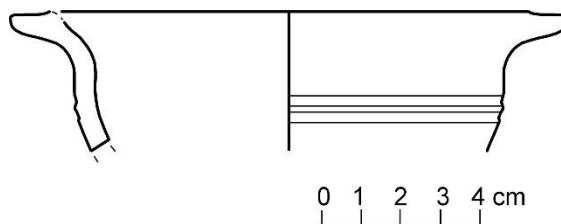
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 932

Resim 933

Resim 934

Güneyde yer alan toprak gri, kuru ve taşlı bir yapıya sahiptir. Kuzeyde ise sarı, kuru ve taşlı bir yapı arz eder (Resim 935). Açımanın eğimli olmasından ve tepe yüzeyindeki toprağın açma alanına yiğilmasından dolayı bu katmanda evsel atıklar görülmektedir. Kazılarda, sıra sırlı ve kırmızı astarlı seramikler dışında çoğunluğu amorf gövde parçalarından oluşan çanak çömlek parçaları bulunmuştur.

Resim 935: Kuzey Alan Sarı Taşlı Toprak Genel Görünüm

Kuzeyden güneye doğru sürdürülen kazılarda, kuzeyde sarı, kuru, taşlı toprağın, güney alanda ise eğimden dolayı gri, kuru toprağın devam ettiği görülmüştür. Sarı toprağın açmanın orta bölgülerine kadar devam ettiği anlaşılmaktadır (Resim 936). Kuzeyde ise anakaya gelmeye başlamıştır. Buluntu yoğunluğunu çanak çömlek parçaları oluşturmaktadır.

Resim 936: Anakaya Başlangıç ve Toprak Değişimi

Kat. 264. Çanak Ağzı Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağzı Çapı: 14 cm, Yükseklik: 2,1 cm, Genişlik: 6,5 cm, Kalınlık: 0,9 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/8

Astar: İç ağız kenarı: 2,5YR 4/8, Dış ağız kenarı: 5YR 6/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Yuvarlatılmış ağızlı, geniş formlu çanağa ait sadece ağız kenarları korunmuş parça. İç ve dış ağız kenarlarında kahverengi-kızıl renk geçişli astar bulunmaktadır (Resim 937-939).

Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 937

Resim 938

Resim 939

Kat.265. Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.
Ölçüleri: Yükseklik:4,5 cm, Genişlik: 5,1 cm, Kalınlık: 0,4 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/6

Astar: İç: 2,5YR 3/2, Dış: 2,5YR 5/2

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Parçanın ağız kısmı kırık olarak ele geçtiği için tam ölçüsü alınamamış, tam profili belirlenememiştir. Derin gövdeli olduğu belli olan tabak ya da çanak benzeri bir kaba ait olan parçanın iç ve dış yüzeyi kahverengi astarlı olup çark izleri belirgindir (Resim 940-942).

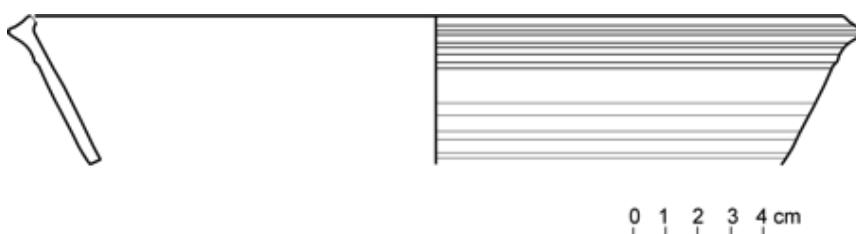
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 940

Resim 941

Resim 942

Kat. 266. Gövde Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda kuvars, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 5,5 cm, Genişlik: 3,5 cm, Kalınlık: 0,8 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 7/8

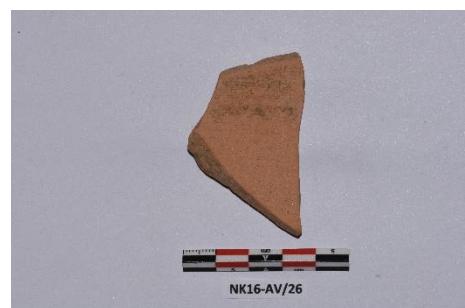
Astar: Dış: 2,5Y 2,5/1

Yapım Tekniği: Çark

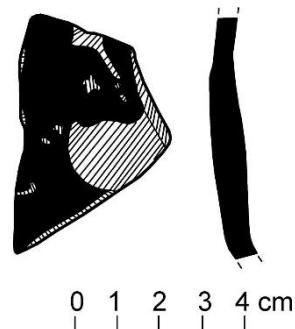
Pişme: Sert

Tanım: Küçük bir parçası ele geçmiş, kapalı kap formuna ait gövde parçası. Yüzeyde kulbun oturduğu yer belli olmakta ancak kırık durumdadır. Kabın dış yüzeyi siyah astarlıdır (Resim 943-945).

Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 943

Resim 944

Resim 945

Kat. 267. Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Orta miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 1,9 cm, Genişlik: 4,1 cm, Kalınlık: 0,3 cm, Kaide Yüksekliği: 0,85 cm, Kaide Genişliği: 3,4 cm, Kaide Çapı: 11 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dip kısmının küçük bir bölümü korunmuş, alçak kaideli tabak ya da kâse formlu kaba ait parça. Yüzeydeki aşınma ve erime nedeniyle astar belli değildir (Resim 946-948).

Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 946

Resim 947

Resim 948

Kat. 268. Çanak Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 26 cm, Yükseklik: 2 cm, Genişlik: 4,4 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 5YR 6/6

Astar: İç: 2,5YR 6/8, Dış: 2,5YR 4/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Oluklu ağız profiline sahip, geniş formlu çanak ağız parçası. Kabın ele geçen bölümünden anlaşıldığı kadarıyla ağız kenarı üzerine aplik edilmiş bezemeler mevcuttur. Ayrıca iç ve dış yüzeyi kırmızı astarlıdır (Resim 949-951).

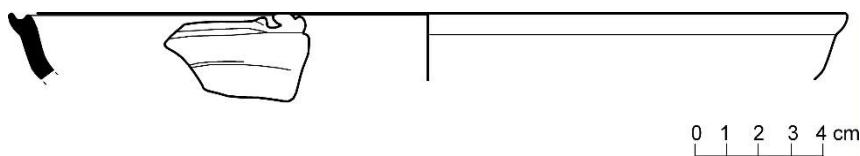
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 949

Resim 950

Resim 951

Kat. 269. Tabak/Kase Dip Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kalker, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 1,6 cm, Kalınlık: 0,5 cm, Kaide Yükseklik: 0,9 cm, Kaide Genişlik: 3 cm, Kaide Çapı: 7 cm

Hamur Rengi: 5YR 5/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Alçak kaidevi, tabak ya da kase formlu kaba ait dip parçası. Kabın yüzeyindeki aşınmadan dolayı astarı belli değildir (Resim 952-954).

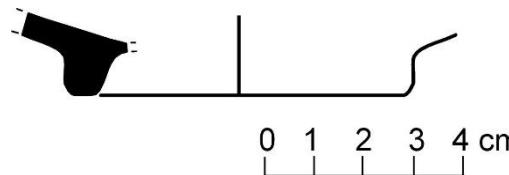
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 952

Resim 953

Resim 954

Kat. 270. Çanak Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum, saman katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 21 cm, Yükseklik: 2,3 cm, Genişlik: 3,7 cm, Kalınlık: 0,6 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/6

Astar: İç: 2,5YR 6/8, Dış: 2,5YR 4/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dışa dönük ağız kenarlı çanak formlu yayvan bir kaba ait ağız parçası. Kabın dış yüzeyindeki astar tamamen aşınmış durumdadır. İç yüzeyde ise siyah astar kalıntıları mevcuttur (Resim 955-957).

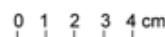
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 955

Resim 956

Resim 957

Kat. 271.Kase Ağız Parçası

Kil Yapısı: Az miktarda kuvars, gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Ağız Çapı: 14,8 cm, Yükseklik: 2,2 cm, Genişlik: 4 cm, Kalınlık: 0,5 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/6

Astar: 2,5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Yuvarlatılmış ağızlı kase formlu kaba ait ağız parçası. Kabın iç ve dış yüzeyinde kırmızı astar mevcuttur (Resim 958-960).

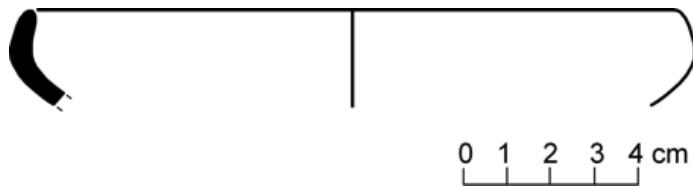
Dönemi: Helenistik Dönem

Resim 958

Resim 959

Resim 960

Kat. 272. Tabak Dip Parçası

Kil Yapısı: Çok miktarda kuvars, taşçık, kalker, gümüş mika, kumkataklı.

Ölçüleri: Yükseklik: 2,9 cm, Genişlik: 5,4 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/8

Astar: İç: 2,5YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Yüksek kaideli, geniş formlu tabağa ait dip parçası. Kabın yüzeyinde yoğun aşınma ve iç yüzeyde kırmızı astar kalıntısı mevcuttur (Resim 961-963).

Dönemi: Roma Dönemi

Resim 961

Resim 962

Resim 963

Kat. 273. Çanak Ağız Parçası

Kil Yapısı: Çok miktarda kuvars, taşçık, kalker, gümüş mika, kum, saman kataklı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 17 cm, Yükseklik: 3,75 cm, Genişlik: 7,1 cm, Kalınlık: 0,9 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 5/6

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Tabakalı

Tanım: Kaba hamurlu, dışa çekik ağızlı çanak formlu kaba ait ağız parçası. Kabın iç ve dış yüzeyi tamamen aşınmış durumdadır. Astar rengi belli olmuyor (Resim 964-966)

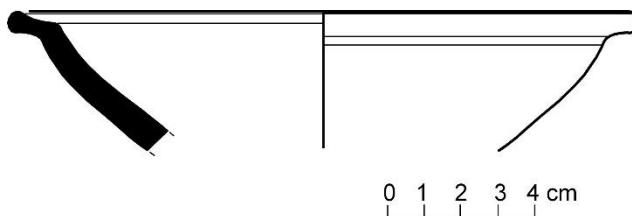
Dönemi: Bizans Dönemi

Resim 964

Resim 965

Resim 966

Kat. 274.Tabak/Kase Dip Parçası

Kıl Yapısı: Az miktarda gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 1,6 cm, Kalınlık: 0,4 cm, Kaide Yüksekliği: 0,6 cm, Kaide Genişliği: 5,6 cm, Kaide Çapı: 6 cm

Hamur Rengi: 2,5YR 6/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Alçak kaideli tabak ya da kase formlu bir kaba ait dip parçası. Kabın yüzeyinde yoğun aşınma ve erime olduğundan astar kalıntısı mevcut değildir (Resim 967-969).

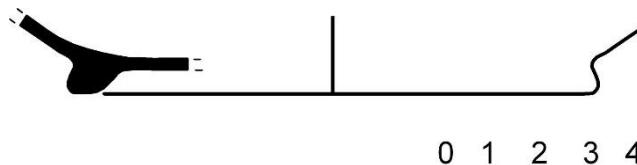
Dönemi: -

Resim 967

Resim 968

0 1 2 3 4 cm

Resim 969

Kat. 275.Tabak/Kase Ağız Parçası

Kıl Yapısı: Çok fazla miktarda gümüş mika, kum katkılı.

Ölçüleri: Yükseklik: 1,9 cm. Genişlik: 4,1 cm. Kalınlık: 0,3 cm. Kaide Yüksekliği: 0,85 cm. Kaide Genişliği: 3,4 cm. Kaide Çapı: 11 cm

Hamur Rengi: 7,5 YR 5/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Sert

Tanım: Dip kısmının küçük bir bölümü korunmuş, alçak kaideli tabak ya da kase formlu bir kaba ait olabilecek parça. Yüzeydeki yoğun aşınma ve erime nedeniyle astar olup olmadığı anlaşılmıyor (Resim 970-972)

Dönemi: -

Resim 970

Resim 971

Resim 972

Kat. 276. Ağız Parçası

Kil Yapısı: Çok az miktarda gümüş mika katkılı.

Ölçüleri: Ağız çapı: 14 cm, Yükseklik: 2,4 cm, Genişlik: 2,5 cm, Kalınlık: 0,35 cm

Hamur Rengi: White Page 2,5Y 1/9,5

Sır: 10R 4/8

Yapım Tekniği: Çark

Pişme: Çok sert

Tanım: Yuvarlatılmış düz ağızlı kase parçası. Kabın iç ve dış yüzeyi kırmızı sırlıdır. Dış yüzeyine açık mavi, beyaz ve siyah renkler kullanılarak çizgisel motifler işlenmiştir (Resim 973-975).

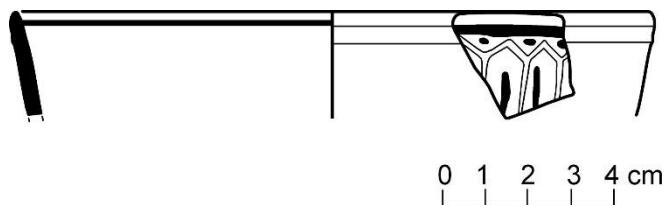
Dönemi: -

Resim 973

Resim 974

Resim 975

Kuzey alandaki sarı, taşlı toprağın genişleyerek güney alana doğru devam ettiği görülmüştür. Güneyde ise gri toprak devam etmektedir (Resim 976).

Resim 976: A-19 Sarı ve Taşlı Toprak Seviyesi

Kazılar sarı, taşlı toprağın tamamen ortaya çıkmasına kadar sürdürmüştür. Bu seviyede kuzeyden başlayarak anakaya da gelmeye başlayınca kazılar sonlandırılmıştır (Resim 977-978). Zemin üzerinde yine çoğunluğu amorf gövde parçalarından oluşan çanak çömlek parçaları bulunmaktadır.

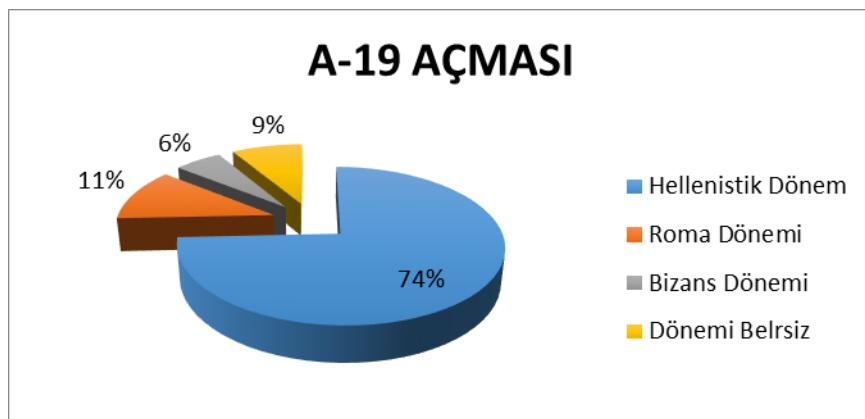
Resim 977: A-19 Doğu Alan

Resim 978: A-19 Güney Alan

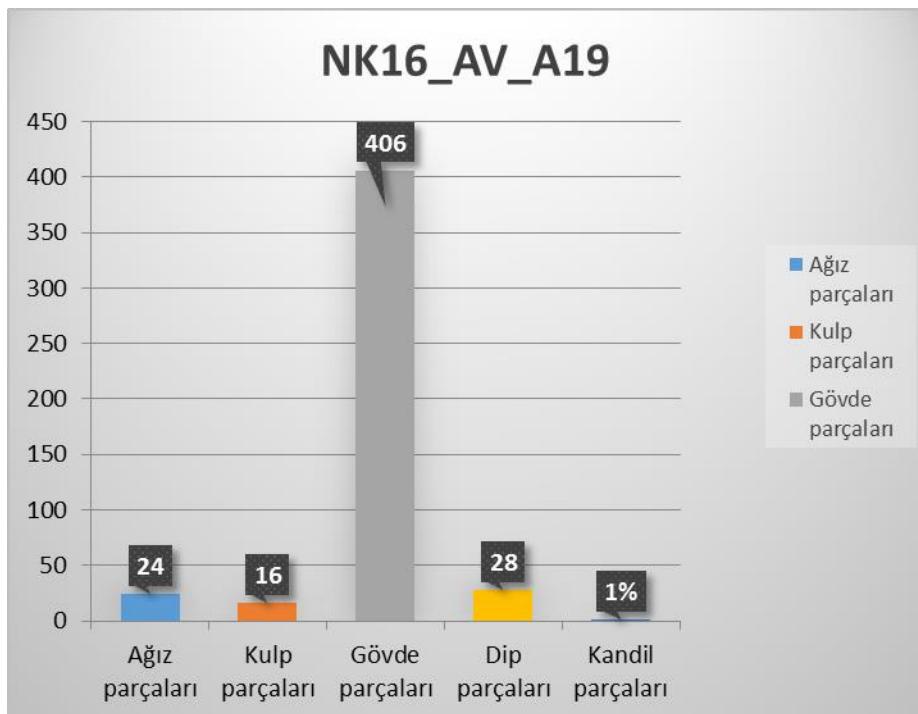
Genel Değerlendirme

Abdulvahap Tepesi'nin güney yamacında yer alan A-19 Açmasının ilk seviyelerde sırlı ve sırsız kaba pişirme kaplarının yanı sıra evsel atıkların da çıktıgı görülmüştür. Seviye inildikçe sırlı seramiklerin azlığı, kırmızı astarlı seramiklerin çoğaldığı gözlemlenmiştir. Dönem olarak baktığımızda Roma ve Bizans Dönemlerine ait seramik parçalarının yanında Helenistik Dönem'e tarihlenen kırmızı astarlı seramikler ve Osmanlı Dönemi'ne ait sırlı seramikler bulunmaktadır (Resim: 979). Bu karışıklık aşağıya inildikçe ortadan kalkmakta ve zemin üzerinde sadece Helenistik Dönem'e ait seramikler bulunmaktadır. Ayrıca Helenistik Dönem'e ait en yoğun çanak çömlek parçası yine bu açmada bulunmuştur. Bu durum, sondaj kazılarında Abdulvahap Tepesi'nin dokunulmadan günümüze ulaşan tek alanının burası olabileceğini düşündürmektedir. Mevcut çay ocağı nedeniyle açma sınırları doğu tarafa doğru genişletilememiştir. Mevcut haliyle tepenin güneydoğu yamacının dokunulmadan günümüze ulaştığını tahmin ediyoruz. Bu durum ayrıca gerçekten Helenistik Dönem Nikaia'sının akropolünün burada olduğu konusundaki kuşkularımızı güçlendirmesi açısından da önemlidir. Sur duvarı veya yapı gibi herhangi bir mimari kalıntıya henüz rastlamamış olduğumuzun altını özellikle çizmek istiyoruz. Bunun nedeni sondaj kazılarının projenin uygulanacağı 3parselle sınırlı tutulmasıdır.

Resim 979: A-19 Açması Seramikleri Dönemsel Dağılımı

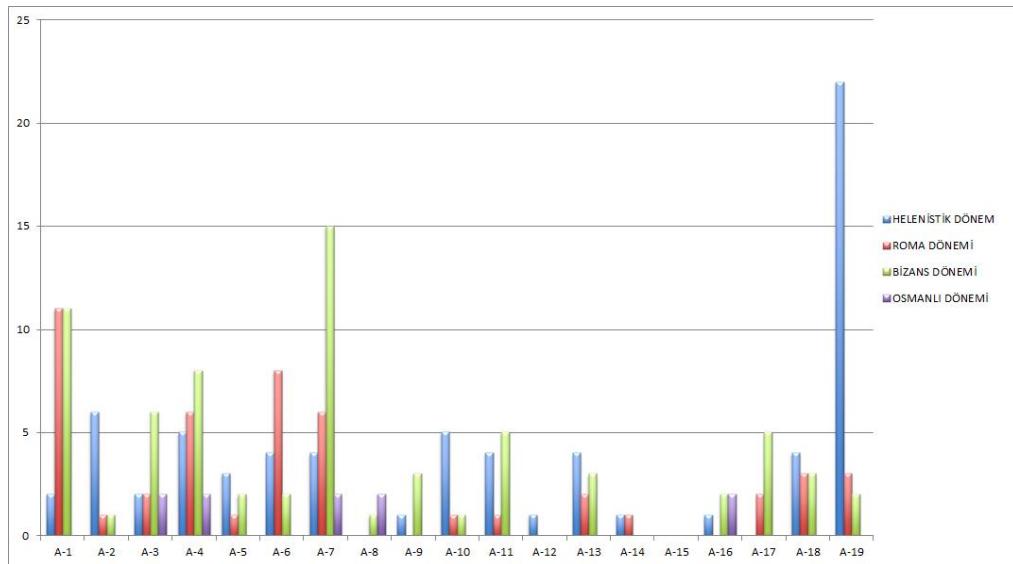
Açma genelinde yapılan çalışmalarda ele geçen parça sayısı 475 olup bunların 24'ü ağız, 16'sı kulp, 406'sı amorf (gövde), 28'i kaide (dip), 1'i kandil, parçalarından oluşmaktadır (Resim 980).

Resim 980: A-19 Açması Genel Seramik Dağılımı

Toplu Değerlendirme

Alan genelinde çalışılan seramiklerin dönemsel dağılımlarından Helenistik, Roma Bizans ve İslami dönemlere yayılan geniş bir dağılım yelpazesi gösterdiği anlaşılmaktadır. Sayı olarak en fazla seramik grubunu Helenistik Döneme ait olduğu anlaşılmaktadır. Bunu Bizans Dönemi daha sonra Roma ve son olarak İslami dönem seramikleri takip ettiirmektedir (Resim 981). Bu dağılıma göre Helenistik ve Bizans dönemlerinde tepenin etkili bir şekilde iskan gördüğünü söylemek mümkündür. Seramik gruplarının kendi içerisindeindeki dağılımlarına bakacak olursak en büyük gruplardan bir tanesini 12 örnekle megara kaseleri olduğu görülmektedir. En fazla örnek 5 parça ile A-4 açmasından gelmiştir (Kat. 67, 68, 69, 70 ve 83). Bununla birlikte A-1 (Kat. 1), A-3 (Kat. 43), A-6 (Kat. 99), A-7 (Kat 162), A-8 (Kat.164), A-12 (Kat. 199) ve A-18 (Kat. 240) açmalarından ise birer örnek bulunmuştur.

Resim 981

Diger bir grubu kandiller oluşturmaktadır. Tam örnek bulamamış olsakta kandilere ait tespit edilen 4 adet parça bulunmaktadır. Bunlar A-1 (Kat.13), A-2 (Kat.37), A-13 (Kat.205), A-19 (Kat.254) açmalarında bulunmuştur. Helenistik dönemi temsil eden en büyük buluntu grubu kap parçaları olmuştur. Herhangi bir karışıklığa meydan vermemek için bunlara ağız, gövde, dip, kulp olarak dört alt başlıkta ele almayı uygun gördük. Bu gruplar arasında 48 parça ile en fazla ağız parçası ele geçmiştir. Ağız parçalarına ait en büyük grup 20 parça ile A-19 açması olmuştur²³. Bunu 5 parça ile A-2 açması takip eder²⁴. A-11²⁵, A-13²⁶ ve A-18²⁷ açmalarında üçer adet bulunmuştur. A-1²⁸, A-3²⁹, A-6³⁰, A-7³¹, A-10³² numaralı açmalarda ise ikişer örnek bulunmuştur. A-4³³, A-12³⁴, A-14³⁵ ve A-16³⁶ açmalarında ise birer örnek yer almaktadır. Ağızdan sonraki büyük grubu 12 örnekle dip parçaları oluşturmaktadır. A-6 numaralı açmada 2 örnek yer alırken A-6 (Kat. 108, 111) A-2 (Kat. 34), A-4 (Kat. 59), A-5 (Kat. 91), A-9 (Kat. 170), A-10 (Kat. 178), A-11 (Kat. 186), A-12 (Kat. 201), A-13 (Kat. 204), A-18 (Kat. 235) ve A-19 (Kat. 269) açmalarında birer adet dip parçaları bulunmaktadır. Helenistik döneme tarihlediğimiz çanak çömlek parçaları arasında yedişer adet gövde ve kulp parçalarında bulunmaktadır. Gövde parçaları A-4³⁷ ve A-10³⁸ numaralı açmalarda ikişer adet A-5³⁹, A-7⁴⁰ ve A-19⁴¹

²³ Kat. 244, 245, 247, 248, 249, 250, 251, 253, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 267, 268, 270, 271.

²⁴ Kat. 31, 32, 33, 38, 39.

²⁵ Kat. 184, 185, 187.

²⁶ Kat. 207, 208, 209.

²⁷ Kat. 233, 238, 239.

²⁸ Kat. 9, 11.

²⁹ Kat. 44, 53.

³⁰ Kat. 95, 107.

³¹ Kat. 115, 140.

³² Kat. 172, 176.

³³ Kat. 60.

³⁴ Kat. 202.

³⁵ Kat. 220.

³⁶ Kat. 222.

³⁷ Kat. 80, 82.

³⁸ Kat. 173-174.

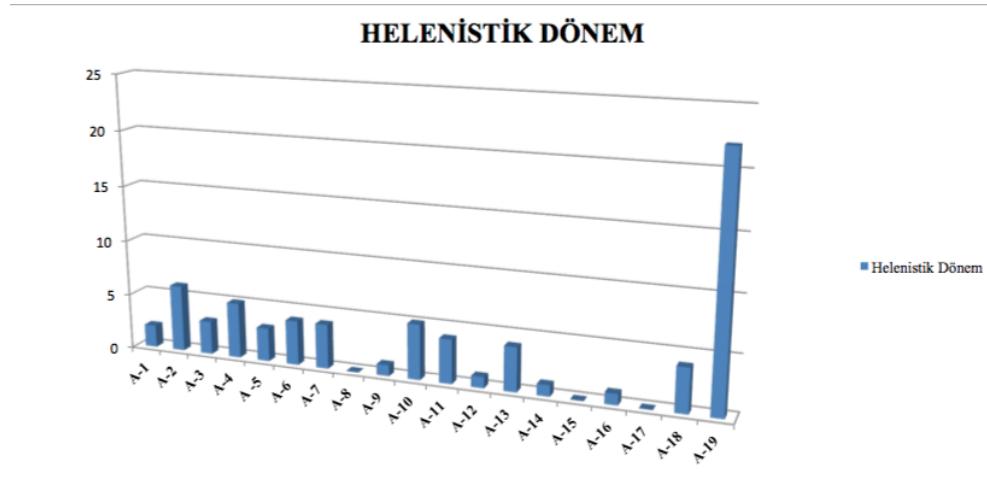
³⁹ Kat. 90.

⁴⁰ Kat. 126.

numaralı açmalarda birer adet tespit edilmiştir. Helenistik döneme tarihlenen seramik arasında son grubu kulp parçaları oluşturmaktadır. A-12⁴² ve A-13⁴³ açmalarında ikişer örnek, A-4⁴⁴, A-7⁴⁵ ve A-19⁴⁶ açmalarında ise birer örnek kayıtlara geçmiştir.

Helenistik Dönemden olduğunu düşündüğümüz 1 adet figürin parçası A-8 açmasında bulunmuştur (Kat. 165). Helenistik Tepede Helenistik dönemin olduğunu belgeleyen en önemli buluntu A-4 açmasında bulduğumuz II. Prusias sikkesidir (Kat. 89).

Seramik buluntularına göre Helenistik Döneme ait en fazla örnek 22 parça ile A-19 numaralı açma olmuştur. A-2 de 6 parça, A-4 ve A-10da beser parça, A-6, A-7, A-11, A-13 ve A-18 numaralı açmalarda dörter tane, A-5 numaralı açmada 3 tane, A-1, A-3 numaralı açmalarında ikişer tane, A-9, A-12, A-14 ve A-16 numaralı açmalarda ise birer adet seramik bulunmuştur. A-8, A-15 ve A-17 numaralı açmalarında ise Helenistik döneme tarihlenebilecek herhangi bir seramik örneği rastlanmamıştır (Resim 982). A-8 numaralı açmada bulunan 1 adet figürin parçası Helenistik Dönemi temsil etmektedir (Resim 982).

Resim 982

⁴¹ Kat. 266.

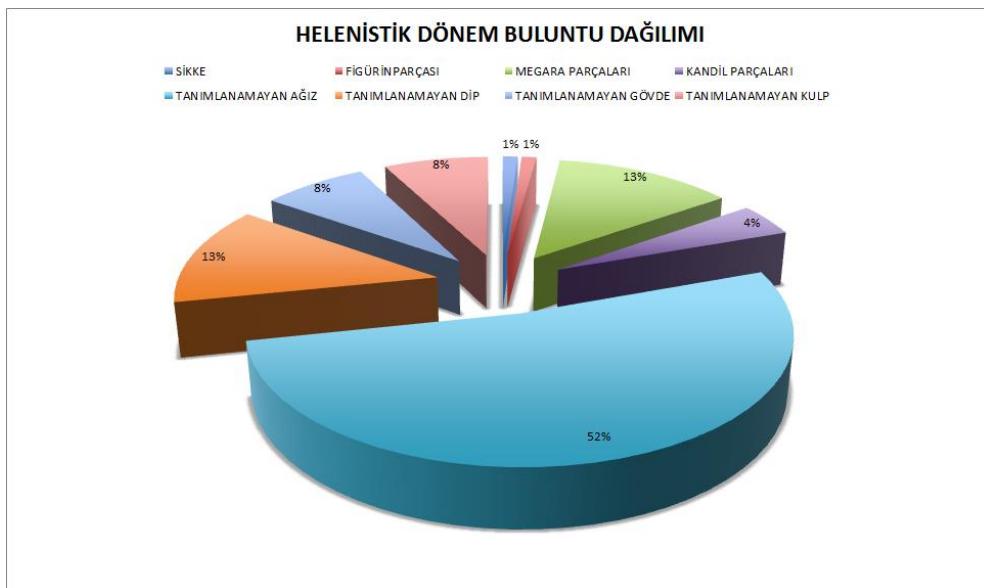
⁴² Kat. 198, 203.

⁴³ Kat. 210, 212.

⁴⁴ Kat. 84.

⁴⁵ Kat. 136.

⁴⁶ Kat. 252.

Resim 983

Roma Dönemine gelindiğinde II. Claudius Gothicus Dönemine (İ.S. 268- 270) ait bir adet sikke bulunmuştur. Bu döneme ait olabilecek bir de figürin parçası ele geçmiştir (Kat. 215). Pişmiş toprak eser olarak 9 adet kandil parçası, 34 adet ağız, 10 adet dip, 1 adet gövde, 6 adet kulp ve 3 adet kaide parçası bulunmuştur. Tanımlanabilen pişmiş toprak eserler arasında en önemli grubu kandil parçaları oluşturmaktadır. Roma Dönemine ait 9 adet kandil parçası bulunmuştur. Bunlardan 4 tanesini A-7 (Kat. 144, 145, 146, 147) açmasında, 2 tanesi A-10 (Kat. 177, 180) açmasında ve birer tane A-1 (Kat. 6), A-6 (Kat. 97) ve A-19 (Kat. 257) numaralı açmalarda ele geçmiştir.

Roma Dönemine ait tamamlanabilir bir örnek A-11 numaralı açmada bulunmuştur (Kat. 194). Bunun dışında kalanlarda herhangi bir karışıklığa meydan vermemek için seramik parçalarını ağız, gövde, kaide, dip, kulp olarak beş alt başlıkta ele almayı uygun gördük. Roma Döneminde dip bölümünü ek olarak kaide bölümünü dahil ettik. Bunun sebebi bazı örneklerde bu bölümün düz değilde profilli şekilde sona ermiş olamasıdır. Bu farklılığı farklı isim altında göstermek istedik. Bu gruplar arasında 28 adet parça ile en fazla grubu ağız parçaları oluşturmaktadır. Açımlar arasında dağılımına bakıldığında; A-1⁴⁷, A-6⁴⁸, A-7⁴⁹ açmalarında 6 adet, A-4⁵⁰, A-13⁵¹, A-19⁵² açmalarında ikişer adet, A-5⁵³, A-14⁵⁴, A-17⁵⁵ ve A-18⁵⁶ açmalarında ise birer adet ağız parçası bulunmuştur. Ağız parçalarından sonra diğer önemli grubu dip parçaları oluşturmaktadır. Açımlar içerisinde dağılımı ise; A-4⁵⁷ açmasında 2 adet, A-2⁵⁸, A-3⁵⁹, A-6⁶⁰, A-10⁶¹, A-11⁶², A-

⁴⁷ Kat. 2, 3, 5, 16, 17, 29.

⁴⁸ Kat. 96, 98, 101, 103, 104, 109.

⁴⁹ Kat. 116, 127, 128, 141, 142, 143.

⁵⁰ Kat. 57, 61.

⁵¹ Kat. 213, 214.

⁵² Kat. 255, 256.

⁵³ Kat. 93.

⁵⁴ Kat. 219.

⁵⁵ Kat. 226.

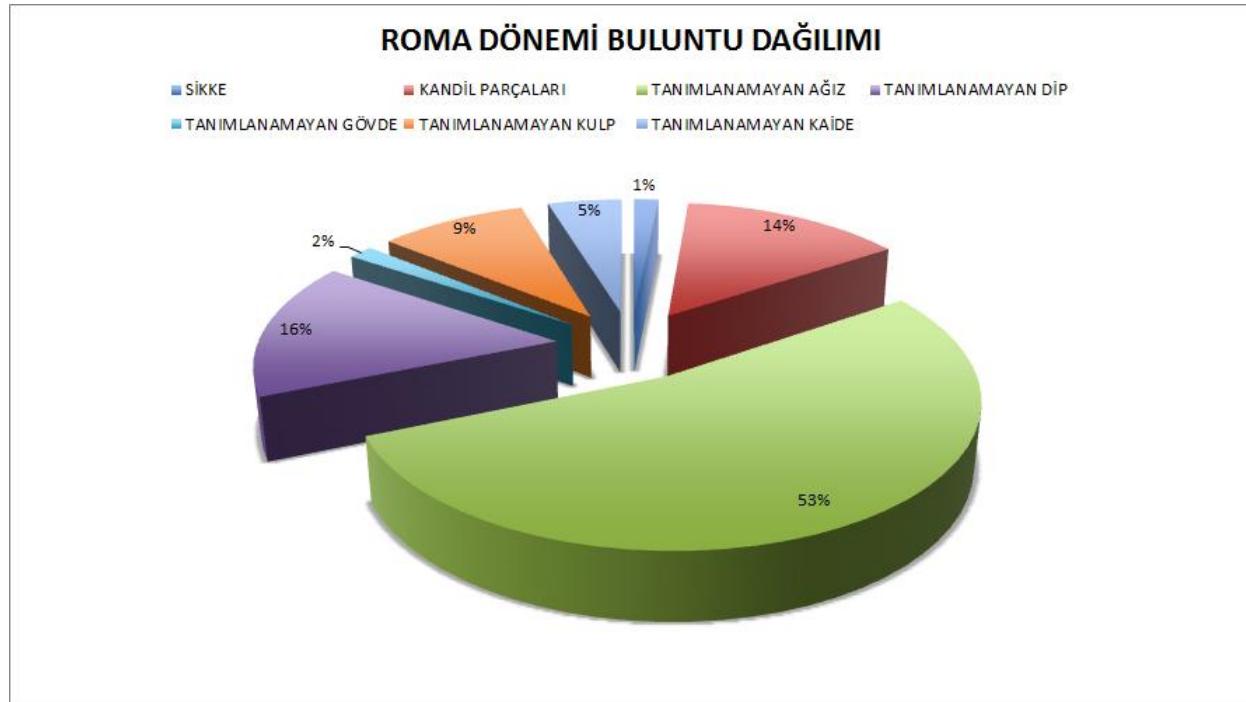
⁵⁶ Kat. 234.

⁵⁷ Kat. 85-86.

⁵⁸ Kat. 40.

⁵⁹ Kat. 54.

^{17⁶³}, A-18⁶⁴ ve A-19⁶⁵ açmalarında ise birer adet dip parçası ele geçmiştir. Kulp parçası ise A-4⁶⁶ açmasında iki adet, A-1⁶⁷, A-3⁶⁸, A-6⁶⁹ ve A-18⁷⁰ numaralı açmalarında ise birer adet vardır. Bununla birlikte A-1 numaralı açmada 3 adet kaide (Kat. 4, 12, 15) ve 1 adet gövde (Kat. 18) parçası bulunmuştur (Resim 984). İlginç olan bir durum A-8, 9, 12, 15 ve 16 numaralı açmalarında Roma Dönemine ait çanak çömlek parçasının bulunmamasıdır (Resim 985).

Resim 984

⁶⁰ Kat. 100.

⁶¹ Kat. 179.

⁶² Kat. 181.

⁶³ Kat. 225.

⁶⁴ Kat. 241.

⁶⁵ Kat. 272.

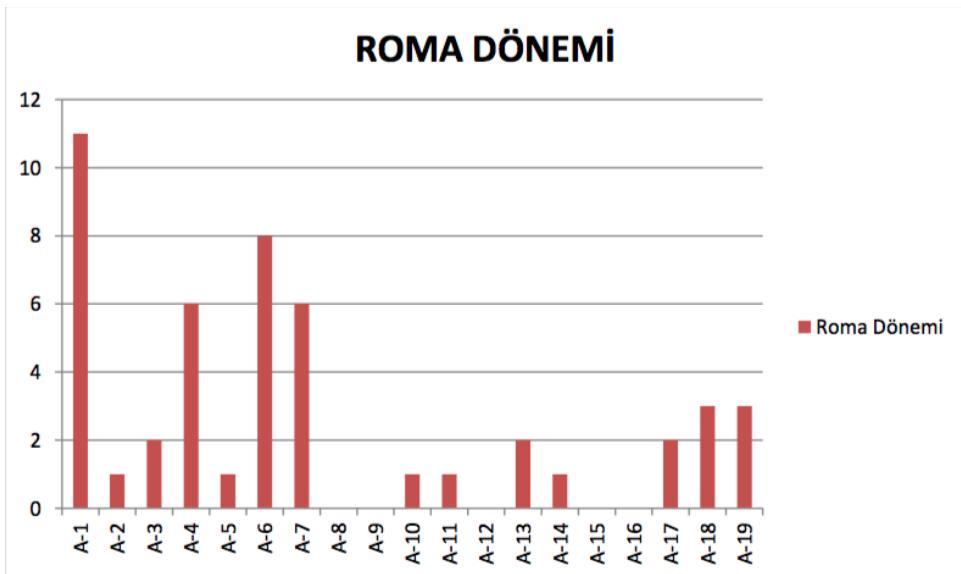
⁶⁶ Kat. 58, 71.

⁶⁷ Kat. 14.

⁶⁸ Kat. 55.

⁶⁹ Kat. 102.

⁷⁰ Kat. 242.

Resim 985

Bizans Dönemine tarihlenen eserler arasında 2 adet kötü durumdaki kondisyonlarıyla dikkat çekmektedir. Her iki sikkede A-7 numaralı açmadan bulunmuştur (Kat. 134-135).

Bizans Dönemine ait seramik buluntuları arasında tamamlanabilir örnek ele geçmemiştir. Buna karşın kapak, ağız, gövde, dip, kaide ve kulba ait bölgeler tasnif edilmiştir. Buluntular arasında seramik fırınlarına ait olabilecek üçayaklar da bulunmuştur. Bunlardan birisinin üzerinde korunan yeşil sırla nedeniyle Bizans Dönemine ait olduğunu tahmin ediyoruz (Kat. 20). Bunlar atölyeye işaret ediyor olsa da Abdulvahap Tepesi için böyle bir olasılık yok denilecek kadar azdır. Muhtemelen bu örnekler dolgu toprağın taşınması esnasında tepeye gelmiş olmalıdır.

Çanak çömlek parçaları arasında en büyük grubu 30 parça ile ağız grubu oluşturmaktadır. Bunu 18 parça ile gövde, 11 parça ile dip, 6 parça ile kulp, 4 parça ile kaide ve 1 örnek ile kapak takip etmektedir. Bunların açmalara göre dağılımı ise şöyledir. Ağız parçaları arasından en yoğun buluntu grubu 10 örnek ile A-7 numaralı açmadan gelmiştir⁷¹. A-4⁷² ve A-11⁷³ numaralı açmalarda üçer parça, A-5⁷⁴, A-6⁷⁵, A-19⁷⁶, numaralı açmalarda ikişer adet, A-2⁷⁷, A-9⁷⁸, A-13⁷⁹, A-16⁸⁰, A-17⁸¹ ve A-18⁸² numaralı açmalarda ise birer adet ağız parçası ele geçmiştir. Bunu 18 parça ile gövde bölümü takip eder. Bunlardan 7 adet A-1⁸³ de, üçer adet A-3⁸⁴, A-4⁸⁵ ve A-17⁸⁶ de, birer adet A-7⁸⁷ ve A-18⁸⁸ de bulunmuştur. Dip örneklerinin 3 tanesi A-7⁸⁹ de,

⁷¹Kat. 117, 119, 129, 137, 149, 150, 151, 152, 153, 154.

⁷²Kat. 63, 73, 87.

⁷³Kat. 188, 189, 196.

⁷⁴Kat. 92, 94.

⁷⁵Kat. 112-113.

⁷⁶Kat. 246, 273.

⁷⁷Kat. 41.

⁷⁸Kat. 169.

⁷⁹Kat. 206.

⁸⁰Kat. 224.

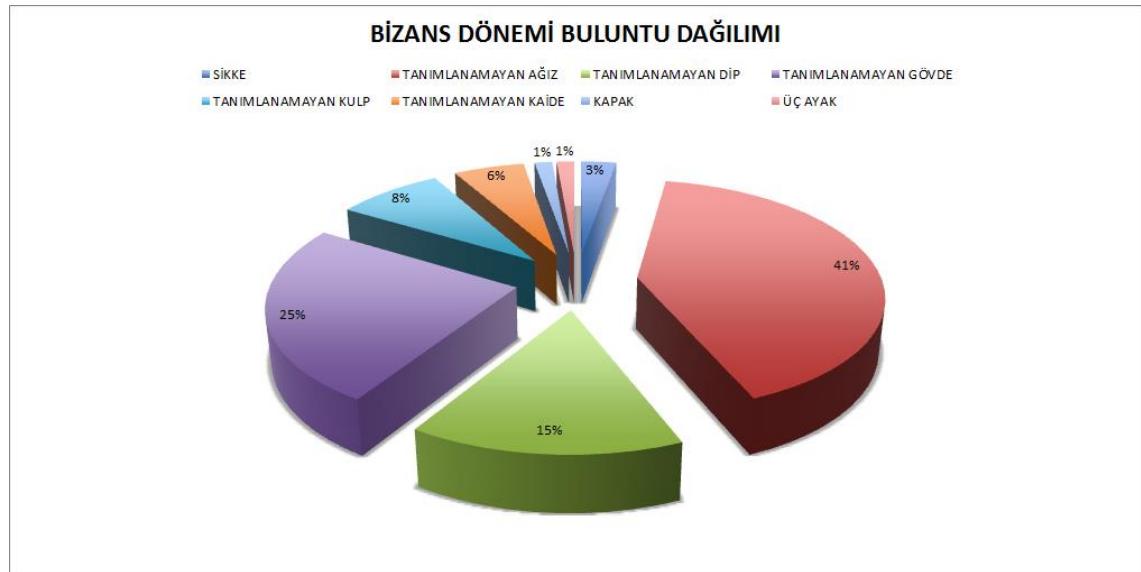
⁸¹Kat. 228.

⁸²Kat. 237.

⁸³Kat. 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30

⁸⁴Kat. 46, 47, 48.

ikişer tanesi A-4⁹⁰ ve A-11⁹¹ de, birer adeti ise A-3⁹², A-9⁹³, A-17⁹⁴ ve A-18⁹⁵ de bulunmuştur. Kulp örneklerine ait A-1⁹⁶, A-7⁹⁷, A-8⁹⁸, A-9⁹⁹, A-13¹⁰⁰ ve A-16¹⁰¹ açmalarında birer örnek bulunmaktadır. A-1¹⁰² numaralı açmada 3 adet, A-10¹⁰³ numaralı açmada ise 1 adet kaide parçası vardır. Buluntular arasında A-13¹⁰⁴ numaralı açmada Bizans Dönemine ait olduğunu düşündüğümüz 1 adet kapak parçası bulunmaktadır (Resim 986). Genellemeye yaparsak 15 örnekte Bizans Dönemine ait en fazla buluntu A-7 açmasında ele geçerken, A-12, A-14 ve A-15 numaralı açmalarda Bizans Dönemine ait buluntu tespit edilememiştir (Resim 987).

Resim 986

⁸⁵ Kat. 64, 74-75.

⁸⁶ Kat. 229, 230, 231.

⁸⁷ Kat. 121.

⁸⁸ Kat. 236.

⁸⁹ Kat. 118, 138, 151.

⁹⁰ Kat. 62, 72.

⁹¹ Kat. 193, 195.

⁹² Kat. 56.

⁹³ Kat. 168.

⁹⁴ Kat. 227.

⁹⁵ Kat. 243.

⁹⁶ Kat. 7.

⁹⁷ Kat. 120.

⁹⁸ Kat. 166.

⁹⁹ Kat. 171.

¹⁰⁰ Kat. 217.

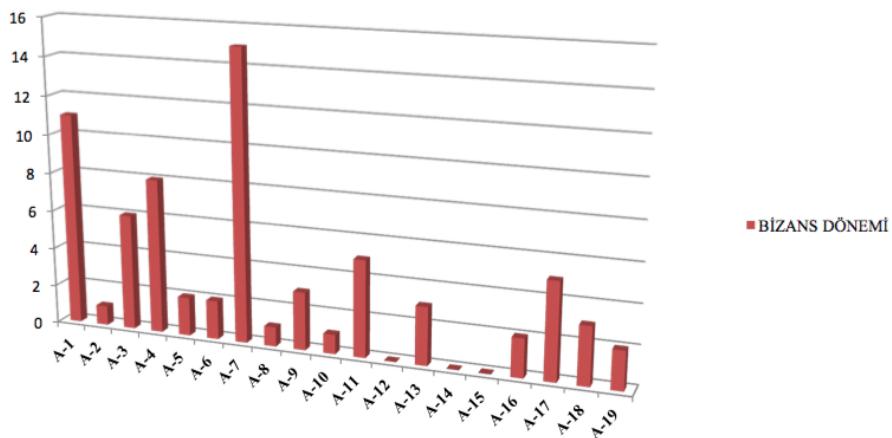
¹⁰¹ Kat. 223.

¹⁰² Kat. 19, 21-22.

¹⁰³ Kat. 175.

¹⁰⁴ Kat. 211.

BİZANS DÖNEMİ

Resim 987

Abdulvahap Tepesi’nde bulunan çanak çömlek parçaları arasında Osmanlı Dönemine ait olduğunu düşündüğümüz örneklerde bulunmaktadır. Bunlardan 4 tanesi ağız, 3 tanesi gövde parçalarından oluşmaktadır (Resim 988). Ağız parçalarından iki tanesi A-7¹⁰⁵ numaralı açmada, birer tanesi ise A-3¹⁰⁶ ve A-4¹⁰⁷ numaralı açmalarda bulunmuştur. Gövde parçaları ise birer örnekle A-3¹⁰⁸, A-4¹⁰⁹ ve A-8¹¹⁰ numaralı açmalarda bulunmuştur. Geneleme yapacak olursak Osmanlı Dönemi buluntularını sadece A-3, A-4, A-7 ve A-8 açmalarında görmekteyiz. Diğer açmalarda bu döneme ait herhangi bir buluntuya rastlanılmamıştır (Resim 989).

¹⁰⁵ Kat. 130, 163.

¹⁰⁶ Kat. 51.

¹⁰⁷ Kat. 88.

¹⁰⁸ Kat. 50.

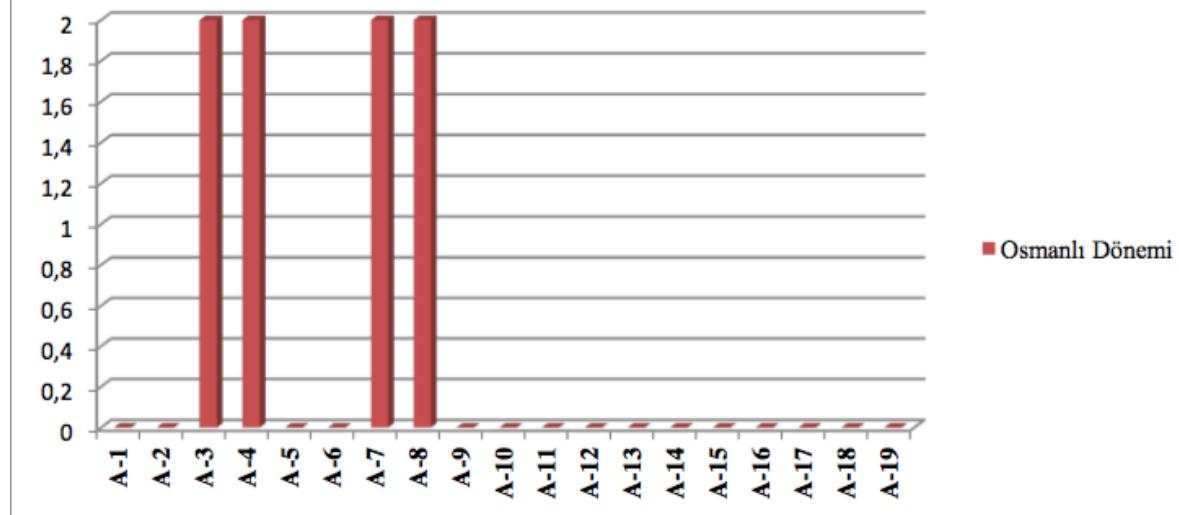
¹⁰⁹ Kat. 81.

¹¹⁰ Kat. 167.

Resim 988

OSMANLI DÖNEMİ

Resim 989

SONUÇ

Abdulvahap Tepesi'nde, 93 Ada, 89, 90, 91 parsellerinde 17, parsel sınırları dışında 2 adet olmak üzere toplam 19 adet sondaj çukurunda arkeolojik kazı yapılmıştır. Kazı alanları belirlenirken mümkün olduğunca el değimemiş toprağın bulunduğu tahmin edilen yamaçlara ağırlık verilmiştir. Abdulvahap Sancaktar'ın mezarnının bulunduğu alanın çevresinde sondaj alanlarına ağırlık verilmesinin nedeni ise bu

bölümde başka mezarın olup olmadığını araştırmak olmuştur. İstisnai bir durum olarak tepenin batı yamacında büyük bir kaya kütlesi üzerine oyulmuş üç nişin bulunduğu alan ve hemen bunun üzerindeki terasta nişlerin bir kültür alanına ait olup olamayacakları sorusuna açıklık getirmeye yönelik birbiri ile ilintili 2 farklı alanda sondaj kazısı yapılmıştır. Bu kazılardaki bir diğer amacımız ise mescit ve mezarın inşası esnasında tepede yapılan çevre düzenlemesi çalışmaları esnasında gerçekten üst bölümden sıyrılan toprağın yamaçtan aşağı akitildiğine dair ipuçları elde etmek olmuştur. Yapılan araştırma sondajlarında bu nişlerin işlevini anlayacak herhangi bir objeye veya yapı kalıtısına rastlanmamıştır. Bununla birlikte tepeden aşağı toprak akitildiğine dair de herhangi bir ipucuna rastlanmamıştır.

Abdulvahap Sancaktar'a ait mezarının çevresinde aradığımız gömü tepenin kuzeydoğusundaki yamaçta açtığımız A-14 numaralı sondajda karşımıza çıkmıştır. Bu alanda tek bir mezara rastlanılmış olsa da, iskeletin doğu-batı istikametinde uzanıyor olması, kollarının yanda durması ayrıca yüzün güneye doğru bakması gibi nedenlerle İslami Döneme ait bir gömü olduğunu düşünüyoruz.

Abdulvahap Tepesi'nde yapılan sondajların genelinde bakıldığından, Helenistik, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı Dönemlerine ait seramiklerin, 19 numaralı sondaj dışında, herhangi bir stratigrafik düzen göstermeden karışık bir şekilde bulunduğu göstermektedir. Buna göre Abdulvahap Tepesi'nde Helenistik Dönemden başlayıp günümüze kadar devam eden sürekli bir yaşamın olduğunu öne sürmek mümkündür, eğer bitkilendirme için taşıdığı söylenen toprak antik kent veya yakınından getirilmeliyse.

Güney yamaçta bulunan A19 numaralı açmadaki kısmen homojen görüntü, Abdulvahap Tepesi'nin dokunulmadan günümüze ulaşan ender alanlarından birisinin burası olabileceğini düşündürmektedir. Ancak, mevcut çay ocağı nedeniyle açma sınırları doğu tarafa doğru genişletilememiştir. Bu durum ayrıca gerçekten Helenistik Dönem Nikaa'sının akropolünün burada olduğu konusundaki kuşkularımızı da güçlendirmektedir. Sur duvarı veya yapı gibi herhangi bir mimari kalıntıya henüz rastlamamış olduğumuzun altını özellikle çizmek istiyoruz.

A19 numaralı sondaj dışında kalan diğer 16 kazı alanında dönemsel olarak buluntuların karışık olduğu, diğer bir ifade ile stratigrafi oluşturmaya yardımcı olabilecek herhangi bir homojen buluntu grubu ile karşılaşmadığımızı vurgulamak isteriz. Bunun nedeni İznik Belediye Başkanı Osman Sargin'in bir ziyaretinde sözlü olarak yapmış olduğu açıklamalarda gizli olabilir. Sayın Sargin'in anlattıklarına göre, Abdulvahap Tepesi'nde bulunan mezar, mescit, tuvaletler ve imam lojmanın inşasından önce iş makinaları ile tepe üzerinde çevre düzenlemesi yaptırılmış ve bu esnada tepenin üzerinde bulunan katman kepçe paleti ile sıyrılarak yamaçtan aşağı akitılmıştır. Sonrasında inşaatlar tamamlanmış ve bitkilendirmek için dışarıdan tepe üzerine toprak taşınmıştır. Söz konusu toprağın tepenin kuzeyde bulunan taş ocağının eteğinden taşıdığı söylenmektedir. Mescidin doğusunda açmış olduğumuz A16a-b numaralı açmada ana kaya üzerinde gözüken palet izleri bu açıklamayı desteklemektedir. Ancak A18 numaralı açmada yaptığımız kazılarda böyle bir toprak kaydmasına ait herhangi bir iz rastlayamadık. A19 numaralı sondaj, çevre düzenlemesinin en azından tepenin tamamını kapsadığına işaret etmektedir.

KAYNAKLAR

- Çapar 1979 M. Çapar, "Anadolu`da Kybele Tapınımı", AÜDTCF Dergisi 39, 191 – 210.
- Erdoğan 2006 A. Erdoğan, "Erythrai Kaya Kutsal Alanları", Olba 2006, 115 -144.
- Filgels 2015 A. Filges, "Ein Felsheiligtum im Stadtgebiet von Priene : Privater Kult im Öffentlichen Raum?", Wien, 2015. Österreichisches Archäologisches Institut, Natur, Kult, Raum: Aktendes internationalen Kolloquiums Paris-Lodron-Universität Salzburg, 20.-22. Jänner 2012, 81-109.
- Gelzer 1890 H. Gelzer (Ed.), Georgii Cyprii descriptio orbis Romani (Lipsiae).
- Graf 1985 F. Graf, Nordionische Kulte, Religionsgeschichtliche und epigraphische Untersuchungen zu der Kulturen von Chios, Erythrai, Klazomenai und Phokaia, Bibliotheca Helvetica Romana 21, (Rome).
- Haspels 1971 C.H.E. Haspels, The Highlands of Phrygia I-II, Sites and Monuments (New Jersey).
- Hülden 2006 O. Hülden, "Ein Felsheiligtum mit Drei figuren relief im nördlichen Yavu – Bergland (Zentralkaukasi)" IstMitt 56, 215-225.
- Hoppadietz 2014 R. Hoppadietz, Kult. In: D. D. Mölder/ S. Wolfram (Hrsg.) Schlüsselbegriffe der Prähistorischen Archäologie. Tübinger Archäologische Taschenbücher 11 (Münster), 133-137.
- İşik 1996 F. İşik, "Zum Ursprungsglykischer Felsheiligtümer", Fremde Zeiten, Festschrift für Jürgen Borchardt zum sechzigsten Geburtstag am 25. Februar 1996 dargebracht von Kollegen, Schülern und Freunden I, 51-64.
- Jacoby 1940 F. Jacoby, Die Fragmente der griechen Historiker (Leiden).
- Merkelbach 1985 R. Merkelbach, "Nikaia die Rankenreiche", (EAIK&PH): Epigrafica Anatolica 5.
- Neumann 1983 F. Naumann, "Die Ikonographie der Kybele in der phrygischen und der griechischen Kunst", IstMittBeiheft 28 (Tübingen).
- Nohlen - Radt 1977 K. Nohlen-W. Radt, Kapıkaya: Ein Felsheiligtum bei Pergamon, AvP XII (Berlin).
- Parlak 2012 S. Parlak, "Antik Dönem Anadolu Kültleri ve Kült Merkezleri", T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü, (Uzmanlık Tezi), (Ankara).
- Pirson 2015 F. Pirson, "Pergamon – Bericht über die Arbeiten in der Kampagne 2014", AA, 89-179.
- Pococke 1773 D. Richard Pococke, Richard Pococke's Beschreibung des Morgenlandes und einiger anderer Länder (Band 3): Von den Griechischen Inseln des Archipelagus, Kleinasiens, Thracien, Griechenland, und einigen Theilen von Europa (Erlangen).
- Roller 2013 L.E. Roller, Ana Tanrıça'nın İzninde, Anadolu Kybele Kültü (çev. Betül Avunç) (İstanbul).
- Rubensohn - Watzinger 1928 O. Rubensohn- C. Watzinger, "Die Daskaloptra aus Chios" AM LII, 109-116.

Şahin 1987

S. Şahin, Katalog der antiken Inschriften des Museums von Iznik (Nikaia) / İznik Müzesi Antik Yazıtlar Kataloğu II,3. IK 10,3 (Bonn).

Yalman

B. Yalman, Nikaia-İznik (Bursa Tarihsiz).